ޔައުމިއްޔާ ނަންބަރު: 22/2/2022

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޔައުމިއްޔާ

2022 ވަނަ އަހަރުގެ ދެވަނަ ދައުރުގެ 22 ވަނަ ޖަލްސާ

١ ذُوالْحِجَّـة ١٤٤٣

30 ޖޫން 2022

(ބުރާސްފަތި ދުވަސް)

ޖަލްސާ ފެށުނު ގަޑި: 9:05

ޖަލްސާ ނިމުނު ގަޑި: 16:44

(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ؛ މަޖިލީހުގެ ރައީސް، ރައީސް މުޙައްމަދު ނަޝީދު)

2022 ވަނަ އަހަރުގެ ދެވަނަ ދައުރުގެ ބާވީސްވަނަ ޖަލްސާ
30 ޖޫން 2022 (ބުރާސްފަތި ދުވަސް)

---

1. ޙަމްދު ޞަލަވާތް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرّحمن الرّحيم، الحمد لله والصّلاة والسّلام على رسول الله وعلى آله وصحبه ومن والاه. މަޖިލިސް ފެށުނީ.

2. ޖަލްސާގެ ހާޒިރީ އިއުލާން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިއަދަކީ، 30 ޖޫން 2022 ވީ ބުރާސްފަތި ދުވަސް. 1443 ވަނަ އަހަރުގެ ޛުލްޤިޢްދާ މަހުން 1 ވަނަ ދުވަސް. މިއީ އަދަ ނަކަތުން 14. އަޅުގަނޑުމެން އިށީނދެ މި ތިބީ، 2022 ވަނަ އަހަރުގެ ދެވަނަ ދައުރުގެ 22 ވަނަ ޖަލްސާގައި. މި ވަގުތު މަޖިލީހަށް ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިބީ 30 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، ސަލާމުގައި 5 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު.

3. ދުވަހުގެ އެޖެންޑާ އިއުލާންކުރުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިއަދުގެ އެޖެންޑާއަކީ އޖ/22/2/2022.

4. މަޖިލީހަށް ހަވާލުކުރަންޖެހޭ ބިލު

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މަޖިލީހަށް ހަވާލުކުރަންޖެހޭ ބިލު.

4.1- ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން ޝިޔާމް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ސްޓޭޓް އިލެކްޓްރިކް ކޮމްޕެނީ ލިމިޓެޑާއި، ފެނަކަ ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑުން ކަރަންޓުގެ ހިދުމަތް ފޯރުކޮށްދެމުން ގެންދާ ރަށްރަށާއި، ގްރޭޓަރ މާލެ ސަރަހައްދުގައި ވިޔަފާރިތަކަށް ބިލްކުރަމުން ގެންދާ ރޭޓާއި [illegible] [illegible] [illegible] ސަރުޗާޖާއި، [illegible] [illegible] ހަމަހަމަކުރުމަށް ގޮވާލައި، އެކަން ސަރުކާރުގެ ސަމާލުކަމަށް ގެނައުމަށް ހުށަހަޅާ ގަރާރު. ސްޓޭޓް އިލެކްޓްރިކް ކޮމްޕެނީ ލިމިޓެޑާއި، ފެނަކަ ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑުން ކަރަންޓުގެ ހިދުމަތް ފޯރުކޮށްދެމުން ގެންދާ ރަށްރަށާއި، ގްރޭޓަރ މާލެ ސަރަހައްދުގައި ވިޔަފާރިތަކަށް ބިލްކުރަމުން ގެންދާ ރޭޓާއި [illegible] [illegible] [illegible] ސަރުޗާޖާއި، [illegible] [illegible] ހަމަހަމަކުރުމަށް ގޮވާލައި، އެކަން ސަރުކާރުގެ ސަމާލުކަމަށް ގެނައުމަށް ހުށަހަޅާ ގަރާރު.

4.2- ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު ޢަބްދުﷲ ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އާމްދަނީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހުށަހަޅާ ގަރާރު. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އާމްދަނީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހުށަހަޅާ ގަރާރު.

4.3- ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު ޢަބްދުﷲ ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2009 (އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ ޤާނޫނު)އަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލު ފުރަތަމަ ކިޔުން އިއްވުން. ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2009 (އެއްގަމު ދަތުރުފަތުރުގެ ޤާނޫނު)އަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލު.

5. ރިޔާސަތުން އަންގާ އެންގުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެޖެންޑާ އައިޓަމް 5- ރިޔާސަތުން އަންގާ އެންގުން. [illegible]، މިއަދަކީ މި ދައުރުގެ؛ ދެވަނަ ދައުރުގެ ފަހު ޖަލްސާ. މިއަދު ވޯޓަށް [illegible] ކަމެއް [illegible]. އަދި [illegible]، [illegible] ހުށަހަޅާފައިވާ [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މި [illegible]

އިބްތިދާއީ ބަހުސް އަނެއްކާވެސް ހުށަހެޅުމަށް އެ މެންބަރަކަށް ފުރުޞަތު އަރުވާލާނަން. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތު އަރުވަނީ، މަހިބަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު؛ ނޫން، މާފުކުރައްވާ!

6. މައްސަލަ

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އެޖެންޑާ އައިޓަމް 6- މައްސަލަ. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 179 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، މާވަށު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ސަޢީދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މައްސަލަ. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތު އަރުވަނީ، މާވަށު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް.

މާވަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ސަޢީދު ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅާފައިވާ ސަރުކާރުގެ ކުރިމަތިވެފައިވާ މާލީ ހާލަތުގެ ސަބަބުން ޤައުމީ އިޤްތިޞާދަށް، ސްޓޭޓް ޓްރޭޑިންގ އޯގަނައިޒޭޝަން ސަރުކާރުގެ ކުންފުނިތަކުގެ ތެރޭގައި އެންމެ މުހިންމު ކުންފުންޏެއް. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤައުމީ އިޤްތިޞާދަށް، ސްޓޭޓް ޓްރޭޑިންގ އޯގަނައިޒޭޝަން އެއީ ރާއްޖޭގެ ހިންގުން ބޮޑު ކުންފުންޏަކީ، ކުންފުނީގެ މާލީ ހާލަތު މިއިން ޢަމާނަތް ދަރަންޏާ ވަރަށް ދަރަން ގޮސް، ކުންފުނި ބަނގުރޫޓުވާ ހިސާބަށް ގޮސްފައިވާ ހިނދު، 2020 ވަނަ އަހަރު ކުންފުންޏަށް ހަބަރު ސަބްސިޑީ މިލިއަން ރުފިޔާއަން ގެއްލުންވެފައިވާ ކަމަށް އޮޑިޓް ރިޕޯޓުތަކުން ހާމަވޭ، 2021 ވަނަ އަހަރު ވެސް އެ ކުންފުންޏަށް 159 މިލިއަން ރުފިޔާގެ ގެއްލުމެއް، ކުންފުނި މިއިން ޢަމާނަތް ދަރަނިވެރިންނާ ވަރަށް ދަރަނިވެރިވެ، ސްޓޭޓް ބޭންކް އޮފް އިންޑިއާއިން 2020 ވަނަ އަހަރު ދޫކޮށްފައިވާ 17.3 މިލިއަން ޑޮލަރުގެ ލޯނު ނަގައި، މައި ކުންފުނި އެސް.ބީ.އައިއިން ދޫކޮށްފައިވާ އޯވަރ ޑްރާފްޓް ފެސިލިޓީގެ އަދަދު 46.2 މިލިއަން ޑޮލަރަށް އިތުރުކޮށް، މި ފަންޑަށް ނަގަމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ނަ މަސްވެރިންގެ ވަސީލަތް ޓްރެޜަރީ ބިލްގެ ގޮތުގައި، އެމް.އެމް.އޭ.އިން 500 މިލިއަން ރުފިޔާ، ގަން އެއަރޕޯޓަށް 18 މިލިއަން ރުފިޔާ، ރިޒާލްޓް އެއަރޕޯޓަށް 140 މިލިއަން ރުފިޔާ، އެސް.ޓީ.އޯ.އާއި ކުންފުނީގެ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ސަޕްލަޔަރުންނަށް 200އާއި 300 މިލިއަނަށް ވުރެ ގިނަ ރުފިޔާ ދައްކަންޖެހިފައިވާއިރު، މިހާރު ވެސް ކުންފުނީގެ މުވައްޒަފުންނަށް މުސާރަދޭން ކޮންމެ މަހަކު ފިނޭންސް މިނިސްޓްރީން 15އާއި 18 މިލިއަން ރުފިޔާ ދިނުން ކަމަށް ވާއިރު، ކުންފުނީގެ ޖުމުލަ ދަރަނީގެ އަދަދު އެއް ބިލިއަން ރުފިޔާއަށް ވުރެ ގިނަ ކުންފުނީގެ ދަރަނިތައް އިތުރުވެފައިވާ، އާއްމުކޮށް މި ފަދަ ކުންފުނިތައް ކަރަންޓް ބަނގުރޫޓުވުމުގެ ފަރާތުން ދަރަނިތަކެއް ފިއްތާލުމަށް،

މަތިންދާބޯޓުތަކުގައި ޓެކްނިކަލް ގޮތުން ބައިނަލްއަޤުވާމީ އަދި މެއިންޓެނަންސް މިންގަނޑުތަކުން ދަމަހައްޓަންޖެހޭ އަދި ހިފަހައްޓަންޖެހޭ ކަންކަން ނުހިފެހެއްޓި، ފަހަކަށްއައިސް މަތިންދާބޯޓުތަކަށް ގިނަ ޓެކްނިކަލް މައްސަލަތައް ކުރިމަތިވަމުންދާތީއާއި، މޯލްޑިވިއަން ގިނަ އަދަދެއްގެ ދިވެހި ރައްޔިތުންނާއި ފަތުރުވެރިން [illegible] [illegible] ކަމަށް ވާތީ، އިސްވެ ދެންނެވި ކަންކަމުގެ ސަބަބުން ކުރިމަތިވެދާނެ ނުރައްކަލަކުން ސަލާމަތްވުމަށް ޓަކައި ކުންފުނީގެ މަތިންދާބޯޓުތަކުގައި ހުންނަންޖެހޭ ސަލާމަތީ މިންގަނޑުތައް ހިފެހެއްޓުމާއި، ދަތުރުކުރާ ފަރާތްތަކުގެ ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަން ކަށަވަރުކުރުން ސަރުކާރުން [illegible]، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދު 179 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން މި މައްސަލަ އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދު 179 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން [illegible] ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ސަޢީދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މައްސަލަ، މަޖިލީހުގައި ބަހުސްކުރުމުގެ މަގު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފަހިކޮށްދެއްވުމަށް [illegible] ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު:	[illegible] ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ސަޢީދު
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	87
ހާޒިރުވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	31
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	08
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	19
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	27
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	14

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސްނުވޭ

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 179 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން މާވަށު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ސަޢީދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މައްސަލަ، މަޖިލީހުގައި ބަހުސްކުރުމާ ގުޅޭ ގޮތުން ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ އަދަދަކީ؛ 87. ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި 31 ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފެންނަން ކަމަށް ވޯޓުދެއްވީ 8 ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ނުފެންނަން ކަމަށް 19 ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން؛ ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެން 27 ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފާސްވާން ބޭނުންވަނީ 14 ވޯޓު. އެހެންވީމާ، މި މައްސަލަ ބަހުސްކުރުމަށް ބަލައިނުގަނެވުނު.

7. އިބްތިދާއީ ބަހުސް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

{7.1}- އާދެ! އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މި އެނބުރިގެން އެޖެންޑާ އައިޓަމް 7.1އަށް. މިއީ ޤާނޫނުއަސާސީއަށް އިސްލާހުގެނައުމަށް މަހިބަދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މައްސަލަ. މާފުކުރައްވާ! 7.1 އެއީ، މަހިބަދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޝިޔާމް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 3/2006 (ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ޤާނޫނު)އަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ މަހިބަދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް.

މަހިބަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޝިޔާމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ޤާނޫނު އެއީ، 3/2006. މި ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާއަށް، މި ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާއަށް އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅާ އިސްލާހު މި ހުށަހަޅާ ސަބަބު ދަންނަވައިލާނަން. ދުނިޔެއަށް ދިމާވެފައިވާ އިޤްތިޞާދީ ހީނަރުކަމުގެ ސަބަބުން އަވަށްޓެރި ޤައުމުތައް ބަނގުރޫޓުވެއްޖެކަން އިޢުލާންކުރުމާއި، އަދި މިގޮތަށް ދިމާވެފައިވާ އިޤްތިޞާދީ ކަންކަމުގެ އަސަރު ޖެހިގެން ހުރިހާ ޤައުމުތަކުގެ އިޤްތިޞާދަށް ސީދާ ގޮތުގައި ކުރާކަން ދުނިޔެއަށް ދިމާވެފައިވާ މިފަދަ އިޤްތިޞާދީ ކްރައިސިސްތަކުން ފެންނަން އޮންނާނީއާއި، ދައުލަތުން ދަރަނި ނަގާ ފައިސާއާއި ދައުލަތުން ގެރެންޓީގެ ގޮތުގައި ދޫ ފައިސާ ނުރައްކާތެރި ގޮތުގައި [illegible] މުސްތަޤުބަލުގައި [illegible]

އަންނަ އާމްދަނީއަށް ވެސް އަސަރުކުރާ، ދަރިންގެ ދަރިންނަށް ވެސް ނުރައްކަލުގެ އަސަރު ފޯރާ ކަމަކަށް ވާތީއާއި، ކޮވިޑުގެ ބިޑުމަޖެހުމާ އެކު ދުނިޔޭގެ އިޤްތިޞާދު ހީނަރުކަމާ ކުރިމަތިލާފައިވަނިކޮށް، ރަޝިޔާއާއި ޔުކްރޭނުގެ ހަނގުރާމައިގެ ވިލާގަނޑުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދަށް އަންނަ ތޫފާނުތަކުގެ ސަބަބުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދު ރަނގަޅުކުރަން ވަޒަންކުރުވި، ރާއްޖެއިން ބޭރުގެ ދަރަނި ދައުލަތުން ކުރިއަށް ދައްކަން ޖެހޭ މިންވަރާއި، ދައުލަތުގެ ބަޖެޓް ޑެފިސިޓް މިންވަރު ދިވެހި ދައުލަތުން ނަގާ ދަރަނިތަކާއި އަދި ސަރުކާރުން ދޫކުރާ ގެރެންޓީތަކާ، އެ ދަރަނިތަކުން ނުވަތަ ދީ ގެރެންޓީއަކުން ލާރި ހަރުދަނާކަމާ، ކޮންމެ ސިޔާސަތެއް ވުރެން، އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ ޕްރޮޖެކްޓްތަކަށް ނުވަތަ އިތުރު އާމްދަނީއެއް އުފައްދާ ކަމަކަށް ޒަރޫރީ ދަރަނިޖެހުމުގެ ހައިސިއްޔަތުން، ކޮމާޝަލް ބޭންކުތަކާ ދަރަނީގެ ޝަރުތުތައް ކަނޑައަޅާ ގަބޫލުކުރާނަމަ، ދައުލަތުން ދަރަނިޖެހޭ ފައިސާއާއި ނުވަތަ ސަރުކާރުން ދީފައިވާ ގެރެންޓީ ދޫކުރާ ގެރެންޓީ ދޫކުރުމުގެ ކުރިން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމަށް ބަހައި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 3/2006 (ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ޤާނޫނު)އަށް އިސްލާހުގެނައުމަށް އަޅުގަނޑު ހުށަހެޅީ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ޤާނޫނަށް އިސްލާހު ގެނައުމަށް އަޅުގަނޑު ހުށަހެޅިއިރު، އަދި އިއްޔެ؛ މި ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ ނަންބަރަށް ވާނީ އިސްލާހުކޮށްފަ. އެއީ ދައުލަތުން ދޫ ގެރެންޓީއާއި އަދި ދައުލަތުން ނަގާ ދަރަނި ބަހަސް މަޖިލީހުން ހުށަހަޅާއިރުގެ ކުރިން، އެމް.އެމް.އޭގެ ގަވަރުނަރު އެކާ ދެކޭ ޕްރޮފެޝަނަލް އޮޕީނިއަން އެޑްވައިސްގައި ހިމަނަންޖެހޭ ގޮތަށް. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިހާރު މި ޤާނޫނުގައި މި އޮންނަނީ، ދައުލަތުން ދަރަނިޖެހުމާއި ނަގާތީ ވެސް ނުވަތަ ދައުލަތުން ގެރެންޓީއެއް ދިނުމައި ވެސް، އެ ދަރަނިޖެހުމާއި ނަގާތީ 30 ދުވަސް ނުވަތަ 90 ދުވަސް ތެރޭގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅަން ޖެހޭނެ. ދުނިޔޭގެ އިޤްތިޞާދުގެ ހާލަތު މިހާރު ދަނީ ވަރަށް ބާރަށް ބަދަލުވަމުން އަންނަމުން. ޚާއްޞަކޮށް ކޮވިޑް-19ގައި ދިމާވި އިޤްތިޞާދީ ހާލަތާއި، ދުނިޔޭގެ ސަޕްލައިޗެއިނަށް އައިއަސަރު މި އޮތީ ބަދަލުވެފައި، ތަކެތީގެ އަގު އުފުލިގެންދިއުމާއި އަދި ހަމަހައިހާއާއި މި އަހަރުގެ ތެރޭގައި ފިނޭންޝަލް ރިސެޝަނާއި ކަރަންސީގެ ސަބަބުން، ދުނިޔޭގެ އިޤްތިޞާދު މި ވަގުތު ޕްރެޑިކްޓްކުރަން މާ ދިގު ދުވަހަކަސް ނުކުރެވޭ. ޚާއްޞަކޮށް އިޤްތިޞާދީ މާހިރުން، އިންޓަރނޭޝަނަލް ވެސް ލޯކަލް ދިރާސާތަކުން ފެންނަނީ، ކުރިއަށް އޮންނަ ދެ މަހަށް ނުވަތަ ދެ މަހަށް ހާލަތު ބަނޑުވަރުކޮށް ހާލަތު ބަދަލުވެދާނެކަމަށް. އެއީ އެ ވަރަށް ދުނިޔޭގެ ހާލަތު ކޮންޓްރޯލްކުރުން އަސާނެއްނޫން. އެހެންވީމާ، މިފަދަ ހާލަތެއްގައި އޮންނައިރު، ޚާއްޞަކޮށް ބަޖެޓްގައި މާލީ ނިޒާމު ފަރުމާކޮށްފައިވާ ގޮތަށް ބަލަހައްޓައިން، މި އޮންނަނީ ދައުލަތުން ކޮންމެ އަހަރަކު ފުރުމުގެ ހާލަތު ބަލައި ބަޖެޓެއް ފާސްކުރަނީ. އެ ބަޖެޓު ފާސްކުރުމުގައިވެސް އޮންނައިރު އޮންނަނީ، ދައުލަތުން ނަގާ ދަރަނިތައް ނުވަތަ ދައުލަތުން ދޭ ގެރެންޓީގެ ހިސާބު އެކުލެވޭ ތެރޭގައި. މިގޮތުން އަހަރު ކުރިން އަޅުގަނޑުމެން މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ކޮވިޑް-19 ފަންޑު އަހަރުގައި ފާސްކުރި 300 މިލިއަން ޑޮލަރުގެ ސުކޫކު ވިއްކާން، އަދި 200 މިލިއަން ޑޮލަރުގެ ބޮންޑެއް ޖަޕާނުން ނަގަން މި މަޖިލީހުން ފާސްކޮށްފައި އޮތީ ބަޖެޓާ އެކު. ނަމަވެސް، ކޮވިޑުގެ ހާލަތު ދިމާވެ ދުނިޔޭގެ އިޤްތިޞާދަށް އައި ބަދަލުތަކާ އެކު، ޖަޕާނުން އެ 200 މިލިއަން

ޑޮލަރުގެ ބޮންޑު ސަރުކާރަކަށް ނުލިބުނު. ނުލިބުނީމާ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ވަކި އިތުރު ހުއްދައަކާއި ނުނަގާ އެ 200 މިލިއަން ޑޮލަރާއި، އަދި މީގެ ކުރިން ބަޖެޓުގައި ހިމެނުނު 300 މިލިއަން ޑޮލަރު އެއްކޮށްލާފައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ހުއްދައާ ވެސް ނުލާ، އަދި އެސް.ޓީ.އޯ ކިޔާ ކުޑަކުދާ ކުންފުންޏެއް ހަދައި އެ ކުންފުނީގެ ދަރަނި ދަރުމަވަންތަ ޓްރަސްޓްފަންޑާއި، ވެލާނާގޭ ބިލްޑިންގާއި، މޯލްޑިވްސް ޕޯސްޓް ސަރވިސަސްއާއި، އަމީނިއްޔާ ސްކޫލާއި، އިސްކަންދަރު ސްކޫލާއި، އޮލިމްޕަސް ޖާގައި ރަހުނުކޮށްލައި ވަނީ 500 މިލިއަން ޑޮލަރުގެ ސުކޫކުއް ވިއްކާލަ. އެހެންވީމާ، މިކަހަލަ ކަންކަމަކީ، ހުއްޓުވާލަން އިޤްތިޞާދަކަން މިހާ ބޮޑަށް ހުރިހެ ޕޮލިސީތަކާއި ދުވަސް ވަރުގަދަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަކުން ހުރަހަގައި، އެ ވުޖޫދުގައި ދުސްތޫރުގެ އިދާރީބާރު ހިފާފައި ރާއްޖޭގެ އިދާރީބާރު ހިފާ ވަޒަންކުރުމަށްވުރެ ނޫނީ ދުސްތޫރުވެގެންވާނީ ދަރަނިތަކާއި ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކޮށްލާއިރު. އަދި މީގެއިތުރުން ދައުލަތުގެ ބަޖެޓް ޕާސްކުރެވުނުއިރުގައި ކުންފުނިތަކުން ނަގާ ދަރަނިތައް ނުވަތަ ކުންފުނިތަކަށް؛ ސަރުކާރު ހިއްސާވާ ކުންފުނިތަކަށް ދޫކުރާ ގެރެންޓީތަކުގެ ތަފްސީލުތަކުގެ ބޮޑުކަން އެނގޭކަށް ނުވޭ. ގެއްލުމަކީ އެ ދަރަނިތަކާއި އޮންނަނީ ހިސާބުތަކުގައި ނިންމާލައިގެން، ހަމައެކަނި ބަޖެޓުން ދައުލަތުގެ ދަރަނީގެ ހިސާބު ހިމަނާފައިނުވޭ. ނަމަވެސް، މިހާރު ސަރުކާރުން، މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސް މިނިސްޓަރާއި އަދި އެސް.ޓީ.އޯގެ އޮފް.ޝޯރ ފަދަ ބަދަލުން ވަރަށް ފުރިހަމަކޮށްފައިވާ އެކު ބޮޑު ދަރަނިތަކެއް ހުރިކަން ބަލާލި ބޮންޑުތަކުގައި އެބަ ސޮއިކުރޭ، ދަރަނި ނަގަން އެސް.ޓީ.އޯއިން ދައުލަތުން ޖާމިނުވާ ގޮތަށް. އެއްބަސްވުމުގައި ހަމަ، ހަމަ، ފުރަ ގަނޑަށް؛ މިއީ ފަހުގެ ސަރުކާރުތަކަށް ވަރަށް ބޮޑު ބުރައެއް ވާ ނަމަވެސް ދައުލަތުގެ ބަޖެޓު ހަމަޖައްސާފައި ދައުލަތުން ގެރެންޓީދީފައި ވެސް އެއީ އެސް.ޓީ.އޯއަށް ވެސް ނުވަތަ އެމް.ޓީ.ސީސީއަށް ވެސް ދައުލަތުން ޒިންމާވާ ގޮތަށް ގެރެންޓީ ދޫކުރި، މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ޕާސްކުރާ ކަމަށް ބަދަލު ގެނެސް ހުށަހެޅި، މިދެންނެވި ސަރަހައްދަށް ކުރިމަތިވި. ދުނިޔޭގެ އިޤްތިޞާދީ ހާލަތު ބަދަލުވަމުންދާތީއާއި އަދި ދުނިޔޭގައި މި ވަގުތު ދިމާވެފައިވާ އިޤްތިޞާދީ ކުރައިސިސްގައި މި ކަމަކީ މިއަދު ކުރިމަތިވާ ކަމެއް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. ދައުލަތުގެ ދަރަނި، ހަރަދު ޖެހިލުމާ ދަންނަވާލަން އޮތީ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، މި ބިލު ހުށަހެޅިއިރު އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅާފައިވާ މިހާރު ވާހަކަތަކާއި، އަދި މިއަދު މި އަނެއް އިޤްތިޞާދީ ވިސްނާފައި، މި ބިލު ހުށަހެޅިއިރު އަޅުގަނޑު ޕީ.ޕީ.އެމް ނިސްބަތްވާ މެންބަރުން ވީ މި ބިލު ހުށަހަޅުއްވަން، މިއީ މިހާރު މިއަދުގެ ސަރުކާރުން ބުނެވެސް، މިއީ ހަމަ ކާބިލު ދުވަސްވަރެއްގައި ވިސްނަން، ދިވެހި ދައުލަތް ބަނގުރޫޓުވާ ދިމާލަށް ހިނގައިދާނެ ކަންކަން ފާހަގަކޮށް ކަންކަން ހުއްޓުވާލުމަށް

ނުވަތަ އެ ކަންކަމުން ބަރީއަވެފައިވާ ކަންކަން ފާހަގަކޮށް، އެ ކަންކަމަށް ވިސްނުމަށްފަހު މި ބިލު ބަލައިގަތުން، މި ބިލާ ދޭތެރޭގައި މި މަޖިލީހުން ގޮތެއް ނިންމައިދިނުން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ބަހުސްގެ ވަގުތު ހުޅުވާލަނީ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ބަހުސްގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގަތުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބިވަޑައިގަންނަވާނެ. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން، ކޮންމެ އިބްތިދާއީ ބަހުސްގެ ބިލަކަށް ވެސް އެއް މެންބަރަކު، ދެ މެންބަރަކު ވާހަކަދެއްކެވީމާ އަޅުގަނޑު އެޖެންޑާގައި ވިދިގެން އޮތް ނަންބަރަށް އަބުރާނަން. މިހާރު މި ފުރުޞަތު އަރުވަނީ ކެނދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ ޖާބިރަށް.

ކެނދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޖާބިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވަރަށް އުފާވެއްޖެ މަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ދިވެހިރާއްޖާ ދޭތެރޭގައި ކަންބޮޑުވުން ފާޅުކުރައްވަން އެ ފާހަގަކުރި ހުރިހާ ޝުއޫރުތަކަކާ ތާއީދުކުރަން. އަދި އެ ވިދާޅުވި ކަންބޮޑުވުންތައް އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ އެ މަގުން ޝުއަރުކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސަލާމަތް އެއީ، ދައުލަތުގެ ކަންތުނިޔަށް؛ ވަރަށް ސާފުކޮށް އަޅުގަނޑުމެން މިއާ ދައްކާތީ ޖަވާންވެއްޖެ. ވިދާން ޖާބިރު ދައްކާ ވާހަކަ އަޑުއިވިޔަސް ކަމަކު ވެސް ސަރުކާރު ހިންގަން ތިބޭ މީހުންނަށް. އެހެންނަމަވެސް، ކެނދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރުން އަޅުގަނޑު މި ތަނަށް ހޮވީ މުޅި ޤައުމުގެ ކަންތައްތަކާ ބެހެން ވެގެން. އެހެންވީމާ، ބެހެން މި ޖެހުނީ މުޅި ޤައުމުގެ ކަންތައްތަކާ. އެއީ ޤާނޫނުއަސާސީގައި މަޖިލީހުގެ މެންބަރެއްގެ ދައުރު ވަރަށް ސާފު. ތިމާގެ ގޭގެ ވަޅާއި ނަރުދަމާގެ ވާހަކައެއް ނޫން މިތާ ދައްކަންޖެހެނީ. މުޅި ޤައުމުގެ ވާހަކަ ދައްކަންޖެހެނީ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހަމަގައިމު ވެސް މި ޤައުމުގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި އޮންނަ ކަމެއް ނޫން، އެއްވެސް މީހަކާ ތަފާތުކުރުމެއް ނެތުން. އެމް.ޑީ.ޕީގެ ސަރުކާރެއް މިހާރު މި އޮތީ. ޤާސިމް އިބްރާހިމް ބައިވެރިކޮށްގެން ކުރަނީ. ޤާސިމް އިބްރާހިމަކީ ސިޔާސީ މީހެއް ގޮތުން [illegible] އޮތިއްރު، އޭނާ މި ތަނަށް ނަންނަނަކަން ފާހަގަކުރަމުން. އެހެންވީމާ، އެމް.ޑީ.ޕީން ވެސް [illegible] މި ދަނީ ޤާސިމް [illegible]. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ [illegible] ކުރިން މިހާރު އަމިއްލަ [illegible]. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ [illegible]

އެއްޗެއް ނުދަންނަ މިހާރު ހުއްޖަތު ބޭންކަށް ދަނީ ސަރުކާރުން ގެނެސްދީފައި ހިފައިގެން. ދައުލަތުން ގެނެސްދީފިމައި، ބައެއްތިމުން ކުދިކުދިކޮށްލައި އެއްވެސް ގޮތަކަށް މި މަޖިލީހުގެ ފަސް އިންސާފުވެރިކަމެއް ނެތި އެހާ ބައިވަރު ފައިސާ ދައުރުވެގެންނޭ މި ދަނީ. އެ ނަގައި، ބޭންކަށް ގެނެސްދީފައި މި ދެނީ. ސްޓޭޓް ބޭންކު އިންޑިއާއަށް ނުވަތަ ބޭންކު އޮފް ސިލޯނަށް ނުވަތަ ބޭންކު އޮފް މޯލްޑިވްސްއަށް ވަގުތުން ސަރުކާރުން ގެނެސްދީފައި މި ދެނީ. ދިރާގު ބަންގާޅައި އެ ތަރުތީން ދޫކޮށްލަދީ ފައިސާ އެއްކަލަ ކޮންޓެނަރުތަކުގެ ކޮމްޕެނީއެއް ވެއްޖެއްޔާ އެ ކުންފުނީގެ. އެސް.ޓީ.އޯ ވެއްޖެއްޔާ އެ ކުންފުނީގެ. ދެން ހުރި ކުންފުނިތަކުގެ ވެއްޖެއްޔާ އެ ކުންފުނީގެ. އެ ކުންފުނިތަކުން އެ ފައިސާ ނަގައިގެން ނޫން ފިސްކަލް ޑެފިސިޓްކަމަށް ފިނޭންސް ކުރަން ހޯދައިގެން؛ ބޭންކުތަކުން ފައިސާ މި ޓްރެޜަރީ އާޓިފިޝަލް ގޮތަކަށް މިވާގައި. ސީދާ ގޮތަކަށް ޓްރެޜަރީބިލް ނުކުތް. ރަސްމީ ވިޔަފާރިއެއް ނުހިނގައެއް. އެހެންވީމާ، އިންޓަރެސްޓް ރޭޓް ގަބޫލުކުރި ޑިމާންޑް ސަޕްލައިއާން އިސްތިރ. އާއި ސަޕްލައިގެ އިންޓަރެސްޓްރޭޓް އޭގެ ބޮޑުކަމުން، އިންޓަރެސްޓްރޭޓް ސަރުކާރުން ސިކިއުރިޓީ ސަސްޓެއިން އިސްތިރާ. ގޮސް އިންޓަރެސްޓްރޭޓް ބޮޑުވެގެން ތަރައްގީކުރަން ބޭންކުތަކުން، އިންޓަރެސްޓްރޭޓުން ފެށިގެން ބިލްތަކާއި މި ދަންނަވާލީ އިޤްތިޞާދީ ހާލަތު. މިއީ ވަރަށް ސީރިއަސް ވާހަކައެއް. ފިޔަވަޅުއެޅުން ކުރަންޖެހޭ ހިސާބުގަދަކުރައިގެން، ޑިޕާޓްމަންޓު ހަރަދުކުރަން، ޕޮލިސީ ހަރަދުކުރަން އެ މަރުކަޒު އިންވެސްޓްމަންޓް ބިލްތައް ކުރަނީ. ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގެ ސަރުކާރު ބޭނުމީ ބޮޑެތި ތަރައްގީއެއް. ދަރަނި ބޮޑުކުރަނީ ފައިސާ ޚަރަދުކުރަން. ކިހިނެއް ދައްކަނީ. ޕްރޮޖެކްޓް ސަރުކާރުން ބޮޑުކޮށް ނުވަތަ ތަރައްގީ ސަރުކާރުން އެކުލެވިގެން ވަނީ. މިހާރު ޕްރޮޖެކްޓުތައް ހިނގަމުންދާއިރު، ދަރަނި ބޮޑުވާ މިންވަރު އިތުރުވޭ. ސަރުކާރުން ބަޖެޓް ކަނޑައެޅިފައި ވާ ޚަރަދުތަކުގެ ޝީޓް. ފައިނޭންސް މިނިސްޓަރ، ދަރަނިން ޖެހިފައިވާ ޕްރޮޖެކްޓް ވަގުތުން ބަލަން ސަރުކާރުން ބޭނުންވާ ޕްރޮޖެކްޓް ހަރަދުކުރަނީ. މިއީ ޝަކުވާ ކިހިނެއް؟ ބެލޭނީ ރިޕޯޓު ނުހުރެ، ޝަރީޢަތާ ދެކޮޅަށް ބޭނުން ކިޔާ ހިންގުމަށް ސަރުކާރުން ސިޔާސަތު ރާވައި ބޭނުންވެއްޖެ. ކޮބާ! މި ކިހިނެއްތޯ؟ ކޮބައިތޯ އެ ޕްރޮޖެކްޓް ސިސްޓަމްތައް މިކަން؟ ކިހިނެއްތޯ މި؟ މިއަދު އެ ބަޔަކަށް ކިހިނެއް ކިޔައިދޭނީ ކަންކަން.

ދެވިން ރަނގަޅު ކުރަމުން އެ ބައިވަރު. އިޤްތިޞާދީ ހާލަތު؛ އަޅުގަނޑު ބޭނުން މިހެން، އަޅުގަނޑު ބޭނުންގެ އިމްޕްރޫވް ދަނީ އިޤްތިޞާދު ދަރަނިން ޙަލްކުރުމަށް ދަނީ. މި މަޖިލީހުގައި ވާހަކަދެއްކުމަށް އަދި ރަނގަޅު ބޭނުންވާ ތިބާ. ދަރަނި އިޤްތިޞާދީ ހާލަތު ރަނގަޅުކުރަން ބަދަލުތައް، ސަރުކާރުން މަސައްކަތްކުރަން ޕްރޮޖެކްޓުތައް ހަރަދުކުރަން ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ، މަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފަށް. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މައިކުގައި މައްސަލައެއް އޮތީވެ. އާން! މިހާރު ރަނގަޅު.

މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފު ވާހަކަދައްކަވުން:

އާދެ! އަޅުގަނޑު ސީދާ މި ހުށަހެޅިފައި އޮތް އިޤްތިރާހަށް އިސްނާދުކުރުމަށް. ވަރަށް ގިނަ ސަބަބުތަކެއް އެބަހުރި. ސަރުކާރުން މި ރާއްޖޭގެ ޓޫރިޒަމުގެ ތެރެއަށް ވަދެގެން ވިޔަފާރިއެއް ނުކުރެވޭ. އެއީ ހަޤީޤަތާ ޚިލާފު ވާހަކައެއް. ރާއްޖޭގައި؛ ވާހަކަދައްކަން ފުރުޞަތުދެއްވާ! މި ބޭފުޅުން ދެއްކެވިއިރު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އަނގައެއް ނުބަނދެވޭ. އެހެންވީމާ، މި ބޭފުޅުން، ވާހަކަދައްކަން ފުރުޞަތުދެއްވާ! އެހެންނޫނިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެން ވެސް މި ބޭފުޅުން ވާހަކަދައްކާއިރު މާ އަޑުގަދަކޮށް ފަށާނަން. އޭރުން އަޅުގަނޑުގެ އަޑެއް ނީވޭނެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކަ، އަޅުގަނޑު މިކަމުގެ އަސްލަށް އިސްނާދުކުރުމަށް. މިއީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން ބަނޑަށް ޖައްސާލުމަށް، މި ވަގުތު ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދު ސުންނާފަތިވެފައި، ފަނާވާ ދިޔަ މަގުން ގެންދިއުމަށް ބަޔަކު ރާވާފައި އޮތް ހިލަތްތެރި، މަކަރުވެރި ރާވުމެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދު މެނޭޖުކޮށްފާ، މި ހިސާބަށް އަރައިސް، އިޤްތިޞާދު ރިކަވަރވާ ހިސާބަށް މި ދިޔައީ، އަޅުގަނޑުމެން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސަރުކާރު ހިންގަން ތިބި ފަރާތްތަކުން ދައުލަތުގެ އިޤްތިޞާދު މެނޭޖުކުރުމަށް، މާލީ ކަންކަން މެނޭޖުކުރުމަށް ފުރުޞަތުދިނީމާ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ދިވެހިރާއްޖޭގައި މި މަޖިލީހުން ފާސްކުރާ ބަޖެޓްގެ ތެރެއިން ސަރުކާރަށް އެއްވެސް ޚަރަދެއް ކުރެވޭނީ. އެހެންވީމާ، އެކަން އެ އޮތީ ވަރަށް ސާފުކޮށް. މި މަޖިލީހުން ކަނޑައަޅާ އަހަރަކު ސަރުކާރަށް ހުއްދަދީފައި، ޚަރަދުކުރަންވީ ވަރު، މުސާރަދޭންވީ ވަރު، އެކިއެކި ޕްރޮޖެކްޓުތަކަށް ހިނގާނެ ޚަރަދު، އެ ހުރިހާ ކަންކަން ކަނޑައަޅާފައި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކޮވިޑް-19ގައި އެންމެ ބޮޑަށް، ދަރަނި އިޤްތިޞާދު ދަށަށް ދިޔަ ޤައުމުތަކުގައި ދިވެހިރާއްޖެ ހިމެނޭ. އެއީ 33%- އަށް ވުރެ ބޮޑު އަދަދެއް. ދައުލަތުގެ ޚަރަދު އެންމެ ކުޑަކުރެވުނަސް، ތިރީސް ވަރަކަށް ބިލިއަން ރުފިޔާއަށް. 15 ބިލިއަން ރުފިޔާގެ އާމްދަނީގެ ތެރެއިން ވެސް މެނޭޖުކުރި، މި ސަރުކާރު ހިންގަން ތިއްބެވި ފަރާތްތަކުން އެއްކޮށް ސަލާމަތްކުރި ވަގުތަކީ ހިފައިގެންގޮސް، ރައްޔިތުން ބަނޑުހައިނުވާނެ ގޮތަކަށް ކަންކަން ހަދައިގެން. ރާއްޖޭގެ؛ ދުނިޔޭގެ ގިނަ ޤައުމުތަކެއް މިހާރު ވެސް އޮތީ އިންޖެކްޝަން ނުލިބިފަ. މިހާރު ވެސް އޮތީ ކާބޯތަކެތި ނުލިބިގެން ހަނގުރާމައިގެ ތެރޭގައި އުކްރެއިނާގެ ގިނަ ޤައުމުތައް ބަނގުރޫޓުވެފައި އޮތީ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްޔިތުންނަށް اللهގެ އިހުސާނުގައި މިނިވަކުރުވުން ކާޑު، ކަރަންޓު، ހަކަތަ، ފުދާ، ބިސް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި އަހަރު ރާއްޖޭގެ ޑޮލަރު ރިޒާވް 2019 އަހަރަށް ވުރެ 250 އާއި 300 މިލިއަން ޑޮލަރު އިތުރަށް ދަށަށްގޮސް. މި ހާލަތުގައި މި ދައުރު ބައްލަވާ، އަސްލުން ބަލަހައްޓުމަށް، އިޤްތިޞާދު ބަލަހައްޓުމަށް، ވީ ކަންކަމުގައި މެނޭޖުކުރުމަށް އޮތް

ފުޓުބޯޅައަށް ބަންދުކޮށްލަން، ހަނިކޮށްލަން މި ތަނަން އިސްތިފާ ހުށަހަޅައިގެން ދެކެވޭ ވާހަކައަކީ ނުރައްކާތެރި، ބިރުވެރި، ޤައުމުގެ ރައްޔިތުން ބަނޑުހައިވާން ޖެހިދާނެ. ބައެއް ބޭފުޅުންނަށް ހީވާ ކަހަލަ، މި ޤައުމު ފަށްސާގެ ދަރަޖައަށް ނުގެންދެވޭނެ ކޮށްމަދުރުވެފައި ތިބީ. ކޮށްމަދުރުވެފައި ތިބީ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ފުޓުބޯޅައަށް އަޅުގަނޑުމެން ނުދޭނަން. އަޅުގަނޑުމެން އެއްގޮތަކަށްވެސް ނުދޭނަން މި ފުޓުބޯޅައަށް. ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން ބަނޑަށް ޖައްސާލައިގެން ސަރުކާރު ވައްޓާލުމުގެ ކަމަށް ހިކުރުމަށް އެއީ ކުރު ހިއްސާ. އެ ފުޓުބޯޅައަކީ އަޅުގަނޑުމެން ދާނީ ފުޓުބޯޅައިން ދުރަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ކަންކަން މިހެން ހުރިއިރުގައި މި ވިދާޅުވަނީ، ސަރުކާރުން ވިއްޔާދޮރުކުރައްވާ. ބައެއް ކަހަލަ ކަންކަމަކީ، މިސާލަކަށް ކުރަންޖެހޭ ހުރުމަތްތެރިން. ސަބަބަކީ ޖާގައިގެ ސަބަބުން ފަހެ އެ ހުރުމަތްތެރި ރައްޔިތުން އެޕާޓްމަންޓުގައި ދޫކޮށްދީފައި އަޅުގަނޑު. އެއީ ނޭޝަނަލް ސްޓޭޑިއަމް. ކޮންމެ ބަޔަކު ވެސް އިންޓަރނޭޝަނަލް ފެޑެރޭޝަންތަކުން ބޭނުންވާ ފެންވަރަށް އަޅުގަނޑުމެން ވަނީ ތަރައްޤީކޮށްފައި، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދުނިޔޭގެ އެހެން ތަންތަނުގައި ވެސް އެކަން ކުރޭ ހަމަ އެހެން. ވައިގެ ދަތުރުފަތުރަކީ ވެސް ރާއްޖޭގެ އަގު ބޮޑު ބޮޑެތި، ގުދުރަތީ ބޮޑެތި ބިޒްނަސް ޚަރަދުކުރާ ބޮޑު ބޮޑު ބައެއް ބައްލަވާ ވަރަށް މުހިންމު، އަސާސީ ހިއްސާދާރުން ބަލަހައްޓާ. އަދި ސަރުކާރުގެ ބޮޑު ބޮޑު ކުންފުނިތަކުގެ ވެސް ބޮޑު ހިއްސާ ގޮތުގައި އަދި ބޮޑެތި ސްޓޭޑިއަމްތައް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދެން އަނެއް ކަމަކީ، ދަތުރުފަތުރު، ކަނޑުދަތުރު، ގާތް ގޮތް، މި ހުރިހާ އެއްކަލަ. އެހެންވީމާ، މި ކަންކަން ހުއްޓުވައިލީ، ބަޔަކު ދިރިއުޅުމުގެ ކުރިން ވަކިކުރާ، މި ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ ފުން ވަޒީފާތަކާ ވަރަށް ބޮޑު ފޯރުވާ އަސަރުތަކެއް މި ކުޅިވަރު މަސައްކަތެއް ވަކި ކުޅިވަރު ހިސާބުން މަސައްކަތްކުރާ ކުރުމުގެ ދަރަންޏަކީ. މީގެ އެއްވެސް ދުވަހަކު ސަބަބެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިހާރުގެ ސަރުކާރުން ވިދާޅުވެއްޖެ. އާދެ، ސަރުކާރުން ކުރަން ދިރިހުރި ވިދާޅުވި. ހަމަ ކުރަންޖެހޭ ވާހަކަ ހުށަހަޅަނީމު. ދެން އަދިވެސް އަމިއްލަ ފަރާތްތަކަށް ނުލާ. ވީމާ ވެސް އަމިއްލަ ފަރާތުގެ ފުޓުބޯޅަ އެއް ބަޔަ. ސަރުކާރުން ވެގެން އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުގައި ހުރިހާ ޤާނޫނާ ސަބަބުގައި އިޖުތިމާޢީ ގޮތުގައި ދޭން. ކުރު ވެސް ހަމަ ޤާނޫނުތައް ބާރު. ހަނދާނީ ވެސް ހަމަ އިޖުތިމާޢީ ކަމުގައި ވިދާޅުވި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއަދު ވެސް ރާއްޖޭގެ ވިޔަފާރީގެ މަސައްކަތް ބޭނުމެއް ވިޔަފާރި، ވައިދާރީ ވިޔަފާރި، ބޮޑުގަމުގެ ވިޔަފާރިކުރުމަށް އަމިއްލަ ފަރާތްތަކަށް. ސަރުކާރު ފަރާތުން ނުލާބަ އެއްގޮތަކަށްވެސް. ބަޔަކަށް ހަމަ ދޫކުރައި މި ކުރުކުރަން. އެހެންވީމާ، ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދު މުސްތަޤުބަލުގައި ބޮޑު ސަރުކާރަށް ބިޔަ ޕްރޮޖެކްޓް އިންޓަރނޭޝަނަލް ބޭނުމަކަށް ކުންފުނިވެރިކަމާއި، ކޮށްބޮޑުގައުމުގައި، ގައުމުގެ އިޤްތިޞާދު ފުރުޞަތު ފުރުޞަތު ދިނުމަށް މި ކުރުވާ ކަންކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ބާރުއަޅާ ވާހަކަ ދަންނަވަން. ދެއްވި ފުޓުބޯޅަޔަށް ބަކާއި ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުސައިން ޝަރީފަށް.

ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުސައިން ޝަރީފް ވާހަކަދައްކަވަމުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 3/2006 (ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ޤާނޫނު) އަށް އިސްލާޙުގެނައުމުގެ ބިލަކަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދު ކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ތާއީދުކުރަންވީ ސަބަބަކީ، މިގޮތަށް މި ޤާނޫނު ބަދަލުކޮށްލައި މި ވަނީ، އެ ބަދަލުތަކުގެ މަޤްޞަދު މަޖިލީހުގައި އޮވެގެން ކަމަށް ވީމާ. އެހާ ހެޔޮ ނިޔަތުގައި އެ ބަދަލުން ކޮށްފައި އޮތް ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކޭތީ. މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން، އެމް.ޑީ.ޕީގެ މަޖިލީހެއް އޮތް އެމް.ޑީ.ޕީގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަކު ހުންނަވާއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ކަންކަން ކުރަނީ މާ ބަލައިގެން، މާ ޒިންމާދާރުކަމާ އެކުގައި ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން، މަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ދަންނަވަން. މުޅި ދުނިޔޭގެ އިޤްތިޞާދަށް ވަމުންދާ ގޮތުގެ ވާހަކަ އިޤްތިޞާދީ ނަންބަރުގެ މި ބިލުގައި ޖަހާލާފައި އެބަ އޮތް. އެހެންވީމާ، އެހެން ހާލަތެއްގައި، އަދި އަމުދުން ސަރުކާރު ހިންގުމަށް ދުވަހުން ދުވަހަށް، ވަގުތީ ގޮތުން ނިންމަމުންދާ ކަންކަން ނިންމުމަށް ސަރުކާރަށް ފުރުޞަތު އޮތުމަކީ، ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ސަރުކާރުން ދެމުންދާ އާސަންދައާއި، އެންސްޕާއާއި، އަދި ތެލުގެ ސަބްސިޑީއާއި އަދި މަސްވެރިންގެ ސަބްސިޑީއަށް ވެސް ހުއްޓުން ނާރައި އޮމާންކަމާ އެކު ގެންދެވުން ކަމުގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ދަނޑުވަޅަކީ މުޅި ދުނިޔެއަށް ކޮވިޑަން ފަހު [illegible] ބަނދުވެ، އާމްދަނީ ދަށްވެ، އަދި [illegible] ވެސް ރަޝިޔާ-ޔޫކްރެއިން ހަނގުރާމައިގައި ދިމާވި ބޮޑެތި ޗެލެންޖުތަކާއި [illegible]، އަދި އެއް [illegible]، މުޅި ދުނިޔޭގެ އިޤްތިޞާދަށް އެކަމުގެ ސަބަބުން [illegible] [illegible]، އަދި އެއް ދައުރުގެ [illegible] [illegible]، [illegible] އެހެން ސަބަބުތަކަކާ ހުރި ދުނިޔޭގެ ޒަމާނާގެ އަދި މި ވަނީ [illegible] ބަދަލުވެ، އަޅުގަނޑުމެން [illegible] ނުރައްކާގެ އަސަރު އިޤްތިޞާދަށް ކުރާތީ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ދަތިވެގެން؛ ދިރިއުޅުމަށް ދިމާވެފައިވާ މި ބޮޑު ދަތިކަމުގައި ވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން [illegible] ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ގޮތުގައި [illegible] ނަގައި ކާމިޔާބު [illegible] މަސައްކަތްތަކުރައްވަމުން. ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެންމެ [illegible] ދިވެހިރާއްޖެ ގެންދެވުނު ހަރުދަނާ އިސްތިޤްރާރަކާއި، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ [illegible]، އަދި އެ [illegible] ކެބިނެޓުގެ ހުނަރުވެރިކަމުން އަޅުގަނޑުމެން މި ވަނީ އެކަނި އެކަމާ [illegible] الله ގެ ރަޙްމަތްތެރިކަމުން ސަލާމަތްވެ، ރާއްޖޭގެ

ރައްޔިތުންނަށް ހަމަޖެހިކަމާ އެކީގައި އުޅުމުގެ ފުރުޞަތު ފަހިވެގެންގޮއްސަ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ، އެހެން ސަރުކާރުތަކުން ޕްރައިވެޓް ވިޔަފާރިވެރިންނަށް ރާއްޖޭގެ ސަރުކާރު ދަރަންޏަށް ބިންގާވާ ގޮތަށް ދޫކޮށްލާފައި ހުރި ޕުނުމަށް ވެސް ދޫކޮށްލާފައި ހުރި، ޕީ.ޕީ.އެމްގެ ވެރިކަމުގައި. އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ސަރުކާރުން ކޮވިޑުގެ ދަތި ހާލުގައި ވެސް އެދަގަ ޕުނުމަށް ޤާޑީޖަވާން އަރިހުން، ސޮވެރިން ބޮންޑް ބަހާކަން ޖާޢިޤް ޑޮސްޓަރަން ކަމަން ހުރިދަމިވާ ގާޤިމްލަކަމުގައި ރާއްޖޭގެ ސަރުކާރުން އެބަ ހަމަ ގައިސާ ދައުލަތުގެ ރައްދުކުރުމަށް. މިހެން ހެދުމާ، މިގޮތަށް ބޮޑުކަން މި ދަނޑިވަޅު ސަރުކާރުން ދެކޭ އެ ބޮޑުވަރުން ކުދިކުދިފަހި ކަންކަން އަމިއްލަފުރުޞަތު ވިސްނުމަށް އެއީ، އެ ބޮޑުވަރުން ފެނިގެންދަން އާދަވާ ފަރާތްތަކުގައި ވިސްނުމަކަށް އަޅުގަނޑު އެ ބޮޑުވަރުން ދަންނަވަން...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މާފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ނިޒާމީ ނުކުތާއެއް.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

މާފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ސަޢީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑަށް އެނގޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ވިސް ބޭފުޅުންނަށް، މެންބަރުންނަކަން ފުރުޞަތު މި ދެއްވީ. އެހެންނަމަވެސް، މިގޮތަށް އަޅުގަނޑު ރިކުއެސްޓްކޮށްފައި ސިސްޓަމުން އެބަ ހަމަ ގެއްލޭ ޓައިމު ފަހަރަކު އިނގޭތޯ. އެހެންނަމަވެސް، އެކަން ސަމާލުކަމަށްގެނެސްދެއްވުން އެދެން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ލަޠީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހަމަ މިގޮތުން ސޯލާރިން ޕްރޮޖެކްޓާ ކަންފުޅިތަކުގެ ފަހަރުން، ދިވެހި ސަރުކާރުން ރާއްޖޭގައި މިފަދަ ހަރަކާތްތަކުގައި ވާރިސާގެ ކަންކަން ހުރިހާގޮތަކުން ވެސް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ގެންދަވާ ރާއްޖެ ބައިނަލްއަޤުވާމީ ދުނިޔޭގައި ޕްރޮޖެކްޓުގެ ފުރިހަމަ ނަތީޖާ، އަދި ފަހަރު ދަރުމަވަންތަކަން. އެހެންނަމަވެސް، ޕީ.ޕީ.އެމް، ޕީ.އެން.ސީއަށް ވެސް، އަދި ކުރިއަށް އޮތް ތަރުގައި ވެސް ސަރުކާރަށް އާމްދަނީ ކަށްނުލިބި ރައްޔިތުންނަށް ލިބޭނެ ގޮތަކަށް ބައްލަވައި، އެގޮތުން ޕޮސް ދައްކަވާފައި ސަރުކާރުން ގެނެސްދެއްވާ ރަށްތަކުގެ

ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސަރުކާރުން، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ހިންގަވާ މަޝްރޫއުތަކުގެ ތެރޭގައި، މިފަދަ ދަތި ދަނޑިވަޅުގައި މުޅި ރާއްޖޭގެ ބާޒާރު ބަންދުވެފައި އޮތްއިރުގައި ވެސް، ބިންވެރިޔާ ސްކީމަށް އަޅުގަނޑު ރާއްޖޭގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް އިޚްލާސްތެރިކަމާ އެކު ޝުކުރު ދަންނަވަމި، އެކަމަށް ޓަކައި އަޅުގަނޑު އުފާކުރާ ކަމެއް. އަޅުގަނޑު އެދެނީ، މާތް الله ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް އެ އިންތިޚާބުކުރެއްވި ބިންވެރިޔާގެ ސްކީމް ހިންގުމުގައި އެ މަނިކުފާނަށް ހުރި ގޮތް މިންވަރުކުރެއްވުން. އެކަމުގެ ސަބަބުން ފައިދާވެގެންދާ ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް، މާލޭގެ ސަރަހައްދުގެ މާލޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ހަމަޖެހޭ ދިރިއުޅުމެއް އުޅެވޭނެ ގޮތް މިންވަރުކުރެއްވީތީ. ރާއްޖޭގެ މާލެ ސަރަހައްދުގެ ރައްޔިތުންނަށް 5000 ގޯތި ކަނޑައެޅުއްވި މި ސަރުކާރުން ދޭން ވިދާޅުވެފައި އޮތުމަކީ، އެއީ މި ހާލަތުގައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ކޮށްދެއްވި ވަރަށް މުހިންމު، ބޮޑު ކަމެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަން. އަޅުގަނޑު މިއަދަކީ މަޖިލީހުގެ ފަހު ދުވަސް ކަމަށް ވާތީ، އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާގެ ރައްޔިތުންނަށް އަދި ހުޅުދޫ މީދޫގެ ރައްޔިތުންނަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން، ޖޮއިންޓް އެޕްލިކޭޝަނުގެ ގޮތުގައި ބިމަށް އެދުމަށް. އެއީ ސަރުކާރުގެ ވިސްނުން ވެސް އަދި އަޅުގަނޑުމެން މުޅި ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ރައްޔިތުން، ހުޅުދޫ މީދޫގެ ރައްޔިތުން ވިސްނަވަންޖެހޭނީ، ސަރުކާރުގައި ދުވަން އޮތް މަދު ބިންކާޑުން ދިނަ ބަޔަކަށް އެކަމުގެ ހިމެނިގެންދާނެ ގޮތަކަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިފަދަ ކަންކަމަށް ސަރުކާރުން އިންތިޚާބުކޮށްދަކީކަމާ އެކޭގައި ކޮންޓްރެކްޓަރާ ކަމެއް. ވޮލޮފިޔަ 70 އަހަރުވީއާ ދުވަހު މި ދަނޑި މާލޭގެ ރައްޔިތުންނަށް، މާލޭގައި ދިރިއުޅޭ ރައްޔިތުންނަށް ހައުސިންގ ޔުނިޓުވެސް ބިމުގެ އެއްވެސް އެހީތެރިކަމެއް ފޯރުކޮށްދީފައި. މިހެން ދެންނެވީ ނަމަވެސް، އިއްޒަތްތެރި ރައީސްގެ ފެށިގެން ހުޅުމާލެއިން ގޯތިތަކެއް ދޫކުރުމުގައި އެބަހުރި. އޭގެ ހަތަރު ރަނގަޅު ނަތީޖާ ރާއްޖޭގެ މާލޭގެ ސަރަހައްދުގައި ދިރިއުޅޭ ރައްޔިތުންނަށް ކާށިދޫގައި އެބަހުރި. ނުހަނު ގިނައިރުން ހަމަ ނުހުރި ދަންނަވަންޖެހޭނީ. އެހެންވީމާ، މިއީ މީގެ ކުރިން ޕީ.ޕީ.އެމްގެ ސަރުކާރުގައި އެއްވެސް މިންވަރަކަށް ގޯތި ދޭން ނުކުރަ، ގޯތި ދިނުން ކުރީގައި ވިޔަފާރި ނެތިން އެއްވެސް ގޯތި މި ސަރުކާރުން، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އާދަރުން ސާބިތު އެ ކޮންޑޮމިނިއަމް ގޯތި ވެސް ދީފައި ކަމެއް. އަދި މީގެ ފުރަތަމަ އަހަރު ސަރުކާރުގެ ދުވަސްވަރު މި ކަންކަން ބަލައި، ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް މާލޭގެ ހައުސިންގ ޔުނިޓްތަކުގެ ފަދަ ސްކީމްތައް ހިންގަވައިދެއްވި އަޅުގަނޑު އެދޭ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި ދަންނަވަން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިލްޔާސް ލަބީބް.

ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްޔާސް ލަބީބް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތު ޤާނޫނު (3/2006) އަށް މަހިބަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އިސްލާހާ ބެހޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑުގެ ކަންބޮޑުވުން އެބަ ހުރި. ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތު ޤާނޫނަކީ ވެރިކަން ބަދަލުވުމާއި، ވެރިކަމަށް ޖެއްސުންކުރުމާއި، ވެރިކަން ހިންގާ ގޮތް ތަރުތީބުކުރުމާއި މަގުފަހިކުރުމަށް އޮންނަ އިސްލާހުތައް ގޮތުގައި، ޙުޤޫޤުގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރުމަށް އެއީ، އަޅުގަނޑު ނުދެކެން ފަހުގެ ހިންގުމުގައި އެކަން ކުރަންޖެހޭ އުސޫލު ކަމަކަށް. އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ، ރައީސް މުޙައްމަދު ނަޝީދުގެ ވެރިކަމުގައި އަޅުގަނޑު ހަނދާންވާ ގޮތުގައި 2009 ނޫނީ 2010 ގައި މާލިއްޔަތު ޤާނޫނު އެކު އަންނަ ގެނެސް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ހުއްދަޔާ އެކު ފިނޭންސް މިނިސްޓަރަށް ފޮނުވި، ސްޓޭޓުން ގެރެންޓީ ދޭތޯ. އޭރު މި ބަޖެޓުން އިދާރާތަކުގައި ތިބި ބަޔަކަށް މާލިއްޔަތު ޤާނޫނަށް އިސްލާހުގެނައި، ސަރުކާރުން އެއްވެސް ގެރެންޓީއެއް، އެއްވެސް ގެރަންޓީއެއް ދޫކުރާނީ މަޖިލީހުގެ ރުހުން ލިބިގެން ކަމަށް. އެ އިސްލާހު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކޮށްގެން ގެރެންޓީ ދޫކުރުމަކީ ސަރުކާރުގެ ހިންގުމުގައި ބަލަހައްޓާ ގޮތް، ބަޖެޓުގައި ގެރެންސް، ޖީއެސްޓީގެ ކުރީ ތަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނުނު. އެހެން ވިޔަސް ބައެއް ފަހަރު ކުރުކޮށް ތަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނުނު. އޭގެ ފަހުން ބާރުވެރިކޮށް ސަރުކާރުން ލޯނު ވެސް ހަރަދުކުރާނެ، އެ ގޮތުން އަސާސީ ބަޖެޓުގެ ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓު ގެރެންޓީ ދޫކުރުމުގެ ކުރިން މަޖިލީހުގެ ރުހުން ހޯދަން ޖެހޭ، އެއީ ހަމަ ބޮޑު ކަމެއް. ބަޖެޓުގެ ތަފްސީލްތަކުގައި ހިމެނޭ ގެރެންޓީ ވެސް ބަޖެޓުގެ ތެރެއިން ޚަރަދުކުރުމަށް ހުއްދަ ދީފައި ވަނީ މި ޤާނޫނާ ގުޅިގެން ސަރުކާރުގެ އަމިއްލަ އިސްތިޢުމާލް ކުރާ ގެރެންޓީ ދޫކުރަން، މި ގެރެންޓީގެ ދަށުން ވެސް ލޯނު ނަގަން ފެށީމަ ޚަރަދުކުރާ ފައިސާ ބަޖެޓުގައި ހިމަނަން ޖެހޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން ފާސްކުރަމުން ގެންދަނީ ކަނޑައެޅިފައިވާ ޕޮލިސީ ފައިނޭންސިންގ އެއްބަސްވުމުގެ ބަދަލު، ޖީ.ޓީ.ޓީ.ގެ ފައިސާ 3 އަހަރުގެ ދައުލަތުގެ ޚަރަދުގެ 60% އަށް ވުރެ ދައުލަތުގެ ދަރަނި އިތުރުނުކުރަން. އެ މާއްދާގައި މި ވަގުތު ބާރުގެ ތެރެއިން ސަރުކާރުގެ ޕޮލިސީ އަދި އެކި ކަންކަމާ ގުޅިގެން އަހަރުގެ ޖީޑީޕީގެ ނިސްބަތަށް. އެއީ އަޅުގަނޑު ކަންބޮޑުވާ ކަމެއް. އެކަމަކު ހަމަ ދައުލަތުގެ ދަރަނިގެ މިންވަރު ކޮންޓްރޯލް ކުރަން ކުރީގައި ދާއިރާގެ ގޮތުން އަޅުގަނޑު ނުދެކެން. މިކަން ދަރަނިއާ ސަބަބު، ދަރަނިއާ ބެހޭ ގޮތުން ބަޖެޓު ބޮޑުވުމާއި ސަރުކާރު ހިސާބުގެ ޤާނޫނުގެ ބާރު. ރައްޔިތުން މުހިއްމު ވާނީ، ޖީޑީޕީގެ ގޮތުގައި، މައްސަލައަކީ ފައިސާ. އެހެންނަމަވެސް، އެ ފައިސާއާ ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގައި ހުރިހާ އެއްޗެއްސާއި، ދަރަނިފަދަ ކަންތައް، އެ ކަނޑައެޅިފައި ސަބަބަކާ ގުޅުވައި އަޅުވާލި ފުރިހަމަ ކަމެއް. އެއްބަސްވާނަމަ، އެކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ނިންމާ؛ ޕޮލިސީ ފައިނޭންސިންގ އެއްބަސްވުމާއި ބަޔާން މާއްދާގައި ސަޕޯޓްކުރާ ދެކޮޅު ވަރަށް ބޮޑު ކަނޑައެޅިފައި އަހަރެއްގެ އަގުބޮޑު މަޢުލޫމާތު އެ ކަންކަން ފާސްކުރެވޭނީ ހަރަދު ސަބަބުން އެއްވެސް ގޮތަކަށް ދަރަނިވެރިވުމުގެ. އަދި ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުގެ އެހެން ގުޅޭ ޕޮލިސީތަކުން ވެސް އެހެން ރައްޔިތުން ދަރަނިވެރިވާ ގޮތަށް ނުހެދޭ. އަދި އެހެން ދިރިއުޅުމުގެ ހަރަދުތަކުން ފުދޭނެ މިންވަރަށް ސަރުކާރުން ދަރަނި ނަގައިގެން ޖީޑީޕީއާ އަޅާބަލާއިރު އަޅުގަނޑުމެން

އެބަ އެނގެންޖެހޭ. އޭގެ ތަފުސީލު އެނގެންޖެހޭ. އިޤްތިޞާދީ ކްރައިސިސް؛ ހަމަ މިހާރު އިޤްތިޞާދީ ވެންޓިލޭޓަރު މި [illegible] ހުށަހަޅުއްވަވުން ވިދާޅުވި، ދުނިޔޭގެ މާކެޓްތަކާއި އިންފްލޭޝަން އަންނަ ހިނގުމަކާ ގުޅިގެން ވިސްނަންޖެހޭ ކަންތައް. އެއީ [illegible]! އަޅުގަނޑުމެން މީގެ 6 މަސް ކުރިން ބަލާއިރު، ތެލު ފީފާއެއްގެ އަގު ގާތްގަނޑަކަށް 50 ޑޮލަރާއި 55 ޑޮލަރާ ދެމެދުގައި އަޅުގަނޑުމެން އަގުތައް ދުނިޔޭގެ މާކެޓުގައި ހުރީ. މިއަދު އެ އަގު ބަލާއިރު ގާތްގަނޑަކަށް 120 ޑޮލަރާއި 125 ޑޮލަރަށް ބޮޑުވެއްޖެ. ގާތްގަނޑަކަށް 70% ދާ ގޮތަށް ތެލުގެ އަގު ބޮޑުވެއްޖެ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ނެޓް ރިޒާވް ހުރީ ހަމަ މީގެ 6 މަސް ކުރިއާއި މިއަދު ވެސް ހަމަ ގާތްގަނޑަކަށް އެއްވައްތަރަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ނެޓް ރިޒާވް ހުރިވަރަކުން އެއީ 5 މަހުގެ ތެލުގެ ރިޒާވާއި، ކާބޯތަކެތީގެ ރިޒާވް ހުރިވަރުކަމުގައި އެ ދުވަހު ހުރިވަރާއި މިއަދު ހުރިވަރާ ރިޒާވް އެއްވައްތަރަށް ހުރިއްޔާ، އެއީ އެގޮތަކުން ބޭނުން ގޮތެއް ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން ދަނީ. ހަމައެކަނި އިޤްތިޞާދީ ކްރައިސިސް، މިހާރު އަސާސީ ޚިދުމަތްތަކުގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު ބަލާ ކަމަކީ ގޭސް، އެލް.ޕީ.ޖީ ގޭސް. ގޭސް މެޓްރިކްޓަނެއް މީގެ 6 މަސް ކުރިން ދުނިޔޭގެ މާކެޓުގައި ގަންނަން ލިބުނީ 450 ޑޮލަރަށް. އެއީ ޓެކްސާ ހަމައަށް ބަލަންޏާ، [illegible] ހުރިހާ އެއްކޮށް ޖެހިގެން 650 ޑޮލަރަށް. މިއަދު ދުނިޔޭގެ މާކެޓުގައި މީގެ އެލް.ޕީ.ޖީ މެޓްރިކްޓަނެއްގެ އަގަކީ 900 ޑޮލަރު. ޓެކްސާ ހަމައަށް އެއީ 1200 ޑޮލަރު. 100% އަގު ބޮޑުވެއްޖެ. ހަމައެކަނި އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ، [illegible] ކާނާގެ ވާހަކަ. މި [illegible] އަގު ބޮޑުވެގެންދާއިރު ދެން ހުރި ހުރިހާ އެއްޗެއް އެބަ އަގު ބޮޑުވޭ. ފެރީގެ އަގު ބޮޑުވޭ. އަޅުގަނޑުމެން [illegible] ދުވަހު ފެނުނު ސޯޝަލްމީޑިއާގައި [illegible] އޮތް ތަން، ދުނިޔޭގެ [illegible]، [illegible] ކޮންޓެއިނަރުގެ [illegible] 6 ކޮންޓެއިނަރެއްގެ؛ [illegible] 9 ކޮންޓެއިނަރު [illegible] އެ 9 ކޮންޓެއިނަރުގެ ކޮންޓްރެކްޓް މި ކޮވިޑުގެ ތެރޭގައި 3 ކޮންޓެއިނަރުން ނަގައިދިނީ. އެ 3 ކޮންޓެއިނަރުން އޭގެ ކޮންޓްރެކްޓު ނަގާފައި، އެ [illegible] އޭގެ އަގުބޮޑުކޮށްފިއްޔާ 1000%. އެއީ އެ [illegible] ކޮސްޓުތަކާ ވެސް ބޮޑުވާ [illegible] އެ [illegible] އަގު ބޮޑުވެފައިވަނީ. އެހެންވީމާ، މުޅި ދުނިޔޭގައި [illegible] އަގުބޮޑުވެއްޖެ. ޓެކްސާއަށް މީގެ ހުރިހާ އެއްޗެއްގެ އަގު ބޮޑުވެއްޖެ. [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible]، [illegible]. [illegible] ވަރުގައި، [illegible] ގާތްގަނޑަކަށް [illegible] އަޅުގަނޑުމެންގެ [illegible]، [illegible] މީގެ 6 މަސްދުވަހަށް ކުރިއާ ބަލާއިރު ޑޮލަރު 1000 ރުފިޔާއަށް ގަންނަ އެތި، މިއަދު 2000 ރުފިޔާއަކަށް ނުލިބޭ އިޤްތިޞާދީ ކްރައިސިސް. އިންފްލޭޝަން އަޅުގަނޑުމެން ވޯލްޑް ބޭންކް ރިޕޯޓްތަކާއި، އަދި އެމް.އެމް.އޭގެ މިދިޔަ 6 އަހަރުގެ ނޫސް ބަޔާންތަކުގެ އަހަރުގެ އެންމެފަހުގެ ރިޕޯޓަށް ބަލައިގެން އޭގެ އިންފްލޭޝަން އޮންނަ ކަމުގައި ބަލައިގެން، 2.2% އޮންނާނެ ކަމަށް ބަލައިގެން ޖިއޮޕޮލިޓިކަލް ދުނިޔޭގެ އިކޮނޮމިކް [illegible] ބަދަލުވެއްޖެ މިދިޔަ [illegible] މަސް ތެރޭގައި ވަރަށް ބޮޑު ތަން. އެހެންވީމާ، އެހެން [illegible] އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު [illegible]. އަޅުގަނޑުމެންގެ ދަރަނި ދެއްކުމުގައި ދިމާވާނެ ދަތިތަކަށް ހައްލެއް ހޯދަންޖެހޭ. އިޤްތިޞާދީ [illegible] ހޯދަންޖެހޭ. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން [illegible] ކަމެއް.

އަޅުގަނޑު ނިންމާލަމުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސަށް ދަންނަވައިލަން އޮތީ، ތިޖޫރީ ގެންގުޅުއްވާއިރު ބޮޑުގެ ރިޢާޔަތް ވެސް އިއްޒަތްތެރި ރައީސަށް ކޮންމެ ދުވަހަކުހެން އެނގުމަކީ މުހިންމު ކަމެއް ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަދި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކާއި އެހެން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ދަންނަވަން؛ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތާރީޚު ކިޔާލާއި، ސިޔާސަތާގެ ތާރީޚު ކިޔާލާއި، އަދިވެސް އެހެން ޤައުމުތަކުގެ ތާރީޚު ކިޔާލާ އަޅުގަނޑަށް ބަލައި އޮޅުންފިލުވައި އެނގިގެން ނޫނިއްޔާ، މި ގޮނޑިއަކު އަޅުގަނޑު ނިންމާނަން. އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ބޭނުންކުރެވުން ހުރި ރިޔާވާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގޮތްތަކުގެ ރިޔާވާއި، އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދަރަނި އަސާސީ އަޅާކިޔުމުގެ ޤާބިލުކަން ހުރި މިންވަރާއި، އަދި ދިވެހިންނަށް ކަމުދާ ތިބޭނެހާހިސާބަށް ނިކުމެގެން، އެއީ އެއްގޮތަކަށްވެސް، އެއްގޮތަކަށްވެސް ދެކެވިގެންދާ ދިމާވިޔަ! ވަޢުދު ބޭފުޅުންގެ އަތްމައްޗަށް ނުވަތަ އެހެންގޮސް ބޭފުޅުންގެ އަތްމައްޗަށް ދޫކޮށްލައި، އަޅުގަނޑު ވޯޓުލާއިރުގައި ހުރިހާ ބާރުތައް ކަމެއް ކަމަށް. މި ގޮނޑީގައި އަޅުގަނޑު އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ދާއިރާ ކަންކަން އަޅުގަނޑު ގެންދާނީ ބަލަމުން. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުގައި ދަންނަވާލަން؛ އަދި ހަމަ ޢާއްމުކޮށް ދަންނަވާލަން ބޭނުން، އަޅުގަނޑު މި ކަންކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން ވާހަކަ އަޅުގަނޑު ދޭހަ ދަންނަވާލަމުން. އެއީ އަޅުގަނޑުގެ ރަނގަޅު ތަޖުރިބާއި، އަޅުގަނޑުގެ ޤާނޫނީ މެންބަރުންނާއި އަދި އަޅުގަނޑުގެ ޚިޔާލުފުޅާ ބައެއް ބަޔަކަށް ބަދަލުވާނެ ބުރަ ޓްރާންސްފަރ ކަމެއް ވިސްނާލަން ދާއިރާތަކުގެ އަޅުގަނޑު ބަލާ އެކަން ކުރަމުން. އަޅުގަނޑު މި ފަދަ ފުރުޞަތަށް؛ ނަޒާހަތު ބާރުތަކުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ނިޔާމު ދަންނަވައި.

(ނިޔާމު މައްސަލަ)

ނައިފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޝިޔާމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ! ދެ ކަމެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ފުރަތަމަ ކަމަކީ، އަޅުގަނޑުގެ ފުރުޞަތަކުން ނަގާފާ. ދެވަނަ ކަމަކީ، ދަރުމަވަންތަ އިއްޒަތްތެރި ރިޔާސަތުން މި ވިދާޅުވި، ތިމަންމަނިކުފާނު މިއަދުގައި އިންސާފާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބޮޑުގެ ރިޢާޔާއި ދުވަސް ހުރި ފަރާތްތަކުގެ ބޮޑުގެ ރިޢާޔަތް އެއިވަރަކަށް ކަމަށް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި އެބަހީ؛ ވަރަށް ބޮޑު ކަމެއްވެއްޖެއްޔާ އިނގޭތޯ. ވަރަށް ބޮޑު ކަމެއްވެއްޖެއްޔާ. ދެން ހަމަ ނިޔާމު މައްސަލައަކަށް މިކަން ވާން ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ގޮތްދޭނެތީ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި އެނގޭތީ ޗޮކާއި މަސް ބޭނުންކުރާނެ ބޮޑުކަމާ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ނޫނެ. ހުރި މިންވަރެއް އެކަމާ ވަރަށް ހަމަޖެހިވަޑައިގަތުމަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މި ބަންދައި މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީއެއް އޮވޭ. މި ބަންދައި ސަރުކާރު ހިއްސާވާ ކުންފުނިތަކާ ގުޅޭ ކޮމިޓީއެއް އޮވޭ. މި ބަންދައި މި ކޮމިޓީތަކުން ބޭނުންވާ މަސައްކަތް، ބޭނުންވާ ފުންމިނެއްގައި ކުރުމުގެ ގާނޫނީ ބާރުވެރިކަން އޮވޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން މާލިއްޔަތާ ގުޅޭ ކަންކަން ބަލަހައްޓަންޖެހޭނެ. ދެން އެ ބަޖެޓުން ބަޔަށް ޖަހާފައި ދެކުނުވައިގެންދިޔައީ އޮތުމުން، ބަޖެޓުގެ ސަރުކާރަށް އުނިކުރޭ ބާވަތުގެ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި. އެހެންވީމާ، ނަންބަރުތަކުގެން، އަލަށް ހިމެނޭ ބައްދަލުވެ. އަދި މިންވަރަކަށް ސަރުކާރުގެ ނަންބަރުން އެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ރައްދުވޭ. ބައިވަރު މެންބަރުން ވިދާޅުވާ، އެކަމާ ގުޅިގެން އެ ބާރުވުމުގެ އެހެން ސިޔާސީ މަސައްކަތްތަކަށް ބުރުއަރާ ކަމަށް. ދެން އެއީ ދެރަ ކަމެއް. އަޅުގަނޑު އެހެން ފާހަގަކޮށްލަން ވެސް މި މަޖިލީހު ދިޔައީމު. މިސާލަކަށް ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން ދަރަނިވެރި ދެ ގޮތަކީ އޮފީހުގައި މަސައްކަތްތައް ވެސް މި މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ބަރާބަރަށް ވާހަކަދެއްކެވި ކަމެއް. މާ ބަޖެޓް، އެއީ ޤަވާއިދުފުޅު ކަމަކަށް ހަދަނީ ކޮން ގޮތަކަށް ބާއްވަމުން ދާ ފަދަ ކަމަކަށް. ދެން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ވެސް ވިދާޅުވީ ރިޔާސަތުގެ ކޮމިޓީތަކަށް ބައްލަވާނެ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

ކެޔޮދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އާދިލު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. 3/2006 (ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތު ޤާނޫނު)އަށް ހުށަހަޅާފައިވާ އިޞްލާޙާ ގުޅޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑު ވެސް މި މަޖިލީހުގައި އެއްކޮށް ދަންނަވާލަން ބޭނުންވޭ. ނަސީބު ކަންދިމާވުނު ގޮތުން، މި އާ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން އުފެދިފައިވާ ތިން މަޖިލީހުގައި ވެސް ހުރުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބިފައިވާ ފަރާތެއް އަޅުގަނޑަކީ. މި ހުށަހެޅިފައިވާ މަސައްކަތާ ގުޅޭ ކޮމިޓީ އެއްކޮށް ދަންނަވާލީ ކަމަށް ވަންޏާ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ، އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީގައި ކުރީގައި ރަނގަޅަށް ޖެހޭ ކަންކަން ހުރި ގޮތަށް މި ދައުލަތުގެ ކަންކަމުގައި ވެސް ހުރިހާ ކަމެއް. އެކަން މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ދުރު ބަލަހައްޓަމުން. މިގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާފައިވާ ކަމަށް ވަނީ، އަޅުގަނޑު ހަމަ މިއަދު ވެސް މަސްއޫލުވާ ރަށްތަކުން ސުވާލުކުރުމުން ކުރިމަތިލާކަން. މި މަޖިލީހަށް ވުޒާރާތަކުގައި، މި ކަންތައްތަކުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެއްޓޭނީ ވިސްނުމަށް ދިޔަ ޙާލަތްތަކެއް. ރިޔާސަތުގެ މަޖިލީހުގައި ސިޔާސީ ސުވާލު ކުރަމުން. މި މަސައްކަތް ވަގުތު ކުރިއަށް ގެންދަނީ ދުވަހަކު ވާހަކަ ދެއްކިއިރު. އަދި ވަނަ ވަނީ ބުނާނަމަ، ދެ ކޮމިޓީ ބައްލަވާލަން ވާހަކަ މަޖިލީހުގެ ރިޔާސަތުގައި ވެސް އިންތިޒާމުކުރަން. އެހެންވީމާ، މަޖިލިސް ކޮމިޓީގައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހުއްޓި ނަޖަރަކުން މި ބާވަތުގެ ކަންތައްތަކުން އަޅުގަނޑުމެން ގެންގުޅެން މިންވަރު ވަރަށް ސާފުކޮށް ދެނެގަނެވޭނެ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން ގަބޫލުކުރަނީ. އެހެން މި ދެންނެވި

ކަމަކީ، މި ކަންކަމަކީ ބަޔާނާއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް، ރައްޔިތުންގެ ކުރިމަތީގައި ޖަވާބުދާރީވާންޖެހޭ ބަޔަކުކަން އެނގޭ ބޭނުން އަބަދުވެސް ވެފައި މި އޮންނަނީ މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް. އެހެންވީމާ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކަންކަން މިފެނިއްވެނި ގަވާއިދަކީ ހުރުމަކީ ރަނގަޅު ކަމެއް ނޫން ގަވާއިދަކީ ދޫކޮށް ސިޔާސީ ހުރިހާ ބޭފުޅުން ވެސް އެބަ ވާހަކަދައްކަވާ. ޝުކުރިއްޔާ! އަޅުގަނޑު ވެސް ހުރި ގަބޫލުކުރާ ހަމަހަމަ، އަޅުގަނޑުމެން މި މަޖިލީހުގައި މަސައްކަތްކުރައްވަމުން ދިޔައިރުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހާލަތު ރަނގަޅުކުރުމަށް ބަޔަކު މަސްއޫލުންގެ ޖަވާބުދާރީވުމުގައި ހަރުދަނާވުމަށްޓަކައި ހުންނަވައިގެން މި ތަނުގައި ހުރަހެއް ބަޔައި ކަންތައްތަކާ އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރުމުގެ ސަޤާފަތް ވެސް ކުރިކުރި ތޯނުވާތީ ސިޔާސީ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން އައި. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު މި މަޖިލީހުގައި މަސައްކަތްކުރައްވަމުން ދިޔައިރުގައި މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި އަޅުގަނޑުގެ ބޭއްރުވާއި ސިޔާސީއަށް ވިސްނުން، ފަހުގެ ވިސްނުން އިސްކޮށްގެން މަސައްކަތްކުރުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއަބަދު މަސައްކަތްކުރަމުންދާނަން. އެގޮތުގެ މަތިން، ރައްޔިތުންގެ އަސްލު ހިތާމަ ހުންނަ ގޮތް ވެސް، އާންމު މީހުންގެ ހައިސިއްޔަތުން ފުރި ޖަމްޢިއްޔާގެ ތަރައްޤީގައި ހުރި މީހާ އަޅުގަނޑަށް. އެހެންވީމާ، މި ދަންނަވަނީ، މި ބާވަތުގެ ކަންކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ކުރުން ނިންމުމުގެ ބާރު އޮތުމުގެ ކަމަށް ވަންޏާ، އެއީ ބިރުވެރިކަމުގެ ގޮތުގައި ސިފަވަނީ ކަމަށް ވަންޏާ، އެއީ ވަރަށް ދަރަޖައިގެ ކަމެއް. އެކަން އަޅުގަނޑުމެން އެގޮތަށް ވިސްނައިގެން ނުވާނެ. މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަކީ ބަދަލުގޮތުގައި ރައްޔިތުންނާ ގުޅޭ އެއްގޮތަކައި ކަންކަން އެންމެ ފުޅާ ދާއިރާއެއްގައި ބަލައި، އެކަން ކުރިއަށްގެންދެވޭތީ. އެހެންވީމާ، މިއަދު ފާސްކުރެވޭ ވެސް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި އަހަރެމެން އެކަން ކުރާ ގޮތް އޮތުމަކީ ބަޔަކުގޮތުގައި ބިރުގަންނަންޖެހޭ ކަމެއް ނޫން. އަދި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި އަހަރެން އެ ފުރުސަތު ލިބިފައި އޮތުމަކީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ތިބި މެންބަރުން އެ މިހާ ހިތްވަރުދީ ގޮތަކަށް އިޚްތިޔާރުގައި ނުރުހޭ ސަރުކާރަށް ދަތިވާ ކަންކަމުގައި ވެސް ދީ ކުރިއަށްދިއުމުގެ ވެސް ނޫން. އެހެންވީމާ، މި ދެންނެވިހެން ބިދޭސީން މިކަން ކުރިއަސް ވަރުގަދަ އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން، މިއަދު ދުނިޔޭގެ ގޮތަކަށް މި އަންނަ ބަޖެޓް ގުޅިގެން ޝަރީޢަތުން އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނަންޖެހޭ ހިސާބަކަށް ކަމަ މި ކަމަށް. އެހެންވީމާ، މި ކަންކަން އަޅުގަނޑުމެން ފުރުސަތު ދިރާސާކޮށް، މިކަމާ ބިޔަ ހުރިހާ ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުން ވެސް ތަމްސީލުކުރާ ވިސްނުމާއި ޚިޔާލުތަކުގެ ތަފާތު އަޅުގަނޑުމެން، އެންމެންގެ ދިމާކުން މި ޖާގަ އަސްރީ ބޭނުންވާ ސިޔާސީބަދަލުގެ ތަރައްޤީން މި ބާވަތުގެ ކަންކަން ކުރެވޭން ނިޒާމުގެ ޢަމަލީ ހަމަ ވެސް ރައްޔިތުން މިއަދު އުޖާލާކުރުން ކަމެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ރައްޔިތުންނާ، އަޅުގަނޑުމެން ސިޔާސީ ބޭނުމަކަށް ބަލައި ރުހުން ސަރުކާރުގެ އަމިއްލަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ބާރުގެ ބޭނުންކޮށްގެން ދައުލަތް ހިންގުމަކީ ބަޔަކު ތަރުޖަމާނުކުރާނަމަ އެ ފުރުސަތު ނަގާ ނުކުތާތަކުގެ ގޮތުގައި ކަމަށް ވަންޏާ، އެއީ ހަމަ ނިޔަތެއް ނޫން. އަދި ހަމަ އެއާއެކު ސަރުކާރުން ވެސް، ސަރުކާރު ނޫނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް އިމޭޖު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ބޭނުމުގެ ނޫނީ ކަމަށް ދެއްކުމަކީ އަދި ދައުލަތުގެ ހިންގާ އިސްވެރިއެއްގެ ރައީސްކަމުން ގޮތަކަށް

ސިޔާސަތެއް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން މި ކަންކަން ތަރުތީބުކުރުމުގައި އޮންނަ ގޮތަށް ބަލައިލާއިރުގައި މި ކަންބޮޑުވުން؛ ޕްރޮކިއުމަންޓް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ބަޖެޓް ފާސްކުރަން ކޮންވަރަކުން ފޮނުވަނީ؟ އެއީ މާލީ ކަންކަމާ ގުޅޭ އެންމެ ބޮޑު ސިސްޓަމް. އެވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 96 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ފޮނުވަން އެބަ ޖެހޭ. އޮތީ ގޮތަށް ވެސް ފާސްކުރެވިދާނެ. އަދި ބަދަލު ވެސް ގެނެވިދާނެ. އެހެންވީމާ، މި ދެންނެވި ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ކަންކަން ތަރުތީބުކުރުމުގައި އޮންނައިރުގައި، ތަންފީޛުކުރުމުގައި ޖިންސާއިލާއި އެކު މިކަން ކުރުމުން ނިޒާމެއް ގާއިމުކުރުމުގައި އޮތުމަކީ އެއްވެސް ފަރާތަކުން ބިލުތަކަކަށް ކަމެއް އަޅުގަނޑު ހަމަގައިމު ވެސް ނުދެކެން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި މިއަދު މި ޖާގަ އޮތްދަނޑިވަޅުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ހަރުދަނާކަމާ އެކީ ގޮތަށް ބަލައިލާއިރުގައި ޤައުމުތަކަކީ ވެސްޓަރން ގޮތުގެ ކަންބޮޑުވުން އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ޤައުމުގައި ނުގެންދިޔަ އެއީ، ހަމަ ޤައުމީ މިޕީ ބަޖެޓު ކޮންގްރެސް ކަމެއް ނޫން. އެހެން މި ދަންނަވާ ކަމަކީ، އަޅުގަނޑުމެންނަކީ މުޅިން ބޮޑުގެ ވާހަކަތަކަށް ބަލަހައްޓާ މިސާލެއް ބަދަލު. އުފެދިފައިވާ އެއީ ނޫން. އަވަހަށް ވިޔަސް މަސައްކަތްތަކުގައިވެސް ފުރި ހެދުން މާ ދިނަ ގޮތްތަކެއް އޮތީ ނޫން. އެކަމަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ތަކެތިތައް އަދި ގޮތްތަކުގައި ބޭނުން ވަކާލާތުކުރުމުން ދައުރުގައި ވެސް އުފެއްދުނު ވެސް ނޫން. ވަރަށް ގިނަ ކަހަލަ. އެންމެ ފަހުން ބައެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބިލުގައި މި އޮތީ. އެކަމަކު ކަމުގެ މުއައްސަސާތަކަށް ވެސް ހުރި ގޮތުގައި ނުވެގެން ކަންތައްތައް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި އޮތީ ނުކުތާތަކަކީ. ދިރާސާކޮށްފައި ބޮޑުމީހުން ފިޔަވައި ފަހަރެއްގައި ވެސް އެކަށައަޅާފައިވާ މަސައްކަތަކީ އެބަ ކުރެވޭ. ޕްރޮކިއުމަންޓް ސިސްޓަމެއް މި ޤައުމުގައި ނުހިނގާތީ؟ ޝުކުރިއްޔާ! އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދުވަހަކު ވެސް އެހެން ކަމެއް ކުރެވޭ މިނިވަން ނުވެއެއް، ދެވަނަ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކުރިމަތިވަނީ ބޮޑު ބޮޑު ފަލްސަފާގެ ޑިމޮކްރަސީ ހަމަހަމަކަމާއި ބަދަލުގެ އަޅުގަނޑުމެން އާމްދަނީ ހޯދުމުން މި ދަނީ. މާލީ ވެސް ޖަމާކުރާ ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި އަޅުގަނޑުމެން އިންސާފުވެރި ކަމާއި ސަލާމަތް ވާހަކަ މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ގެންދާ އިސްލާހުތަކުގައި. މިހާރު މިނިސްޓަރ، އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ރަށްރަށުގެ ކައުންސިލްތަކަށް ބަޖެޓު އުސޫލުން ދެމެހެއްޓެނިވި ތަރައްޤީ ދިނުމުގައި ހިއްސާކުރާ ގޮތުން ދެން، އަޅުގަނޑުމެން ކަމަށްޓަކައި ދެކޭނީ ވެސް ތަރައްޤީގެ އެހެނިހެން ކަންކަމަށް ވެސް ގޮތެއް ނުކުރެވޭ. އެއީ ރައްޔިތުންގެ ރާއްޖެއާ ގުޅޭ ކަންކަން، އިޖްތިމާޢީ އަދި ސިޔާސީ ގޮތުން ހަރުދަނާކަމާއެކު ތަރައްޤީ ހޯދަމުން ގެންދާނެ މަގު. މިގޮތަށް ޕްރޮގްރާމްތައް ހިނގައިދިޔަ ގޮތުގެ އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ކަނޑައަޅާފައިވާ ސިޔާސަތުތަކުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކުރަން. އެހެންވީމާ، އެއީ ރާއްޖެތެރޭގެ ކަންކަމާ ގުޅޭ އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ހަމަ ގޮތަކަށް ބަލަހައްޓަން ބޭނުންވަނީ، ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ބޮޑު ބައެއް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން މި ތަރައްޤީއަށް ސަމާލު ވާން ޖެހޭ ޖާގައެއް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން މި ރައްޔިތުންގެ

މަޖިލީހުގައި މި ބާވަތުގެ ކަންކަމުގައި ސިޔާސީ ވާހަކަ ދައްކައި އެކަކު އަނެކަކުގެ މައްޗަށް ކާމިޔާބު ހޯދަން މަސައްކަތްކުރާއިރުގައި ސިޔާސީ ގޮތުން ތަފާތުވާ. އެކަމަކު ޤައުމީ ނަޒަރަކުން ޤައުމުގެ އިޤްތިޞާދަށް ދޭ ވާހަކަތަކެއް ދައްކާއިރުގައި ސިޔާސީ ވާހަކަދައްކާއިރު، [illegible] ޢިލްމީ ނަޒަރަކުން ވާހަކަ ދައްކާއިރު، ހުރި ގޮތް، ޤައުމާ [illegible] ވިސްނައިގެން މަސައްކަތްކުރުމުގެ ވިސްނުމެއް އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ގެންގުޅެންޖެހޭ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެމްބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު ފުރުޞަތުއަރުވަނީ މާވަށު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެމްބަރު މުޙައްމަދު ސައީދަށް. މާވަށު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެމްބަރު.

މާވަށު ދާއިރާގެ މެމްބަރު މުޙައްމަދު ސައީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. 3/2006 (ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތު ޤާނޫނު)އަށް މަހިބަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެމްބަރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އިޞްލާޙަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ދެންމެ ވިދާޅުވި، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް [illegible] މި އިންނަވަނީ ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތާ [illegible] އުސޫލުތަކާއި، އަދި ބޮންޑާއި، ލޯނާއި، ބޮޑު [illegible] [illegible] ދިމާދިމާއި ހުރިހާ އެއްޗަކީ އިންޑިވިޖުއަލް ކަމެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ދައުލަތުން ދީ [illegible] [illegible] ހެން ވަރަކަށް [illegible] އިއްޒަތްތެރި ރައީސަށް ވެސް ފޯކަސްކުރެވެން، [illegible] ފޯކަސްކުރެވެން އެ ދަނީ މި ކަންކަން ހަމަ ކުރިމަތުން [illegible] އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑު ހަމަ [illegible] [illegible] [illegible]، އަސްލު ބަޖެޓުތަކުގައި ގެނައި ސަބަބަކީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، [illegible] ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެމްބަރު އެ ވިދާޅުވީ، މި [illegible]، މި އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ހަޤީޤީ [illegible]؛ ހުރިހާ [illegible] [illegible] އެ [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]. ކޮންފަދަ ބޮޑު އަޖައިބެއްތޯ މިއީ؟ ހުރިހާ ސަލާމަތް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ވެސް މި [illegible] ހުރިހާ ސަލާމަތް. އަޅުގަނޑު [illegible] [illegible] ދަންނަވާލާނަން. މިއަދު [illegible] [illegible] [illegible]. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، [illegible] މި މަޖިލީހުގެ [illegible] ރައީސް، ފިނޭންސް މިނިސްޓަރަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]! މި [illegible]. [illegible] ބާރު [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] ދިމާވެފައިވާ. ކޮބައިތޯ [illegible] [illegible]؟ [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވަންޏާ، [illegible]؛ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] ވަނީ ކޮމިޓީގައި ވިދާޅުވެފައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 134 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ވަޒީރުން މަޖިލީހަށް

ޖަވާބުދާރީވުން؛ ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނާ ހަވާލުކުރެވޭ މަސްއޫލިއްޔަތާއި ވާޖިބުތައް ހުރި ގޮތުގައި އަދާކުރުމުގައި ވަކިވަކި މެންބަރުންނާއި މުޅި ވަޒީރުންގެ މަޖިލީސް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ޖަވާބުދާރީވުމުގެ އިތުރަށް، ޤާނޫނުއަސާސީގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ޖަވާބުދާރީވާންވާނެއެވެ. ކޮބައިތޯ ޖަވާބުދާރީވުމަކީ؟ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ތަނަށް ހުށަހެޅިފައި އޮތް ޤާނޫނެއް، ފިނޭންސް މިނިސްޓަރު ހުށަހަޅުއްވާފައި އޮތް ބަޖެޓް އިސްލާހުތަކުގެ ތެރޭގައި ވަރަށް ނުރައްކާތެރި މައްސަލަތަކެއް އެބަ ހުރި. މި ޤާނޫނަށް ގެނެވޭ އިސްލާހުގެ އިތުރަށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ކޮންސޮލިޑޭޓެޑް ރެވެނިއު ފަންޑު، ލޯން އެންޑް [illegible] ފަންޑު، ޓްރަސްޓް ފަންޑު، [illegible] ފަންޑު، އަދި މާ ނުކުރައްވާތީ؛ ސޮވަރިން ޑިވެލޮޕްމަންޓް ފަންޑު، ޒަކާތު ފަންޑު، ވަގުފު ފަންޑު، މި ހުރިހާ ފަންޑުތަކެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެއް ފަންޑު އަނެއް ފަންޑާ ފިނޭންސް މިނިސްޓަރު ބޭނުން ގަޑިއެއްގައި ފަންޑު ޖަމާކޮށްފައި، އެއް ފަންޑުން އަނެއް ފަންޑަކަށް ޓްރާންސްފަރކުރުމުގެ ބާރު ދޭ ގޮތަށް ގަވާއިދު އިސްލާހުކޮށްފައި އެ [illegible] [illegible] އެ ނަންގަވަނީ. ނުރައްކާތެރިކަމަކަށްނުވޭތޯ؟ ސޮވަރިން ޑިވެލޮޕްމަންޓް ފަންޑު؛ ހަމަ ކަނޑައެޅިގެން ތަރައްޤީގެ އިންވެސްޓްމަންޓްތަކުގެ ވަކި ކަހަލަ މަސައްކަތްތަކަށް ފައިސާ ދެއްކުމަށް ޖަހާފައި ރައީސް ޔާމީން 2015 ވަނަ އަހަރު އެ ފަންޑު [illegible] [illegible]، ސޮވަރިން ޑިވެލޮޕްމަންޓް ފަންޑާއި، [illegible] [illegible]، [illegible] އެއާ [illegible] [illegible] 2026 ވަނަ އަހަރު [illegible] ދައްކަންޖެހޭ 600 މިލިއަން އެމެރިކާ ޑޮލަރު ދައްކަން ޖެހޭ. [illegible] [illegible]، ރައީސް ސާލިހު އަމިއްލަ [illegible]...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، 2022 ވަނަ އަހަރު ދައްކަންޖެހޭ. 2026 ވަނަ އަހަރަށް ދަރަނި ބޮޑުވެގެން މި ދިޔައީ 2022ވަނަ އަހަރުގެ ދަރަނި ދައުލަތުން ދައްކައި އަލުން އަނބުރާ ދަރަނިނެގީ.

މާވަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ސަޢީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިހާރުގެ ހާލަތަށް އަޅުގަނޑު މި ވާހަކަދައްކަނީ. 2026 ވަނަ އަހަރު 600 މިލިއަން ޑޮލަރު ދައްކަންޖެހޭ، މިހާރު ވިސްނާއިރު 800 މިލިއަން ޑޮލަރު އެ އެކައުންޓްގައި އޮތްނަމަ، ރައީސް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، މި ނުރައްކާތެރިކަން ނުވޭތޯ؟ ދެން...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އަޅުގަނޑު ސާފުކޮށްދިނީ. ވަގުތު ބާކީ އޮތުމާއި އަޅުގަނޑު މި ސާފުކޮށްދިނީ.

މާވަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ސަލީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިރުއިރުކޮޅާ މައިކް ކަނޑާލީމަ ވަރަށް އުނދަގޫވޭ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ތިމާ އިންސާފުވެގެން ތިބެން ނުރައްދަވާ! ގޮތުންވާން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މައުޟޫޢުގައި ވާހަކަދައްކަވަމުން ގެންދެވުން އެދެން. އަދި ސާފުކޮށް ރަނގަޅަށް އަކުރުތަކުން ވާހަކަދައްކަވާލާތީވެ، ބަޖެޓަކަށް ހުރި ވާހަކަތައް ދައްކަވަމުން ވެސް ގެންދެވުން އެދެން.

މާވަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ސަލީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު މި ދައްކަނީ މި ޓެންޑަރުކުރުމުގައި ފިޝަރީސް މިނިސްޓަރު ހިތުހުރި ގޮތަކަށް އަސްލުގާ ނުރައްކާވާ ވަރަކަ. މިތާގެ ކޮންޓްރޯލް ޕާޓީކުރުންތޯ ފިޝަރީސް މިނިސްޓަރު މި އޮތީ؟ ކޮންކަމެއް މިތާގައި ގެނެސްދެނީތޯ؟ ފިޝަރީސް މިނިސްޓަރު ޖެހޭތޯ މިތާގެ ރިކުއަރމަންޓްސް ހަމަވުމަށް؟ މި ނުރައްކަލަކަށް ނުވަނީތޯ؟ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން މި އުޅެނީ ވަކިވަރަކަށް ވަގުތު މި ދިވެހި ވާހަކަދައްކަން. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން މި އުޅެނީ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި މަޖިލީހުގައި ތަފާތު ކޮބައިހޭ، ދުވަހު ބުނި ސިޔާސަތު އެއްޗެއް ފުރަތަމަ ފުރިހަމަކޮށްދިން ފަސް އަބްދުﷲ ޖާބިރު ހުށަހެޅުއްވިފާ، ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކަސާވު ރަށްވެރި ހުށަހެޅުއްވިފާ، ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖާބިރު ހުށަހެޅުއްވިފާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް މި ނުވާ މައްސަލައަކަށް. ބަލައިގެންވާން ހިތްވަރުދޭ ނުކުތް. މައްސަލައަކީ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަހަރެން ކޮށްދިނުން އެއް ބިލިއަން ދަނޑުވެރިޔާއިރުގައި ނުފެށޭ މައްސަލައަކީ؟ ހަމައެކަނި އެއް ތަރިކައިން ކަމަށްބުނެ 500 މިލިއަން ރުފިޔާ ދައްކަން އޮތް؛ ބައި ބިލިއަން ރުފިޔާ ދައްކަން އޮތް ބޭރުގައި މި ނުވާނެތޯ ނުރައްކާވާކަން؟ ފުރި ބޮޑު ގޮސްޖެހިދާނެ އަހަރެން، ސަރުކާރު އަހަރަކު މިލިޔަން ރުފިޔާ ބޭނުންކުރާ މިލިޔަން ވަޒީފާއަށް ވަކިކުރެވޭ، މި ނުވާނެތޯ ނުރައްކަލަކަށް؟ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ދެން މި ފިޔަވަޅު ފެށޭނީ ކިހިނެއް. ފެށޭނީ ހަމައެކަނި ނުދާނޭ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ފޭދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު އަބްދުﷲ ޝަފީޤަށް.

ފޭދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަބްދުﷲ ޝަފީޤު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގާނޫނު ނަންބަރު 3/2006 (ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ގާނޫނު)އަށް ހުށަހަޅާފައި މި ވާ އިސްލާހުތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑު މާ ބޮޑު އިޤްތިޞާދީ ވާހަކައެއް ދައްކާކަށް ނޫން ފުރުސަތަކަށް އެދުނީ. އެހެންނަމަވެސް، ވަރަށް ސަޢުދުވެރިވާ ކަހަލަ ކަންތައްތަކެއް އަޅުގަނޑަށް މި ގާނޫނަށް އިސްލާހުގެނެއްސަ އޮތްއިރު ފެންނާތީވެ، އެ ކަންކަން ފާހަގަކޮށްލުމަށް ޓަކައި. 2006 ވަނަ އަހަރު މި ގާނޫނު ވުޖޫދުވެފައި މި އޮތީ. 2008 ވަނަ އަހަރު ފެށިގެން ބަދަލުވި. 2010 ވަނަ އަހަރު އަނެއްކާ ގާނޫނު ބަދަލުކުރަން ބޭނުންވި. 2006 ވަނަ އަހަރު މި ގާނޫނު އެކުލަވައިލިއިރު އޮތީ ރައްޔިތުން މަޖިލީހުގެ ރުހުމާއެކީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަކަށް ހުށަހަޅާ ބަޖެޓަކަށް ފިނޭންސް މިނިސްޓަރާ އެކުގައި ޚާއްސަކޮށް ނޫޅޭ ގޮތަށް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ހުރުމަތް ހިފެހެއްޓުން. އެހެންނަމަވެސް، އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވެރިކަމަށް އުނދަގޫކުރުމަށް، ޖެހިލުންކުރުމަށް، ރައްޔިތުންނަށް ރަނގަޅު ކަންތައްތަކެއް ކޮށްދެވުން، ރަނގަޅު ސިޔާސަތުތަކެއް ތަންފީޒުކުރުމުގައި އެކަން ހުއްޓުވުމުގެ ނިޔަތުގައި 2010 ވަނަ އަހަރު އިސްލާހު ހުށަހެޅި، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރުހުމާ ނުލައި ފިނޭންސް މިނިސްޓަރު ހޮވޭ ގޮތަށް. އެ ބާރުލިބުނުކަމަށް އެމް.ޑީ.ޕީގެ ސަރުކާރުން ކުރިއަށްގެންދިޔަ ހުރިހާ އެވަރުން ކަންތައްތަކެއް ބަޖެޓުކޮށްގެން ފެށިގެން 2012 ވަނަ އަހަރު ވައްޓާލީ. 2013 ވަނަ އަހަރުގެ ފިނޭންސް މިނިސްޓަރު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ވަޒީރުގެ މާލިއްޔަތު ގާނޫނުގައި ވިދާޅުވެސް، 31 އޮކްޓޫބަރު 2013ގައި ވިދާޅުވެސް، ބިލަކަށް ފާސްކުރަން ވަރަށް އުނދަގޫ ވިޔަސް ކުރިން. ބިލަތަކާ ހިސާބު އެބަ އަހަރު، ޑާއިރީގައި މި އޮތީ ރިޕޯޓު ނިޔާމެ ނޫނީ ބަދަލުކުރާނީ ނިޔާމެ. ބަދަލުކުރަނީ ފިނޭންސް ކުރިއަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ހުރުމަތް އެކަމުގައި ޖެހުނީ ހަމައެކަނި. މި ތަފާތަކީ މިކަން ބޮޑުކޮށްގެން މިލިއަން މިލިއަނުން ހޭދަކުރަން ނުކެރޭ ގޮތަށް އަޅުގަނޑު ކުޑަކޮށްލަން ބައެއް ކަންކަމުގައި ކަމެއް ނުދޭ. މި ކަހަލަ ކަން ކުރެވޭ ހުރިހާ ރާއްޖޭގެ ގާނޫނުތަކުން ފާސްކުރަން އަޅުގަނޑު ކިޔަވަން. ދެން ދެވަނަ އަދި ހަތަރު ވަނަ ބައިގައި ބަޖެޓު ނޭގޭ ވަރަށް ބޮޑު ފައިސާއެއް ގެއްލުނު، ރައްޔިތުން ހޯދާފައި ވާ ބަޖެޓްތަކަށް ވީހާ ވަރަކަށް ރައްޔިތުން ފާހަގަ ވުމަށް. 3 ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ގާނޫނުގެ ބައެއް މާއްދާތައް ފާސްވެފައިވާ ގޮތުން. މިހާރު ދުވަސް ބަދަލުވީ. މި އިސްލާހު ނުލާ އަޅުގަނޑުމެން ގޮސް ބަދަލާ ގެނެސްފި. މިހާރު މަސައްކަތް ގެނައި ގޮތަށް، ކުރިން ދުވަސް ބަޖެޓަށް ހުއްދަތައް ހޯދަންވީ. ގާނޫނަށް ގެނެވުނު އިސްލާހުގައި ބޭނުންކުރަނީ ބަދަލުވުމުން އަޅުގަނޑު މިހާރު 1 ޖުލައި 2013ގައި ދިޔަ 31 އޮކްޓޫބަރު 2013ގައި އަހަރެއްގައި ބަދަލުގެނެސް ފެށުނު ގާނޫނު، މާލިއްޔަތު ނިމިގެން 2014ގައި އަނެއްކާ މި މަޖިލީހުން ފާސްކުރަނީ ބަދަލުކުރީ. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރުހުމާ ނުލައި ބަޖެޓަށް ދޭހަނުވާ ފަދަ ބަދަލު މި ދިޔައީ. އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރަން ބޭނުން ފަހަރު އަޅުގަނޑުމެން ބަދަލުކުރީ މި ދިޔައީ. އަނެއްކާ މިއަދު މި ހުށަހެޅީ، ބަދަލުކުރަން ޖެހޭނެ ކަމެއް. ދިވަނަމުގެ ފެށިގެން ރޭގާ ކުރިން ފެނިގެން ގާނޫނު ބަދަލުކުރަން ބޭނުންވީ، ދިވަނަމުގެ ފެށިގެން ކުރިން ބަދަލު. ދިވަނަމުގެ ފެށިގެން ދެއްކީ ކުރިން ފެނިގެން ގާނޫނު އެބަ ބަދަލުކުރަން ބޭނުންވޭ، ފެށިގެންވީގައި ދިހަ މަޖިލީހުން ފެށިގެން ކުރުމަށް ގޮތެއް ހެދީ. އަޅުގަނޑު

ދަންނަވާނީ، މިއަށްވުރެ ބޮޑަށް އަޅުގަނޑުމެން ގާނޫނުތަކަށް އެބަ އަހުލުވެރިވާންޖެހޭނެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ޖެހޭ ގާނޫނުތަކާ އެއްގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޢަމަލުކުރަން ދަސްކުރަން، އިދާރާތުގެ ޒިންމާއެއްގެ ގޮތުގައި އޮތް ކަމުގައި ވިސްނަވާށެވެ، ސަރުކާރު ހިންގާ ޒިންމާގެ ގޮތުގައި އޮތް ކަމުގައި ވިސްނަވާށެވެ. އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު މިދެންނެވި ހަމަ އިދިރާކަން އަދިވެސް އެހެން ވާހަކައެއް. ސަރުކާރު ހިންގަން ހަވާލުވާ އެހެން ގޮތަކަށް ކަން މި ކުރައްވަނީ. އޭގެ ބަދަލުގައި ރައްޔިތުންނަށް އެންމެ ފައިދާހުރި ގޮތަކީ ކޮބައިތޯ ބަލައި، އެގޮތުގެ މަތީން އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް އެބަ ދާންޖެހޭ. އަޅުގަނޑުމެން އަބަދުވެސް މި ވަކާލާތުކުރަނީ، ބަރުލަމާނީ ނިޒާމް އެންމެ ރަނގަޅޭ. އެ ނިޒާމުގައި ކަންކުރާ ގޮތަކީ މިއީ. އެހެންނަމަވެސް، އެ ބޭފުޅުންނަށް އެ ނިޒާމު ކަމަކު ނުވޭ. މި ގޮތް ކަމު އެބަދޭ. ކަންތައްތައް ހަމައެކަނި އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ޖެހޭ ހޯދަން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނަން، ވަގުތު ވަޑައިގަންނަވާ ބައްޔާ މެންބަރުންނަށް އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ، މިއަދު މިއީ މަޖިލީހުގެ އެންމެ ފަހު ދުވަސް. ދެން އަދި އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނަން، މިއަދުގައި އެޖެންޑާ އައިޓަމްތައް އަޅުގަނޑު ބަހުސަށް ގެންނަމުންގެންދާނީ ގޮތް.

{7.2}- މިހާރު އަޅުގަނޑު މި އެނބުރެނީ އެޖެންޑާ އައިޓަމް 7.2އަށް. އަޅުގަނޑު އެޖެންޑާ އައިޓަމް 7.1 މަޑުޖައްސާފައި ދެން ބާއްވާނަން. އެހެންނަމަވެސް، އެޖެންޑާ އައިޓަމް 7.1ގައި، 2010 ވަނަ އަހަރު މާލިއްޔަތު ގާނޫނަށް ގެނެވުނު އިސްލާހުގެ ސަބަބުން އަޅުގަނޑު މިއަދު އިނދެ ދަންނަވާނީ، ދިވެހި ދައުލަތަށް ވީ ރައްޔިތުން. އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް ވިސްނާފައި އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ، ޑެފިސިޓް ބަލަހައްޓާން މިންވަރާއި، އަދި ޖީ.ޑީ.ޕީއާއި ދަރަނިއާ ދެމެދުގައި ގުޅުން ބަލަހައްޓާނެ މިންވަރު؛ މި މިންވަރުތަކަކީ އިތުރަށް ގޮސް ދަރަނިބޮޑުވާން ހުރި ބޭނުމަކަށް. ބަޖެޓުގައި އެބަ ފިސްކަލް ރޫލް ހުރި ފަދައިން. ބަޖެޓުގައި ފިސްކަލް ރޫލް ފެނޭތޯ ނުވޭ. ދެން އެއަށްފަހުގައި ފިސްކަލް ރޫލް މަސައްކަތް ފެނިގަންނައިރުގައި ކިހާ މިންވަރަކަށްތޯ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާއި މިކަމާ މަޝްވަރާކުރެވިގެންތޯ؟ ރަނގަޅީ، މިސާލަކަށް ކާޑިފްސްއިން އިހަކަށްދުވަހު 100 މިލިއަން ޑޮލަރުގެ ލޯނެއް ނެގި. އަދި ނުވަތަ އޭގެ ކުރީގައި ސުކޫކު އިންޓަރެސްޓް އަދަދު ބޮޑުކޮށް، އިންޓަރެސްޓް ބޮޑުކޮށް އެ ލޯނު ނެގިން. އަދި އޭގެ ކުރީގައި ރައީސް ޔާމީންގެ ސަރުކާރު ސަރުކާރުގެ ބޮންޑު؛ އެ ސަރުކާރު ސަރުކާރުގެ ބޮންޑު ނެގުނު ގޮތާއި، އެ ބޮންޑުގެ އިންޓަރެސްޓް ރޭޓާއި، އަސްލާ ދައްކަންޖެހޭ ދުވަސްވަރު؛ އަދި އޭގެއިތުރުން އެކިއެކި ސަރުކާރު ހިއްސާވާ ކުންފުނިތަކުން ސަރުކާރުގެ ގެރެންޓީގައި ނަގާފައިވާ އެކިއެކި ބޮންޑުތަކުން، ކޮމާޝަލް ބޮންޑުތަކުން ނަގާފައިވާ ފައިސާ، މި ހުރިހާ ކަމެއްގެ ސަބަބުން 2022 ވަނަ އަހަރަށް ފުށުއެރުން އަންނައިރުގައި ދިވެހި ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތަށް އުނދަގޫވާނެކަން އަޅުގަނޑުމެން އެންމެންނަށް ވެސް އެނގޭ. ޝުކުރިއްޔާ

މިނިސްޓަރު ނިންމެވީ، 2019 އިންސްޓުރު ފަހަރެއްގެން މަސައްކަތްކުރައްވައި އިތުރު ލޯން ނަންގަވަން. އެހެންނަމަވެސް، އެމް.ޑީ.ޕީގެ ސިޔާސަތެއްގެ ގޮތުގައި އުނިވަޖެއިގަންނަވާން އޭޗީ، 2019ގައި ދަރަނި ރިސްޓްރަކްޗަރކުރުން. އޭގެ މާނައަކީ، އެ ދަރަނި؛ އެހެން ދަރަންޏެއް ނަގައިގެން އެ ދަރަނި ދައްކަން އުޅުމުގެ ބަދަލުގައި، އެ ދަރަނި ދެއްކުން ފަސްކުރުން. ދެން މިގެން އެއްވެސް ކަމެއް ނުވޭ. އަޅުގަނޑުވެސް މިހާރު މިވީ 2022 ވަނަ އަހަރުގައި. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ، މާވަށު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ސަޢީދަށް. (ވަގުތުކޮޅަކަށްވަރު) އެޖެންޑާ އައިޓަމް 7.2. ދެން އަޅުގަނޑާއި މާވަށު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރާ ވާހަކަ ދައްކަވާތީ، އަޅުގަނޑު ވޯޓު ތަކުރާރުކުރެއްވުމަށް ބަލަނީ. މިހާރުވެސް ފަހަރަކުން އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ، މިއަދުގައި ގަސްތުކުރާ ގޮތަކީ އެޖެންޑާ އައިޓަމް 7.1ގައި ދެތިން ބޭފުޅަކު ވާހަކަދައްކަވަންފަހުގައި 7.2އަށް އެނބުރިދާނަން. ހަމަ މި އެޖެންޑާ އައިޓަމުގައި ވޯޓު އެގޮތަށް ބަހައްޓާނަން، 7.3އަށް އެނބުރުން. އެ އައިޓަމުގައި ވޯޓު ހަމަ އެގޮތަށް ބަހައްޓާނަން 7.4އަށް އެނބުރުން. ހަމަ އެއަށްފަހުގައި އެޖެންޑާ އައިޓަމް 8ގައި އެ ހުރި ހުރިހާ؛ ދެ އައިޓަމް، އެ ދެ އައިޓަމް ވޯޓު އެގޮތަށް ކުރިއަށް ގެންދިއުން. އެޖެންޑާ އައިޓަމް 9ގައި އެ ވާ 5 މަސައްކަތް މިއަދު ނިންމުން. އަދި އެހެންވީމާ، އެޖެންޑާ އައިޓަމް 10ގައި އެ ވާ 8 ވޯޓާއި، އަދި މި 5 ވޯޓާއި، މި ހުރިހާ ވޯޓެއް މިއަދު ނަގައި ނިންމުން. މާވަށު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

މާވަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ސަޢީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދައުލަތުގެ ހަރަދަށް ޒިންމާވުމުގެ ޤާނޫނުގެ 32 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)، (ނ) އަދި (ބ) ސަބްސެކްޝަންތަކުގައި އޮބްޖެކްޝަން ނިސްބަތުން ދެނެގަނެވޭ ސަރުކާރުން ގޮވައިލައި ފުރިހަމަ ކުރަން. މިއީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 7/2013 (ދައުލަތުގެ ހަރަދަށް ޒިންމާވުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 32 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)، (ނ) އަދި (ބ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުތަކާއި ހަމަކަމަށް ތަބާވުން 26 އޮގަސްޓު 2021 އިން ފެށިގެން 1 އަހަރުދުވަހަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން އިސްތިސްނާކުރުމަށް އިޖާޒަތުދީފައިވާ ހުއްދަ 26 އޮގަސްޓު 2022 އިން ފެށިގެން 31 ޑިސެމްބަރު 2023އާ ހަމައަށް އަސްލަކާވެސް އިތުރުކޮށްދިނުމަށް އޮބްޖެކްޝަން ނިސްބަތުން ސަރުކާރުން ގޮވައިލައި ފުރިހަމަ ކުރަން. މި ގަޑިއިރުގައި އަޅުގަނޑު މި ފާސްކުރާ ޤަރާރަށް ތާއީދުކުރަން، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ކޮމިޓީން ނިންމި 7/2013 (ދައުލަތުގެ ހަރަދަށް ޒިންމާވުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 32 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)- ދައުލަތުގެ ދަރަނި ބޭނުންކުރާ ސަރުކާރުގެ ދަރަނީގެ ފަހަރު ނަގަނީ 91 ޕަސެންޓުގައި އެ ފަހަރާ ދަރަނި ހިސާބުކުރާ ގޮތަށް އެތެރޭގެ ޖުމްލަ އުފެއްދުމުގެ ނިސްބަތުން ދަރަނި ހިސާބުކުރާއިރު އެޖެންސީތަކުގެ ގޮތުގައި ކަނޑައަޅާ، މި ފަހަރާ ނަގާނީ ބަޖެޓްކުރާ 3 އަހަރުގައި ސަރުކާރުން ދިނުން ޖެހުނު ހާލަތުގައި މަޢުލޫމާތުން، އަހަރަކަށް ޖީޑީޕީގެ އިންސައްތައިން 1% އަށް ވުރެ ގިނަ ނުވާ ގޮތަށް ދަރަނި ބަޖެޓްކުރުމާ މާއްދާއަށް، އަދި ޤާނޫނުގެ 32 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)- 1 ޖަނަވަރީ 2016 އިން ފެށިގެން ދައުލަތުގެ ދަރަނިތައް ޚަރަދު

ނަގަންވާނީ ޤައުމީ ތަރައްޤީގެ މަސްޓަރޕްލޭނާއި، އުފެއްދުންތެރިކަން އިތުރުކުރުވާނެ ވަސީލަތްތައް ހޯދުމަށް އެކަނި ކަމަށާއި، އެ ތާރީޚުން ފެށިގެން ދައުލަތުގެ ދަރަނި އަދާކުރުމަށް ބަލައި ދަރަންޏަ ފައިސާ ނަގައިގެންނުވާނެ ކަމަށް ބަޔާންކުރާ މާއްދާއާއި، އަދި އެ މާއްދާގެ (ބ)- މި މާއްދާގެ (ރ) ގައި އެހެން އޮތް ކަމުގައި ވީނަމަވެސް، ދައުލަތުގެ ކޭޝްފްލޯ މެނޭޖްކުރުމަށް ބަލައި ގިނަވެގެން 14 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އަނބުރާ ދައްކާ ގޮތަށް މި މާއްދާގެ (ރ)ގެ ދަށުން މަރުކަޒީ ބޭންކުން ދަރަންޏަ ފައިސާ ނެގޭނެ ކަމަށް ލިޔުއްވި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުތަކާއި ހަމަތަކަށް ތަބާވުން 26 އޮކްޓޯބަރު 2021 ން ފެށިގެން އެއް އަހަރުދުވަހަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ މަޖިލީހުން އިސްތިސްނާކުރުމަށް އިތުރުކޮށްދީފައިވާ ކުރިން، 26 އޮކްޓޯބަރު 2022 އިން ފެށިގެން އެއް އަހަރުދުވަހަށް އިތުރުކޮށްދިނުމަށް ފުރުސަތު މިނިސްޓަރ އޮފް ފިނޭންސް އެ މުއްދަތު ވެސް އިތުރުކޮށް 2023 ވަނަ އަހަރުގެ ޑިސެންބަރު މަހުގެ 31 ވަނަ ދުވަހާ ހަމައަށް އަނެއްކާވެސް އިތުރުކޮށްދެއްވައި، އިސްވެ ދެންނެވި މާއްދާގެ އަކުރުތަކަށް ސަސްޕެންޝަންދިނުމަށް ޙުކޫމަތުގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރައްވައިވާ 2019 އަހަރު ކުރިމަތިވި، ކޮވިޑް-19ގެ ބަލިމަޑުކަމާ ގުޅިގެން ދިމާވި ދަތުރުވެރިކަން ބޮޑުވުމާއި، ބަލި ކޮންޓްރޯލްކުރުމަށް ދައުލަތުން ކުރެވުނު ޚަރަދުތަކާއި، އިޤްތިޞާދީ ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތުގެ ބޮޑު ހިނގަމުންދާ ކުރިމަތިލާފައިވާ ކަމާއި އެއް ފަރާތުން ދަތިތަކަށް ވާތީއާއި، އަދި އެ ހާލަތުގައި ޚަރަދުކުރާއިރު ސިޔާސީ ހަރުދަނާކަމުގެ ދަށުން ނެގޭ މާލީ ސަސްޕެންޝަނުގެ ވާތީވެ، އަދި އެ މާއްދާ ސަސްޕެންޝަނުގެ ދަށުން ނެގޭ މިހާތަނަށް 6.5 ބިލިއަން ރުފިޔާ ޓްރެޜަރީ ބިލްތަކުގެ ބޭނުންކުރެވިފައިވާކަމާއި، މިއާއެކު ދައުލަތުގެ ފައިނޭންސިންގ ނެގިފައިވާ ދަރަންޏަށް ބަދަލުކުރެވޭނީ، ކުރި އައި.އެމް.އެފް.އާއި ސަރުކާރުން އިންޓަރނޭޝަނަލް ކޮށްފައިވާ 50 އަހަރުގެ އެޅުވައިދޭ ބޮންޑް ސަރުކާރުން ބަދަލުކުރުމަށް މި މަޝްވަރާ، ޢާންމު ބަޖެޓުގެ 23 ނޮވެންބަރު 2021 ގައި ފާސްކުރައްވައި ވިއްކުމުގެ ކަންކަމަށް ކަމުގެ ހުރިހާ މި މާއްދާ ޢަމަލުކުރުމުގެ ވަކި، ޤައުމުގެ އިޤްތިޞާދު ނަގައިގަތުމަށް، އަދި ސަރުކާރުން ނަގަމުންދާ ފަރާތްތަކަށް ވަކި މިންގަނޑެއްގެ ދެކެވޭގޮތުގައި ކޮންމެ ގޮތަކުން އިޤްތިޞާދު ސަލާމަތްކުރުމަށް ހިނގާ ޚަރަދުތަކެއް ކަމުގައިވާތީ، ދުނިޔޭގެ ގޮތުގައި އެކަން ބެލޭއިރު ޔަގީން، ޤައުމުގެ އިޤްތިޞާދުގެ ވާއިރު ދަރަނިތަކުގެ ޢަދަދު މިހާރު މާލީ ސްޓޭޓްމެންޓްތަކުގެ ބަޔާންވެގެން ދިއުމުން ކަމެއް ކަމަށް ވީއިރު، ކޮވިޑް-19ގެ ހާލަތުގައި ބިލިއަން ރުފިޔާގެ ކުރިއަރާފައިވާ، ޤައުމީ ފޮނުއްވި މިދިޔަ ހާލަތުގެ އިތުރުކުރުމަށް ރިޕޯޓުތަކުން، އަދި ދުނިޔޭގެ ބޭނުމަށް މި މާލީ ދާއިރާގައި ބިލިއަން ރުފިޔާ ދަރަންޏަށް ދިޔައީ، 2022 ވަނަ އަހަރު ޤައުމީ ޖީ.ޑީ.ޕީ 13% ކުރިއަރާނެ ކަމަށާއި، 2023 ވަނަ އަހަރު 9.7% ކުރިއަރާނެ ކަމަށް އިޤްތިޞާދީ ފެންވަރު ދިރާސާކުރާ ފަރާތްތަކުން ލަފާކުރައްވާ ޤައުމުގެ އިޤްތިޞާދީ ކުރިއަރުން ވަނީ ރަނގަޅު ހާލަތެއްގައި ކަމަށް އަދި އެ ދާއިރާތަކުގެ ދަށުން ލަފާކޮށްފައިވާއިރު، ސަރުކާރުން ދަރަނި ރިސްކުތަކުގެ ބޮޑު ބާރު ކުރެވޭނެ ދޮރު ހުޅުވުމަށްޓަކައި ދަރަނި ބޮޑު ކުރެވޭނެ ބަދަލެއް ކުރުމުގެ ކުރިން ޤާނޫނުގެ ބޭނުމުގައި ރިސްކު ކުޑަކުރެވޭނެ ގޮތުގެ ބޭނުމުގައި ޖ.ބ. އަޙްމަދުއްލާ މަޖިލީހުގެ ވިދާޅުވެފައިވާއިރު،

މި ހާލަތުގައި މި މާއްދާތައް؛ ހަރަދަށް ޒިންމާވުމުގެ ގާނޫނުގެ މުހިންމު މާއްދާތައް ސަސްޕެންޑުކޮށްލައި އަމުން ބޭނުންތެރި ކަމެއް ކަމަށް ނުފެންނާތީއާއި، މި މާއްދާތައް ހިފަހައްޓާފައި އޮތުމުގެ ސަބަބުން މިނިސްޓަރ އޮފް ފިނޭންސުން ކުރަމުންދާ ކަންކަން މޮނިޓަރކުރުމުގެ ފުރުސަތު ތިން ވަނަ ފަރާތަކަށް ނުލިބުމާއި، އަދި މީގެ ސަބަބުން ކޮރަޕްޝަނަށް މަގުފަހިވެ، ސަރުކާރުން ބޭނުންވާ ގޮތަކަށް ރައްޔިތުންގެ ބަޔާން [illegible] ގޮތަކަށް [illegible]، އަދި ދަރަނި ދައްކަން ލޯން ނެގެން ފަދަ؛ [illegible] ކަންކަން ކުރުމުގެ ފުރުސަތު [illegible]، އެކަމުގެ ސަބަބުން ދިވެހި ޤައުމަށާއި ރައްޔިތުންނަށް އިގްތިސާދީ ގޮތުން ގެއްލުން ލިބިދާނެކަމުގެ ބިރު އޮތުމުން، މި ގާނޫނުގެ މާއްދާތައް ހިފަހައްޓާފައި އޮތުން ނިމުމަކަށް ގެނައުމަށް ސަރުކާރަށް އިލްތިމާސްކޮށް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 167 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އަޅުގަނޑު މި ގަރާރު ހުށަހަޅަން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްފުޅުވަންތަ މެންބަރު. [illegible] ފުރުސަތު؛ އާދޭ! ކެނދޫ ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްފުޅުވަންތަ މެންބަރު.

ކެނދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝާހިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ރައީސް. [illegible]

އެއާއެކުއެކީގައި ޤައުމު ބަނޑަށް ނުޖެހި، ޤައުމު ދިރުވައި، ފްލެކްސިބިލިޓީ، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އަތްޕުޅުގައި ހުރި ފްލެކްސިބިލިޓީ އިތުރަށް ވަންކޮށް އަދުރުގެ ވަގުތެއް ނޫން މިއީ. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ހުރިހާ ބާރުތަކެއް މި ވަގުތު އޮންނަންޖެހުން، ކޯވިޑްގެ އިން ކުރިއަށް ރައީސުލްއޮތުމުން. މި ފިޔަވަޅުތަކީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސް، މި ރާއްޖޭގެ ހަމަތު ވަރަށް ސަލާމަތް. އެންމެފަހުގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ދާދިމާނަތަކުން އަޅުގަނޑު ބިނާޖެހޭ އަދި އިތުރަށް ޓެސްޓުކުރި. އެންމެމަތީ، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ދުށުމާ؛ ޤާނޫނުއަސާސީ، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ކަމުގެ ފެންނަން މިނިސްޓަރު ކަމުނުދަނޑާ ބަދަލުކުރުން. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ކަމުގެ އިސްތިޢުފާ މިނިސްޓަރު ކަމުނުދަނޑާ ބަދަލުކުރުން. ޖޫރީގެ މިނިސްޓަރު ކަމުނުދަނޑާ ބަދަލުކުރުން. ސެންޓްރަލް ބޭންކުގެ ގަވަރުނަރު ކަމުނުދަނޑާ ބަދަލުކުރުން. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އެކަނި ކަރައްމަނުޖެހުން. އެކަމަކު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ފުރިހަމަކޮށް، މި ކަންކަމަށް ދިވެހި އޮޑިޓް ބަޖެޓް މި ވަގުތު ހަމަހަމަކަމަށް ނުފެނުނީ. މިއީ ބަޖެޓަށް ބަރުލުމަކީ ހަރުދަނާ އިޤްތިޞާދު ރޫޅުމަށް ނަގާފައިވާ އަދި ގޮތް އެއްސަރީ ވަކިކޮށް. ގާތުން ޕާލިމެންޓަރީ ކަމަކު މި ދާއިރާ ރައްކާތެރިކަމަށް ކަނޑައެޅުން. ކޮންމެ ކަމަކު އުފާ ކަޑަޖެހުނު ހޯދުމަށް ދެކެވިގެންދިޔަ ތިބާ. މިހާރު ކުރިއަށް ރިސާލަތު ތަރުޖަމާކުރާ ސަރުކާރުތަކުގެ މި މަޖިލީހުގައި ރައްޔިތުންނަށް. މި އިޖުތިމާޢީ މަޖިލީހުގައި ކޮށްފައިވާ ގޮސްޓައިނީ. ކޮށްފިއްގެ ހަވާލު މި ބަޖެޓް ފެށޭ އިޤްތިޞާދީ ހުރިހާ ކަމަކަށް ހުރިހާ އާމްދަނީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފަށަ، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ކަބިނެޓް ފަށަ ނުކުރެވޭނެ. އަދި ކަމަށް ވަރަށް ދެވި، ޙަޤީޤަތުގައި ޚަރަދުކުރާ މިނިސްޓަރު ފަރާތް އެއްލަނީ ދެމެހެއްޓުމަށް ބާރުލިބުނު. ހަމަ ޕާލިމެންޓަރީ މި ބަޖެޓް ސިޔާސީ ބާރު ހަމަނުޖެހުމަށް. އަދި ޕްރޮގްރާމް ހިންގުމަށް ޕާރޓީ ބާރުލިބޭ އެއްވެސް ތަފާތު މި ބަޖެޓް ހިމެނިގެން. ދާދިފަހުން ބޮޑު ބަޖެޓެއް ފަށާ. ޕާޓީ އިސްލާހުކޮށްފައި ރައީސަށް. ރައީސްގެ ޙަޤީޤަތުގައި މި ބަޖެޓް ދެވަނަ ކަމެއް އިތުރުކޮށްފައިވާ، ދެކެވިފައިވާ މިނިވަން ވަސީލަތްތަކެއް ކަނޑައެޅިގެން ރޭގަނޑު، ދެކެވިފައިވާ ހުއްދަތަކުން ސިއްރު ފަށަ ޙާލަތު، މި ޝަރުޢީ ޤާނޫނަށް ދަށް ހަރުދަނާ ހިންގުމަށް ހުރިހާ ސަރުކާރަށް ޕާލިމެންޓަރީ ނިޒާމު އިއްވާއިރު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ވަރަށް އަމަލު ކަމަށް ބޭނުންވާ ކަމަށް ޚިޔާލު ހުށަހަޅުއްވަމުން. ޕާލިމެންޓަރީ ނިޒާމުން، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ދިނުމަށް ހުރި އެއްވެސް ކަމެއް ޕާލިމެންޓަރީ މިހާރު ހަމަވާހަކަ ކަމަކު ފަށާ، ޕާލިމެންޓަރީ އަށް ބާރުލިބޭ ހަމަޖެހުން. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަނބުރާ މިއަދު ކަނޑައަޅާ ދިމާލުގައި ބަދަލު ހުށަހަޅުއްވާނެ ހުރިހާ މި ސިފައިން ހިމަނާ ކަމަށް ތިބީ. ޕާލިމެންޓަރީ މި ދާއިރާގެ ސިޔާސީ ބަދަލުތަކެއް، މަސައްކަތްކުރާ ވާހަކަތަކާއި ދުނިޔޭގެ ބަދަލުތަކުގެ ބަޖެޓް ވަކިކޮށް ނުފެނޭނެ ޕާލިމެންޓަރީ ނިޒާމު ބަޖެޓު. ވަރަށް ޖެނެރަލްކޮށް ދުނިޔޭގެ ބަޖެޓް އިސްލާހުކުރުން ޕާލިމެންޓަރީ ނިޒާމުން ނުވަތަ ހަމަޖެހިގެން ވާހަކަ މި މަޖިލީހުގައި. ރައްޔިތުން ދެކެވުނު ދުނިޔޭގެ ބަޖެޓް ނުވަތަ އިސްލާހުކުރުން. ދުނިޔޭގެ ބަޖެޓަށް ވާހަކަ ޕާލިމެންޓަރީ ނިޒާމުން މި މަޖިލީހުގައި ރައްޔިތުންނާއި ދެކެވިދާނެ ބަޖެޓު ނުކުރެވޭނެ. އެހެން

ޢަމަލެއް ކޮށްފި ކަމަށް ވަންޏާ އަޅުގަނޑުމެން ތިބޭނީ ދޫޖުވައްކަން އަޑައި މަރިކާ ކައިރިކަން ރައީސަށް އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ. އެ ކަން ރައީސަށް ސާފުކޮށް އެނގިފައި އޮންނަންވާނީ. ފާއިތުވި މަސްދުގައި އަޅުގަނޑުމެން މަޖިލީހުގައި ޕްރޮކިއުމަންޓްގައިވާނީ އެގްރީމަންޓް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ނިންމާލަން ފުރުޞަތުދެއްވާ! އަޅުގަނޑު އުންމީދުކުރަނީ، ރައްޔިތުންގެ ކަންކަން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ކުރިއަށް ގެންދާނެ ކަމަށް، މި ދައުރު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝިފާޒަށް.

އިހަވަންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝިފާޒް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިހާރު މި ހުށަހެޅިފައި އޮތް މައްސަލަ؛ އާދެ! މުޅި ދުނިޔޭގެ އިޤްތިޞާދަށް ބޮޑެތި ހިތްހަމަކަމެއް އައިސް، ދުނިޔޭގެ އެކި ޤައުމުތަކުގެ އެ ޤައުމުތަކުން އެތަކެއް ކަންކަން މުޅިރާއްޖޭގެ ހާލަތުގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން މިހާތަނަށް ރައްޔިތުންގެ ހައްޤުގައި ކުރި އެންމެ ރަނގަޅު އެއް ކަމެއް، ސަރުކާރަށް، ސަރުކާރުގެ ޕޮލިސީ އެކަށައަޅަން ނަހަމަވެސް ސަރުކާރު މުވައްޒަފުންނާއި ސަރުކާރުން ހިންގާ މުއައްސަސާތަކުގެ ކަންކަން ފެށިގެންދިޔުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ފުރުޞަތެއް ދިނުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންގެ ސިޔާސީ ވާދަވެރިންނަށް މިހާރު ފެނޭ މި ދައުރު ރަނގަޅަށް ސުލްޙަވެރި ކުރިއަށްދާނެ އެކަން ބާ ބޭނުން ބަޔަކު ބަދަލުކުރުމަށް، އަނެއްކާ އެކަން ރިވާސްކުރަމުން ހުރަހަގޮތުގައި ނޫނީ ފިޔަވައިގައި މި ތަނަށް ގެނައުމަށް ހުރަހަގޮތުގައިވެސް މި ފާހަގަ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ވާދަވެރިންނަށް ކުޑަކަމެއް ދެކިގެން ޤާނޫނީގޮތުން ވެސް، އެހެން ކަންކަންކުރަން ވިޔަސް އެ ބާރުތަކުން ވެރިކަމުގައި ތިބޭއިރު. އެހެންވެއްޖެ، މިއަދު ހުރިހާ އަޅުގަނޑުމެން ބަހުސްކުރި، މި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުރީގައި ހުރި ގާނޫނުތައް އަދި ގާނޫނުއަސާސީ ހުރި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ހެއްދެވި ޤާނޫނުގެ ގޮތުގައި. އެހެންނަމަވެސް މި ވެރިން، ވެރިކަމުން އައިސް އެކަން ބަދަލުކުރީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ވަކިން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ލިބިދެނީ ހިއްވަރު. އެހެންނަމަ މިއަދު މި ބާރުގެ އަޅުން ވެރިކަން ގެއްލިދާ މި ފަދަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ޤާނޫނުގެ ގޮތުގައި، ކޯޓުގެ ލިބިކަމަށް ބޮޑެތި ކުރިއައިސް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ލިބިދެނީ ހިއްވަރު. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ހިތަށް އެރޭ އަދި ޤާނޫނުއަސާސީ އަޅުގަނޑުމެން އިސްލާހުކުރިއިރު، ޕީ.ޕީ.އެމުން ވެރިކަންކުރެއްވި ޤާނޫނުގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ

ހިތް ހުރި ގޮތަކަށް. އަނިޔާވެރި އޮތޯރިޓޭރިއަން ދައުރުގެ ވެރިކަމާ ހަވާލުވެއްޖެއްޔާ އެއިރެއްގައި އެ ހުންނަ ވެރިޔަކު ބާރުން ގޮތަކަށް، ހިތުހުރި ގޮތަކަށް ހޯދުނުގެންވާނެ. ވަގުތު ދައުރުގެ ވެރިކަމާ ހަވާލުވެއްޖެއްޔާ، އޭރުގައި އެ ހުންނަ ވެރިޔަކު ބާރުން ގޮތަކަށް، ހިތުހުރި ގޮތަކަށް ހޯދުނުގެންވާނެ. އިނގިރޭސި ވެރިޔަކު އަތުވެއްޖެއްޔާ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ހުއްޓި ހުށަހަޅާފައި. މިގޮތަށް އަޑުއަހަމުން ޤާނޫނުއަސާސީ ކަންނޭނގޭ ބަދަލުކުރަންވީ. އެހެން މި ބަދަލުވެން ހިމެނޭ ގޮތަށް މިކަން ބަދަލުވާނީ. އިއްޔެގެ ބައްދަލުވުމުގައި ރައީސް؛ ކޮންމެ ފަރާތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން، ކަންކަން ހުއްޓުވުމަށް އެ ބަދަލު ފިޔަވަޅުތަކަށް ހިމެނޭގޮތުން އަދި ގޮތަކަށް. ޑީ.ޕީ.އާރުން ވެސް ފިޔަވަޅުތަކަށް ދިމާވޭ. އެ ބާރުވެރިން ފިޔަވަޅުތަކަށް އަދި، ހިމެނޭގޮތުން އަދި ގޮތަށް ފިޔަވަޅުތަކުގެ ނިންމާލާ ދިޔައީ. އިއްތިފާޤެއް ނުވެ؛ އެ ބާރުވެރިން ފިޔަވަޅުތަކާ އަދި، ޚާއްޞަކޮށް ބޭރު ގޮތަކީ ވަކިކަމުގެ ހިމެނޭގޮތުން. ޚާއްޞަކޮށް ބޭރު ގޮތަކީ ޤައުމުގެ ދަރަޖަ ވިސްނައި، އެ ފެހޭ އަމިއްލަ އެކަމުގެ ޖަވާބުދާރީ ހިމެނޭގޮތުން. އެ ބާރުވެރިން ފިޔަވަޅު ނިންމާލައި ދިޔައީ ދެކުނުގައި އެ ބާރުވެރިންގެ ބޮޑުކަމުގައި ކޯޕަރޭޝަނުގައި ހުންނަ ބާރުތައް، ދައުލަތުގެ ވަޒީފާގައި ހުންނަ ބާރުތައް ބޭނުންކުރަން މިކަމާ ހުސްވީ ބާރުތައް ނަގާ. އޭ އެ ބާރުވެރިން ކުރަން އަދި ކަންކަމާ. އެކަންކަމާ ސަރުކާރުތަކުން ފިޔަވަޅުތަކުން އަދި ހިއްސާ ދައުލަތުގެ ދަށުން ރައްޔިތުންގެ ކަންކަމުގައި ރައީސް ހުރިހާ ހިސާބަކަށް. އޭ މިކަމުގެ ފިޔަވަޅާ ފިޔަވަޅުތަކުން އަދި ބާރުން. ދައުލަތުގެ ވަކިވަކި ބާރުތައް ބެހިފައި ހުންނަ ނިޒާމު މި ސަރުކާރުގައި ހިމެނޭ ޑިމޮކްރަސީ ސިޔާސީ ބަދަލު ހަމަ ކަމުގައި އެ ބާރުތައް ސަރުކާރުން ދަށުން. އޭ ރައީސް އިޤްތިޞާދީ މިއަދުވެސް ބާރުތައް ކަންކަމުގައި ބަޔަކު ވިސްނުމަށް ވެސް ފިޔަވަޅު ބޭނުންކުރާ ވަކިވަކި ބާރުތައް. އިއްޔެއާއި އަޅުގަނޑު؛ އެ ކަންކަން އަދި ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ ދަށުން. އަޅުގަނޑުމެން، އަދިވެސް ޤާނޫނީ ޕާޓީތަކަށް، ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ ދައުރު އެ ކަންކަން ނުވާނެ. އެ ކަންކަން ހިއްސާކުރާ ބާރުތައް ވަކިކަމަށް. މާލޭ ރައްޔިތުންގެ ޕާޓީތަކުގެ ސިޔާސީ ޕާޓީ ނުވާ. އެ ކަންކަން ތަފާތު ކަމެއް ބޭނުން ދައުލަތުގެ ބާރުތައް. މާލޭ ރައްޔިތުންގެ ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ ރައީސް ހުރި. ދެން ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުން ނޫން ސިޔާސީ ބާރުތަކުގެ ސިޔާސީ ކަމަށް ވާނީ. ޕާޓީ ނަގާ ބަޔަކު ވިސްނުން، ޕާޓީ ރައްޔިތުން ހަމަ ބަދަލު ހިމެނޭ ހިތްވަރު ސިޔާސީ ރައްޔިތުންގެ ޕާޓީ މާލޭ. ދައުލަތުގެ ސިޔާސީ ޕާޓީ ސިޔާސީ ޕާޓީތައް ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ ދަށުން، ހަމައެކަނި ސިޔާސީ ކަންކަމުގެ ޕާޓީތަކަށް ދެން ޕާޓީ. ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ ޕާޓީ ރައްޔިތުންގެ ޕާޓީ ރައްޔިތުން މި ފަރާތް. ރައީސް ޕާޓީތަކުގެ ދައުރު ވިސްނުން ޕާޓީ ރައްޔިތުންގެ ދަށުން ނުވާ ފަދަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން، އެ ސިޔާސީ ކަމަށް. ޕާޓީ ރައްޔިތުންގެ ވާހަކަ އެ ކަންކަން ނުވާ، އެއީ ދައުލަތުގެ ސިޔާސީ ބާރުތައް ދައުރު ވިސްނުމަކީ، ހިތް އެއީ ސިޔާސީ ޕާޓީ ދައުލަތުގެ ދަށުން. އަދި ޤާނޫނީ އިޤްތިޞާދީ ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ ދައުރު ހިފެހެއްޓުމަށް. ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން އެ ކަމަށް ޙަޤީޤަތުގައި. ރައީސް ފަރާތުން ވަކިވަކި ސިޔާސީ ޕާޓީތަކަށް ސިޔާސީ މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން. ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ ފަރާތުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން، މިއަދު ރައްޔިތުންގެ ޕާޓީތަކުގެ ދައުރު މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޤާނޫނީ އެމް.ޑީ.ޕީއާ ހަމަޖެހިފައިވާ ރައްޔިތުންގެ ބޭނުންތައް ވަކިކުރަން ބޮލެއް. އެމް.ޑީ.ޕީއާ މިހާތަނަށް މި ދައުރުގައި ރައްޔިތުންގެ އަސާސީ

ބޭނުމެއް ސަރުކާރަކުން ފުއްދައިދިނުމާ ވެރިކަމަށް އައިސް ފުއްދައިދިނުން ފެށީ. މިއަދު ވެސް އެ ދަނީ އެކަން ކުރަމުން. އެންމެ ފުރަތަމަ އުފެދުނު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ؛ މިއަދުގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސްގެ، ރައީސް ނަޝީދުގެ ވެރިކަމުގައި އާންމު ނިކަމެތި ރައްޔިތުންނަށް ޟަރޫރީ ބޭނުންތައް ފުއްދޭން މަގުތައް ފަހިކޮށްދިން. އާސަންދަ ތަޢާރުފުކުރި. އެކަނިވެރި މައިންނަށް ފައިސާ ދޭން ފެށި. އުމުރުން ދުވަސްވީ މީހުންނަށް ފައިސާދޭން ފެށި. ދެން އަދި، ވައްކަމުގެ ދިގު 7 އަހަރު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންނަމަވެސް އަނެއްކާ ރައްޔިތުން، ރައްޔިތުންގެ ވެރިކަމެއް ގާއިމުކޮށް، ރައްޔިތުން ބޭނުންވާ ކަންކަން މި ދަނީ ގާއިމުކުރަމުން. އެ ފުރުސަތުތަކެއް ހޯދަމުން. ހައިސްޕީޑް ފުރި ނުޖޫވާން ރާއްޖެ ގުޅާލަމުން، މަޖީ ތަޢުލީމަށް ހިލޭ ކިޔަވައިދިނުން ފުރުޞަތު ހޯދައިދިނުން، އިންކަމް ސަޕޯޓް ހޯދައިދިނުން، އެސް.އެމް.އީ ތަރައްޤީކުރުމަށް ބޮޑު މަގުތައް މަސައްކަތްކުރަމުން، ދައުލަތުގެ ފަރާތުން އެސް.އެމް.އީ ތަރައްޤީކުރަން މިއަދު ފަހިވިއްޖެ ހަމަ އަދި ކުޑަ ފަންޑީގެ ވިޔަފާރި އެއް، މި ދައުރުގެ އިޤްތިޞާދުގެ މައި ނަރު، މައިބަދަ ކަރުގައި ހަދައި، އިޤްތިޞާދު ކުރެއްވިއްޔާ މި އަޅުގަނޑުމެންގެ އިޤްތިޞާދު މިއަދު މި ދަނީ ރަނގަޅުވެގެން. އަޅުގަނޑުމެން މި ދިޔަ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް މި ދައުރުގެ އިޤްތިޞާދު ރަނގަޅުކޮށް، ރައްޔިތުންނަށް ޚިދުމަތްދެއްވާނެ ފުރިހަމަކަން ޖާގަދެއްވި ތަބާވަމުން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވިދާޅުއްވި ބަސް:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ބަހައްޓަނީ ވަގުތަށް ގޮސްފައިވާތީ. އިޖުތިމާޢުވުމާ 11 ޖަހާއިރު ފެށުމުގައި އަޅުގަނޑު އެނބުރި އެޖެންޑާ އައިޓަމް 7.3 އަށް. އެއީ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޝާހިދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ދިވެހި ފުރުސަތުގެ މުސްތަޤްބަލް ބިލު ހުށަހެޅިގެން. އެ ބިލުގެ އިތުރަށް ބަހުސް އަޅުގަނޑު ވަގުތުބޭނުން. އެހެންނަމަވެސް އިސްލާޙުތަކަށް 7.4. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން.

{ހުސްވަގުތުކޮޅު: 10:30 އިން 11:05 އަށް}

(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ؛ މަޖިލީހުގެ ރައީސް، ރައީސް މުޙައްމަދު ނަޝީދު)

ރިޔާސަތުން ވިދާޅުއްވި ބަސް:

بسم الله الرحمن الرحيم. السّلام عليكم. ހުރިހާ މެންބަރުންނަށް އަނެއްކާވެސް މަރުޙަބާ!

{7.3}- އަޅުގަނޑު މިހާރު އެޖެންޑާ ނަންބަރު 7.3 އަށް އެނބުރިލާނަން. ކާނިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޝާހިދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ދިވެހި ފުލުހުންގެ މުސާރަތަކަށް ބޮޑު ބަދަލެއް ގެނައުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ގަރާރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު؛ މި ގަރާރުގެ ފުރަތަމަ ކިޔުން އިއްވާފައިވަނީ 14 ޖޫން 2022 ގައި ބޭއްވުނު، 2022 ވަނަ އަހަރުގެ ދެވަނަ ދައުރުގެ 14 ވަނަ ޖަލްސާގައި. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ކާނިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް. ކާނިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

ކާނިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޝާހިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. بسم الله الرحمن الرحيم. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފުލުހުންގެ މުސާރަތަކަށް ބޮޑު ބަދަލެއް ގެނައުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ގަރާރު. ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ދާހިލީ އަމަން ބެލެހެއްޓުމުގައި ރޭއާއި ދުވާލު ހަރަކާތްތެރިވަމުންދާ ދިވެހި ފުލުހުންގެ މުސާރަތަކަށް ބޮޑު ބަދަލެއް ގެނައުމަށް ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ލިބޭނެ އެންމެ ބޮޑު އުފާވެރިކަމެވެ. އާންމު ރައްޔިތުން މިހާރަށް އާއިލާގެ މުދަލާއި ކުދިންނާއި، ހަޔާތުގެ ރައްކާތެރިކަމާއި ސަލާމަތްތެރިކަމާއި ކަނަވަރުކުރުމަށް ވަނީ، ފުލުހުންގެ ވާޖިބު އެ ފުރިހަމަކޮށް ފުރިހަމަކުރަމުން އަދާކުރަމުން ގެންދަވާ ޝަރަފުވެރި ބަލަހައްޓާ ބޭފުޅުން ކަމަށްވާތީ ނޫން. ޤައުމުގެ ދުރުސްތު މި އިޤްތިޞާދީ، ސިޔާސީ، އިޖްތިމާޢީ ހާލަތު އެކުލެވިގެން އަވަސްކަމާއި އެދުމާއި ދަރިންގެ ފުލުހުން އެ މިހާރުގެ ދައުލަތު ފުރިހަމައަށް އަދާކުރެވޭތޯ. އެހެންކަމުން، މި ދިރާސާކުރަނީ ރާއްޖޭގެ އެކިއެކި މުއައްސަސާތަކާއި އެކިއެކި ސެކްޓަރުގައި ވަޒީފާއަދާކުރާ ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފުންނަށް އިނާޔަތްތަކާއި ބޭނުންތަކުން އަނބަރަށް ދަށުވެއްޖެ ދުވަހުގެ ކުރިން ތާރީޚު ބަލާއިރު ވަގުތު، ފުލުހުންގެ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތަކުން އަދި އެންމެން ފަހުން ދުވަސް ގެނެސް ޒުވާ ކަނޑައެޅުމުގައި ޖަވާބު، ވަގުތީ އަދި ހާލަތު ފުދޭ ހުރި ބަދަލެއް ގެނައުމަށް ފުލުހުންގެ މަޖިލީހުގައި ބަހުސްކުރި، މެންބަރުން ދިފާ ގާއިމުކުރަން ޖަމާއަތް މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދު ތަންފީޒު އެންގެ ފުދާ މިންވަރެއްގައި މި ގަރާރު މެންބަރުން ހުށަހަޅާފައި، ޝަރުޢީ ދާއިރާ، ރައްދުތަކާއި، ދިރާސާކުރެވިގެންނަވާ ގޮތެއްގައި ހަމަޖެހޭގޮތުގެމަތިން ވަގުތު މުހިއްމު ހަފްތާ ދަރާތް، އަޅުގަނޑު މި ގަރާރު މި ހުށަހަޅަނީ. ގަރާރު؛ 2005 ވަނަ އަހަރު މަޖިލީހުގެ ނިޒާމަށް ޤައުމުގެ ސިޔާސީ ހިނގުމަށް ބަދަލުކުރެވުނު ނިޒާމު ހިސާބުން އެންމެ ބޮޑު ތަކުރާރު ތަރައްޤީކުރުމުގެ ބަޔަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފުލުހުންގެ އިދާރާއެވެ. އެ އިދާރާގެ އެންމެ އިސްލާހު ތިއްބާވި ބާރުތަކާއި، އެކިއެކި ފާރުތަކުގައި މިންވަރު ފުލުހުންނަށް ދެވޭ އެކިއެކި ސިޔާސީ ފުރުޞަތުތަކާއި ފަރާތްތަކުން ކަރާތުން އަދި އެފަދަ ބައެއް ސިޔާސީ ޖަމާޢަތްތަކާއި ތަޖުރިބާ އެ ޖަމާޢަތްތަކަށް ނިސްބަތްވާ ކަނޑައެޅުމުގެ ސިޔާސީ ބަހުގެ ހުރަހަކުން، އެއީ ދިވެހިންގެ ވަނަ ބަހަކު ދަނޑުދަނޑު ކަމެއް. ކޮންނީ ވާހަކަ އަނގަބަހުން އެއިރުވެސް ސަރުކާރަކުން ކުރާ އަޅުގަނޑުމެން ތަންފީޒުކުރަމުން އަދިއަދި ޤާއިދާއާއި އަނބުރާ ދަރީން ޒުވާނުން ހިދުމަތުގައި ތިއްބަވަނީ ޤުރުބާނީ ދިވެހި ފުލުހުންނެވެ. އެހީ ސިޔާސީވިޔަސް އެކިވަރުގެ ހުރި ބަހަދުރު ފުލުހުންގެ ހިދުމަތަކީ ދަންނަވަމެވެ. ކޮންމެހެން މަޖިލިސް

ބޮޑުވެރިކަން، ދިވެހި ފުލުހުންގެ ގާނޫނަށް އެއިރަކަށް ބޭނުންވާ ގޮތަށް ބަދަލުކޮށް އިސްލާހުގެނައުމުން ދެއްވާ. ދިވެހިންގެ އަޚްލާޤީ ސުލޫކަށް އަންނަމުންދާ ހަލާކު ބަދަލުތަކާ އެކު ދިވެހި ޒުވާނުން ކުށުގެ ތެރޭގައި ހިތަޖާހާން ފުރުމުން، އެކަން މައިތިރިކަން ގެއްލުނީ އިރަކުން ގެނައުމުގެ ބޮޑު މަސައްކަތަކީ ފުލުހުން ކުރަނީ އެ މީހުންގެ ފުރާނަ ޚަތަރަށް ލައިގެންނެވެ. ދުވަހު ރޭގަނޑު ވެސް ފާއިތުވި ފުލުހުން އިތުރު ބޮޑުކަމާ ޒަމާނެއް ދުރު ހަމަހަމަކުރާ ހުރި ކަމަށް ފުލުހުންގެ ކޮމިޝަނަރު ވިދާޅުވިއެވެ. ފުލުހުން މާލޭގެ ކޮންމެވެސް ނިސްބަތްވާ ރީހަބް ކަނޑުދަމާން ޝަރުޢީ ގޮތުގެ ސަބަބުން އަބަދުވެސް ތިބެންޖެހެނީ ޚިދުމަތުގައެވެ. މިފަދަ ނިކަމެތި ދުވަސްތަކެއް ގެވީ ގާތުން ހިތްހެޔޮ ސަރުކާރަކުން ފުލުހުންގެ ކަންކަމަށް ފުރިހަމަ ޝައުޤުވެރިކަން ދެއްކިކަމީ، ފުލުހުންގެ ވަޒީފާގެ ޙައްޤުތަކާއި، އުޖޫރަ ވެސް ބަދަލުވެގެން ދިއުމުގެ މަތީ ޖާގައެއް ނުލިބެއެވެ. ވިޔަސް ފުލުހުން ދިވެހި ޤައުމުގެ މަސައްކަތް ކުރެވޭ ގިނަ މީހުންގެ ބޭނުން ހަމަ ގަނޑުވެފައި، ފުލުހުން ލިބޭ ހިއްސާ ހުރީ އެކި ގޮތްގޮތުން ކުޑަކޮށް އަދި ކުޑަ މުސާރައަށެވެ. ފުލުހުންނަކީ ސިފައިންނާ އެއްވަރަށް ޒިންމާ އަދާކުރާ ބައެކެވެ. ފުލުހުންގެ ކޮމިޝަނަރުގެ ދަށުން ޤައުމީ ސަލާމަތާ ބެހޭ ކަންކަމުގައި ޢިނާޔަތް ދެވޭ ޙައްޤު، ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުގެ ބޭނުން ޝަރުތުތަކާ ސެޓްފިކެޓް ދެއްވާ ސަރަޙައްދު ފުލުހުންގެ ވަޒީފާގެ އުޖޫރަ، ވަޒީފާގެ ކަމުގައި ވެސް ދިއުމަށް ހަމަ އެކަނި ފުލުހުންގެ މުސާރަ އިތުރުކުރުމާ ދޭތެރޭގައި ހުރި ކަންކަން ރިޢާޔަތްކޮށް ވީހިނދު، މި ހިނގަމުންދާ 2022 ވަނަ އަހަރު ނިމުމުގެ ކުރިން ދިވެހި ފުލުހުންގެ މުސާރައަށް މަދުވެގެން 30%ގެ ކުރިއެރުމެއް އަންނަންޖެހޭ ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ، އެކަމަށް މަޖިލީހުގެ ބަރުސާކަން، މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން ދެކޭ ގޮތް ހާމަކުރުމަށް ބަލައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 167 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން މި ގަރާރު ހުށަހަޅަމެވެ. ހުށަހަޅާ މީހާ މާމިގިލި ދާއިރާގެ މެންބަރު، ޖޭ.އާރު.ޕީގެ ލީޑަރު. ވައްސަލާމް އަލައިކުމް ވަރަޙްމަތުﷲ ވަބަރަކާތުހޫ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ހުޅުވާލަނީ ބަހުސްގެ ވަގުތު. ހުޅުމާލެ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުސައިން ޝަރީފް.

ހުޅުމާލެ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުސައިން ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހެޅުއްވުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. ދިވެހި ފުލުހުންނަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އަމަންއަމާންކަމާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން ވޯޓުލައިގެން ހޮވާ ކޮންމެ ސަރުކާރަކާއި، ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ފުރާނައަށް ކުރިމަތިވާ ނުރައްކަލާއި، މުދަލަށް ކުރިމަތިވާ ނުރައްކަލާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހިމާޔަތާއި ރައްކާތެރިކަން ކަށަވަރުކޮށްދިނުމަކީ ކަނޑައެޅިގެން އެ ބާރުގެ ފުލުހުން ރިޔާސަތު ޖެހޭ މަސައްކަތްކުރާ ބާރެއް ދިވެހި ޚިދުމަތުގައި ފުލުހުން. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސަރުކާރުން ކުރިއެރުވުން ހުރި މިނިވަންކަމުން، ކުރިއެރުމުގެ ދިވެހިރާއްޖެ ފުލުހުންގެ ބާރުގައި އެ ބާރުތަކުގެ މުސާރައާއި ގެއްލުންތަކާ ހިފެހެއްޓުމުގެ ކަމުގައި ކުރިއަށް ގެންދަނީ. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ ސަރުކާރުން ކަމަށްވާނަމަ، މިފަދަ އެކި ފަރާތްތަކުން ޤާނޫނު ބަލަހައްޓައި ދޭތެރޭގައި ހަމަ ވަރަށް ކުރިމަތިލާ ކަމަށް. އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން ފުލުހުންނަށް. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތު އަރުވަނީ މަޑުއްވަރީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އާދަމް ޝަރީފަށް.

މަޑުއްވަރީ ދާއިރާގެ މެންބަރު އާދަމް ޝަރީފު ފާހަގަކޮށްލެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޖާބިރު އެ ހުށަހެޅުއްވި ގާނޫނަށް އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިކަމަކީ ހަޤީޤަތުގައި ވެސް ހަމަ ސީރިއަސް ކަމެއް. މި މަޖިލީހުގައި ފާހަގަކޮށްލަންޖެހޭ ކަމެއް. އެނގިވަޑައިގެންނެވޭނެ ފުލުހުން، އަޅުގަނޑުމެންގެ ދިވެހިރާއްޖޭގައި، ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް އަޅުގަނޑުމެން ފެނޭ މި ޤައުމުގެ ސުލްހަމަސަލާމަތްކަން ގާއިމުކުރުމުގައި، ރައްޔިތުންނަށް ހަމަޖެހިލައިގެން ނިދާލުމުގެ ފުރުޞަތު މިއަދު ލިބޭ، ދިވެހި ފުލުހުންގެ ވަރަށް ބޮޑު މަސައްކަތުން، ވަރަށް ގިނަ ޚިދުމަތްތަކާ އެކުގައި. ރާއްޖޭގައި ހިނގަމުންދާ ތަފާތު ކުށްތަކާ، އެތައް މަސައްކަތްކުރާއިރު، އެތައް ކަމެއް ބޮޑުވެގެން ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ މުދަލާއި ފުރާނަ ސަލާމަތްކުރުމުގައި ފުލުހުންނާ އެއްވަރަށް ދިވެހި ފުލުހުން ރައްކާތެރިކޮށްދެމުން ގެންދޭ. އެގޮތުން ހަމަޖެހުމުގައި މަސައްކަތްކުރާ، ވަރަށް ނުރައްކާތެރި ދަނޑިވަޅުތަކުގައި ވެސް ވަރަށް ކުރިމަތިވާ ފުލުހުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރޭގައި ޖެހިލުން އެބަ ފާހަގަކުރަންޖެހޭ. ވަރަށް ގިނަ ފަހަރު އެކި ކަހަލަ ގޮތްގޮތުގެ މަސްތުވާތަކެތީގެ ބޭނުމާ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރެވެނީ ކުރިމަތިލާ ފުލުހުންނަށް ވެސް ގެއްލުންތަކާ ކުރިމަތިލާފައިވާކަން. ބައެއް ހާލަތްތަކުގައި ފުލުހުން އަނިޔާވެ ވަރަށް ބޮޑެތި، ދާއިމީ ބަލިމަޑުކަމާ ވެސް ކުރިމަތިލާ ހާލަތްތައް ދިމާވި. އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ފާހަގަކުރަން ބޭނުންވަނީ އެ ބަޔަކު

ފުލުހުންނަށް ހަމަލާދީ މަރައިލާފައި ވެސް އެބަ ވޭ. އެހެންވީމާ، އެވަރުގެ ބޮޑެތި ނުރައްކާތަކެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރިމަތިވެގެންދާއިރު ވެސް ރައްޔިތުންގެ [illegible] ޤައުމުގެ ސުލްހަމަސަލާމަތަށް [illegible] ހަރަކާތްތެރިވަމުންދާ ބަޔަކަށް ފުލުހުން ވާއިރު އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން، ފުލުހުންނަށް އިނާޔަތްތަކާއި މުސާރަ އިތުރުކުރުމަކީ ހަމަ މުހިންމު ކަމެއް. މި ފުރުސަތުގައި އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިއަދު ބައެއް ފުލުހުން މަގުމައްޗަށް ނުކުމެ ހަރަކާތްތެރިވަމުން ގެންދަވާއިރު، އެ ބޭފުޅުންގެ ޔުނިފޯމް، [illegible] ވެސް ވަރަށް ނިކަމެތި ހާލުގައި، ކުޑަ ގޮސް އަދި ބައެއް ހާލަތްތަކުގައި [illegible] ވެސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ތަކެތި ހުންނަކަން އެބަ ފާހަގަކުރެވޭ. މި ވާހަކަތައް އަޅުގަނޑުމެން މި ދައްކަނީ އެއްގޮތަކަށްވެސް [illegible] [illegible] ތަރައްގީ ވާހަކައެއް ނޫން. މިއީ މި މައްސަލަތައް މިގޮތުން [illegible] ހުންނަކަމުން، އެ ކަންކަން ހަމަ ރަނގަޅުކުރުމުގެ ނިޔަތުގައި ދައްކާ ވާހަކަ. މި ވާހަކަތައް [illegible]؛ އެމް.ޑީ.ޕީން މި ވާހަކަ ނުދައްކާތީ އަޅުގަނޑުމެން މި ވާހަކަ [illegible] އެއީ ދޮގުޖެއްސުން ކަމަށް ހަދައިގެން އެ ވާހަކަ ދައްކާ ކަމަށް ވަންޏާ އެއީ ވަރަށް ދެރަވާ ކަމެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންނަމަވެސް، މިކަން އަޅުގަނޑު ހަމަ ގަބޫލު މި ކުރަނީ، [illegible] އަޅުގަނޑު [illegible] [illegible] ވެސް، [illegible] ވެސް އަދި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ، އެ ބޭފުޅުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވެސް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ [illegible] [illegible]. ވަރަށް ބޮޑު ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މި [illegible] ބަހުސް ކުރިއަށް ގެންދަވާއިރުގައި އަޅުގަނޑު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަދި ބައެއް [illegible] [illegible] އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ. އެހެންވީމާ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި ހަމަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މަޖިލީހުން ވަރަށް ބޮޑު [illegible] [illegible]. އެހެންވީމާ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި މަޖިލީހުން [illegible] [illegible] މި މަޖިލީހުން [illegible] ބޮޑުވަނީ އެއީ ހަމަގައިމު ވެސް ވަރަށް ބޭނުންތެރި ކަމެއް. ކެންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝަހީމް އަބްދުލްޙަކީމް.

ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝަހީމް އަބްދުލްޙަކީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހަށް [illegible] [illegible] ކެނދިކުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޖާބިރު ހުށަހަޅުއްވި ގަރާރު؛ [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑު ވެސް އެ ގަރާރަށް ތާއިދުކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެން އެންމެން ވެސް އެބަ ގަބޫލުކުރަންޖެހޭ، މި ރާއްޖެއަށް އަންނަ ކޮންމެ އާއިލާއެއްގައި، މި ރާއްޖެ

ޖަމާ ކޮންމެ ފެންވަރެއްގައި އަދި މި ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ދިމާވާ ކޮންމެ ކަމެއްގައި އެންމެ ފުރަތަމަ ރައްޔިތުންގެ ހައްޤުގައި އަދި ޤައުމުގެ މަސްލަހަތުގައި ތެދުވެ އަދި ރައްޔިތުން ހިމާޔަތްކުރުމުގެ އެންމެ ބޮޑު އެއް މަސައްކަތްތަކެއް، އެ ވާޖިބު އަދާކުރާ ބަޔަކީ ދިވެހި ފުލުހުން. އަޅުގަނޑުމެން ހަމަގައިމު ވެސް ދިވެހި ފުލުހުންނަށް ހަރުދަނާވާ ގޮތް ވާން އިންތިހާއަށް ބޮޑުން. ފުލުހުންގެ މުއައްސަސާ ހަރުދަނާކުރެވޭން މި ރާއްޖެ ހުރި މަގުން އުފެދޭން ވެސް އޮތީ. އަދި މި ރާއްޖެ ހަރުދަނާ މިސްރާބުން ދާން ވެސް އޮތީ ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތް ހަރުދަނާކުރެވިގެން. އެހެންނަމަވެސް، މި ރާއްޖޭގައި ކަންކަން ހިނގާފައި މި ވާ ގޮތުން، އަޅުގަނޑުމެން މި ވާހަކަ ދައްކާއިރުގައި ބައެއް ނުކުތާތަކެއް އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ފާހަގަކޮށްލަންޖެހޭ. ރާއްޖޭގެ ސިޔާސީ ވެރިން އަދި މި ރާއްޖޭގައި އިސްކޮށް ހަރަކާތްތެރިވާ ބައެއް ބޭފުޅުންގެ ބައެއް ދަރުސްތަކުގައި ސާފުކުރުމަށް ޓަކައި މިހާތަނަށް ކަންކަން ކުރެވިފައި ހުރި ގޮތުން ދިވެހި ފުލުހުންގެ އަދި ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ކުރިމަތީގައި މިއަދު މި ވަނީ ވަރަށް ބޮޑަށް ފެއްޓިފަ. ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުގައި އެ ބޭފުޅުން އެ ވާ ޤުރުބާނީ، އަދި އެ ބޭފުޅުން އެ ކުރާ މަސައްކަތުގެ އަގު ބޮޑަށް ވެސް ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ކުރިމަތީގައި އެއީ އެއްކަލަކު ނުވާ ގޮތަކަށް މި އޮތީ ބައެއްގެ އިހުމާލުން. މި ކަންކަން މިހެން ހުރިއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެން މި އިޖުތިމާޢީ މީޑިއާގައި މިހާރު ގަވާއިދުން ވާހަކަދައްކާލުމުން ދާއިރާގައި އަޅުގަނޑުމެން އަސްލަން ވާހަކަދައްކަމުން އެބަ ދޭ. އަސްލު އެއީ އަސްލު ނޫން ކަމަކަށް ނުހެދޭނެ. މި ރާއްޖެ މިހިސާބަށް އައިއިރުގައި މި ރާއްޖޭގެ ތަރައްޤީގެ ކޮންމެ މަރުޙަލާއެއްގައި ފުލުހުންގެ ވަރަށް ބޮޑު ދައުރުތަކެއް އެބަ އޮތް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގޭ، މި ރާއްޖެ އެންމެ ބޮޑު ފަސްޖެހިގެންދިޔައީ، 2012 ވަނަ އަހަރު މި ރާއްޖޭގައި ހިނގައިދިޔަ ބަޣާވާތުގެ ސަބަބުން މި ރާއްޖެ ވަރަށް ބާރަށް އަނދިރިކަމަކަށް ފަސްޖެހިގެންދިޔައީ. އެ ފެށިގެންދިޔުމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޮންމެ ރައްޔިތަކަށް ވެސް އެބަ އެނގޭ، ފުލުހުންގެ ތެރެއިން ބައެއްގެ އިހުމާލު ވެސް އެބަ އޮތްކަން. އެހެންނަމަވެސް މިއަދު މިހިސާބަށް އައިއިރުގައި މިއިން އެއްވެސް ކަމެއް ނުބަލާ އޮތްއޮތުމަކީ އޭގެ އަޅުގަނޑުމެން ކަންބޮޑުވާ ކަމެއް. އެހެންނަމަވެސް، އެއީ ދިވެހި ފުލުހުންގެ މުސާރަ އަދި އެ ގަޑިތަކުގައިވާ ގޮތުން 30% ބޮޑުކުރަން ނުޖެހޭ ސަބަބެއް ނޫން. އަޅުގަނޑު ވެސް ތާއީދުކުރަން، ބޮޑުކުރަންވީ. އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު މި ރާއްޖެ މި އޮތް ހިސާބުން އަދި ދުނިޔެ ދަތުރުކުރަމުން މި ދާ ހިސާބުން، މި އޮތް ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ގަބޫލުކުރަންޖެހޭ ފުލުހުންނަކީ ނޫން އަދި ޔަގީންކަމާއެކު ޚިދުމަތެއް ކުރާ ބަޔަކު ވެސް މި ރާއްޖޭގައި ނެތް އެއްކަލަކުން. އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ކަނޑައެޅޭ ކަމެއް ނޫނޭ. ފުލުހުންގެ މުސާރަ ވެސް ބޮޑުކުރަންވީ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ރާއްޖެއަށް ލިބޭ އެއްކަލަކުން އަޅުގަނޑުމެން އެ ބޭފުޅުންގެ މުސާރަ 30%އަށް ނޫން، 40% އަށް ވެސް ބޮޑުކުރަންވީ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެކަމާ ވެސް ދެއްކިދާނެ، އަދި ދިރާސާކޮށް ކުރެވިދާނެ. އަދި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެކަން ކުރެވޭނެ ގޮތެއް ބަރާބަރުގައި މި އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީން ގޮތެއް ކަނޑައަޅައިގެން ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރެވިދާނެ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެކަން، މި އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީން، އަދި މި ސަލާމަތީ ކޮމިޓީން، އެމް.ޑީ.ޕީގެ ސާފު

މުޚްލިޞީ އޮތީ މަޖިލީހަކުން ފުލުހުންނަށް ގެއްލުމެއް ވާ، ފުލުހުންނަށް ދެރައެއް ވާ ކަމެއް ނުކުރާނެ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިނިސްޓަރު އައިއިރުގައި ފުލުހުންނަށް ވަރަށް ރަނގަޅަށް އެނގޭނެ، މި ނަވާރަވަނަ މަޖިލީހުން ފުލުސް އޮފީސް އަދި ފުލުހުން، އެ މީހުންނަކީ ޤަދަރުވެރި ބައެއްގެ ގޮތުގައި މި ރާއްޖޭގައި ދިރިއުޅުމަށް ބަލައި އެ ބޭފުޅުންގެ ގާނޫނަށް ގެނެވުނު ބޮޑު ބަދަލު. އެ ބަދަލު އަޅުގަނޑުމެން ގެނައީ ވެސް އެ ބޭފުޅުން ޝަރަފުވެރިކަމާ އެކުގައި މި ޤައުމުގައި ދިރިހުރި ރައްޔިތުންގެ ކުރިމަތީގައި އެ ބޭފުޅުން ތާއިރުގައި، އެއީ ޝަރަފުވެރިކަމާ ގޮތުގައި ދިވެހިންގެ ހިތްތަކުގައި އެ ބޭފުޅުންނާ ދޯރޯގައި އެ ޤަދަރު އުފުލުމަށް ބަލައި އަޅުގަނޑުމެން ކުރި ކަމެއް އެއީ. އަނބުރާ މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މިސްރާބުޖަހާފައި މިހިރީ އެ ގަރާރު ހުށަހެޅިއިރުވެސް، އަޅުގަނޑުމެން ފުލުހުންގެ މުސާރަ ބޮޑުކުރަން. އެއީ ޤައުމުގައި އޮންނަ އިޤްތިޞާދަށް ބަލާފައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވާވަރުން، ކުރިއަށް ހުރިވަރަކުން އަޅުގަނޑުމެން އެކަން ވެސް ކުރަން. ދިވެހި ރާއްޖޭގެ ސިވިލް ސަރވިސް މުވައްޒަފުންނަށް ހާއްސަ ޖަދުވަލު، އެ ބޭފުޅުންގެ މުސާރަ އަދި ޓީޗަރުންގެ މުސާރަ، ހާއްސަކޮށް އެވަރުގެ ބޮޑު މުސާރައަށް އެ ބޭފުޅުންނަށް މި ސަރުކާރުން ދެއްވާން ކަމަކުން؟ ނޫން، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފުލުހުންނަށް ވެސް ދެއްވާން. އަދި ސިފައިންނަށް ވެސް ދެއްވާން. އަދި ޓީޗަރުންނަށް ވެސް އެ އޮތީ ބޮޑުކުރެވިފަ. އަޅުގަނޑުމެން ކުރާނެ. އެހެންނަމަވެސް، މި ގާނޫނު؛ އަޅުގަނޑުމެން ގާނޫނު ގަބޫލުކުރަންޖެހޭނެ. ހާލަތު ގަބޫލުކުރެވިގެން އަޅުގަނޑުމެން ކަންކަން ކުރީމާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަރަދުކުރެވޭނީ. ތެދު ވާހަކައެއް! އަޅުގަނޑުމެން އިންތިހާބާ ދިމާކޮށްގެން މުސާރައިގެ ވަރަކާ ދެއްކުމާ އޮއިޔާ ވާކަ ބޮޑު ބަރަކާތެއް އޮތީ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ކަށަކަން ނުފެނޭ. އަޅުގަނޑުމެން އެ ގަބޫލުކުރަން އެއްބާރުލުން އަޅުގަނޑުމެން ތާއީދުކުރަނީ، އެ ގަބޫލުކުރަނިވެރިކަމާ ސަރުކާރަށް ހިތްވަރު އަދިން، ސިފާ ފުލުހުންގެ މުސާރަ ބޮޑުކުރަން ހުރަހެއް ގެއްލުމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ އަމިއްލަ ޖަމާޢަތް ގޮތުން ނުކުރާ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެކަމަކު އަޅުގަނޑު އަމިއްލަ ޖަމީޢު އެބަ ޖެހޭ ފުލުހުންނަށް މި ގާސްތަކަށް ޚިދުމަތްކުރުމަށް އެ ބޭފުޅުން އިސްކަންދޭ ބާއިރާ ގޮވައިގެން ފުރުޞަތުވެރިކަމާ އުނދަގޫނުވާ މުސާރައެއް އެބަ ދޭންޖެހޭކަން. އަދި މި ގާސްތަކުގައި އެ ބޭފުޅުން އެބަ އޮންނަންޖެހޭކަން އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. އެހެންވީމާ، އެ އަޅުގަނޑު ވާހަކަދެއްކިފަދައިން، ދައުލަތް ފުރިހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ، ނައިފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޝިޔާމަށް. ނައިފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

ނައިފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޝިޔާމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާފައި މި ވާ ގަރާރު؛ ފުލުހުންގެ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތަކާއި ބޮޑުކޮށްދިނުމަށް އެދި މި ހުށަހެޅި ގަރާރަކީ، މިއީ ރަނގަޅު ގަރާރެއް މި ގަރާރަކީ. ރަނގަޅު މިދަންނަވާ ވާހަކައަކީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ސަރުކާރަށް އަރައިގަތުމަށް ވަޢުދުވެވުނު ނަމަވެސް، ދިވެހި ފުލުހުންގެ މުސާރަ ބޮޑުކޮށްދެވިފައި ނުވޭ ނޫން. މި ސަރުކާރަށް އަރައިގަތުމަށް ވަޢުދުވެވުނު މަސްވެރިން ތިބޭނީ ގެއަށް ގޮސް ކުރުމުގެ ނިސްބަތަށް ނޫން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މަސްވެރިންނަށް ވެސް އެކަ ޖަހާ ގޮތަށް ހަރަދުކޮށްގެން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެން މުއައްސަސާތަކަށް، ވަކިވަކި މުއައްސަސާތަކަށް، ސަރުކާރު ދަމަހައްޓަން ބޭނުންވާގޮތަށް، ނޫނިއްޔާ 2023ގައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އިންތިޚާބު މުޤައްރަރު ބޭފުޅުން އިތުރު ދައުރުތަކަށް، ސަރުކާރަށް އިތުރު ދައުރެއް ހޯދަންވެގެން ވަކިވަކި؛ ބޭފުޅުންނާ ވަކި މުއައްސަސާތަކުގެ މުސާރަ ބޮޑުކުރަމުން މިއީ ބަޔަކަށްޓަކައި ކަމެއް ނޫން. ދިވެހި ފުލުހުންނާ ދޭތެރޭގައި މި ސަރުކާރުގެ ވިސްނުން ވަރަށް ގޯސް، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ސަރުކާރަށް އަޅުގަނޑުގެ ކިޔުން ވަރަށް ގޯސް. ކިޔާގައި އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވެރިކަމުގެ ނިމުން ގާތް ދޭތެރޭގައި އެ ދުވަސް ނުހަމަ ސަރުކާރުގެ ތެރޭގައި ދިވެހި ފުލުހުންގެ މުއައްސަސާ ވެސް އޮޅުވާލުމުގެ ވިސްނުމަށް، މިއީ އެމް.ޑީ.ޕީގެ އެއް ވިސްނުމެއް. އެހެންވީމާ، އެމް.ޑީ.ޕީގެ ސަރުކާރުގައި ދިވެހި އެއްވެސް ފުލުހަކު ރަނގަޅު ގޮތެއް ފުލުހަކަށް ވާން ކަމަކަށް އުފެއްދުމެއް ވެސް ނުކުރާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވަކިން ހާއްސަކޮށް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދުނިޔޭގެ އެހެން ޤައުމުތަކާއި ވެސް މި ދުވަސް ދިވެހި ސަރުކާރުގައި ޚިދުމަތްކުރާ އެއްވެސް މުއައްސަސާއަށް އެމް.ޑީ.ޕީން ވަރަށް ކައިރިން ކޮންމެވެސް ކަމަކާ އެ ބޮޑުކުރުން ދެކޮޅުހަދައިގެންނެވެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ފުލުހުންގެ ލީޑަރޝިޕް ހަމަ ބޭނުން ގޮތަކަށް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ފުލުހުންގެ މުއައްސަސާގައި ތިބި ބައެއް އޮފިސަރުން ބަދަލުކުރަމުންދަނީ މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ހިތާމަކުރާ ކަމެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީން ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ދީފައި އޮތް ހައްގުތައް ހަމައެކަނި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ވިދާޅުވެގެން، އެ ޤަވާޢިދުގެ ދަށުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފުލުހުންގެ މުއައްސަސާގެ އެންމެ އިސް ބޭފުޅަކަށް ހުންނަވައިގެން، ދުވަސް ތިއްބަވާ އޮފިސަރުންނަށް ބަދަލުދެއްވައި، ދެން ތިއްބަވާ އޮފިސަރުންނަށް ދީ ގާނޫނާ ހިލާފު އަޅުގަނޑުމެން ބަލަން ފެނުނު ރިޔާސަތުން. އަޅުގަނޑުމެން އެބަ އެދެން ﷲ އިރާދަކުރެއްވުން އެއް އަހަރު ފުރުން. އަޅުގަނޑުމެން އެބަ އެދެން، އެއްވެސް ދިވެހި ފުލުހަކާ ޖިނާއީ ކުށަކާ ގުޅޭ ކަމެއް، ބިރުވެރި ގޮތްގޮތަށް ކަމެއް ނުވި. އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރުގައި އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ ފުލުހުންނަށް ލިބޭނެ ބޭނުން ހިމާޔަތް؛ އެކަމަކު ވިޔަސް މިހާރު ވެސް ފުލުހުންގެ ބިރުވެރިކަމުގެ މަސްތުވާތަކެތީގެ ފަދަ ... ގަތް. ހަމަ ގަދައިގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހަމަ ގަދައިގައި އަދަދައި އެ އަތޮޅު ފުލުހުންގެ ބިރުވެރިކަމުގެ މަސައްކަތް. ގާތްގަނޑަކަށް 600 ޑޮލަރަށް ކުރިން އަތް ބިރުވެރިކަމުން މި އެ އަތް ގަދައިގެ އަރުވައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ގަދައިގެ އަޅުވާލައި އެ އަތް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ގާތްގަނޑަކަށް

ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ސާލިޙަށް މި ދައުރު އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ދައުރު ދިގުދައްމާލައިގެން ނަމަވެސް، އެހެން ބައެއް އެ މަނިކުފާނު ބޭނުންފުޅުވާ މުއައްސަސާތަކަށް މުސާރަ ބޮޑުކުރިން ފުލުހުންގެ މުއައްސަސާއަށް ވެސް، ސިފައިންގެ މުއައްސަސާއަށް ވެސް މުސާރަ ބޮޑުކުރުން ހަމަ ގޮވަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަން، މިއަދު މިގޮތުން ހުރަސްއަޅާފައި ދައުރު، މާފަންނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ސަލީމް ފުރަތަމަ ދައުރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް އުމްއަޅު ދަރަނިވެރިވުމުގެ ފުރުސަތު ކަމަށް ވަރަށް އުއްމީދުކުރަން. މި މަސައްކަތަށްޓަކާ އެ މަސައްކަތްތެރިންނަށް ޝުކުރު ވަރުގަދަ އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ރީތި ފުރުޞަތު އަޅުގަނޑުމެންގެ ވަރަށް މުހިއްމު ކަމެއް މިކަމުގައި އާދޭސް...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ނިޒާމީ ނުކުތާއެއް ނެގީ، އެމް.ޑީ.ޕީން މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް އުވާލަން އުޅުން ކަމަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވިދާޅުވިމާ، އެއީ އަޅުގަނޑު ނިސްބަތްވާ ޕާޓީން ކުރަން އުޅުން ކަމެއް ނޫން ކަމަށާއި، އަދި އެމް.ޑީ.ޕީން އެއްވެސް ރަނގަޅު ގޮތެއް މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ބޭފުޅުންނަށް ހަދައިނުދޭން ކަމަށް؛ އަޅުގަނޑުމެން އެ އޮތީ އާ ގާނޫނެއް ޕޮލިހުންނަށް ހަދާފަ. ޕީ.ޕީ.އެމްގެ ސަރުކާރުން ރައީސް ޔާމީން ވަނީ އެ ބިލުގެ ދައުރުގައި ހަމަޖެހުނަކަށް ޕޮލިސް ކޮމިޝަނުން ބަދަލުކުރެއްވީ. އެހެންވީމާ، އެއީ ޕޮލިހުންނަށް ކުރި ރަނގަޅު ކަމެއް ނޫންތޯ. ދެން އެ ބުނެގެން ދެން ބަލާނީ. އެހެންވީމާ، މި ސަރުކާރުން ޕޮލިހުންނާ ދޭތެރޭގައި ދެކޮޅަށް ކަމެއް ކޮށްފައެއް ނެތް ކަމަށް، ރަނގަޅަށް ކޮށްފައި ހުރި ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވަނީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ނައިފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ނައިފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު؛ އަޅުގަނޑުމެން އެޖެންޑާގައި ހިމަނާފައި އޮތް މަސައްކަތެއް އެ ދުވަހުގެ މިންވަރަށް ބަހުސްކޮށް އެހެން އެޖެންޑާއަކަށް ބަދަލުވެފައި، ދެން އަނެއްކާ ކުރި އެޖެންޑާއަކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނބުރި ރުޖޫޢަވާ ގޮތެއް މަޖިލީހުގެ އުސޫލުތަކާ ނޯވޭ. ނައިފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

ނައިފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޝިޔާމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ފުރުޞަތު މި ތަނުގައި ދައްކާ ވާހަކައަކަށް އޮންނަ ތަފުޞީލް ރަނގަޅުކޮށް ކަމަށް ހީކުރަކީ އެއީ ދެރަ ވިސްނުމެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ޚަރަދަން ޖިންމާވާ ގޮތުގެ މާއްދާތަކާއި އިނދިކޮޅުން މި ސަރުކާރުން ދެ ފަހަރަކަށް ބާޖެޓުކުރި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ދެ ފަހަރަކަށް ބަޖެޓާ ބާޖެޓުކުރުމުން 6.5 ބިލިއަން ރުފިޔާ ސަރކިއުލޭޝަނުގެ ތެރެއަށް ނެރުނީ. ނެރުނީމަ މި ވީ ގޮތަކީ، ފުލުހުން ގަންނަ ސޮސޭޖު؛ ކުރީގައި 30 ރުފިޔާއަށް ގަތް ސޮސޭޖު މިއަދު 40 ރުފިޔާއަށް ބަދަލުވި. 35 ރުފިޔާއަށް ގަތް ކޭކު މިއަދު 65 ރުފިޔާއަށް ބަދަލުވި. ބޮޑުކުރި 35 ރުފިޔާއަށް ގަތް ބޮޑުކުރި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިގޮތަށް ފަހުން ބޮޑުކުރިމާ 95 ރުފިޔާއަށް ބަދަލުވި. އެހެންވީމާ، ފުލުހުންގެ ދިރިއުޅުމުގެ ހަރަދުތައް ވެސް އިންތިހާއަށް ބޮޑުވެއްޖެ. އެހެންވީމާ ފުލުހުންގެ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތައް ވެސް ބޮޑުކުރަންޖެހޭ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން މި ދެކެނީ އެހެންވެގެން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ޚަރަދަން ޖިންމާވާ ގޮތުން އުނިވެގެންދާ، އެއް އަހަރުން، އެއް އަހަރުން އަދި އެ ބާޖެޓުގެ އެ މާއްދާތައް ސަސްޕެންޑުކުރަމުން. 2021 ވަނަ އަހަރު 26 އޮކްޓޫބަރުގައި އެއް އަހަރަށް އެ ހުއްޓުވީ. އެ ހުއްޓުވުމުގެ ތެރޭގައި ފިނޭންސް މިނިސްޓަރުގެ މައްޗަށް ލާޒިމުކޮށްފައި އޮންނާނެ މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ކަންތައްތަކެއް. އެހެންނަމަވެސް، ދެވަނަ ފަހަރަށް، ދެވަނަ ފަހަރަށް؛ ބަޖެޓާ އެއް އަހަރަކަށް ފަހުން ދެވަނަ ފަހަރަށް މި ހުރި ކަމަކީ، ރިޕޯޓު އިންތިޒާމު އެ ދެތެރެއަށް ވަންނާނެ ރިޕޯޓު އިންތިޒާމުގެ ފަހަރު ހުރި 31 ޑިސެންބަރު. އެހެންނޫންނަމަ، 26 އޮކްޓޫބަރާ ހިސާބަށް އޮންނާނެ. 26 އޮކްޓޫބަރު 2022 އާ ހިސާބަށް އޮންނާނީ. އެހެންނަމަވެސް، ކޮންޓެކްސްޓުގައި އޮތް ގޮތް އެ އޮތީ ފެންނަން…

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝާހިދަށް.

ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝާހިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދެން އަޅުގަނޑު؛ ދެން އެންމެފުރަތަމަ ވެސް އަސްޓެބްލިޝްމަންޓަށް. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފުލުހުންނަށް އަޅުގަނޑުމެން ޝުކުރު ކޮންޓްރިބިއުޝަންތަކުން ގޮތުގެ މި ހަރަކާތް. ޖަމާއަތުގެ ވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ޒިންމާތެރިވާން ކަންކަން؛ އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކުރެވިގެން މި ދަނީ ރައީސް، ހަމަޖެއްސުމުގައި ސަރުކާރުގެ؛ ކޮންމެ ސަރުކާރުތަކުގެ ވެސް ބޭނުމަކީ، ވަރަށް ކަމެއް ނުކުރެ، އެއީ ދެން އިޤްތިޞާދު މިނިސްޓަރ ހަމަޖެއްސުމަށް ގޮސް ފުރާން

ތިބޭ ބައިވަރު މީހުން؛ އެ އާދަކާދައިން ހަމަ ގޮނޑި ފުރުމުގައި މި ސަރުކާރުން ވެސް، މައުމޫނު ސަރުކާރު ވެސް، އިއްޒަތްތެރި ރައީސްގެ ސަރުކާރުގައި ވެސް، ހުރިހާ ސަރުކާރުތަކެއްގައި ވެސް އޮތީ ގޮނޑި ފުރާ ގުރޫޕެއް. އިންސާފުވެރި މަސައްކަތެއް ކުރާ މީހާއަށް ހަމައަގު ނުލިބި، މަސައްކަތްނުކުރާ ބަޔަކު، ސިޔާސީ ބޭނުމަކަށް އެއްވެސް ކަމެއް ނުކޮށް، އެއްކަލަ ރައީސްގެ ބޮޑު ފަހަތަ ދައްކާ މިހުންނާއި، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއާއި ނަމުގައި ކޮޅު ބޭއިގެން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ މޭޒު ފަހަތަ ދައްކާ، އެކަކަށް މުސާރަ ނަގައިގެން ގާތްގަނޑަކަށް އެބަ އުޅޭ މިލިއަނަކަށް ބުރަސްކަމުން. އެ ވެރިން އުނިކޮށްލާފައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފުލުހުން ޝަރުޢީ އެއްކޮށް ދޭތި އަޅުގަނޑު މި ކާރިސީ. މިއަދު ރިޝްވަތުގަނޑެއްގެން އަޅުގަނޑު ވާހަކަދައްކަންޖެހުނީ. ރާއްޖޭގެ ވެރިކަމަށް އަންނަ ކޮންމެ ފަރާތަކު؛ މި ފަރާތްތަކުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އެބަ ޖެހޭ ވިޔާ ގުޅުއްވަން ބައެއް އަހަން. ވިޔާ ގުޅުއްވަން މި އަހާ ބަހަށް، ރައްޔިތުންގެ ފުރުޞަތުން އެކަން ބައެއްގެ ހަމަ މަރުކަޒީކޮށްގެން ވިޔާ ގުޅުއްވަން އަހާ އެއްގަމާ. އަޅުގަނޑުމެން ޑީ.އާރު.ޕީގެ ވިސްނުމަކީ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ރައްޔިތުންނާ ކާރިސާކަމެއް ހަދަންވާނީ. ވިޔާ ގުޅުއްވާ ހަމަ ކޮމިޝަނުން ވަނީ ފާސްކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައި. ރައްޔިތުންގެ ވަނަ ފައިދާއެއް ނުނަގާށޭ. ޑީ.އާރު.ޕީން އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް މި ކުރަނީ ދިވެހި ފުލުހުންނަށް ގޮތް ހަދައިދިނުން. އެއީ ހިތާމަ؛ މިސާލެއްގެ ގޮތުން ކުރައްވާ ސިޔާސަތު ފުރިހަމަ ރިޕޯޓުތަކުން ބަލައިލުމުގައި ދިމާވާ ބޮޑު ނިސްބަތް އިންޑިޔާއަށް. ތިން ކުރައްވާ ސިޔާސީ ފަރާތް ކުރައްވާ ސީން، އެކިބާވަތުގެ ޗެކް ގޮތަށް ބޮޑު. ފުރިހަމަ އެދިފައިވާ ޑޮކްޓަރުން ފުރާވެސް. ހިކިހިސާބަކަށް އަށްނަރަންސްޖެހޭން. މަރީ ސިޔާސީ ކަން އެބަ ޖެހޭ އަޅުގަނޑުމެން. އަޅުގަނޑުމެން ނުޖެހޭ މި ޕާޓީގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއާއި، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސާއި، ދެން މިވަގުތު ބައްލަވަން އެހެ ބޭނުން ރައްޔިތުންނަށް ދީފައިވާނީ ވިސްނުމުގެ ކުޅަދާނަކަން އަދި ރައްޔިތުންނަށް ކުރިޔަށް ގެއްލުމުގެ ދުރުން ތިބި ބަނދަރުގައި އެހީ ބޭނުން ހަދަކަންނާއިލުން ގުޅިގެން އަދި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އެކަމަކީ ނަގަބިލިވެ ފަރާތަކުން ވާ ފެންވަރުތަކަށް ދަރިވަރުންގެ މަސައްކަތުގެ މިންވަރު އަޅުގަނޑު ބަލައިލާއިރު މިހާރު ބިލަށްކަމަކީ ފަރާތަކަށް ލިބޭ ރައްޔިތުންނާ ހަމަޖެހިގެން ވެސް ފާޅުކުރެއްވީ ކޮމިޝަނަކަށް ހިތަދަވެސް؟ އަޅުގަނޑު ބޭނުމީ އެޑްމިރަލް ޑީ.އާރު.ޕީގެ ފިކުރުތަކުގައި ދަރިވަރުންނާއި ފުރުޞަތު އެކަމުގައި އެކޮޅު ޖަމާނީ ބޮޑުނިސްބަތީ އެންމެން ހަދަސްޖެ ގުޅިގެންދިޔައީ. އެކި މަޝްރޫޢު ތިރިއްސާ އެ ބޮޑުދަރިވަރުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސިޔާސީ މިންވަރުކަމެއް، އެހީ މިހާރުކޮށް. 5 މިނިޓް ތެރޭގައި އެ ތަނަވަސް ބަސް ވާޅުޖެއްސާނެ. ބަބަސް ބަސްދާކަ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެބަސް ކުރައްވާ ސީން؛ އެޖެހިއްޖެ ކުރައްވާ ސީން ނިކުތްގޮތް ރާއްޖޭގެއަށް. މި ރާއްޖޭގައި އަސްބިލިވެބިލް އަޅުގަނޑުމެންގެ ފުލުހުން ވެސް ދައްކާނެ މިހާރު އަސްބިލިވެބިލް. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ފުދުންނަން މުސާރަ ބޮޑު ކުރަނީ ހަމަހަމަކަމަށް މި އޮޅޭ، %30އާ. އެއީ މަދު އަދަދެކޭ. ވަރަށް ޖަމާޢަތްތަކާ ފުދުންގެ ފުލުހުންނަށް؛ ފުލު ވަރަށް ބޮޑޭ. އެހެންނަމަވެސް، އިންކިރިމަންޓް އަހުއްސަލާއް ނުޖެހޭ. އަދި ވަސީލަތްތަކާއި ދިފާޢު ނުޖެހޭ. ޖަމާނީ ހަލާކު ކުރަނީ ޖަމާނީ އެމްއެންޑީއެފް ކުރާނީ. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ނަޝީދާއި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ދައުލަތު 22 އުމުރުން އޮތް އެބަ އޮތް އަހާފަ. ޙާއްލުކުރާނީ؟ އެކި ވިޔަފާރިވެރި ހުރިހާ ބޮޑުކަމެއް ގެނެސްދޭ! ބަބަސް، ފުލު ފުލުހުންނަށް. އަޅުގަނޑުމެން އެއްބައިވެ ނަހަރާމް ދިވެހިރާއްޖޭގެ

ފުލުހުންގެ ކިބައިން ފެއިލް ސްޓޭޓަ ސަރވިސް ބޭނުންވާއިރު އެ މީހުންނަށް ދޭންވާ ގެޖެހުންދީ އެ ބޭފުޅުން ޙައްލާ މަސައްކަތްތެރިން ނުކުރެވޭނެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެއީ ޤައުމުގެ އިންޖީނިއަރުން އަމަން ފެއިލްވެގެން މި އުޅޭ ކަމަކީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެން އެކަން ކުރުމަށް ބަލައި ދިވެހި ފުލުސް މިހާ، ޒަމާނީ ފުލުހަކަށް ވާން އެބަ ޖެހޭ. ޖީބަރު ފެއިޖިގަނޑުސް ބައްލަވާލުކުރާ ހިސާބަށް އެ މީހުން ޒިންމާދާރުކުރެވޭނެ! މި ދައުލަތުން އެކަން ކޮށްދެނުންވާނޯ! އަޅުގަނޑު ހަމަ މިތާ ހުއްޓާ ހަމަ ވިދާޅުވެއްޖެ އުޅުނީމާ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފުލުހުން ހުރި މަސައްކަތަކީ ޝުކުރުދަންނަވާ އަޅުގަނޑު. ކޮންމެ ދުސްލަކާ ފެނޭ ބަޔަށް މުސްލިމް. އިންތިޒާމެއް މި ކަމަށް ކުރިއަސް. އެހެންވީމާ، ބައިދިޔުމާ ދިވެހި ފުލުހުންނަށް މުސާރަ ބޭނުންކޮށްދިނުން އެ ބޭފުޅުން...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުސަތުއަރުވަނީ ކެންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ހުސައިނަށް. ކެންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ހުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! މުސާރަ ބޭޒުކުރުމުގެ؛ ވަކި ބައިވަރު މުސާރަ ބޭޒުކުރުމާ ގުޅޭ ގޮތުން މިހުން މަސްއޫލިއްޔަތު ހަރަކާތްނަމަ، އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މިއީ ހުރިހާ ދާއިރާތަކެއްގައި ވެސް އޮތް ކަންތައްތަކެއް. ދައުލަތުގައި މަސައްކަތްކުރާ އަދި ސިވިލް ސަރވިސްގައި މަސައްކަތްކުރާ ވަރަށް ގިނަ ބަޔަކު ހަމަ ބޭނުންވާ، އަދި އެކްސްޕަޓީޒް ވެސް އަދި އެކަށީގެން ހުރި. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މިހެން ދާއިރާ ހަރުލައި ގޮސް ގޮތްވެސް، އިތުރުކުރެވޭ އުޅައިލި ދިރާގުން، ވަކިވަކިން އެޖެންސީތަކުން ވަކި ދާއިރާތަކުގެ މުސާރަ ބަދަލުކުރުމުގެ ބަދަލުގައި އަޅުގަނޑުމެން އެކަށައަޅައިގެން، ދައުލަތުގައި ޒިންމާދާރުކަން ހުރިހާ ދާއިރާތަކަށް ވެސް އިންސްޓިޓިއުޝަން އެ އަންނަ ގޮތަކަށް ކޮންމެ އަހަރަކު ވެސް؛ 3 އަހަރުން 1 އަހަރު ނަމަވެސް، ނުވަތަ 4 އަހަރުން 1 އަހަރު ނަމަވެސް، ވޯލްޑްބޭންކް ގުޅިގެންގޮސް އިންސްޓިޓިއުޝަން އުފުލުން މިންވަރުން އަދި ގޮތުގައި އެކުލެވޭ ހުރިހާ ދާއިރާތަކަށް ވެސް މުސާރަ ސިވިލްސަރވިސްކޮމިޝަނުން ބޭނުންވަނީ އަންނަނީ ގޮތަކަށް މިކަން އެކަށައަޅަނީ. މިއަދު މި ވާ ގޮތަށް، ކޮންމެ ސަރުކާރަކުން ވެސް ކުރިއަށް ގެންދަނީ އިންޑިޕެންޑެންޓް ދިމާކުރެވިގެން، ޤާނޫނާ އިންޑިޕެންޑެންޓް ކޮމިޝަނެއް އަންނަނިވި މި ވަޒީފާގެ ގޮތުގައި މިކަން ކުރަން އެދިގެން ބަދަލުތަކެއް ދިޔަ ވަރަށް އެކަމުން ނުދިނުމާ ނަގަމުންދާ ވުރެ ގޮސް ދިމާވަކަން ކަންތައްތައް މިސާލަކަށް މި ދަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ކޮންމެ އަހަރަކު ވެސް މުސާރަތަކަށް އަހަރެއްގައި 5% އިންކްރިމެންޓް އިތުރު؛ އިންފްލޭޝަން އިތުރުވި. ޖެހިގެން އައި އަހަރު 6% އިތުރުވި. ޖެހިގެން އައި އަހަރު 4 އިތުރުވި. އެހެންވީމާ، މި އޮތީ ގިނަވަމުން 3 އަހަރުގެ ތެރޭގައި 15% އެ އޮތީ

ބޮޑުވެފައި ނުވަތަ އެއަށްވުރެ މަދު ވެސް ވެދާނެ. ބޮޑު ވެސް ވެދާނެ. އެހެންވީމާ، ކޮންމެ އަހަރަކު އެމް.އެމް.އޭއިން ހިސާބުކިތާބު އެބަ ނެރޭ ދައުލަތުން އިންފްލޭޝަން މަތިވާ މިންވަރު އެނގޭނެ. އެހެންވީމާ، ކޮންމެ 3 އަހަރަކުން އެއް އަހަރަކު އިންފްލޭޝަން އެޖަސްޓްކޮށް [illegible] [illegible] ރިއަލް ނުވަތަ ރިއަލް އިންކަމަށް ގެންނަންޖެހޭ އެޖަސްޓްމަންޓު އަޅުގަނޑުމެން ހުރިހާ ދާއިރާތަކަކަށް ވެސް؛ ފުލުހުންނަށް ވެސް، ސިފައިންނަށް ވެސް، ޓީޗަރުންނަށް ވެސް، ނަރުހުންނަށް ވެސް، މަސައްކަތްތެރިންނަށް ވެސް، ސިވިލް ސަރވިސްގައި އުޅޭ މީހުންނަށް ވެސް، އެންމެންނަށް ވެސް ކުރިއެރުން ލިބޭނެ ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ސިސްޓަމެޓިކް މިކަމަކަށް [illegible]. އެހެންވީމާ، އެއިރެއްގައި ހުންނަ [illegible] ސަރުކާރަކުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ސިސްޓަމެޓިކް ސިސްޓަމް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެހެންވީމާ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މިކަން [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޮންމެ 3 އަހަރަކުން އެއް އަހަރު، ނޫނީ ކޮންމެ [illegible] އަހަރަކުން އެއް އަހަރު [illegible] [illegible] [illegible] ވެސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގެންނަ ގޮތަށް މިކަން [illegible]. އެހެންވީމާ، މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ފާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ؛ އެއީ ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ [illegible] މި ވަގުތަށް މަޑުކުރައްވަން.

{7.4}- އެއަށްފަހު އަޅުގަނޑު މިހާރު މި އެނބުރެނީ އެޖެންޑާ އައިޓަމް 7.4 އަށް. އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި މިއީ ވަރަށް މުހިންމު އިސްލާހެއް. މަހިބަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު [illegible] [illegible]، ޤާނޫނުއަސާސީ އިސްލާހުކުރަމުން ވަނީ ހުށަހަޅުއްވާފައި. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވަނީ، ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނު [illegible] ކޮން [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] ހުށަހަޅުއްވާފައި ވަނީ. [illegible]، ޤާނޫނުއަސާސީއަށް [illegible] މި 19 ވަނަ މަޖިލީހުން 2 އިސްލާހެއް، 3 އިސްލާހެއް ގެނެވިއްޖެ. އެއީ [illegible] [illegible]، ބިން ވިއްކުމުގެ ހުއްދަ ދިނުމާއި [illegible] އިސްލާހު؛ [illegible] [illegible] އިސްލާހު [illegible] [illegible] އިސްލާހު. އަދި އެއަށްފަހު، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] 3 [illegible] 5 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 1932 ގައި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

14ވަނަ އިސްލާހަށް. ޤާނޫނުއަސާސީއަށް އިސްލާހު ގެނައުމަކީ އެއްވެސް ހާލެއްގައި ފަސޭހައިން ކުރެވޭން އޮތް ކަމެއްގެ ގޮތުގައި ކުރިމަތިލާން ނޫނެވެ. މީގެ ކުރީގައި އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ، ޤާނޫނުއަސާސީއަށް ގެންނަ އިސްލާހު ގެންނަނީ، ޚާއްޞަ މަޖިލީހެއް އެއްކުރުމަށްފަހުގައި އެ މަޖިލީހުން. އެހެންނަމަވެސް، އެންމެ ފަހުން ޤާނޫނުއަސާސީއަށް އިސްލާހުގެނައުމުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން އިސްލާހުގެނައުމުގެ ގޮތް މި ވަނީ ބަދަލުކޮށްފަ. ޤާނޫނުއަސާސީއަށް ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ އިސްލާހު ހުށަހަޅައިވާއިރުގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފުރިހަމަ ނިޒާމެއް ހިނގަމުން؛ ހިނގާ އުސޫލަށް ބަދަލުގެނައުމަށް އެތައް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނާ އެދޭ. މިހާރު މި އޮތީ ސިޔާސީ ނިޒާމުގެ ބަދަލުގައި، ބަދަލުވާނީ ނިޒާމު އޮތުމަށް ތަރައްޤީގެ އެތައް ތަރައްޤީތަކާއި ތަރައްޤީގެ މަރުހަލާތަކުން ވެސް އެންމެ ރަނގަޅު ހިނގާ ކަމެއް ނޫން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ޤާނޫނުއަސާސީ އެ އިސްލާހު ހުށަހަޅާފައި އެވަ އެދޭ. އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި އެވަ އެނގޭ، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އިންތިޚާބުކުރާ ގޮތް ނުވަތަ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ވަކިކުރެވޭ ގޮތް އަދި؛ މިސާލަކަށް ދައުރު ގޮތުން ވެސް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ދެކޮޅުގައި ބަހުސް އެބަހުރި. ޤާނޫނުއަސާސީ އިސްލާހުކުރުމުގައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އެބަ ހިޔާލުކުރޭ. އަސާސީ ބަދަލުތަކުން، ޤާނޫނުއަސާސީ ވަނީ އިސްލާހުގެ ފަތުރަގައި، ޤާނޫނުއަސާސީ ބާރުތަކުގެ މިނިވަން މުއައްސަސާތަކާއި އަދި އުފެއްދުންތެރިވާ މުއައްސަސާތަކާއި، ސަރުކާރު ހިއްސާވާ ކުންފުނިތަކާއި، މިކަން ކަމަކަށް ބަދަލުގެނައުމުން ވެސް އެތައް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އެދޭ. ޤާނޫނުއަސާސީގައި ދިވެހި ފުރިހަމަ ހިނގާނީ ހަމަޖެހުން މިދެ ދައުލަތުގެ މުވައްޒަފުންނާއި، ސިވިލް ސަރވިސްއިން؛ އެ ފުލުހުން ހިންގާ ހަމައެކަނި މިސާލު، އިއްޒަތްތެރި އިންތިޚާބުކޮށް ސަރވިސް މިނިސްޓަރުން ތިބި ފުރިހަމަ ބާރުތަކާއި މަސައްކަތް ބަރާބަރުކޮށް ޤާނޫނުއަސާސީ ވިސްނުން ދިޔަ، އެކަމަށް ބަދަލު މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ އެއްޗެހި. މިއަދު މަރުހަލާގެ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މި ހުށަހަޅުއްވާ އިސްލާހާ، މި ދުނިޔޭ މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުން މުއައްސަސާތަކާއި އިސްލާހުގެނައުމުގައި ހުރިހާ އިސްލާހަށް. އެމެރިކާގައިވެސް، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އަދަދު ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބަޔާންކޮށްފައި ނުވޭ. އެހެންވީމާ، އާންމު ޤާނޫނަކުން އަބަދުވެސް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އަދަދު އެބަ ބަދަލުކުރެވޭ. އެހެންވުމުން ބަރާބަރުކުރުން މި ދާ ޤާނޫނުއަސާސީގައި 5 ހާސް ރައްޔިތަކަށް އެއް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރަކު އިންތިޚާބުކުރަނީ. މިސާލަކަށް އަހަރުން ބަރާބަރު އަދަދު ރައްޔިތުން މި ދައުރު އާބާދީގެ ވަޒަނަށް. އެހެންވީމާ ރައްޔިތުންގެ މިހާ ދުވަސް ޤާނޫނުއަސާސީއަށް އިސްލާހު ގެނައުމަކާ ނުލައި އެއް. ވާހަކަ ބޮޑުވީ ޤާނޫނުއަސާސީގައި އޮޅުމަކީ ބޭނުންތެރިކަމުގެ ގޮތުގައި އެބައިން ދާއިރާތަކުގެ ފަރާތް، ރައްޔިތުންނާ އެކު. އުނދަގޫ، ޤާނޫނުއަސާސީ ގެނެސްދޭނެ އިސްލާހުކޮށްގެން އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ބޮޑު ރާއްޖެ ދަނޑިވަޅު ތަރައްޤީ ނުކުރެވި. އަޅުގަނޑަށް ސިއްރެއް ޤާނޫނުގައި ވެސް އެހުރިގޮތެއް. އަދި މިހާރު މިކަން ހިނގާގޮތް މި ގޮތަށް ދަތިކަމަށް، ކަނޑައަޅާ ގާބިލު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މި ވަނީ ހުރަހަކަށްވެފައި ކަށަވަރުކޮށް. އަޅުގަނޑު ހިތުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވިސްނަވާން، މި އިސްލާހު ގެންނަވައި،

އަދި މީގެއިތުރުން ދެން ގެންނާން ހުރި އިސްލާހުތައް މިއާއެކުގައި ގެނެވޭނެ އުސޫލުތަކެއް، ހަމަތަކެއް ޟާބިތަކުން ހޯއްދަވައި، ޤަސްދުކުރައްވައި ގާނޫނުއަސާސީއަށް ގެންނަންޖެހޭ އިސްލާހުގެންނެވުމަށް. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ މަހިބަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ގާނޫނުއަސާސީއަށް ހުށަހަޅުއްވާ އިސްލާހު ހުށަހެޅުއްވައިދެއްވުމަށް.

މަހިބަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޝާހިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގާނޫނުއަސާސީގެ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން އެކުލަވައިލާފައި އޮތް ގޮތް، ގާނޫނުއަސާސީ؛ މި ގާނޫނުއަސާސީ އިސްލާހުކުރެވިގެން، މި ތަންފީޛުކުރުން އަނެއް ގާނޫނުއަސާސީ ތަންފީޛުކުރުން އަންނަނީ ތޭރަސާދަ އަހަރުދުވަހުގެ ތަޖުރިބާގައި ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން ދިމާވެފައިވާ މައްސަލަތަކެއް؛ ހާއްސަކޮށް ނުފޫޒުތަކެއް އެކި ދާއިރާއިން ފަހަރު ވަންނަމުންދާއިރުން ހުއްޓުވުމުގެ ވައްދާ މިއަދު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ރިޔާސީ އިންތިޚާބުގެ، އެ ދުވަސްވަރުގެ ވައުދެއް. އެ ވައުދު ފުއްދުމާ ބެހޭ ގޮތުން ގިނަ ސުވާލުތަކެއް ނުކުންނާނެ އަދި އެކިއެކި ޖަމާޢަތްތަކުން ކުރައްވާ، އެންމެ ފަހުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އެ ވައުދު ފުއްދަވާނަން ކަމަށް ވިދާޅުވި، މި އަހަރުގެ ފެބުރުއަރީ މަހު މި އަންނަ އަހަރުގެ ކުރިން. އަދިވެސް ޖޭ.އެސް.ސީގެ ކޮމްޕޯޒިޝަން ނުވަތަ ޖޭ.އެސް.ސީ ބަދަލުކުރަން ހުށަހެޅުން ހުށަހަޅާ ސަރުކާރު އަދިވެސް ދަންނަވައިލާނަން. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަރީއާގެ ގާނޫނުއަސާސީގެ ހަތްވަނަ ބާބުގައިވާ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން، ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން އެކުލަވައިލެވިފައިވާގޮތުން އެ ކޮމިޝަނަކީ ޖުޑީޝަރީގެ ބާރު އަހަރުދުވަހު ދިމާވެފައި ތަޖުރިބާކުރެވޭ މައްސަލަތަކުގެ ތެރޭގައި އެންމެ ބޮޑު ގޮތަކަށް ފާހަގަކުރެވޭ ވަނީ، ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށް މީހުން އައްޔަނުކުރުމުގައި، އެ ކޮމިޝަނުގައި ހިމެނުމުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަރީއާގެ ގާނޫނުއަސާސީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކޮމިޝަން މެމްބަރުން މީހުން އައްޔަނުކުރަނީ، އަދި އެ ޖުޑީޝަލް މީހުން ހިމެނުމުގެ ސަބަބުން އެ ޖުޑީޝަރީގެ ބާރު މައްސަލަތަކުގައާއި އަދި ނިންމާނިންމުންތަކުގައި ފެނިގެން ހިނގުމުގެ ބާރު ގާނޫނުއަސާސީގެ ބާރުގެ ނުފޫޒުއި ކޮމިޓީން އިންތިޚާބުކުރަން ބާރު ހުރި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަރީއާގެ ގާނޫނުއަސާސީގެ ހަތްވަނަ ބާބުން އަދުލުއިންސާފު ގާއިމުކުރުމުގެ ބާރަށް ކުރިމަތިލާ މުހިއްމު ކަމާއި މުސްތަޤިއްލުކަން ގެއްލުވިފައިވާކަމާއި. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަރީއާގެ ގާނޫނުއަސާސީގައި ދީން ބާރު ވަކިން މުސްތަޤިއްލުކަމާ އަދި ހިމެނޭގޮތުގެ ފުރިހަމަ ތިމާވެށްޓެރި، ބަދަލުކުރުމުގެ ގާއިމުކުރުމުގެ ބާރު ހަމަހަމަގައި ހިފެހެއްޓުމަށް ބާރު ފުރިހަމަކުރުމުގައި ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން އެކުލަވައިލުމުގައި ގާނޫނުހަދާ ބާރު ހިންގާ ބާރާއި ޝަރުޢީ ބާރު ހިމެނޭ ގޮތަށް ކޮމިޝަނެއް

ދުނިޔޭގެ ކުރިއަރާފައިވާ ގައުމުތަކުގެ ޓޫރިސްޓް ޑެސްޓިނޭޝަންތަކުގައި ޓޫރިޒަމް ކައުންސިލުތަކާއި ޓޫރިޒަމް ސަރވިސް ކޮމިޝަންތަކެއް އެކުލަވައިލުމުގައި ރިޕްރެޒެންޓޭޓިވްގެ ހަމަހަމަކަން ބަލައި، ނުރަނގަޅު ސިޔާސީ ނުފޫޒާއި ބާރުން އެކަހެރިވެ، ޕްރޮފެޝަނަލް ގޮތެއްގައި ޓޫރިޒަމް ސަރވިސް ކޮމިޝަން މަސައްކަތްކުރުމުގައި ގާއިމުކުރެއްވުމުގެ ގޮތުން، ޓޫރިޒަމް ސަރވިސް ކޮމިޝަން އުފެއްދުމާބެހޭ ގާނޫނު ބަދަލުކުރުމުގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 82 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އަޅުގަނޑު މި ބިލު ހުށަހަޅަން. އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީއަށް؛ އިއްތިހާދުގައި ވެސް ޓޫރިޒަމް ސަރވިސް ކޮމިޝަން ބާރުލިބިދޭ ގޮތަށް މިޒާނުގައި ފަސްބާރުން ނުވަތަ ފަސްބާރުން މަގާމު ގާއިމުކުރުމުގައި އެ މީހުންނަށް އިތުރަށް ވަޒީފާ އަދާކުރުމުގެ ބިލެއް ވެސް ހުށަހަޅައިގެން އެބަ ދޭ. ޓީ.އެސް.ސީއަށް އެ ބޭބޭ ފަސްބާރުންނަށް ނުވަތަ ފަސްބާރުގެ ބަޔަކަށް އަދި ފަސްބާރުތަކުގައި އޮންނަ ހުރިހާ އަސާސީ މަސައްކަތެއް ކުރާ ތަނަކަށް ވާނެ؛ މިއަދުގެ ރައްޔިތުންގެ ސުކޫލުތަކާއި ވެސް އެ މަސްލަހަތު ބޭރުގައި ބަޖެޓުކޮށްގެން ދިރާސާ؛ އެ ފަދަ ޚާއްސަ އިޤްތިޞާދީ ހަރަކާތްތަކުގައި، ނުވަތަ ރައްޔިތުންނަށް އަރުވައިލުމަށް ވެސް. އެހެންވީމާ، އެ އަދަދު ޒިންމާދާރީ ފަރާތްތަކުން ނިމުނުގެ ކުރިމަތީ ކަމެއް. ރައްޔިތުން އެ މިންވަރާ. ރައްޔިތުން އެކަމާ ދޭތެރޭގައި ހިސާބުކޮށްފާން. އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީ ދުސްތޫރާއި އަޅުގަނޑުމެން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ކުރިން ތަޖުރިބާތަކުން ދައްކަވާ؛ ވާނީ ބިލުގެ ޤަވާޢިދު. ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގައި ދައްކާ ދުސްތޫރީ އަޅުގަނޑުމެން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނެއް ހަމަޖެހުނީ ކޮމިޝަނަށް. ދި ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން ހަމަޖެހުނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން. ހަމައެކަނި ހަމަޖެހުނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ހަމައެކަނި ބޭނުންކުރާ. ހަމައެކަނި ހަމަޖެހުނީ. ބާރު ކާމިލް، ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން އިސްލާހުކޮށް އިޞްލާޙުކުރުން. އަނެއް ކަމަކީ، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ނައިބުގެ ހުރިހާ ހައިސިއްޔަތުން. އޭރު ހުކުމްކުރާ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ދޮންބޭބޭން، ޤާނޫނީ އަށް ސަރުކާރާއި، ޕީ.ޕީ.އެމްގެ އެއްބަސްވުމަށް ކޯޓުގައި އަށް ކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެޖޯރިޓީއިން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނާ މެދު ޚިޔާލު. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ޕީ.ޕީ.އެމްގެ މެންބަރު ސާލިހް އަދި ބަދަލެއް ގެނެސްދެން. ރައްޔިތުންގެ ހައްގަށް ޕީ.ޕީ.އެމްގެ ދެބަސްވުން، ހުކުމްކުރާ ރައީސް ރައީސުގެ ފިޔަވަޅުގެ ފާސްކުރެއްވި ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން ގެނެސްފައިވާ ދި ބަދަލަކީ ފަސް އެމް.ޑީ.ޕީގެ ފުރަތަމަ ބާއްޖެ އެކު އަޅުގަނޑުމެން ގެނެސްފައި އެއް ދި ބަދަލު. އަނެއްކާ، އެކަމަ ކޮންމެހެން ރައީސް ރައީސުގެ ސިޔާސީ ރައީސް ރައީސުގެ ސިފަކުރުމުގައި އަ ޖުޑީޝަލް އެއަށްވުރެ ރަނގަޅަށް އަޅުގަނޑުމެން ވަކި މާނައެއް ވެސް އެމް.ޑީ.ޕީއަކަށް ނިންމަވާ. އިލެކްޝަން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން ގެނެސްފައި އެކަމާ ބަދަލުކޮށް; ރާއްޖޭ އިންތިޚާބަށް ވެސް، ހުކުމްކުރާ ވެސް އެ ބަދަލުކުރުމަށް އަނބުރާ ގޮތަށް ފޯރުވާ އެކަމަ. ކޮންމެ ބަދަލު. އަނބުރާ މިއުޅޭ ގޮތަށް އަމަލު ބަލާލާނަމަ ދެކެވޭ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސްގެ ވާހަކަ ކާރުތުރު ވަކީ ހުކުމްކުރާ ބަދަލުކޮށްދެން މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން. މި ނަގާރަވަނަ ރައްޔިތުން މަޖިލީހުން. އަދި އެ ބަދަލުކޮށްދިނީ ވެސް އާންމު ރައްޔިތުންގެ މަސްވަރާކޮށް ވެސް ހުށަހެޅުއްވި ނޫން، އަދި މާ ގިނަ މަޝްވަރާކޮށްގެން ސިޔާސީ ޕާޓީތަކާ އެކު ވެސް

ކޮންގްރެސް ނޫން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ފާހަގަކުރައްވި ގޮތަށް، ގާނޫނުއަސާސީގައި މައްސަލަތަކެއް އެބަ ހުރި. ގާނޫނުއަސާސީ ވުޖޫދަށް ގެނައީ ވަރަށް އެހެން ކަހަލަ މާޙައުލެއްގައި. ގާނޫނުއަސާސީ ވުޖޫދަށް ގެނައިއިރު އެއް ބައިގެ ވިސްނުމުގައި އޮތީ، ރައީސް މައުމޫނުގެ ވެރިކަން ކޮންމެ ވެސް ގޮތަކުން ބަދަލުކުރަން ނުވަތަ ރައީސް މައުމޫން ވެރިކަމުގައި ހުންނެވިޔަސް، އެ ބާރުތަކާ ވެރިކަމުން ވަކިކުރެވޭނެ އުސޫލުތަކެއް ގޮތަކަށް ވެރިކަމުން ދޫކުރެވޭނެ ނިޒާމެއް މިތާނގައި ގާއިމުކޮށްފައި ބޭއްވުން. ނަތީޖާއަކަށް ވަނީ، ހުއްޓާ މަޖިލީހުގައި މަސައްކަތްކުރެއްވި ބައެއް މެންބަރުންގެ ބަސް މާނަކޮށްދިނުމުގައި، ބައިގެ ބަދަލުކުރުމުގެ ބާރު ގާނޫނުއަސާސީގައި އޮންނަނިވި ބަޔާންކުރެވިފައި އޮންނަން ވިސްނާވިސްނުމުގައި ބައެއް މާއްދާތައް ހުރި އެގޮތަކަށް ނޫން. އެހެންވީމާ، މިކަހަލަ ބަދަލުތަކެއް މި އަންނަނީ މި ސަބަބާ ހުރެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ދެންމެއަށް ފާހަގަކުރެއްވި، ރާއްޖޭގެ ވެރިކަން ހިންގުމުގެ ނިޒާމު ބަދަލުކުރުމާ ބެހޭ ގޮތުން. މި ގާނޫނުއަސާސީ ހެދި މަޖިލީހުން އުފެއްދުމުން ދިޔަ ދުވަސްވަރު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވެރިކަމުގެ ނިޒާމާ ބެހޭ ގޮތުން ވަނީ ވޯޓެއް ނެގި. އެ ވޯޓުގެ ނަތީޖާ އެ ދުވަސްވަރު އޮތީ ގޮތް؛ އެގޮތަށް ބަދައިގެން ގާނޫނުއަސާސީ އުފައްދަވައިފައިވަނީ. އަދި އެގޮތަށް އަޣްލަބިއްޔަތުން ތަރުތީބުކުރެވިގެން މި އަންނަނީ މިދިޔަ ތާރީޚީ ވަރަކަށް އަހަރުދުވަހުގެ ތަޖުރިބާގައި. މިއަދު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް މި ވިދާޅުވާ މަޖިލީހުގައި މަސައްކަތްކުރައްވާ ބައެއް މެންބަރުންގެ ވިސްނުން އެގޮތަށް އޮތީ ނިޒާމު ބަދަލުކުރި ގޮސް ކަލަކާ އަދުލުއިންސާފު ނުކުތާގައި. އެ ބާރު ރައީސްގެ ޖާގައާ ބާރު ފަސް ޕިބިލީގެން އަދި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ވެސް ޕިބިލީގެން. އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަން ދެފުށުވެރިކަން، ދިވެހި ރައްޔިތުން ޕާޓީގެ ވެރިކަމުގެ ނިޒާމު ބަދަލުކުރަން ފެށުނީ ނުނުސް ބަދަލުތަކުގެ ބާރު. އެއިރު އަދުގަނޑުގެން އުނަކަން ކުރަން ކަމެއް ނޫން. އަދި އެއީ ރައީސްސޯލިހުއާއި އެކަނި ކުރީން ވެސް އެކަމީ ކަމެއް ނޫން. މިކަމުގައި ޕީ.ޕީ.އެމްގެ ވިސްނުން ހުރި ގޮތް އަދިވެސްގެން ޕާޓީގެ ރައީސް އޮތީ ޕާލަމެންޓަރީ ނިޒާމަށް. ޕީ.ޕީ.އެމްގެ ވިސްނުމަކީ، ޕާޓީގެ ވެރިކަމުގެ ނިޒާމު އެންމެންވެސް ރިޔާސީ ނިޒާމުގައި ކަމަށް. އެއިރު ރާއްޖެއަކީ ކުޑަ ގައުމަކަށް ވީތީ، ރާއްޖޭގެ ސިޔާސީ ވިސްނުން މިއޮތް ދެމުން، ގާބިލްކަން ވިޔަފާރިވެރިންނާއި އަދި ނުފޫޒު ފޯރުވާ މީހުންގެ ޕާޓީގެ ބަދަލުތަކާއި ސިޔާސީ ބަދަލުވެގެން ކާމިލު ފަސޭހަ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮންޓްރޯލުން ޕާޓީގެ ސިޔާސީ ބަދަލު އަޅާ ބަދަލުވެގެންދާނެ އަދިސްޓަރނީ ރައީސް ހާލަތުގެ ވިސްނުންފުޅު އޮތީ، ރިޔާސީ ނިޒާމުގައި މިހާރު ވެސް މި އެއް ގޮތަށް ކުރިއަށް ގެންދިޔުން. އެގޮތް މަނާއަށް، ރައްޔިތުން ވަކި ގޮތަކަށް ނިންމައިދިނުމާ ބަދަލުގެންދާނީ ވާހަކައެއް ނޫން، އަދުގަސްޖެ ގަބޫލުކުރާ ގޮތެއް. އެހެންވީމާ، ރައްޔިތުންގެ ފުރުސަތުފުރުސަ ވޯޓެއް ނަގާފައި، މިހާރު އެމް.ޑީ.ޕީގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ސުޕަ މެޖޯރިޓީ އެބަ އެބަ. އެހެންވީމާ ރައްޔިތުންގެ ހިޔާލު ފުރުސަ ނުފުރުސައަށް ދެންވީނޫނޯ. އާބާދު އަނގާން ރައްޔިތުން ތިބީ ބަދަލުކުރާނީ ނިޒާމުގަނޑު ޤާނޫނުއަސާސީ ނުވަތަ ރިޔާސީ ނިޒާމު ކަނޑައަޅާކަމޯ. ހަމައެއާއެކު ގާނޫނުއަސާސީގައި ހުރި މަޖިލިސް ބަދަލުކުރުމާއި ގޮތް ކުރީގައި ރިޔާސީ އިންތިޚާބުގައި ކެޑިޑޭޓުން ހުށަހަޅާ މަޖިލީހުގެ ބަދަލުތަކެއް، އަދި ކެޑިޑޭޓުން އައުމަކަށް ޤާނޫނުއަސާސީ މި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ކަނޑައަޅާފައި ދުވަސް ވެސް ވިސްނާލުން ހަމަ ރައީސްގެ ކަމުގެ އެއީ. އަޅުގަނޑު ވެސް

ކުޅޭ ފާޚިރަކަށް ބޮޑު މެޗެއް ނުވަތަ ބޮޑު ބަޔެއް ދިރުން، ފިރިހަދުމައި ތާއީދުކުރުމަށް މިހާ ޖެހުނީ ކުޅެވޭގެން އިންނަން. ތަރައްޤީ ސާވިޔަން ވެސް އެ މަސްޢޫލު ފެންނަނީ. މިއަދު ތަރައްޤީ ސާވިޔަން ރިޕޯޓް ބިޑްތަކާއި އިޢުލާނުކުރެއްވި ވެސް މި ކުރަނީ ފާޚިރުވާ ފަދަ. އެ ފާޚިރު ނަމުގައި މަޤާމުތަކަށް ގެންދާނެ. މިހާރު ދެ ނޫން ކުރި ދުވަހު "ތަކުރާރު" ޖަލްސާ ބޭއްވިއިރު ފެނުން. މިހާރު ނަމޫ ތަރައްޤީ ސާވިޔަން ހަރުން ގޮތް ހުސްވެގެ. އެއީ އިޢުލާނުކުރެއްވި ވެސް ބޮޑު ފާޚިރުވާ އެ. އެ ފާޚިރުން އެއް ބަޔަކު އަމިއްލައަށް ނުކުމެއްޖެ. ދެން އެހެންވީމާ ތިޔަސޭ ބާޒާރު ވެސް ތަރައްޤީ ސާވިޔަން ނެތް. އެހެންވީމާ، ރައްޔިތުންގެ ޒުވާނުން ކަސްރަތުގެ ޖަގަހަތަކުގައި ތިޔަ ދޫކޮށްލާނެ ބާކީ ރައްޔިތުންގެ ފައިސާއިން ނުވަތަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ވިސްނައިގެން، އާންމު ރައްޔިތުންގެ ޒާތީ ހޯދައިދިން އެ މަސައްކަތް ކުރުމަކީ ނޫން ކަމެއް ނޫން. މިޖިލީހުން ކުރެވިދާނެ، މިޖިލީހުން ކުރެވިދާނެ އަދި ގަތުމަށް މި ތަނަށް ފެންނަން މިގޮތަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ބުނަން، މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނަށް އަދި ރިޔާސަތުން ވެސް އިސްނަގައިގެން، ޓޫރިސްޓުހައުސްތަކަށް ގެސްޓްހައުސްތަކުގެ ބަދަލުވަމުން އަންނަ ބޭނުމެއް ޖާގަ ދިނުމަށް މަސައްކަތް ކުރަނީ މިގޮތަށް. އަޅުގަނޑު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ދެވަނަ ފަހަރަށް ޖީ.އެސް.ޓީގެ ކޮމިޓީ ޝަރުތު ބަދަލުކުރަން އިސްތިޤްބާލު މި ހުރަހަށް، މިއީ އަޅުގަނޑު ކުރިއަށް ކަމުގެ ކުރިއަށް ނޫން. މި ކަންކަމަކީ، މި ކަންކަން ހުރިހާ ގޮތަކުން ވެސް ފަރުވާލާނެ ތަރައްޤީއާއި ހަމައެކަނި ވެސް އަދި އަޅުގަނޑުމެން އިޤްތިޞާދު ފަރާތްތަކާއި ވާނެ ބަދަލުކުރާ މަސައްކަތްތަކެއް މިވާ މި ހަމަހަމަ ކަމެއް. ޖީ.އެސް.ޓީގެ މަސައްކަތަކީ އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުންގެ ބަދަލުކުރުމަށް؛ އެއްބައި ފަހަރު ޖީ.އެސް.ޓީއަށް ބޮޑު އެންމެނަށް ބޮޑު ބަދަލު ނުއިމަށް ފަހަރުގެ ފާހަގަކުރަނީ، އަނެއްކާ ފަހަރު ޖީ.އެސް.ޓީއަށް ބާރުދަނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ތަރައްޤީގެ ފާހަގަކުރަން. އެ ދެ މިހާރުގެ ގޮތުން އެ ބޮޑު ގޮސް ނުކުތީ ވަންނަނީ އެތާ އެތައްކަން. އެހެންވީމާ، މި ހުރިހާ ކަމަކަށް ވިސްނާފައި އަޅުގަނޑު އެދެނީ، ޖީ.އެސް.ޓީގެ ކޮމިޓީ ޝަރުތަށް އެއް.ޓީ.ޖީއަށް ނިސްބަތްވާ އިޤްތިޞާދީ މުސްތަޤްބަލު ތަރައްޤީކުރުމުގައި ދެމެހެއްޓެނިވި ވަޒީފާ ފޯރުކޮށްދީ ބަޔަކު މި ބޭރު ބަޔަކަށް، މިގޮތުގެ ދެއްކެވިފައިވާ ބަދަލުތަކާއި ކުރިއަށް ދާނެ މި ބޭރު ފާހަގަކުރަން ވެސް ބޮޑުވެގެން ބަދަލުތަކާއި މިގޮތުގެ ކުރިއަރަން، ޖީ.އެސް.ޓީގެ މިހާރު އެއް ކޮމިޓީ ޝަރުތު ބަދަލުކުރަން، މި ބޭރު ބަދަލުކުރަން މިހާރު ފާހަގަކުރުން ގޮތަށް އެދުމަށް ބަދަލުކުރަން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދެކެވި ފުރުޞަތަށް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތު ހުޅުވާލަދެނީ، ބަހުސްގެ ވަގުތުގެ ފުރުޞަތު. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތަށް އެދިވަޑައިގަންނަވާށެވެ. އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ، ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އީވާ އަބްދުﷲއަށް.

ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އީވާ ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނުއަސާސީ އިސްލާހުކުރިތާ ފަނަރަ އަހަރަށް ވާންދާއިރު، ޤާނޫނުއަސާސީ އަނެއްކާވެސް އިސްލާހުކުރަންޖެހޭކަން ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެންމެންނަށް ވެސް ވަރަށް ސާފު. އަދި ބޭނުންވާ އިސްލާހުތަކެއްގެ ވާހަކަ ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގައި ވެސް އެބަ މަޝްވަރާކުރޭ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ވެސް އެބަ މަޝްވަރާކުރޭ، އަދި ސަރުކާރުތަކުގައި ވެސް އެބަ މަޝްވަރާކުރޭ، އަޅުގަނޑު ދާ ކަސްރަތު ކުލާހާއި ޔޯގާ ކުލާސްތަކުގައި ވެސް ހަމަ މި މަޝްވަރާ މިހާރު އެބަ ކުރޭ، ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން އިސްލާހުކުރަން ނުވަތަ ބަދަލުކުރާން މަހިބަދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އިސްލާހު؛ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެޖެންޑާ-19ގައި އަޅުގަނޑުމެން އިންތިޚާބުވީއިރު އެލް.ޖީ.އޭގެ ފަރާތުން ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން އިސްލާހުކުރަންޖެހޭކަން ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ބުނިން. އިތުރަށްކުރެއްވިއްޔާ މި ސުވާލު މެޖޯރިޓީގެ ދައުރު އަޅުގަނޑުމެން ނިންމާލީ އެ އިސްލާހު އަޅުގަނޑުމެން ގެނެސްގެން. ހަމައެއާއި ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ހަމައެއާއި އަޅުގަނޑުމެންގެ ބޮޑުކަމަކީ ބައެއް އެލް.ޖީ.އޭ މެންބަރުން ދައްކާ އެހެން ވާހަކަތަކެއް ވެސް އެބަ ހުރޭ. އަޅުގަނޑުމެންގެ އެލް.ޖީ.އޭ ބައެއް އެހެން މެންބަރުން އެދޭ އެހެން އިސްލާހުތަކެއް ވެސް އެބަ ހުރި ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެއީ ވެރިކަމުގެ ނިޒާމު ބަދަލުކުރަންވެއްޖެ. ވެރިކަމުގެ ނިޒާމު ބަދަލުކުރަންވެއްޖެ. ބަރުލަމާނީ ނިޒާމަށް ދިވެހިރާއްޖެއަށް މިހާރު އެބަ ގެންނަންޖެހޭ. ބަރުލަމާނީ ނިޒާމު ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެބަ ބޭނުންވޭ. މަނިކުފާނު؛ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މަނިކުފާނު ބަރުލަމާނީ ނިޒާމަކަށް ވަކާލާތުކުރައްވާކަން ޔަޤީން އެލް.ޖީ.އޭ އެއްވެސް މެންބަރަކު ނުހުންނާނެ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަދި 2007ވަނަ އަހަރު، އެލް.ޖީ.އޭގެ ފަރާތުން 2007ވަނަ އަހަރުގައި ރާއްޖޭގައި އޮތް ރެފަރެންޑަމް ނިޒާމީ ވޯޓުގައި އެލް.ޖީ.އޭގެ ފަރާތުން އަޅުގަނޑުމެން ބަރުލަމާނީ ނިޒާމަށް ވަކާލާތުކުރިން، ތާއީދުކުރިން، މުޅި ރާއްޖޭގެ އެއް ރަށުން އަނެއް ރަށަށް އަޅުގަނޑުމެން ދަތުރުކުރީ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެން މައުމޫން އަބްދުލްޤައްޔޫމާ؛ ރައީސް މައުމޫން އަބްދުލްޤައްޔޫމާ ދިމާލަށް ހިތްވަރާ ނުލާ ކޮންމެހެން. ބަރުލަމާނީ ނިޒާމަށް އަޅުގަނޑުމެން ޕާޓީއަށް؛ ހަމަގައިމު ވެސް އަޅުގަނޑު ބަރުލަމާނީ ނިޒާމަށް ވަކާލާތުކޮށް އެ ކެމްޕޭނުގައި އަޅުގަނޑު އުޅުނީ އަޅުގަނޑު ހަމަ ބަރުލަމާނީ ނިޒާމަކަށް ތާއީދުކުރާތީ. އަޅުގަނޑަށް އޭރު ހަމަ އެނގޭ ރަނގަޅު؛ ވެރިކަމުގެ އެންމެ ރަނގަޅު ނިޒާމު ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ފެންނާތީވެ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ހަމަ ޕާލިމެންޓުގައި ވެސް ބަރުލަމާނީ ނިޒާމަކަށް ތާއީދުކުރެވޭތީ. ދިވެހީންގެ ތަޖުރިބާގެ ވާހަކަ ދައްކާލާނަން ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޕްރެސިޑެންޝަލް ނިޒާމުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް. މުއްސަނދި ދުވަސްތަކެއް ބަލައިލި ކަމުގައި ވިޔަސް، ހަމަޖެހިލައިގެން މީހުން އުޅޭ ދުވަސްތަކެއް ބަލައިލި ކަމުގައި ވިޔަސް، ތަފާތު ތަޖުރިބާތަކާ މި ރާއްޖެ ތަޖުރިބާކުރި ގޮތަށް ބަލައިލި ކަމުގައި ވިޔަސް، ކޮރަޕްޝަން އިންޑެކްސްތަކަށް ބަލައިލި ކަމުގައި ވިޔަސް، ގުޑް ގަވަރނަންސްގެ ޕްރިންސިޕަލްސްގެ އިންޑެކްސްތަކަށް ބަލައިލި ކަމުގައި ވިޔަސް، ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އުސޫލު

ލިސްޓު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދީފާން. އިނގިރޭސިވިލާތާއި، ކެނެޑާއާއި، ނިއުޒިލޭންޑާއި، ޖަރުމަނީއާއި، ޑެންމާކާއި، އިންޑިއާއާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މީހުންވެސް ބުނާނެ ކަމަށް، މިހެން ހިތްހަމަޖެހިގެން ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް އުޅޭ ޤައުމުތަކުން ބަލައިލި ކަމުގައި ވިޔަސް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެހެން މީހުންގެ ތަޖުރިބާއިން ވެސް ބަރުލަމާނީ ނިޒާމަކަށް ވަދެވިދާނެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެހެން މީހުންގެ ތަޖުރިބާއިން ފިލާވަޅު ލިބިގަތުމަކީ ބުއްދިވެރި ގޮތެއް. ހަމަ އެހެންމެ އަޅުގަނޑުމެންގެ އަމިއްލަ ތަޖުރިބާއިން ފިލާވަޅު ލިބިގަތުމަކީ އަދި މާ ބުއްދިވެރި ގޮތެއް. ޤާނޫނުއަސާސީ އިޞްލާޙުކުރި ފަހުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެން ތިން ފަހަރަކަށް ވެރިކަން ބަދަލުކޮށްފިން. ތިން ފަހަރަކު ރިޔާސީ އިންތިޚާބު އަޅުގަނޑުމެން ބާއްވައިފިން. ހަމަ ހިތާ ދިޔައީ ރައްޔިތުން އެއް ޕާޓީއަކަށް ވޯޓް ނުދިން. ހަމަ ހިތާ ދިޔައީ ރައްޔިތުން އެއް ސިޔާސީ ޕާޓީއަކަށް ވޯޓް ނުދިން. އަދި ގޮތްގޮތުން ކޯލިޝަން ހަދައިގެން ވެރިކަމާ ހަވާލުވާންޖެހިފައި މި ވަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެހެންނަމަވެސް، ވެރިކަމަށް އައުމަށްފަހު؛ 2008ވަނަ އަހަރު، ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ފުރަތަމަ ބޭއްވި ރިޔާސީ އިންތިޚާބަކީ 2008، ދެން 2013، ދެން 2018. ވެރިކަމަށް އައުމަށްފަހު، ކޯލިޝަން ހަދައިގެން ވެރިކަމަށް އައުމަށްފަހު ގިނަވެގެން ދެ އަހަރުގެ ތެރޭގައި ހަލަބޮލިކަމެއް ވެރިކަމުގެ ތެރޭގައި އުޅުނު. 2008އަށް ފަހު އެމް.ޑީ.ޕީއާއެކު ކޯލިޝަން ހަދައިގެން އައި ޕާޓީތައް؛ ޖުމްހޫރީ ޕާޓީއާއި އަދާލަތު ޕާޓީއާއި އަޅުގަނޑުމެން ދެކޮޅަށް ހިނގައިން. ދެން އައީ ބަޣާވާތް. 2013ވަނަ އަހަރު ރައީސް ޔާމީން ކޯލިޝަން ހައްދަވައިގެން ވަޑައިގެން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދޮޅު އަހަރު ނުވަނީސް އެހެން ހުރި ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ ވެރިން ކޯލިޝަންގެ ލީޑަރުން ހަމަހަމަ ތިބީ ޖަލުގައި. ދެން މި އައީ 2018. ވެރިކަން އެބަ އޮތީ، ކޯލިޝަން އެބަ އޮތީ. އެހެންނަމަވެސް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ކޯލިޝަންގައި އެންމެ ބޮޑު ހިއްސާއެއް ވަންޏާ ދިޔައީ ރައްޔިތުން ގިނަކުރެއްވި ޕާޓީ (އެމް.ޑީ.ޕީ) މި ކޯލިޝަންގެ ވެރިކަމުގެ ތެރޭގައި ހުރި ދުކަ ހިތްހަމަނުޖެހިގެން ކަމަކުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ބުނެވޭކަށް ނުވޭ. ވަޒީރުންނާއި ފިޔަވައި ރައްޔިތުންގެ ގޮވާލުމަށް ޕާޓީ (އެމް.ޑީ.ޕީ)ގެ ވެރިކަންއެރު، ހިއްސާ ބޮޑު ޕާޓީގެ ރައީސް. ވަޒީރުން، އެމް.ޑީ.ޕީގެ ހިއްސާ މި ޕާޓީގެ ތެރޭގައި ހުރި މިންވަރު ދިމާލުގައި ވަޒީރުން ހިމަނަވާ ދިވެހިރައްޔިތުންނަށް އެނގިފައިވާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ސިއްރެއް ނޫން. އަޅުގަނޑު މި ބުނަނީ ވަޒީރުންނާ އަޅުގަނޑުގެ ޕާޓީގެ ރައީސް ކަމުގައި ވެފައި، އަދި މަނިކުފާން މިހާ ވާހަކަ އެގޮތަށް ދައްކަވަނީ ކިހިނެއްވެސް ވަރަކަށް ޕާޓީ އެނގިވަޑައިގެންނުވާ ކަމަށް. ކިހިނެއްވެސް ވަރަކަށް ޕާޓީ މެމްބަރުންގެ އިހުސާސްވާ އިނގިވަޑައިގެންނުވާ ކަމަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ހަމަކަމެއް ވެސް މި ވެރިކަމުގެ ބައިގައި އަޅުގަނޑުގެ ޕާޓީ، އެމް.ޑީ.ޕީގެ ހިއްސާ ހަމަ މިންވަރު ދަމަހައްޓައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަކަމެއް ވެސް މާ ގަދަވާ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދެންނެވޭކަށް ނެތް. އަދި އެމް.ޑީ.ޕީ ސިފައެއްގައި ހިނގާ ވެރިކަމެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑަކަށް ދެންނެވޭކަށް ނެތް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ކޯލިޝަން ހިނގަމުން ގޮސް ކޯލިޝަނުގައި ވެރިކަމެއް އައިސްގެން، ކޯލިޝަން ހެއްދެވިޔަސް ވެސް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެއްބައި

ފަހަރަށް އަޅުގަނޑަށް ހީވޭ އިދިކޮޅުގައިތިބި، އަދިކަމަ ޖެހޭގެ ފުރިހަމަކަމާ. އިތުރުއޮސްޓާއިރު އެމް.އާރު.އެމްގެ ފުރިހަމަކަމާ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ބޮޑު އޮޑްނުސްވާލިގަނޑެތާ ފެށޭ އެއްބައި މީހުން ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ބޮޑު. އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކައި، އަޅުގަނޑުކަން އެމް.ޑީ.ޕީ ސިޔަ އަބަދަކު އޭނާ ސާފުކޮށްނުދެއް މި ފުރިހަމަކަމު ނުފެނޭ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު މި ދައުކަނީ ކޮމިޝަން ހުރުމުގެ ވާހަކަ. އެއީ ކޮމިޝަން ހަދައިގެން ފުރިހަމަކަން އަރިހާ ވާ ގޮތެއް ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ބަޖެޓުގައި ނިޔާމަތް އަޅުގަނޑު މި ވަކާލާތުކުރާ ސަބަބަކީ، ކޮރިން ފެށޭ އަޅުގަނޑު ދުނިޔެވިއްސުން، ދިލާ ރައްޔިތުން ނުދޭ އެއް ޖާބިރަކަށް. އެކަމަކު ބަޖެޓުގައި ނިޔާމަތަކީ ރައްޔިތުންގެ ތާއީދު އޮތް މިނިވަން ކޮމިޝަނެއް ހަދާ ނިޔާމު. މިގޮތަށް މި ވާ ގޮތަކީ، ރިޕޯޓު ނިޔާމަތުގައި ފުރިހަމަކަން އަނގާރުކުރާ ރައްޔިތުންގެ ފޯރާ ހަމައެކު ދިރުމުގެ ކޮރިން ސިޔާސީ ޖާބިރުކަމުގެ ލިޔުން އެއްވެހިއްކުން، ފުރިން އެއްވެހިއްކުން، ބަޔަކައިގެން މި އަނގަނޑު ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ފުރިން އެއްވެހިއްކުން ބަޔަކައިގެން އަރިއްސާ، ރޯބަކަށްހަރު އެއްއެއް ނުފެނޭ. އެ ތަސްލީމުކުރެއް، އެއްއެއް ނުފެނޭ ފުރިހަމަކަން ބޭނުމަކީ ގޮތަކުން. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް: ހިމާ އަޅުދަކުން ފެށޭ ދިލާ ރައްޔިތުން ރޯބައްނުދީ ޖާބިތަކަން ފުރިހަމަގެ 20%، 3% އެބަ ލިބޭ. އެހެން ހަރަދުން ހުރިހާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ހަރަބެލިކަމާ ހަމައަށް އެ ދަނީ.

ބަޖެޓުގައި ނިޔާމުއްގައި ރައްޔިތުންގެ ކުރިމައްކަރަށް ގެނެސް ރައްޔިތުން ތާއީދުކުރާ މިނިވަން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ގޮނޑި ނަގައިގެން، ކޮމިޝަން ހަދައިގެން ސަރުކާރު މި އުކުޅައިވިރިރި ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ރައްޔިތުންގެ ތާއީދުއްކަ ސަރުކާރު، ރައްޔިތުން ތާއީދުކުރާ މިނިވަން، ރައްޔިތުން ތާއީދުކުރާ މިނިވަން ސަރުކާރު އުކުޅައިވިޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ހިތްހަމަޖެހުމުގައި ހަމަޖެހުން ފެށޭ އިތުރުވާނެ. ރައްޔިތުންގެ ތާއީދާ ނުބައްދަލު ގޮތަކަން ސަރުކާރު އުކުޅައިވިޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ހަރަބެލިކަމެއް މި އަނގަނޑި ހިތްހަމަޖެހުމެއް މިއަނގަނޑި. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ބަޖެޓުގައި ނިޔާމުއްގައި ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑަކަށް ހަމަ ތާއީދުކުރެވޭނީ، އަޅުގަނޑަކަށް ހިފަނި ރައްޔިތުންގެ ހިތްހަމަޖެހުމުގައި ހަމަޖެހުން ތަސްކީއްދެއް ބޭފުޅާނޭން. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެއި ޒަޅުމުތަކުގައި އެއި ގަވަރގަތަން ބަޖެޓުގައި ނިޔާމު އެބަ ބައްބަސްކުރޭ. ރައްޔިތުންގެ އިޢުތިބާރު އަރާވަގައި ބޭޖެހޭ އެކު ފެށޭ އެބަ ކުރޭ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދިޔައިރުއްޖޭގެ ތަޖުރިބާއަށް ބަޖެޓުގައި އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުން ގަވަރނަރު އެ ނިޔާމު ބައްބަސްކުރިޔަކު. އެކަމަކު އަޅުގަނޑަށް އެނގޭ އެއްކަލާ، ވަޅުތް ކުރެވިފައި ހިސާބަށްވެސް، ވަޅުތް ސަޖާތަށް ކުރަން އެބަ ޖެހޭ. އެމް.ޑީ.ޕީގެ އަދުގެބަރުތް އޭތް ވަޅުތް އަޅުގަނޑުމެން ދިއުމަ ރައްޔިތުންނާ ހަމައަށް ޖާބިރީ މިހާރު އަޅަރިޔާ ދުވަސް އަރައިސްވީ ނިޔާމު ބަދަލުކަންފާއިޖެހި؟ ބަޖެޓުގައި ނިޔާމަތަކަން ދާން ބޭނުންތަ، ނުންތަ އެހާގަން މިހާރު ވަޅުތް އަރައިސްވީ. ރައްޔިތުންނާ ހަމައަށް ކޮސްގެން ފެންނަނިފެންނަ ތަބަކަން އަރައިހާކަން އަޅުގަނޑުމެން މާކަ ޖެހިފެންބަނޑެއް ސަބަބެއް އޭތް ކަމަކަން ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑަކަށް ނުފެނޭ. އިއްޒަތު ބަޖެޓުގައި ފެށޭ އެބަ ސާފުކޮށް . ޖެހޭ ޝަރުޢީ ސަރުކާރު ކޮމިޝަން

އެބަ އިސްލާހުކުރަންޖެހޭ. ޕާލަމެންޓަރީ ނިޒާމު އަޅުގަނޑުމެން ރަނގަޅަށް އެބަ ޤާނޫނުއަސާސީގައި އެބަ އެކުލަވައިލަންޖެހޭ. އަދި 30% އިން ދަރިން، ނޫންތޯ؟ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއީ ފަސް ބަޔަކު ދައްކާ ވާހަކައެއް. އެކަމަކު މާ ބޮޑެކަން އަޅުގަނޑެކަށް ނޭނގެ. އެކަމާ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެބަ އުޅެންޖެހޭ. އެކަމަކު އަޅުގަނޑަށް އެނގޭ އެއްޗަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވެރިކަންކުރާ ނިޒާމު ބަދަލުވާނީ ގެންނަނަސްވެސް އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުންގެ ފާޑަކާ ހަމައަށް ވާންޖެހޭކަން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އަރިހުގައި އަޅުގަނޑު މި ބަހުސް ފެއްޓެވުން ދެންނެވިން، ޤާނޫނުއަސާސީ އިސްލާހުކުރުމުގައި މިގޮތުގައި ޚާއްޞަ މަޖިލިސް އެއްކޮށްގެން އެކަން ކުރުމާ. ދެން އެހެންނަމަވެސް، މިހާރު މި ޤާނޫނުގައި، މަޖިލީހުން މިކަން ކުރަނީ. އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ކިބައިން ވަރަށް ބޮޑަށް އެދެން، ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން އެބަ އެދޭ، ޤާނޫނުއަސާސީ އިސްލާހުކުރުމާ ގުޅޭ ގޮތުން މި ތަނުގައި ހުށަހަޅާ ބަދަލުތައް ކުރަން. އެހެންވީމާ، އެކަމަށް ވިސްނަވައިގެން ހުއްޓުވައިގެން ދަށްކުރުވައިގެން، މިސާލަކަށް ދަށްކުރުވައިގެން ރައްޔިތުންނަށް މިކަން ސާފުކޮށްދިނުމަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ކިބައިގައި ވާޖިބެއް. މާފަންނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ސަޢީދު.

މާފަންނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ސަޢީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ފުރަތަމައިން ތާއީދުކުރަން ކަށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖާބިރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ޤާނޫނުއަސާސީއަށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އިސްލާހު؛ ޖޭ.އެސް.ސީ އިސްލާހުކުރުމަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ކަނޑައެޅިގެން ދުސްތޫރުގެ ދައުރަކީ ވާޖިބުކަމުން އިޖުތިމާޢީ ދުސްތޫރުގެ އަސާސީ ސިފަތަކާ ނިސްބަތްވާ ދުސްތޫރު ގާއިމުކުރުމަށް އާންމުންނަށް، މާތްالله ހަމަ އުޅެމުން ކީރިތި ޤުރުއާނުގައި އަންގަވާފައި ހުރި އުސޫލުތަކާ ދަމަހައްޓައިގެން. މި ރާއްޖެއަކީ ސަލާމަތީން ސަލާމަ މުސްލިމް ދައުލަތެއް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބަރުލަމާނީ، އިސްލާމީ ގާއިމުކުރުމަށް، މި ދައުރުގައި އެއްވެސް ކަމެއް ރަނގަޅަކަށް ހިނގައިދާނު ކަމަކަށް، ގެންދިޔުމާ ކަމަކަށް ގަބޫލުކުރުމަކަށް ކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު މި ވާހަކަ މިދަންނަވާ ސަބަބަކީ ކުރިން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ރާއްޖޭގެ މި ވަގުތު ފިޔަވަޅުގެ ނިޒާމުގެ ގޮތުން މި އުޅޭނީ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖާބިރު ފިޔަވަޅު ފަދައިން، ޤާނޫނުއަސާސީގެ ބިޔަކަރު، ރައީސް ނާޖިން ވަރަށް ފުޅާކަން ބޭކަމްއަގައި ވިރަދުވާއަޑެ، ރިޔާސީ ނިޒާމް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ބަދަލު އެނގޭ. ރިޔާސީ ނިޒާމުން އަނބުރާ ބަރުލަމާނީގައި އެނގޭ. ރިޔާސީ ނިޒާމު، ބަރުލަމާނީގައި ކޮމިޝަނަރެއް ވެސް އެނގޭ. ރިޔާސީ ނިޒާމު މުޅި ބަރުލަމާނީ މި ދެތަން ތަޢާރުފު ގެނައުމަށް. ރިޔާސީ

ނިޒާމު، ބަދަލުވާނީ ނިޒާމުގެ މައްސަލަތައް ނޫން މިއުޅެނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވެގެން އުޅޭ ގޮތަކީ، މި ޕާރލަމެންޓަރީއަށް ބަދަލުކޮށް މިނިވަން މުއައްސަސާތައް ބޭނުން. މި ޕާރލަމެންޓަރީ ސިސްޓަމް އެޕްލައިކުރާކަށް މިނިވަން، އެއްވެސް މުއައްސަސާތައް ހުރުމަކީ ނުވަ، ރައީސް ސާލިހު އެ ކައިރިކަމުގައި ތޮޅުވެރިން. ބަހައްޓާ! ދިވެހިރާއްޖޭގައި ތިބި ހުރިހާ ނޫސްވެރިން މިއަދު ބޭރުގައި. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ބޭރުގައި އެ ތިބީ. ކިހިނެއް އެ ބުނަނީ؟ އެ ތިބީ ކިހިނެއް މަޖުބޫރުވެގެން...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:

މާވަށު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، މާވަށު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވަގުތު ހިތްހަމަޖެހިވަޑައިގަންނަވާ އަޅުގަނޑު އެ ބުނީ ވާހަކަދައްކަވަނިކޮށް އެއްޗެއް ދަންނަވާތީ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު މި އެދެނީ، އިލްތިމާސް ރަނގަޅު ބަހައްޓާ މި ތަންގައި ކުރައްވާފަދަން ވިސްނަވާތި. ހަމަ އެހެން ހުށަހަޅުއްވައިގެން ވާހަކަފުޅުތައް ދައްކަވާފުން ނުހުއްޓަވާށޭ! އަދި އެގޮތުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އަޅުގަނޑަށް ރަނގަޅު، މިހެން ވަކި ޕާޓީއަކަށް ނުވަތަ ވަކި ފަރާތަކަށް ނިސްބަތްކޮށް ހިނގާ ބަހުސްކުރަން ނުޖެހޭނެއޭ. މާވަށު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

މާވަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ސަޢީދު ވާހަކަދައްކަވުން:

ރާއްޖޭގައި ތިބި ހުރިހާ ނޫސްވެރިން އެބަ ހަމަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ބޭރުގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް މި ތިބީ. ތިބެގެން އެ ބުނަނީ ކީކޭތޯ؟ ތިބެގެން އެ ބުނަނީ، ތިމަންނަމެންގެ އަނގައިގައި ޓޭޕު އަޅަނީއޭ. ތިމަންނަމެންނަށް މަޖުބޫރުވާ ދޭ މަސްދަރު ހާމަކުރަން އެމް.ޑީ.ޕީން ބުނާ ތިމަންނަމެންނަށް ޚަބަރުދޭނެއޭ، ގޮވާލައްވާ ނުކުތުމާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެކަން ހުއްޓުވާ ވައުދެއް ވެގެން ފެނިކަމަށް އަދި. މިހިރަވަރަކަށް ދިމާވަން ފެނިކަމަށް އަދި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ނޫސްވެރިން މިއަދު އެ ވާހަކަ ބުނީމާ އަޅުގަނޑުމެން ކަންބޮޑުވާކަށް ނުޖެހޭނޭ؟ ޖަވާބުދާރީވާންވެސް. އިންސާފު ގާއިމުކުރަންވެސް. ހަމަ ކުޑަ ކުށްވެރިޔަކަށް ކުޑަ ގޮތް. ބޮޑު ކުށްވެރިޔަކަށް ބޮޑު ގޮތް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވެރިކަމުގެ ނިޒާމު ނޫނު ކުރީގައި އެކި ގޮތަކުން ގާއިމުކުރިއަސް، ކުރީގައި އިސްލާޙު ޖަރީމާގައި އެކި ގޮތަކުން ގާއިމުކުރިއަސް، ހަރަކާތާގެ ފުރަތަމަ ނިޒާމު ގާއިމުކުރިއަސް، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ކިތަންމެ ޤަވާޢިދުތައް ޤާނޫނުގައި ގެނައަސް، އިންސާފު؛ އަދުލުއިންސާފުގެ ހިތުގެ އިޙުސާސް، ރައްޔިތުންގެ ހިތުގައި އިންސާފުގެ އަސާސް، އަދުލުއިންސާފުގެ ގައި އިންސާފުގެ ހަރަ ނުކާ، ދައުލަތަކާން އިޙްތިރާމް އަންނާނީ މުޅި އިޖުތިމާޢީ ސަރުކާރު ގަބޫލުކުރެވިއްޖެ ކުރިއްޔާއެވެ. ދިރިއުޅޭ ފެނުން ފުރުޞަތުގައި ހުރި. ދުރުހާގެ މުޖުތަމަޢުއަށް ސިޔާސަތުގައި ހުރި އިންސާފު އެބައި މީހުންގެ މައްޗަށް ގާއިމުކުރެވޭނީ. ރިޔާސީ ނިޒާމުގައި ނޫން ގޯހެ. ރިޔާސީ ނިޒާމު ހިނގަން ދިވެހި ބިން ގޮތް. ރާއްޖޭގެ ނިޒާމުތަކަށް ހިނގަން

ތިބި މީހުން ގޮވި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެންމެ ފަހަރަކު ވެސް މަނިކުފާނުގެ ހިތްޕުޅަށް އަރައިގެން ޖީ.އެސް.ޓީން އިސްތިސްނާދެއްވަ ބަޔަކާ! މަނިކުފާނަކީ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ރައީސް. މަނިކުފާނަކީ، ކުރީގެ ރައީސް. މަނިކުފާނަކީ، މިއަދު މަޖިލީހުގެ ރައީސް. ބަލައްލަވާ! އެމް.ޑީ.ޕީ؛ ބަލައްލަވާ! ޖީ.އެސް.ޓީގައި މަނިކުފާނު އިންނަވައިގެން ކިހިނެއްތޯ ރައީސް ޔާމީންގެ މައްސަލަ ކޯޓުން ބަލައި ކޯޓުން އިންސާފުވެރިކޮށް އެއަށް ތިބޭފުޅުން ކަމަށް މިއަދުގެ ހިތަށް ވެސް އަންނާނީ؟ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ދަރުބާރު ކޯޓުގައި ރައީސް ޔާމީންގެ މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރު ވަކިކުރި ގޮތް ގެއަށް ފޮނުވައިލުމަށް ކަމާއި، ދެން ހައިކޯޓުން ގެނައި ފަނޑިޔާރަކު ރައީސް ޔާމީނަށް، ޝަރީޢަތުގެ އިރާދާ ފިޔަވަޅުގެ މައްސަލަ ހުކުމް ޖަހައި ސުޕްރީމް ކޯޓުން ޖަލްސާ ޖެހިލުވައި، މި ހުކުމަށް ވާހަކަތައް އަޅުގަނޑުމެން ދައްކަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އާދެ ވެސް، މިހާރުވެސް އަދި މިހާރު މި ގަބޫލުކުރައްވާ ގޮތުން ހަމަހަމަ ވެސް މިއަދުވެސް، ހަމަ މަނިކުފާނާއި މަނިކުފާނުގެ ވެސް ފިޔަވަޅު ބިރު މި ތިއްބެވީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ 4 ވަނަ އަހަރަށް މެޖޯރިޓީ މަސައްކަތުގައި ނޫން މިހާ އެމް.ޑީ.ޕީގެ އެޖެންޑާ-19ގެ ވައްދައި ކަމަށް ވާނަމަ. ހަމަ މިހާރުން ވެސް ކިޔެއްގެންދާ ޖީ.އެސް.ޓީ އިސްތިސްނާކުރަން ނުކެރޭނީ؟ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖާބިރު ދެވަނަ ފަހަރަށް މި ހުށަހެޅުއްވީ. ދެވަނަ ފަހަރަށް؛ މިހާރު ގޮތުގެ ސަރުކާރު ފެނުނަސް ފަހަރަކު އެ ހުށަހެޅުއްވީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޖީ.އެސް.ޓީއަށް އިސްތިސްނާ ދިނުމަށް. އެހެންވީމާ، އިންސާފުވެރި އަދުލުވެރި ނިޒާމެއްގެ ތެރެއިން ނޫނީ އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުނުކުރަން އެއްވެސް ކަމެއް ކުރެވިދާނެ ކަމަކަށް. އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަނީ އެއްވެސް ވިޔަފާރީގެ ނިޒާމަކަށް ވުރެ ފުރަތަމަ އެންމެ ފުރަތަމަ އިސްކުރަންވީ އިންސާފު ކަމަށް. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ކާނިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝާހިދު.

ކާނިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝާހިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ. ފެށި ގޮތް އާޓިކަލްތަކުން. ބެންޗްމާރކުން. ދެން ވަރަށް ހިތާމަ ތަފާތު އަދަބު މި ވާހަކަދައްކަން ބޭނުންވީމާ. އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި ގޮތް ކުރިން. އަވަސްކޮށް ތަބަ ރަނގަޅު ބޭނުން ގަޅުން މިސްރާބަރަށް ކަމަށް. ރައްޔިތުންގެ އެންމެގޮތަށް ރައްޔިތުންނަށް ވެސް އެބަ އެނގޭ، ހިތްވަރުގެން ރިޔާސީ ނިޒާމު، ބަދަލުކުރާ ނިޒާމު ވުޖޫދުވި އަޅުގަނޑުމެން ވާ ހާސިލުކޮށްގެން؛ މި ވެރިކަމާ ރިޔާސީ، ބަދަލުކުރުމަށް ފޮށިގެ އާ ހާސިލުކޮށް އެން މީހުންގެ ހައިސިއްޔަތުން އަދި އެކުގެ މަޖިލިސް މެންބަރުންގެ ހައިސިއްޔަތުން، ޕާލަމެންޓަރީ އިސްލާހުކުރުމުން ދިރާއިރުގައި ޖެހިފައިވާ ކާމިޔާބީގެ ވެސް މެންބަރުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ރާއްޖެ ނުހިނގާނެ ރިޔާސީ ނިޒާމުގައިއެއް. ނުހިނގާނެއޭ

މި ދަނީ އެހެންވެގެން. އޭރުގައި މިނިވަންކަމާ އެކު އެ ވޯޓެއް ނުދެވުނު. އެއީ ރައީސް މައުމޫނުއިރުގައި މިނިވަންކަމާ އެކު ވޯޓުދެވުން އެއީ މަނާ ކަމެއް. އެއީ ބޮޑެތި މަނާ ކަންތައްތައް. އެހެންވީމާ، އެޒަމާނު ވެސް އެއީ މަނާކަމުގެ ދައުރުގައި، އެގޮތުން ސަރުކާރުގެ ހުރިހާ ވަސީލަތެއް ބޭނުންކޮށްގެން، އޭނާ ބޭނުންވީ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި އޮންނަންޖެހޭނީ ރިޔާސީ ނިޒާމެކޭ. އެއީ ރަސްކަންކުރުމުގެ ނިޒާމަކަށް ވޯޓެވެ. ރިޔާސީ ނިޒާމަކީ އެއްގޮތަކަށްވެސް ރާއްޖެއަށް ފިޓު ނިޒާމެއް ނޫން. އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރާ ނިޒާމެއް ނޫން. އަޅުގަނޑު މަޖިލީހަށް އައީ ވެސް ބަރުލަމާނީ ނިޒާމެއްގެ މެންބަރަކަށް ވުމުގެން ވަޒީރުކަންކޮށް އަދި ޕްރައިމް މިނިސްޓަރުކަންކުރަން ނިޒާމަކަށްގެން، ހިމެނިއްޖެއްގެން. 20 އަހަރު ވޯޓުދީ މި ނިޒާމުގައި ހުންނަތާ. އެއީ ކޮންމެހެން ރައީސް އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ސާލިޙް އެ ކުރިއަށްވާ ނިޒާމު އަޅުގަނޑަށް؛ މިހާރު ޖަވާބެއް ނޫން އަޅުގަނޑުމެން ނިޒާމު ހަދަނީ. ސިޔާ ޤައުމަށް ބިނާކުރަނިވި މަސައްކަތެކޭ؛ ދީން ދީނުގެ މިންގަނޑު އަޅުގަނޑުގެ ކުރިން ފާހަގަކޮށްލާތީ އިޖުތިމާޢީ ފެންވަރު ފުރަގަހަށްލެވި، ރައީސް ސާލިހަކު ރިޔާސީ ނިޒާމަށް؛ ރައީސް ސާލިހު ތާއީދުކުރާ ނިޒާމަކީ ބަރުލަމާނީ ނިޒާމު. ރައީސް ސާލިހު ފިޔަވަޅަކީ ވެސް ބަރުލަމާނީ ނިޒާމަށް. އެއްވެސް މިހާރު ބަދަލުކުރީ، ރިޕަބްލިކު ވެސް ފިޔަވަޅުތަކި ގޮތަކު ދަފްތަރުގައި މިހެން ގެންދެވޭ ޖަވާބު ފަރާތު ފިޔަވަޅުތަކި. މިއަދު ހާއްސަ ބަރުލަމާނީއަށް ނޫން. އެއީ ރިޔާސީއަށް ވެސް ނޫން. ރައީސް ޝަރީފް އެއްވެސް ނިޒާމެއް ނޫން ގެންގުޅުނީ. ހުކުމުކުރީ، އަދާލަތު ފިޔަވަޅަކުއް ކުޅި. ދިވެހި ދައުލަތުން ޖުމްހޫރިއްޔާ އެ ފިޔަވަޅުތަކުން. އޭނާ އެ ކުރަމުންދާ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ރައްޔިތު ނުކުރެވޭ. ރައްޔިތުގެ ކުރަންޖެހޭ، ރައްޔިތުންގެ މަސްލަޙަތު ފިޔަވަޅުތަކުން. މިހާރުގެ ވަޒީރުކަން ގެއްލުވާލާ ފޮނުއް ނަގަނީއް ނޫން. ވަޒީރަކާ ބައްދަލުވުމުގައި ނޫން. ވަޒީރުގެ ކާބިލިއްޔަތުގެ ނުރުކު ސިއްރު މިހުން ގޮތުގައި ފާހަގަކޮށްލާނަން. އެއީ ވަޒީރު ސިއްޙީ ބޯޑުން. ޓީމު މުތަޚައްޞިޞުން އެ ބޯޑުން. ސިއްޙީ މިހުން ގޮތުގައި ޓީމު ބޮޑުތަކުގެ ކުރަން. އަޅުގަނޑުއް ނުވެގެން ވަޒީރު ގޮތުގައި ކާނާ ވަޒީރަކަށް. ޞިއްޙީ ޓީމު ދޭ ވަޒީރުންގެ އަޅުގަނޑު؟ އަޅުގަނޑަކީ ޤާނޫނު ދޫކުރާގެ މެންބަރު. ރައްޔިތުންގެ ކޮމިޓީގައި މިހިރީ. އަޅުގަނޑަށް ވެސް ނޫނީ ބަޔަކާ ވަޒީރުންނަށް ލިބޭނީ. އެ މިހުން ކައިރީ ކަންކަމަށް ފޯނުކުން؛ ޤާނޫނު ދައުރުގެ މެންބަރާ ހަމައަށް ހުރިހާ ކަމެއް ވެސް ނިމޭނީ. އެ މިހުން މި އުޅެނީ ބަރުލަމާނީ އައިސްގެނެސް. ބަރުލަމާނީ ނިޒާމުގެ މާނައަކީ ރައްޔިތުންގެ ރިޕްރެޒެންޓޭޝަން އޮތުން. އޯޑަރު އޯޑަރު! އޯޑަރު ނުހަނު ހިތާމަ! އަޅުގަނޑު ބަރުލަމާނީއަށް ތާއީދުކުރަނީ އަޅުގަނޑު ޕްރެޒިޑެންޝަލް ސިސްޓަމަކަށް ބޭނުންނުވާތީ. މިހާރު ޕްރެޒިޑެންޝަލް ސިސްޓަމަކީ ދަކަމާ ނޫން. އަނެއްކާ ޕްރެޒިޑެންޝަލް ސިސްޓަމް އެކަނި ވެސް. ޤައުމީ ބަރުލަމާނީ ޓީމު ބޮޑުބޮޑު ރައްޔިތުންނަކީ ގޮވަނީ ކިޔަނީ ބަރުލަމާނީ ނިޒާމުގައި. ދުނިޔޭގެ ބޮޑެތި ހުރިހާ ޤައުމުތަކުގައި ދަނީ ބަރުލަމާނީ ނިޒާމު ކުރިއަށް. އަޅުގަނޑުމެން ޕާލިމެންޓު ރައީސުގެ ނިޒާމު ހުށަހަޅަން މި އުޅެނީ؟ މިހާ އަދުލުވެރި ނިޒާމު. އެކަމު މިހާރު ބަރާބަރުގައި ތިބެގެން ވެރި މި މަޖިލީހުގެ އެބައި ބަރުލަމާނީ ބަރާބަރުކޮށްގެން ސިސްޓަމް ހޯދޭ ފަދަ ޤާނޫނު އެކުލަވާލަން ވެސް ވާނެ. އަދި އަޅުގަނޑު އޮފީސްތަކަށް، ކުރިއެއް އިސްތިރާތު މިނިސްޓަރުން ވަކިން އަޅުގަނޑު ޒިންމާދާރު ބާރުތައް. ހާމަ އެ ކުރީ ދައުލަތުން ވަޒީރުން

މިތާގައި ކޮންމެހެން އެއީ ތަރުތީބު ވެރިކަމާ ހިތަހަމައިގެންނެވީން. ތަރައްޤީ ގެންދިޔައީން. ރައީސާ ވެސް ވަރަށް ތަރައްޤީ އިސްރޯތި. އިންޑިޔާ ތަރަކާތެއް ސެޓް. އިންޑިޔާގައި ޖަނަރަލް ޕްރޮސެސްއެއް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން. ރައީސާގައި ނުނިމޭ ޕްރޮސެސް. ގެކަންތައްތަކުގައި ކަންތައްތައް ހިނގަމުންދަނީ. އެ ވަރަށްގަދަ ކަންތައް ގޮތުގެ ޢިލްމު. ތަރައްޤީވާން ޖާގައި ކުރަންޖެހޭ ޕްރޮގްރާމު އަޅުވާ. ބަޖެޓްގެ ޚިދުމަތްތަކުގައި ފެނު އޭ މަޢުލޫމާތު. މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅާ ކުރިއަށްވުރެ، އަހަރެމެން ސަޕޯޓް ކުރެވޭނެ ފަރާތްތައް ވިޔަފާރީގެ ތަރައްޤީއަށް ގެންދާނީ ރައްޔިތުން ދިރިއުޅޭ ދާއިރާ މިހާރު ވިސްނާ ކަމަށްވާ ވިޔަފާރިއެއް ގެންގުޅުމުގެ ރައްޔިތުން ގެނެސް ރައްޔިތުން ބޭނުން ގޮތް ސިޔާސީ. ސިޔާސަތުގެ ގާނޫނީ އަމަލުތަކާ އިންސާފުވެރިކަމާ ރައްޔިތުން ގެންގުޅޭ ކަންތައް ކުރެވެމުން އިޖުތިމާޢީ ޙައްޤުތަކުގެ މަސްލަހަތު، މިހާރު މި ހިސާބު ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ރިޔާސީ ނިޒާމުގެ، ބަދަލުކުރަނީ ރާއްޖޭގައި އުފެދިފައިވާ ގޮތެވެ. އަދި ނޫނީ ނުކުރެވޭ ކަމެއްވިއްޔާ؟ އެގޮތަށް ސަރުކާރުން އެއްވެސް ބަޔަކަށް އެކަށީގެން ފެސް ހުށައެޅި ނުވެއެވެ. އަޅުގަނޑު މިއީ މިސާލަކަށް ގޮތުން ހުއްޓާ، ފަރާތަކީ ރަށުގެއަށް ނޫން ކަމަށް ދިރިއުޅޭ ރިޔާސީ، ބަޖެޓާއި ސިޔާމު ވޯޓް. މަޝްވަރާ އެކަށީގެން ޙަޤީ އެ ކަމަށެވެ. އެއްބަސްވެގެން އެ މަސައްކަތް އަދިވެސް ރައްޔިތުން ދިރިއުޅެ ނުހަމަ ޤާނޫނުގެ ޚާއްޞަ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ކަންތައްތައް މިހާ، މި މަޝްވަރާގައި ހުރި ޤާނޫނު އިޖުތިމާޢީ ނިޒާމު ބިނާވެފައެވެ؛ އެ ބިނާވާ ޤާނޫނުއަސާސީ ރައީސް މަޢުލޫމާތު ވިޔަފާރި ގޮތަށް އެ ސިޔާސީ އެންމެހައި. ރައީސްކަމުގެ ޤާނޫނު އަސާސީ ބިނާކުރެވުނު ފެސް ހުރި ވަރަށް ހުރިހާ ފަރާތެއްގެ ވިސްނުމެއް. އެއްބަސްވެގެން އެ ދިރިއުޅުމުގައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ ބާރުތަކުގެ، ދެ މުސްތަޤުބަލު ބާރުތަކުގެ ރިޔާސީ ސިޔާސަތު ކަމަށް ޤާނޫނީ މިންގަނޑު. އެއްވަރަކަށް ވިޔަފާރި އެއީ ޕްރޮޕޯޒަލް އެސްޓިމޭޓް ދިރިއުޅޭ ކަމަށް ނޫނީ އަޅުގަނޑުމެން މީހުން ޕްރޮޕޯޒަލް ފާސްކުރެވިގެން. މި އާދެ ބަޖެޓުގައި އަޅުގަނޑުމެން ބިނާވެގެން ޤާނޫނުއަސާސީގެ ރަނގަޅު ގޮތެއް ފެނުނީ. ރިޔާސީ، ބަޖެޓްގެ ޕްރޮގްރާމް ބާރުތައް ރައްޔިތުންގެ. ބާރުތަކުގެ އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން ބަޖެޓް، ކޮންމެ އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން ފަރާތަކުން ހިފެހެއްޓި ސިޔާސަތުގައި. އަދި ނުހަމަ ބާރުތައް މި ޤާނޫނުގައި އެކަމާ ދިރިއުޅޭ ރާއްޖޭގެ އަޅުގަނޑު. އެހެންވީމާ ޤާނޫނު ރައީސް ސިޔާސަތުގެ ބިނާކުރެވޭ ޕްރޮގްރާމް. ފަރާތްތަކުގެ ޤާނޫނު ބިނާކުރުމަށް ރާއްޖެ ގޮތަކަށް ހޯދާ ނުކުރެވޭ ގޮތަށް ފަށައިގެން. މެންބަރުން ތަޢުލީމު ބާރުތަކުގެ ރިޔާސީ ބަޖެޓުގެ ފަރާތަކަށް ހުށަހަޅާ އޮތް. އެ ޤާނޫނުގެ ވަޒީފާ ގޮތަކަށް ސަޕޯޓް ކުރަމުން. ޤާނޫނު ފާސްކުރުމަށް ޤާނޫނީ ނުވާނެ. އަޅުގަނޑު ނަގާފައިވާ ފާސް ގޮތަށް ގޮތުގައި ޤާނޫނު ވަޒީފާ، އެއް. އަޅުގަނޑުގެ ރައްޔިތުންނާ ޕްރޮސެސްތައް ކަމަށް ނުވާތީ؟ މިގޮތުން ބަދަލުކުރުމުގެ، ވިޔަފާރިކުރުމާ ސިޔާސީ ރިޔާސީ ސިޔާސަތު. ޖާގައިގެ ފަރާތުން މި ޤާނޫނުގައި އެ ސިޔާސީ ހަމަޖެހުން ވަޒީފާ އެއްބަސްވެގެން ދައުލަތުން މި ދަނީ އެކަށީގެންނެވެ. އެއްބަސްވުމާ ބަޖެޓުގެ ސިޔާސަތުން ވަޒީފާދެއްވާ ގޮތަށް، މިހާރު ނޫ ގޮތުގައި އެއްބަސްވުމާ އެއްބަސްވުމާ ބިނާކުރެވުނު ނޫން. އެގޮތުން އެއްބަސްވުމަށް ޤާނޫނީ ފަރާތް ދިރިއުޅޭ އެއްވެސް ކަމެއް. އިޖުތިމާޢީ ރައީސް؛ އެއްވެސް ގޮތަކަށް އެއްބަސްވުމާ ޚިޔާލު ފާހަގަކުރާ ގޮތް ވާން. ޑރ. އަލީ ޝަރީފް ޤާނޫނުތައް ޚާއްޞަކުރާ ބަޖެޓުގެ ސިޔާސަތު. އަދި އެކަމަށް ޖާގައި ޚާއްޞަކުރާ ގޮތަށް ބަދަލުކުރުމަށް އަބަދުވެސް އެއްބަސްވުމާ ޚާއްޞަކުރެވުން. އެއްބަސްވުމާ ގޮތަށް ފަރާތްތަކުން ވެސް ބަޖެޓުގެ ގޮތުގައި، އެގޮތުގެ ފަރާތަކަށް ބަދަލުތަކަށް، ރައީސްގެ އިންތިޚާބުތަކުގެ ގުޅުންހުރި ކަމަށް.

މިހާރު މި ހުށަހެޅިފައި ހުރި ގޮތަށް ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ހަމަ މިހިނދުން އިސްލާހުކުރަން. ޗުޓީ ޝަފްޓް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން އިސްލާހުކުރެއްވީތީ ހަމަ މިއަދު. ހަމަ އެންމެން އިސްލާހުކުރެއްވި އެ ބަދަލު. ސިޔާސީ އެއްވެސް މީހަކު ނުބަހައްޓާ، ޖެންޑަރފައި ހިނގާނީ އަރަސް ތޮފިލު ހައިކޮން، ވަގުތުން ރައްޔިތުންގެ ކައިރިއަށް ގޮސް އަރަސްވީ ރިޔާސީ، ބަރުލަމާނީ އޮންނަންވީ. އެ ރުފުންދެކެވަން ކަންވީ. އަޅުގަނޑު އަހަން ވެއްޖެއްނުވާތީ. އެ ވެއްޖެ؛ ދުވަހަކު ވެސް އަޅުގަނޑަކީ ވޯޓު ވިއްކައި އުޅޭ މީހެއް ނޫން. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތަކަށް މި ޤައުމުގައި އަޅުގަނޑު ވޯޓުދިނީ. ވަރަކަށް ޖެހިގެންދިޔައަސް. ވަރަށް ގިނަ ދުވަސްވީ އަޅުގަނޑަށް. މިދިޔަ ޓާރމްގައި ބިލިއަން ޖެހިގެން ދިޔައީ. އަޅުގަނޑުގެ އަދަދަކީ މިސާލަކަށް ދަށްވެފައިވާ ބިލިއަން ނުވަތަ ޖީޑީޕީއަށް ހުރިހާ ކަމެއް. ދަރަނި ވިޔަފާރި ކިހިނެއް ވެސް. އަޅުގަނޑު އެކަން ވެސް ހިސާބުކޮށްލިއިރު މިއަދު. ހަމަ މި ހިސާބުތަކުން ޑޮލަރު ކޮންމެ ގާނޫނެއް ހަމަޖެހުނު ވަގުތެއްގައި، ޕާޓީތަކުން ދާއިރާތަކުން ވެސް، ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ މި ކޮންކޮން ހަމަހަމަކަން އުޅުމުގެ ބަޔަކު އަޅުގަނޑުމެން ކުރިމަތިލާ ބައިވަރު ކާރިސާ ކުރިއަށް ހުރިވެސް ކޮރަސްކަން. އަޅުގަނޑުމެން ދަނީ، ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ އަނގުމަށް ވެސް ދަށުދަރަޖައިގެ ރަކުފޮތްތަކާ، ރައްޔިތުން މަތީގައި ހުރި ރައްޔިތުން ކާބަފައިން ސިޔާސީ ޕާޓީތަކާ ގޮތްތަކަށް ބޮޑުވެގެން ބިލިއަން. ކޮންމެ ކޮޅެއް ފިޔަވައި ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ ކޮޅަކަށް ތާއީދުކުރުން. އަޅުގަނޑުމެން ދެން ކުރަމުން ދިޔަ ކޮޅަކަށް ނުބަލާ ކޮންކިރިގައި ޓާރމްއަދި ބަދަލުކުރަނީ. ބުނަހަމަ ދެ އަދަދު ދިނުމަށް ވޯޓު ދިނުމަށް ތާއީދުކުރާ މެންބަރުން ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ މިންވަރަށް؟ އަޅުގަނޑު ދެކޮޅު ބިނާ ގަވާއިދަކަށް ބަދަލުކޮށް ޖިނާއީ ދިފާޢުގެ ޓީމާ ރަޙްމަތްތެރިކަން ސިޔާސީ ހަމަހަމަ ގޮތުން ބޭނުންވާ މިސާލު، އެއްވެސް ބޭނުމަކަށް ނޫންކަމަށް ހެއްދެވީ ހަމަ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ވާ ހަމަ ތަރިކާ. ކާޝިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޖާބިރު މި މަޖިލީހުގައި އުޅޭތާ ދުވަސް ވެއްޖެ، ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެކަމަކު، ނިޔާވެގެން އަޅުގަނޑު ދަންނަވަނީ، ބާރުބާރަށް ޕާޓީތަކުގެ އުމުރުން ކުރިއަށް ދާ ތަނަށް މި ތަނުގެ ބަޔަކު ކައިރީ ކިޔާ ފަރާތަކުން ޖަލްސާކުރިއަށް ބާރުލީ ޒުވާނުން ކަންތައް ކުރިއަށް ދާ ގޮތުގައި ފަރާތް ދިނުމުގެ ފުރުޞަތު ބޭނުންކުރިއްޔާ. ބަރުލަމާނީ ޢަމަލުތަކަށް ނިސްބަތެއް. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ބާރާ ކަމަކާ ބެހޭ ފޮނުވުމަށް ސުވާލު އަރާނެ ދިވެހި ސަރުކާރުތަކުގެ ގޮތުގެ ބޭނުން ކަމަކީ ބޮލެއް. މިހިރީ ސިޔާސީ ވެރިކަމެއް ބޭނުންވާ ގޮތަކަށް މިވަނީ. ވަކި މި ނޭޅޭ އިތުރު ދޭ ދާއިރާތަކާ ހަމަ ސިޔާސީ ދައުރުން، އިން ދަ ރަށްދަންނަވަނީ މި ބާރާ ވިލާތުގެ އިތުރު ގަވާއިދުތަކާ ދޭ ވާހަކަ ބޭނުމަށް ބަދަލުކުރުމަށް ހަމަ ސިޔާސީ ގަވާއިދުތަކުން. ބޭނުމަކީ ޓެކްސް ދާއިރާގެ ސިޔާސީ އަދި ދިވެހި އަދަދު. ތާއީދުކުރަނީ. ދެކޮޅުހަދާ އެކަސްތޮޅުން ހުއްޓުވާލުން.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ކެޔޮދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޝިޔާމް. ކެޔޮދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޢާމިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއަދަކީ ވެސް އަނެއްކާވެސް އަޅުގަނޑަށް ވަރަށް އުފާ ކަހަލަ އިހުސާސްތަކެއް ލިބޭ ދުވަހެއް. އެހެން މި ދެންނެވީ ކަމަކީ، 17 ވަނަ މަޖިލީހަށް އަޅުގަނޑު ހޮވިގެން ބަލައި ކެމްޕެއިން ކުރަމުން ދިޔައިރުގައި ޤާނޫނުއަސާސީ އެއްކޮށްގެން އަސާސްތަކަށް އަޅުގަނޑު ދިން. އެ ޚިޔާލުގައި ޤާނޫނުއަސާސީގައި އަޅުގަނޑަށް ހުރި ކަންބޮޑުވުންތަކާއި އެބަހުރި. އަދި އަޅުގަނޑު މުޅި ޤާނޫނުއަސާސީ ބައްލަވައި ނިންމާލީމައިރުގައި މިއީ އިލާހީ ނިންމުން ނޫނަސް ވެސް ކަނޑައެޅިގެންދޭ. އެހެންކަމުން، އަޅުގަނޑު ޤާނޫނުއަސާސީއަށް އިސްލާހުތަކެއް 1، 2، 3، 4، 5 ހުށަހެޅި މިހާރު އަޅުގަނޑު. މިއަދު އަޅުގަނޑު އުފާވަނީ އެ އިސްލާހުތަކަށް ވޯޓުދޭނެ އެއްކޮށް ކަމުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ވެސް ރިޔާސަތުން ހަމަޖެހިއްޖިއްޔާ. އެމެންބަރުންގައި، އަޅުގަނޑު ހަމަގައިމު ވެސް ޤާނޫނުއަސާސީއަށް އިސްލާހުތަކެއް ހުށަހެޅި ސަބަބުތަކުގެ ތެރޭގައި، ޤާނޫނުއަސާސީ ވިސްނާލުމުގައި ހަމަގައިމު ވެސް މަޖިލިސްކަން ހިންގުމާއި އެކު ބާރުތަކުގެ ގޮތުގައި ނޫން އަޅުގަނޑު ޤާނޫނުއަސާސީގެ 12 ވަނަ ބާބު ކަނޑައެޅި. އެއީ ދެންމެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް މި ވިދާޅުވި ފަދައިން، މިއީ އިދާރީ ނިޒާމުގެ ނޫން ކަމަށް ކަނޑައަޅާ ހިނދު، މިއީ ބަދަލުތަކެއްގެ އެއްކޮށްގެން ބަދަލުކުރަންޖެހޭ ހިސާބު އެއްކޮށް ކަމަށް ވެސް ގެނެވުނު ކަމަކީ. އެއްބަސްވުމަކީ މި މަޖިލީހަށް ބޭނުންވާ ދާއިރާ، 3 ނުކުތާއެއްގެ މައްޗަށް ހިމެނޭ 4 ކަމެއް ފޯރުވައި ރައްޔިތުންގެ ކައިރި އުޅުއްވާ ނުލައި ރައީސްއާއި ވެސް ތަސްދީގުކުރާ ގޮތަށް މި ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބަދަލުތަކެއް ގެނައުމަށް ބަދަލުކުރުމުގެ ކަންކަން. އެހެންކަމަށްވާތީ، އަޅުގަނޑު އެންމެ ފުރަތަމަ ވެސް މި ޤާނޫނުއަސާސީގައި ގެޔޮވެރިންގާ އިސްލާހުތަކުގެ ބާރުތަކުގެ ތެރޭގައި އަސްލަ 10 ވަނަ މާއްދާ އޮތް ގޮތުގެ ނިކަމެތިކަމުން އެއަށް ހިފަހައްޓައި ދިނުމަކީ ބާރާއި އިސްލާހުތައް ހުށަހެޅިފައި މި މަޖިލީހުގެ ތެރޭގައި ބަހުސްކުރެވިގެންދިޔަ ގޮތަށް، އެ ކަންކަމުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ބަލައިލުމުން ވެސް ހަމަ ފެނިގެން. ކަނޑައަޅާ ގޮތަށް ވާހަކަ ދައްކާލީ ވީހާވެސް ފަސޭހަ ގޮތުން. އަދި ހަމަ އެއާއެކު ދެންމެ ވިދާޅުވި، މިހާރު ބަދަލުކުރަމުން މި ދާ ގާނޫނުތަކުގެ ދަރުމަ ކައުންސިލުގެ އުސޫލު ބަދަލުކުރަމުން ބޭއި ތިން ފަހަރުގެ މަޖިލިސް އަދި ގެނެސް ދީ އެ އިސްލާހު ހުށަހެޅިން. ބާރުވެރިކަން. ދަށުގަޔާ ހުރި ވާހަކަތަކުގެ މައްސަލަ ރިޔާސަތުން ބަލައި ދިނުން. އަދި ހަމަ އެއާއެއްކޮށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ބާރުތައް ފެހިދިޔައިރު ބާރާއި ވެސް ދީން ވިހަރުގެ މަޖިލިސް އަޅުގަނޑު އެ އިސްލާހު ހުށަހެޅިން. އަދި މިއީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި އަޅުގަނޑު ޤާނޫނުއަސާސީއަށް އިސްލާހު ހުށަހަޅާފައި އޮތީ، އިދާރީ ބާރުވެރިކަމުގެ މުސްތަޤްބަލުގައި އިޖުތިމާޢީ އިތުބާރު ބަހައްޓަން ޖަވާބުދާރީވުމަށް ދަރުބާރު ވެސް މުހިއްމު ކަމެއްގެ ގޮތުގައި މި ވާހަކަ ދަންނަވަން. ތަފާތު ޤާނޫނުއަސާސީއަށް ބަލާކަމަށްވާތީ، އެ ބާރު މަތީ ވެރިން އަމާޒުގައި ޒިންމާދާރުކުރެވިގެންދާނެ ތަން ވެސް އަޅުގަނޑު ފެނިގެންދާނެ. އެކަން ކުރިއެރުވުމުގައި ޝައުގު އިދާރާގެ މުއައްސަސާތަކުގައި މި ބާރު މިނިވަން ވެރިކަމެއް، ނޫނީ ކުރި ބާރަކާ ވަކިކުރެވިގެން ހިސާބުގެ އަތްލުމާމެދު ގޮތަކަށް ވިދާޅުވި،

އެއީ ވަކި ޕާޓީއެއްގެ ދަށުން ދިން ވޯޓުތަކެއް ކަމަށް ވެސް ވިދާޅުވެވޭނެތް. އެހެންވީމާ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ އިސްލާހުގެ ކަންތަކީ ފުދޭވަރަކަށް އަޅުގަނޑަށް ވެސް މި މަޖިލީހުގައި ކުރެވިފައިވާ ކަންތައްތަކެއް. އަދި އަޅުގަނޑު އިސްލާހު ހުށަހެޅިފާ ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރުގެ ހައިސިއްޔަތުން ވެސް ޒާތީ ނަޒަރަކުން، ޢިލްމީ ނަޒަރަކުން، ދެންމެ ރިޔާސަތުން އަޅުގަނޑަށް ހަމަ އެންމެ ބޮޑަށް ވެސް ފާހަގަކުރެވުނީ، މިފަދަ ކަންކަމުގައި އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް ބަހުސްކުރާނީމޭ. އަދި މިއަދު އިތުރު ނަޒަރަކުން ނުވަތަ ޒާތީ ނަޒަރަކުން ކަންކަން ކުރުމަށް ބަލައި މިހާ ގެންގުޅުމާ ވިސްނުންފުޅަކީ، އަޅުގަނޑު ހަމަގައިމު ވެސް އެ ވިސްނުންފުޅަކަށް ފުރިހަމައަށް ތާއީދުކުރާ ވިސްނުންފުޅެއް. އަޅުގަނޑުމެންގެ ކަންކަން ކުރުމުގައި އިންސާފުވެރި ނިޔަތް ކޮންމެ ކަމެއްގެ ތެރޭގައި ވެސް އޮންނަންޖެހޭނެ. މިކަމާ ގުޅޭ ޒިންމާ ވާހަކަދައްކަމުން ދިއައިރުގައި މިއަދު ވެސް ކަންކަން ތިމާގެން ބޭނުންވާ ޒަމާން ނުވިޔަ ކުރުމާއި، ވިޔަ ކުރުމާއި، މިއީ ދުރުގެން ތަޖުރިބާ ތި ކަމެއް. އެކަމުގެ ތެރޭގައި މުޅި ޒާތީ މަސްލަހަތު ހިފެހެއްޓުމާ ދުނިޔަވީ ގޮތުން ބަލައި ކަންކަން ކުރަނީ ވަރަށް. އަޅުގަނޑުމެން އެންމެ ފުރަތަމަ އާ ޤާނޫނުއަސާސީ ފަށައިގެން އައިއިރު ވެސް އިޚްތިލާފްތަކެއް ކުރި ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ، މިއަދު ސިޔާސީ ޕާޓީއެއްގެ ލީޑަރު ބޮޑު ބައެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު ހުރި ކަމުގައި ވިސްނަމުން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ސިޔާސީ ޕާޓީތައް ހަރުދަނާވުމަކީ ކުރިޔަށް ރައްޔިތުން ކައިރި އަރަހައިގެންނެއް ނޫން. އެއީ ވެސް ރައްޔިތުން ކައިރި އަރާފައި ނޫނީ ކުރެވޭނެ ކަމަކަށް، ކުރަންޖެހޭ ކަމަކަށް ނުވި، އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ކަމެއް ނޫން. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ބަހުސްގެ މަރުޙަލާގެ ތެރޭގައި މި ބާވަތުގެ ކަންކަން ހައްލުކުރުން ކައިރިއަށް އަރާ ވާހަކަ ދައްކައިލުމުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ވަކާލާތާއި، ރައްޔިތުންގެ ބާރު، ރައްޔިތުންގެ ކަންކަން ނިންމަން ފުރުޞަތު ދިނުމާ އެ ބާރު ނަހަމަ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރުމުގެ އިސްތިޢުމާލު އެއްވެސް މިނިވަން ޖަމާޢަތް މި ބައްޓަންކުރުމުގައި އޮޅުވާލެވިގެންނުވާނެ.

އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަނީ، އިންސާފުވެރި ނިޔަތުން މިކަން ކުރަން ވާނީ؛ އަޅުގަނޑުގެ ޙިޒްބުގެ ވަގުތުގައި އެކަން ބޭރުކުރަން ސިޔާސީ އެއްބާރު ވާދަ؛ އިންސާފުވެރި ނިޔަތެއްގައި މިކަން ކުރަން ވާނީ؛ އަޅުގަނޑުމެން ދެކެނީ ޤާނޫނުއަސާސީ އިސްލާހުކުރުމުގެ ބޭނުމަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތަރައްޤީ ކަމަށް. މިސާލަކަށް، އެއް ނުކުތާ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލާނަން. ޒަމާނީ ދިމިޤްރާޓީތަކުގެ ބޮޑެތި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް ހަމަ މިނިވަން ދިމިޤްރާޓިކް ގޮތުގައި ބަހުސްކުރެވޭނެ. އެކަމަކު ނިޒާމީ ކަމުގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ފަހަރެއް ކަންތައްތަކުގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ވީގައި ދައުލަތުގެ ނިޒާމު ވެސް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން މި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދިރި ވެސް މިލްކުޖެހިގެން ކާމިޔާބުކުރުމުގައި ދިރިއުޅުމުގެ ކުރިމަގު ދިރިއުޅުމުގެ ވާހަކައެއް. އެކަމަކު ދައުލަތުގެ ނިޒާމު މިލްކުރަމުގެ ތާރީޚުގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތަސްރީޢީ ބާރަކީ އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރާ ކަމަށް ވަނީ. އަދި ހަމަ އެއާއެކު ޤާނޫނުއަސާސީ ވާންޖެހޭ ހިމާޔަތް، ޤާނޫނުއަސާސީއާ ހިލާފުވާ ސަލާމަތުން ވާނުޖެހޭ ބޭނުމެއް ވެސް މި ޤާނޫނުއަސާސީން އަދަދަކީ ހަމަ ކަންބޮޑުވުން ދުރުކުރު ކަމެއް. މިއަދު އަޅުގަނޑު މި ދުވަސްވަރު މި ވާހަކަ މި ދައްކައި

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ވަރަށް ފުރިހަމަ ބަހުސަކަށް މިއީ ހުށަހެޅިފައި މި ވަނީ، ޤާނޫނުއަސާސީ އިސްލާހުކުރުމަށްޓަކައި އެ މީހަކަށް ފުންނަ ގޮތަކަށް އިލްމީ ނަޒަރަކުން؛ އަޅުގަނޑުގެ ބުއްދިއަށް ފުރަތަމަ ގޮތަށް އަޅުގަނޑު މި ފާހަގަކޮށްލަނީ. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން މިއީ އިޖާބީ ނިންމުމެއް ނޫންކަން. މިއީ ބަދަލުކުރަންޖެހޭ އެއްޗެއްކަން. ބަދަލުކުރަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަ ބޭނުންވާނެ އެ ވަގުތާއި ހާލަތަށް ރިޢާޔަތްކޮށް އެއީ ކުޑަ ބަދަލުތަކެއް ކަމަށް ވަނީ ކަމަށް ވަންޏާ ދައްކައިރުމުން އެ ބަދަލުތަކާ ދުރުކުރުން ބަދަލުތަކާއި ކަމަށް ވެސް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ، ޤާނޫނުއަސާސީއަށް ނުވަތަ މި ބައެއްމީހުންގެ މަޖިލީހަށް އިސްލާހު ހުށަހަޅައިފިއްޔާ، ހުށަހަޅާ މީހާއަށް ބަދަލުގައި ފާސްކުރުމުގެ ކަމާ ޢާއްމު ކަމަކަށް ވަނީ ދުވަހަކު ވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ދައުރުގައި ދެންނެވި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް މި ވިދާޅުވި ގޮތަކަށް މިތާ ކަންތައްތަކާއި ފެނިވަޑައިގަންނަވަން. އެހެން މި ދުސްތޫރީ ކަމަކީ، މި ބިން އިސްލާހު؛ މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގަވާއިދުތަކާ ޖަވާބުދާރީވުމެއް މިކަން އެމީގާ، އެއީ ހަމަ ދައުރުކަމާ ތަކުރާރު ކަމެއް ނުކުރާކަން، އެބަ ގަވާއިދުތަކެވެ. އެއީ ވިސްނުމަކަށް ވިދާ ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން މި ދުސްތޫރީ. ޖަވާބުދާރީކަމުގެ ނަމުގައި އިސްތިޢުމާލު މި ކުރެވުނީ މި ދުސްތޫރީ ގޮތަށް. އެއީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް މި އޮތް ކުރިން ދައުރުތަކުން ވެސް ހަމަ ބޮޑުވަމުން، ބޮޑުވަމުންދާ ގޮތަށް. އެހެންވީމާ، ވާ ގޮތަކީ އަޅުގަނޑުމެން ދަށުގައި ނަޒަރަކުން ވިސްނާލީ ކަމަށް ވަނިކޮށް މި ކުރެ ހައުސްއަށާއި ވަހު އާބާދީއަށް މި މަޖިލީހުގެ މިދަތުރު ބޮޑުވުމުގެ ގޮތުން އޮތުން އެއީ އަސްލުގެ އެހެން ހަނިގަނޑު ގޮތް؟ އެކަން އަޅުގަނޑުމެން ދަނިކޮށް ނޫނީ އަޅުގަނޑު ތިން ފަހަރުގެ މަޖިލިސް އިންތިޚާބު ކުރިން. އެހެންނަމަވެސް، އާބާދީ ދަށުވެއްޖެ ކުޑަ ވާހަކައާއި، ޤައުމުގެ ބާރުލިބުނު ގޮތުން އަޅުގަނޑު ވިދާޅުވި ކަމާ ފާހަގަކޮށްލާފައި ބަޔަކުގެ ވަކިން ވަންޏާ މިއަދު ރިޔާސަތުން އެ އާބާދީގެ ތަރައްޤީއާ ވެސް އެބަ ފަރުވާތެރިކަމުގެ ސަބަބުން. މަސްއޫލިއްޔަތު، އާބާދީގެ ތަރައްޤީ ވަރަށް ބޮޑުތަން ބޭނުންވެގެން ކަނޑައަޅާ ބޮޑުވާނީ ތަފާތު އިންޓަރނެޓް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާ. މި މަޖިލީހުގައި މި ބާރުތަކުގެ ބަދަލުތަކަށް ކަނޑައެޅުމާއި ހުރި ވަކިވަކި ބަދަލުކުރަނީ ކަމަކަށް، ފާޅުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގައި ކަނޑައަޅާ ތަރުޖަމާކުރާ ހުރި ގޮތައް މި ކަނޑައަޅައިދިނުން އަސްލަކީ ރިޔާސަތަށް ޢާއްމު ކަނޑައެޅިފައި ވަރަށް ދުރުކަން ކުރެވެން. މިހާރު އަޅުގަނޑު ވަރަށް އުފާވޭ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ އިސްލާހުތަކާ ގުޅުވާ ވިސްނުންފުޅުތަކާ ގުޅުގޮތް. މިއީ ފާސްޖެހޭނެ ކަމެއް. ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. ފުރިހަމަ އިސްލާހުތަކާ ޤާނޫނުއަސާސީއަށް ގެނެސްދޭނޭ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން.

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ މެދުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޢާޒިމަށް.

ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ އާޒިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެޖެންޑާ-19ގެ ދަށުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް، މި މަޖިލީހަށް އަޅުގަނޑުމެން އެމް.ޑީ.ޕީން ހޯދިފައި މި ބިލު ވަޢުދުތަކާއި ވެގެން. ވަރަށް ގިނަ ވަޢުދުތަކާއި އަޅުގަނޑުމެން ފުއްދީ. އާގޮތުގައި އެއް ވަޢުދު މިއީ، ދެ ޝަހަރު ރާއްޖެއާއި ދިމާލުގެ އިސްތިޢުމާލުކުރުމާ ފާސްކުރި އަޅުގަނޑުމެން މި ވަޢުދުވީ. އަޅުގަނޑުމެން މި މަޖިލީހަށް ކޮށްދިން ވީ ވަޢުދުތަކުގެ ތެރެއިން 95% ވަޢުދު އަޅުގަނޑުމެން މި ވަނީ ފުރިހަމަކޮށްފަ. އެއީ ރައްޔިތުން ކުރުން އަޅުގަނޑުމެން އެދުނު ކަންތައް، އަޅުގަނޑުމެން ކުރަން ބޭނުން ކަންކަން. އެކަން ކޮށް އަޅުގަނޑުމެން މި ވަނީ މިއަދު ނިންމާލާ. އަދި ސަރުކާރު ރިޕޯޓު 2 އަހަރު އެބަ އޮތް. އެހެންވީމާ، ކުރިއަށް މި އޮތް 2 އަހަރުގެ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި މި އޮތް 5% ގެ ކަންކަން ކޮށް ނިމޭނެ، އަދި ބައިވަރު ކަންކަމާއި ރައްޔިތުންނަށް ބޭނުން ރައްޔިތުން ބޭނުންވާ ވަރަށް ގިނަ ކަންކަމާއި ކުރުމަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވިސްނުމުގައި، ފިކުރެއް.

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ސެކްޓަރަށް ގޮންޖެހުންތަކެއް ބައްދަލުވި ދުވަސްވަރު ސަރުކާރުން އެކުލަވިގެންވާ ބަދަލުތަކާއި ގުޅިގެން. އެ އެކުލަވިގެންވާ ގޮތް ބަދަލުކުރުމުގެ މަސައްކަތް އަޅުގަނޑުމެން މިހިރީ ބަދަލުގެނަސްނަސް. މަސައްކަތަށް ނަމަ. އެ ބަދަލުގެނައުމަށް އުފާވާ އަޅުގަނޑު ދައުލަތުގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސް އިސްނަގައިގެން ކޮމިޓީއާއި ހަމަޖެއްސެވުން، އަދި ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ މަތީ ފަރާތް، ގޮންޖެހުން މިވީ ޖޭ.އޭ.ޕީ.ސީގައި ކަންނޭނގެ. އެހެންނަމަވެސް، ޖޭ.އޭ.ޕީއާ އައްސޭރި ހިނގާ އެއްބަސް ހިސާބަށް ގޮތަށް އަދި މި މަޖިލީހުގެ ޕާޓީތަކުގެ ލީޑަރުންނާ އައްސޭރި ހިނގާފައިވާ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ދިމާވެފައިވާ ކަންތައްތަކާ ބެހޭގޮތުން އެކުލަވާލެވުނު. އެހެންވީމާ، ކޮމިޓީން އަޅުގަނޑުމެން؛ އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ބަހުސްކުރަމުންގެންދާ. ބަހުސްކުރަމުންދާ ކޮމިޓީން މި ރިޕޯޓް އަސާސީ ހުރިހާ ސްޓޭންޑަޑްތަކާއި އެބަ އެކަށައަޅާ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ދެން ކޮމިޓީން ބަދަލުތަކާ.

އެ ބަދަލުތަކާ އެއްގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން މި އަހަރު ރިޕޯޓް އިސްތިހާރުގެ ކުރިން، މި އަހަރު 2023ގެ ރިޕޯޓް އިސްތިހާރުގެ ކުރިން ކޮންސްޓްރަކްޝަން މި ސަރަހައްދު ބައިވަރުބައިވަރު ގެއްލުންތަކާ އަޅުގަނޑުމެން ދެކޭގޮތުގައި ދިވެހިރާއްޖެ ހިންގުމަށް ލޯކަލް ކޮންޓްރެކްޓަރުން ބޭކާރު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް މިހާރަކީ ވެސް ރަނގަޅު ކަންކަމުގައި މަގުފަހިކޮށްދިނުމުގައި ބޭކާރު، އަދި އަޅުގަނޑުމެން މި ބާރުއަޅާ ގާނޫނީ ދައުލަތުގެ ހިންގުމުގެ ބޭކާރު ކުރިން ކޮންޓްރެކްޓުން ވެސް ޖެހޭ ކަމެއް އަޅުގަނޑުމެން ދެކެން. އަޅުގަނޑުމެން އަޑުގައި ބާރު ޚާއްޞަކޮށްގައި، މިގޭ ކުރިން މި ހަރަކާތްތެރިވުމަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އެ ޖާގަ އަޅުގަނޑަށް ބާރު އުޅުއްވާ ފިޔަވަޅުތައް ހަމަޖެހުމަށް، ދެ ޝަހަރު ދެދަރި އަޅުގަނޑަށް ޚާއްޞަކޮށްގައި މި ކަހަލަ ބަދަލުތަކަށް ނިސްބަތްވާ ތަނަށް ބާރު ތިރާއްވާ، ވަކިން ނިސްބަތްވާ ދެން ހަދާން ގޮތްތަކަށް ނިސްބަތްވާ މިކަހަލަ ބަދަލު ގެނެސްގެން މި ތަނުގެ ތެރޭގައި، މިއީ އިޤްތިޞާދީ ބަދަލުތަކެއް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން ގެންނަން ބަދަލުތަކެއް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން

އެމް.ޑީ.ޕީން އޮންނާނީ މި ވައުދު ވެސް ވެފަ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މިކަން އިސްލާހުކުރުމަށްޓަކާ ހުށަހަޅަން. މި ބަދަލު ގެނެސްދޭނަން. އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީ؛ ޤާނޫނުއަސާސީއަށް ގެނެސް ބަދަލުތަކަށް ބަލާއިރުގައި އަޅުގަނޑުގެ ވެސް އެބަ ހުރި ހިޔާލުތަކެއް، ފިކުރުތަކެއް. 2008 ގައި އާ ޤާނޫނުއަސާސީ އައުމާ އެއްކޮށް ދިން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި މި ވޯޓުލާ ދުވަސްތަކުގައި އަޅުގަނޑު ކަންތައްކުރި ގޮތުން ތަޖުރިބާކުރަމުން މި ދަނީ 13 އަހަރު. އެ 13 އަހަރުގެ ތެރޭގައި އެބަހުރި ވަރަށް ގިނަ ދަތިތަކެއް، އުނދަގޫތަކެއް. ހަމައެކަނި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީސް ހިންގުމަކަށް ނޫން. އެކި ކަންކަމަށް ޤާނޫނުއަސާސީ އޮތް ގޮތުން ދަތި ބައިވަރު ކަންކަމެއް ދިމާވެފަ. އެ ކަންކަން ހައްލުކުރުމަކީ، އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ސިޔާސީ ޚިޔާލުތަކުގެ ހުރިހާ އެންމެން އެކުވެގެން؛ ހުރިހާ ފަރާތެއް އަދި މި މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. އެގޮތުން ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން އެކުލަވާލާ ގޮތާ ގުޅޭ؛ އަޅުގަނޑު ވެސް ގަބޫލުކުރަން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ބަޔެއް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އައްޔަންކުރާ؛ މިއިން އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ޖަވާބުދާރީކުރުވުމުގެ ދުސްތޫރީ އަޅުގަނޑުމެން މިގޮތަށް އެކުލަވައިލައިގެން. މިއީ ބަލަންސްތަކެއް، މި ކަންކަމާ ދިމާވާ ބަލަންސްކޮށްގެން، މިގައި އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތަކީ ކަނޑައަޅާ ބަލާފައި އަޅުގަނޑުމެން އެ ގޮތް، އެބަ ޤާނޫނުއަސާސީއަށް އެ ބަދަލުގެނައީ ގެންނަންޖެހޭ. ހަމަ އެހެނިހެން ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުގެ ގާނޫނު؛ ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން، އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވިސްނުމުގައި، ފިކުރެއް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ދިވެހިރާއްޖޭ ހިންގުމަކީ. ރާއްޖޭގެ ރަށްރަށް ހިންގުމަކީ. އެ އަތޮޅެއް، އެ ރަށެއް، އެ ރަށުގެ ބަޖެޓް، އެ އަތޮޅުގެ ބަޖެޓް ބޭނުން ގޮތަކަށް ހިންގުމުގެ ފުރުސަތުދިނުމަށް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންނާ ވާދަވެރި ފަރާތް ހަމަ ފެނިގަތް ހަވާލުވާ އެއްކޮށް ގާނޫނު ދިރާއިރާގެ އަސްލުކޮށް ޖަހާ. ގާނޫނުގެ ދަށުން ލިބިދޭ ބާރުތަކެއް ދިނީ ކައުންސިލްތަކަށް. އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ ޤާނޫނުއަސާސީގައި އެކަން ބާބު ގެންނަން. ލާމަރުކަޒީ ބާބެއް ގެނެސް ކައުންސިލްތަކުގައި ބާރު ހަވާލުކުރުމަކީ، ރައްޔިތުންގެ ބާރު ރައްޔިތުންގެ އަތުގައި އޮތް ކަމަކަށް. އަޅުގަނޑުމެން މި ވާހަކަ މިހެން ބުނަމުން އަދި ރައްޔިތުންގެ ބާރު ރައްޔިތުންގެ އަތުގައި އޮތީ ނޫން. ޤާނޫނުއަސާސީގައި ލިޔުއްވާލާ އެބަ އޮންނަނީ. އެހާ ވަކިވަކިން ޤާނޫނުއަސާސީން ރައްޔިތުންނަށް ދީފައި އޮތް ބާރުތަކާ ޚިލާފުވާގޮތަށް. އެއީ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލެއް. އެއާއެއްކޮށް ފަންސާސް ޕަސެންޓް އޮތީ؛ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 111 ވަނަ މާއްދާގައި މި އޮންނަ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަކަށް އައްޔަންކުރާ ބޭފުޅަކަށް އެބަ ލިބެންޖެހޭ ފަންސާސް ޕަސެންޓަށްވުރެ ގިނަ ވޯޓު. އެވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ބަދަލުކުރަންޖެހޭ. އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި، ދުނިޔޭގެ ކުރިއަރާފައިވާ ޑިމޮކްރަސީތަކުގައި ވެސް 50% މިންގަނޑު ވޯޓެއް ލިބޭކަށްނުޖެހޭ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަކަށް ވާކަން. ޕާލިމެންޓް އަޅުގަނޑުމެން އެ ނިސްބަތް ބަދަލުކުރަންޖެހޭ. އަޅުގަނޑުމެން މި ދައުލަތާ ކޮމިޝަން؛ ކޮމިޝަނާ އެއްކޮށް ނިކަމެތިކަން އިހުސާސްކުރެވޭ. ދެން އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ ތާރީޚީ ބާބާ ގޮތުން، ކައުންސިލްގެ އެއް ވަޒީރަކު މި ބުނަނީ ދިމާ އިދިކޮޅުން ޙާލަތު، ހަގާނެ އެއްކަމޭ. ދެން ސަރުކާރުން ނޫނީ މުޅި ކައުންސިލްގެ

ވިސްނުން އޮޅީ ނޫނޭ. މިއީ ކަސްރަތުކޭ. މިއީ ނުރުހުމާ. މިގޮތައި ބައިވެރިވެވޭތީ. އެހެންވީމާ، ކޯލިޝަނާ އެއްކޮށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނުވޭ ދެއްތޯ ކަންކަން ކަންކުރެވޭކަން؟ އެހެންވީމާ، ޤާނޫނުއަސާސީން މިފަދަ އިސްލާހުތަކެއް ގެނައުމަކީ އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި ކޮންމެހެން ވެސް ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. ރައްޔިތުންގެ ބާރުލިބިގެން ރައްޔިތުންނަށް ދޭން ޤާނޫނުއަސާސީން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރެވޭން އޮތް ހުރިހާ ކަމެއް މި އޮތީ އެމް.ޑީ.ޕީ އަށް 65 މެންބަރުންގެ އަޣްލަބިއްޔަތު މިއަދުން ދިނީ. އަޅުގަނޑުމެން ބަދަލެއް ގެންނަނީ. ރައްޔިތުން ބޭނުން، ކަމަކުން ވާހަކަ އެކަނި ނުދައްކާށޭ! ކަންކަން ބަދަލުކުރާށޭ! އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި އިޙްތިރާމްލިބި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ނިންމާލަމުން ދަންނަވަން ޖެހޭ، ރައީސް އިންތިޚާބުވުމުގައި މި ޤާނޫނުއަސާސީއަށް ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތައް ގެނައުމަށް ބަލާއި ޕާޓީތައް އެކުލަވައިލަވައިގެން އަދި މި ތަޅުމުގައި ވެސް ހުރިހާ ޕާޓީތައް އެކުލަވައިލަވައިގެން ޤާނޫނުއަސާސީއަށް ގެންނަންޖެހޭ ހުރިހާ ބަދަލުތައް ގެނައުމަށް ރިޔާސީ އިންތިޚާބުގެ ކުރިން ކޮންމެހެން ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭ ކަމެކޭ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްލިބި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްލިބި މެންބަރު. އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މި މެންދުރަށް ކަނޑައެޅި. އެހެންނަމަވެސް، އެނބުރި އަޅުގަނޑުމެން 1 ޖަހާއިރު އަޅުގަނޑު ގަސްތުކުރަނީ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ ބަހުސްގައި އަޅުގަނޑު އަދި ބައިގަޑިއިރު ޚަރަދުކުރާނަން. އެއަށްފަހުގައި ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓަށް ނިންމުމަށް އަޅުގަނޑު މަސައްކަތްކުރާނަން. އެއަށްފަހުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ދުވަހު ނިމުމުގައި ހުރި ކަންކަމާއި، އަދި ވޯޓަށް އައިސްފައިވާ ކަންކަމާ އެކުގައި މިއަދުގެ ވޯޓުލުން ކުރިއަށް ގެންދާނެ، މުޅި ދައުރުގެ ނިންމުމަށް އަޅުގަނޑު ދިއުމަށް ގަސްތުކުރަނީ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

{ހުސްވަގުތުކޮޅު: 12:27 އިން 13:12 އަށް}

(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ: މަޖިލީހުގެ ރައީސް، ރައީސް މުޙައްމަދު ނަޝީދު)

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. އަޅުގަނޑުމެން ބަހުސްކުރަމުން މި ދަނީ ޤާނޫނުއަސާސީއަށް ގެނެވޭ އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލު، މަރަދޫ ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްލިބި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ބިލެއް. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްލިބި މެންބަރު ޙަސަން ލަތީފަށް. ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްލިބި މެންބަރު.

ހެންވޭރު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ލަޠީފު ވާހަކަދައްކަވަން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ޤާނޫނުއަސާސީއަށް މަހިބަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާފައި އޮތް އިސްލާހު؛ އެ އިސްލާހު ބަލައިގަނެ ކޮމިޓީއަށް ގެންދިއުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. އަޅުގަނޑު އެ އިސްލާހުގައި ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ކޮމްޕޮޒިޝަން އެ މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާފައި ހުރި ގޮތްތަކީ އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރާ ގޮތްތަކެއް ނޫން. އެހެންނަމަވެސް، އެ އިސްލާހު ބަލައިގަނެ ކޮމިޓީއަށް ގެންގޮސް، ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ކޮމްޕޮޒިޝަނަށް ބަދަލުތަކެއް ގެންނަންޖެހޭކަން އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާތީ އެ އިސްލާހު ބަލައިގަތުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ޤާނޫނުއަސާސީއަށް 14 އަހަރު ފުރިގެންދާއިރު، ދައުލަތުގެ ހިންގާ ޑޮކިއުމަންޓަށް އަދިއެއް މި ޤާނޫނުއަސާސީއަކަށް އެއްވެސް އިސްލާހެއް ހުށަހެޅިފައެއް ނެތް. ދައުލަތުގެ ހިންގުމުގައި ކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ކުރިމަގާ ގުޅޭ ގޮތުން އިސްލާހު ހުށަހަޅަމުންދާކަން އެއީ ގުޅިގެންދާ ކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާލަންޖެހޭ ކަމެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެއީ މި ވަގުތު ހަމައެކަނި ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ކޮމްޕޮޒިޝަން ބަދަލު ގެންނަން މި އިސްލާހު ބަލައިގަންނަން ގެންގޮސް އެކަން ކުރަމުންދާއިރު، ނުވަތަ ޤާނޫނުއަސާސީ؛ މި ދަންނަވާލަން ދައުލަތުގެ ފުރިހަމައަށް ހިންގުމަށް ޓަކައި ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތަކަށް ގެނެސްދިނުމަށް މެނުއީ ބަދަލުކުރާ މިންވަރު، އެ އިސްލާހުތަކެއް ވެސް މިދެމެދު ހިމަނައިގެން ކޮމިޓީން ގެންގޮސްގެން އެ މަސައްކަތްކޮށްދީ، ހަރުދަނާ އިސްލާހުތަކާ ޤާނޫނުއަސާސީއަށް ގެންނަނީމާ. އަޅުގަނޑުމެން ބަރަބަރުވި، ފަހުން މި ދެންނެވި ގޮތަށް. މި ދެންނެވި އިސްލާހުތަކާ ބަލައިގަތުން، އަދި ކޮމިޓީގައި މި މަޝްވަރާގައި ކުރަމުންދާއިރުގެ ދެން ކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ކުރަންޖެހޭ ވަގުތު ކަމަށް މި ވަގުތަކީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ޤާނޫނީގޮތުން މިހިރަން މުއައްސަސާތަކުގެ އަދަދާއި އަދި މިހިރަން މުއައްސަސާތައް އުފެދިގެންވާ ގޮތުން ބަދަލުކޮށްދެމުންދާކަން އެއީ، މިއަދު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ހުށަހަޅުއްވި އިސްލާހުން ވެސް އަޅުގަނޑު ވެސް ގަބޫލުކުރާ ކަމެއް. ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން، މިނިވަން މުއައްސަސާއެއް؛ އެ ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ. ހަމަ އެކަށީގެންވާ ބައެއް އެހެން މިނިވަން މުއައްސަސާތައް ވެސް އަޅުގަނޑުގެ ވިސްނުމުގައި އެބަ ހުރި އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާލަންޖެހޭ ކަހަލަ. އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަން މިހާރު އުފެދިފައިވާ ގޮތަށް ހަމަ ބާއްވަންވީ، ނުވަތަ އެއަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭކަމާ ފެށުމާއި އަދި އޭގެ މަސައްކަތްތަކާ ދޭދޭ ގޮތުން ވެސް. އެހެންވީމާ، އެއީ ވެސް ވިސްނާލަން ޖެހޭ ކަމެއް. ޤާނޫނުއަސާސީއަށް ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލުތައް ވެސް ގެނައުމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. ހަމަ އެހާއިރުގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ އެކުލަވައިލެވިފައިވަނީ ހިނގާނެތޯ؟ އެއީ ފުންކޮށް ވިސްނަންޖެހޭ ކަމެއް. 2008 ވަނަ އަހަރު ޤާނޫނުއަސާސީ އެކުލަވައިލެވުނުއިރު މިއީ 14 އަހަރު ކުރިން އޭރު ވަރަށް ބޮޑު ދިރާސާތަކެއް ކުރުމަށްފަހު މާބޮޑު ވަރަށް ވެސް އެކުލަވައިލެވިފައި އެ އޮތީ. އޭރު އަނެއް ފަހުން އެކުލަވައިލެވުނު ޤާނޫނުއަސާސީ،

ސައުތު އެމެރިކާގެ ޤާނޫނުއަސާސީ އެކުލަވައިލެވުނުއިރު އެ ޤައުމުގައި ޖުޑިޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން އޮންނަން އެ ޤައުމުގެ ރައްޔިތުންނަށް ފެނުނު ގޮތަށް، އެކުލަވާލި ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން ވެސް އެ ހުރީ އެކުލަވައިލާފަ. އެ ޤައުމުގައި ވެސް މައްސަލަތަކެއް ޖެހިގެން މިހާރު އެ ކޮމިޝަން ބަދަލު ވެސް ކޮށްފި. އަޅުގަނޑުމެން ވެސް މި ވަނީ އެ ބަހުސަށް މިއަދު އަރިއްސަ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ޤައުމުތަކުގެ ޖުޑިޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން އެކުލަވައިލާފައި ހުރި ގޮތުގެ ދިރާސާއެއް ކުރުމަކީ މުހިއްމު ކަމެއް. ޚާއްޞަކޮށް އަޅުގަނޑުމެން ވައްތަރުގެ، މި ދިވެހިރާއްޖެ ވައްތަރުގެ ޤައުމުތަކުގައި ޖުޑިޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނެއް އޮންނަނީ ކިހިނެއްތޯއާއި، އެ ހުރިހާ ކަމަކާ އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ދިރާސާކޮށްލަންޖެހޭ ކަމެއް. މިގޮތުން ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ އަދަދަކީ މިހާރު ޤާނޫނުއަސާސީން ކަނޑައަޅާ އަދަދެއް ނޫން. އެހެންކަމުން، އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ފުރިހަމަ ޑިމޮކްރަސީއެއް މި ޑިމޮކްރަސީގައި، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ އަދަދަކީ ބަދަލުގެނެވޭ ގޮތަށް ހަދާފައި ނޫން. އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ހިތުން ޤާނޫނުއަސާސީން ކަނޑައަޅާފައިނުވާ، އެކަން ފުރުޞަތު ހުޅުވާލާފައިވާ ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރަން. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސިޔާސީ، އެ ޤާނޫނު؛ އެ ޤާނޫނީ ހަމަތަކެއް ޤާނޫނުއަސާސީގައި ކަނޑައަޅާފައި ބާރުތަކުގެ ވަކިކުރެވިފައިވާ ގޮތް ނޫން. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސަށް އިންތިޚާބުކުރެވުނު، 2008 ވަނަ އަހަރު އެކުލަވައިލެވުނު ސަރުކާރު އެކަމަށް ބަދަލުގެނައި ނިޒާމު ބައިވެރިކުރެވިގެން އަދިވެސް އާބާދީގެ ދިމާއްކުރެވިފައި މި ވަނީ ރިޕޯޓަކުން ޚިޔާލު ދިރާސާކޮށް ޤާނޫނުއަސާސީ ހިންގުމުގެ ގޮތުން ގެނެވުނީ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެން މި ދިޔައީ، 2013 ވަނަ އަހަރު ވެސް އަދި ފިޔަވަޅުން ފެށި ނިޒާމު އެއްކަލަ ބަދަލުކުރުމާ، ކަނޑައެޅިފައިވާ ސަމާސާ ރައްޔިތުންނަށް މި ޤައުމުތަކުން ބޭރުގައި ދިމާއްކުރެވިފައި ފެނުނީއަށް ކަން. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެކަންކަން އެހެން ނުވާނެ ޤާނޫނުއަސާސީން އެ ނިޒާމު ތަބާވެވުމުގައި އަދި އެއީ، މުހިއްމު ކަމެއް. އެ ނިޒާމު ޤަބޫލުކުރާކަށް ބޭނުންކުރެވޭ ފަދަ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ދެކޭތީ ނުވާނެ. ހަމަހަމަކަމާއި ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ސަރުކާރު ހިއްސާވާ ކަން ފުރިހަމަ އުފެދިގެން އަސްލު ގޮތް؛ އެއީ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ހިތުން ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މުހިއްމު ކަމެއް. ބައެއް ޤައުމުތަކުގެ ވިސްނުންތެރިކަމުގައި އެއީ ޤާނޫނުކަން ބަހުސް ކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެން ގަވާއިދުތަކުގެ ގޮތުގައި ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ގާނޫނުތަކުން އުސޫލުތައް ނިމުން. ޤާނޫނުއަސާސީން އެއީ މިއަދު ވެސް އަސާސީގައި ބާރުތަކުގެ ވެސް މި ވަކިކޮށް ބުނެފައި ވާނެ. އިމްތިޔާޒުތަކާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ފަރާތްތަކުގެ ނިޒާމަށް ގެނެސްދިނުމަށް ބަދަލުވާތީ ޤަނާޢަތް ފުރިހަމަކޮށް ހަމަޖެހުމަށް އދ.ގެ ދިރާސާތަކުން ތިބި ޤާނޫނާއި ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ބަލާއިރު މިގޮތުގެ ވެރިކަމަކީ އދ.ގެ ތަރުޖަމާ ދިރާސާކުރުން ވެރިކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ސިޔާސަތުގެ އަދި ބާރުވެރިކަމާ ގުޅޭ ކޮމިޝަނުގައި ނިޔާވާ ގޮތް ގަބޫލުން. އެހެންނަމަވެސް، އެ މަޝްވަރާކޮށް އަދި ހިނގަންޖެހޭ. ރައްޔިތުންގެ ފަރުދުންނަކާ ފޮނުވާލަން ގަސް، ރައްޔިތުން ދާއިރާ ގޮތެއް އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ހުރައި ދެނެގަންނަންޖެހޭ. މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން އެ މަސްއޫލިއްޔަތު ކުރަންޖެހޭ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޢިއްޒަތްތެރި

ރައީސް؛ ރިޔާސީ ނިޒާމުގައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް މި ވަގުތު ޤާނޫނުއަސާސީ އޮތް ގޮތުން، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަކަށް ވަޑައިގަންނަވާ ބޭފުޅަކަށް [illegible] ބާރުތަކާ އެކީގައި ސާފު ސީދާ ގޮތެއްގައި ފެނިކަންނުކުރެވުން ގޮތެއް ނެތް. އެގޮތަށް ފެނިކަމުން ވަޑައިގަންނަވާން ގޮތެއް މި ޤާނޫނުއަސާސީއަކު ނެތް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެން މި ދަނީ 2008 ވަނަ އަހަރު ވެސް، 13 ވަނަ އަހަރު ވެސް އަދި 18 އަހަރު ވެސް، އަދި މިހާރު އޮތް ފެނިކަން ވެސް؛ ވަކިން ފެނިއްޖެއްގެ ގޮތުގައި ވެރިކަންކޮށްގެން އިންތިޚާބުވުމުގެ ފުރުޞަތު ނެތުމުން އިންތިޚާބުގެ ކުރިން ކޯލިޝަނެއް ހަދައި، އެ ކޯލިޝަނުގެ ސަޕޯޓުން ސަރުކާރު ހިންގުމުގައި، ސަރުކާރު ހިންގުން ގެނބިފައިވާނަމަ ތަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވާ ވާހަކައަކީ، ނާދިރުކަމެއް އެއީ އެއް ޕާޓީއަކުން މިހާރު ޤާނޫނުއަސާސީ އޮތް ގޮތުން ފެނިވަކަން ހާމަވުން އެކަން ބަޔަކު އެރިޔާއަކާ އެކި ނޫން ގޮތެއް. އެކަމަކުވެސް، އެއީ ރިޔާސީ ނިޒާމުގައި އެކަން އެކަން އޮތުމުން ދިމާވާ ހުރަހާ ވަރުސަލާމަތް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ދަނީ މި ދިވެހިރާއްޖޭގައި މިހާރު ވެސް ދުރުފުރިވަމުން، ދިމާވަމުން، އަޅުގަނޑުމެންނަން އެ ކަންކަމުން ތަރައްޤީވެވުނުނަސް މި ވަނީ އިންތިޚާބާއި ބާރެތި ގެއްލުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެކަންކަމުން، ސަރުކާރު އަޅުވަން ޖެހޭތީ އެ ހަމަ ކޯލިޝަން ނުހަމަވުން ގޮތެއް އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ހުރަސްޖެހޭ ގޮތް. ޤާނޫނުއަސާސީއަށް ގެންނަ ބަދަލުތަކާއެކު އެއާއެކީގައި މުޅިން ކަމަކީ އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރާނެ. ހަމަ އެއާއެކީގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ސަރުކާރުގެ އެންމެ އިސްވެރިޔާ އެއީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންގެ ތެރެއިން ނަގާ މީހެއްގެ ގޮތުގައި؛ އެހެން ގޮތަކަށް ދަންނަވާނަމަ، ބާރު ވަކިކުރުމުގެ ގޮތުގައި، ބާރު ވަކިކުރެވުން ހިންގާ ނިޒާމުގެ އަދުލިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖެއަށް މުޅިން ބަލާއިރު، ބޭނުންތެރި ބަލާއިރު. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އެއީ ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެއް އެކަށީގެންވާ ނިޒާމަކީ ވެސް. ހަމަ އެއާއެކީގައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ކަނޑައެޅޭ ބާރުތަކާ، ރިޔާސީ އިންތިޚާބުގެ ވޯޓުން އެކަނި ހޮވާ ގޮތްވީ އެއީ، ބޮޑުބަޔަކު ސާބިތުވާ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކުރިމަތިލާ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބާރުތަކުގެ މުޅިން ކަނޑައެޅި ކަމަށް. އަދި ހަމަ އެހެންމެ ބޭނުން ވަކިކުރާ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ލިބިއްޖެ، އެ ދި މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާ ބާރުތަކާ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބާރުކޮށްފައި އިތުރަށް ވަކި ގޮތަކަށް ފާހަގަކުރަން ކަމެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހަމަ އެއާއެކީގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގެނެސްދީފައިވާ ބަދަލާއި ގެނެސްދިނުމުގެ، އަދި އެ ގެނެސްދޭ ފަރާތްތަކުގެ އަދުލު ހިފެހެއްޓުމުގައި އޮންނަން ގޮތެއް ފެށި ޤާނޫނުއަސާސީގައި ކަނޑައަޅާފައިވޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ކޮންމެ ފަސޭހަކަން ގޮތެއްގެ ދުވަސް، ދުވަސް، ދިރުއޮތް އެކަން ދިރިއުޅޭ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ބޭފުޅުން ހަމަގައިމު ވެސް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރާ ކަމެއް ނޫން. ރައްޔިތުންގެ އިންތިޚާބުގައި ގޮސް ދިޔަ އަދަދަށް ބަދަލުވި، ކޮންމެ ފަރާތަކުން ވެސް ނިސްބަތް ވިސްނުމުގެ ގޮތުގެ އަދަދުވުމާއި ކަނޑައެޅި، ގެންދަވާއިރު ކެތްތެރިކަމާ މިދިޔަ ދުވަސްތަކުގައި ގާއިމުވެފައި އޮތުމަށް އަޅުގަނޑު ހިތުން ބަދަލުކުރާ ނިޒާމުގައި މުޅިން ކުރެވޭނެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ސަރުކާރު ހިންގުމަށް ބާރުލިބިގެން، އަޅުގަނޑުމެން ފެނިގެން ގޮތުގައި ރައްޔިތުން އިންތިޚާބުކޮށްގެން ސަރުކާރު ހިންގުމުގައި

ބޮޑަށް ސާފުކުރެވޭ ގޮތެއް ހަމަގައިމު ވެސް ރާއްޖެއަށް މުހިންމު ކަމެއް. އެއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަޖުރިބާގައި ދަންނަވާ ވާހަކައަށް، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، ސަރުކާރު ހިންގުން އެއީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންގެ ތެރެއިން ނަގާ ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހަކުން ކުރާ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި އޮތުމަކީ ވެސް ރިޔާސީ ސަރުކާރެއް ހިންގުމަށް ބާރުއެޅިގެންދާނެ ކަމެއް. އަޅުގަނޑު އެދެނީ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ހުރިހާ ކަމެއް ކޮމިޓީގައި މަޝްވަރާކުރުމަށްފަހު، ކޮމިޓީން ފުންކޮށް މިކަމާ ދޭތެރޭގައި ދިރާސާކުރައްވަން. އަދި ހަމަ އެއާއެކުގައި ރައްޔިތުން ކައިރީގައި ފެންނަން ޕާޓީން އަހަރުން ދިއުމަކީ އަޅުގަނޑު ހިތުން އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭނެ ކަމެއް. އެއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެއް ބާރު ނަގާ އަޅުގަނޑު ދާ ގޮތުގައި މިހާ ވިސްނުންނަމުން، ރައްޔިތުން ކައިރީގައި މިކަން ކުރަން ނާޅާފަ ބުން، ބުނާ ނިންމުމެއް. ރައްޔިތުން ކައިރީގައި މިފަދަ ކަމެއްގެ ވާހަކަ ފުރިހަމަކުރެވޭނެ އުދަގޫ އެހެން އަޅުގަނޑު ހިތުން އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭނެ ކަމެއް. އަޅުގަނޑު އެދެނީ، އެމް.ޑީ.ޕީގެ ޕާލަމެންޓްރީ ގްރޫޕުން ދާދި ބާއްވާ ޖަލްސާއިން ނިންމައި އެއް ވިސްނުން ބަދަލުކުރެވިދާނެތީ. އެއީ ބާއްވާ ނިންމައި އެއް ވިސްނުމެއް ނަމަ، ވަރަށް ބާރު ތާއީދު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާ މައްސަލަ، މި މައްސަލަ ބަލައިގަންނަވާފައި. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު އެދެނީ، އަދުވެސް ޕާލަމެންޓްރީ ގްރޫޕުން އެކަން ވިސްނުމަށް، މިކަމާ އަޅުގަނޑުމެން މި ހުރިހާ ކަމެއް ސާފުކުރާ ގޮތް ދަނޑިވަޅު ތަރުތީބުވެގެން ދިރާސާކުރަމުންދާތީވެ، މި މައްސަލަ ބަލައިގަނެވިފައިވާ ޕާޓީން ތާއީދު ނިންމަން ޖެހޭ ކަމަށް ވިސްނުމުގެ ބޮޑު ގޮތަކީ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދެއްވި ފުރުސަތަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުސަތުއަރުވަނީ، ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުސައިން މުޙައްމަދު ލަތީފަށް.

ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުސައިން މުޙައްމަދު ލަތީފު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ތާއީދުކުރަން މަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މި އިސްލާހު ހުށަހަޅުއްވައިގެން މި ގާނޫނަށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިހާރު މި ޒަމާނު ހިންގުމުގައި ވަރަށް މުހިންމު އިސްލާހެއް ވާތީވެ. މި ހުށަހަޅާފައި ވަރަށް ރަނގަޅަށް ދިރާސާކުރައްވައިގެން އަދި މި ކޮމިޓީން ބަދަލުތަކާއި ގެންނަންޖެހޭ އިސްލާހުތައް ވެސް ތަޢާރުފުކޮށްފި މަތިން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާން އެކުލަވާ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 158 މާއްދާއަށް (ހ)، (ށ)، (ނ)، (ރ)، (ބ)، (ޅ)، (ކ)، (އ) މި ބަދަލުގެނެސް؛ މި އަކުރުތަކުގެ މައްޗަށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ވަކި މި ހިންގާ ބޯޑު ފުރުސަތުގެ ބަހެއްދެކެވުމަކީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބައްލަވާނަމަ،

އެމް.ޑީ.ޕީއަށް މިކަން ކުރަން އަދިވެސް ވަގުތު އެބަ އޮތް. އެހެންނަމަވެސް، އިޚްލާޞްތެރިކަމާ އެކީ މަސައްކަތްކުރި ނަމަ، ހުވާކުރި ދައުރުގެ ފުރަތަމަ އަހަރުގެ ފުރަތަމަ ދައުރުގައި މިކަން ކޮށްފައި މިދިޔަ ދުވަސްތަކުގައި މި ތަޖުރިބާގެ މައްޗަށް ބެލުމަށްޓަކައި އަނެއްކާވެސް މި ސުވާލު ކުރަންޖެހޭނީ އިޞްލާޙު ގެނައުމަށް ކަމެއް އޮތް ނަމަ، އެކަން ކޮށްދިނުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބިގެން މި ދިޔައީ. އެހެންނަމަވެސް، ގަބޫލުކުރަންޖެހޭ ބަޔަކަށް، އިޚްލާޞްތެރި ކަމެއް ނެތްކަން. ނިޔަތެއް އޮތް ނަމަ އިޚްލާޞްތެރި ބަޔަކަށް، މި ދެންނެވި މަގުން އަމަލުކުރެވިދާނެ. އެހެންނަމަވެސް، ގަރާރުކުރަންޖެހުނީ، މުޅި ޖުޑީޝަރީއަށް މި ގެންނަ އިޞްލާޙުތަކުން ބަދަލު، ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ބާރުތަކާ ބެހޭ ގޮތުން މި ގެނބ އިޞްލާޙުތަކަށް ތާއީދު އިޚްލާޞްތެރި ބަޔަކަށް ގަރާރުކުރަންޖެހުނީ، ކަލަކީ، މަގުން ނިމުނު ހަމައިން ޤަދު ވަން ޝުއޫރުކޮށްގެން ވެރިކަމާ ދިމާވާ ތަފާތު ބައިވަރު ކަންކަމުގެ ސަބަބުން. ދެން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ޤަރާރުތަކާ ގުޅިގެން، މީގެ ކުރިން ވެސް ވިދާޅުވެފައިވާ އަމަލުތަކާ ގުޅިގެން މި އިޞްލާޙުތަކަށް ބަދަލު ގެނެވޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ހުށަހެޅި ކަން ހިނގާ ގޮތް އެމް.ޑީ.ޕީގައި. ރައްޔިތުން އިޞްލާޙުތަކުގެ މައްޗަށް އިތުބާރު ގެއްލިފައިވާ ތަން، އެއީ ބޮޑު ބޭނުމަކާ ދިމާވާ ކަމަކުން އެކަން ވަކިގޮތަކަށް ދެވިދާނެ ވާހަކަ ރައްޔިތުންނަށް މުޅި ރައްޔިތުން ވަކިން ދެއްކި މީގެ، ޖެ.އެސް.ސީ ރައްޔިތުންގެ އިޞްލާޙުތަކުން. އެ މަގު ބަދަލުވެ، ސިޔާސީ ނުފޫޒުން އެ ރަގަޅު ބޭނުންކޮށްގެން އެއީ މުޅި ނިޒާމު ބަރުވެރިވެ ބޯކޮޅުގެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ފަހަރެއް ދައުލަތް ވާނުވާ. އެހެންނަމަވެސް، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ހިތާމަޔަކީ މިކަން ކުރެވޭނެ 3 އަހަރު، 4 އަހަރު ވަގުތު ލިބިގެން މި ވާހަކަ ދަންނަވާ ނަމަ އެކަން ނުކުރެވިގެން. ސަރުކާރުން އެކަން ނުކުރެވޭ އެއްވެސް. އޭރު ވެސް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ދަންނަވާލަން، ސަރުކާރުތަކަށް ބާރު ހިފިގެން ބަލައި ނިކަމެތި ވާނީ ދިވެހީންގެ ބައްޔަކު ހިފިގެން ބަލައި، ދިނުމުގެ ބައްޔަކު ހުރިހާ ކުރުދުވަހަކު ފުރުޞަތެއް ދިނުމަށް އަޅުގަނޑު އެދެން. އެކަން ވެސް ސަރުކާރުން ފެށި އެ ބަދަލު މިހާރު ވެސް ކަމުގެ ކުރިން ވެސް ނިމުނު ކަންކަމަށް ބުރަވެގެން ދިނުމުގެ ހުރިހާ ތަނަކުން ވެސް މި ދިނީ. އޭގެ އެކަން ސަރުކާރުތަކުން މި ދިނީ. އެކަން އެއްބަސްވެގެން ކުރައްވާ ޕާޓީ ޖަލްސާ ބަހައިލެވޭ ޤާނޫނުތަކެއް ފެނިގެން ވެސް އެކަން އަޅުގަނޑުމެންގެ ޙަޤީޤަތެއް، އަޅުގަނޑުމެން އެއްބަސްވުމަށް ގޮވާލަން އަޅުގަނޑުމެންގެ އިޞްލާޙުތަކަށް ބަރާބަރަށް އުފެދިފައި މި ބޭނުންތަކަށް އެކަމުގައި ވަރަށް ގަދަ ކަމެއް ފާހަގަކޮށްލާނަން، މި އިޞްލާޙުތަކަށް ބޭނުންތަކެއްގެ ޙިމާޔަތްކުރުމަށް ޤާނޫނު އަސާސީ ހަރުދަނާކުރުވާނެ ކަންތައްތަކަށް ބާރުއަޅާ ނަމަ، މި ދަންނަވާ ބާރުތައް އުފުލުމަށް އެމް.ޑީ.ޕީ އެބަ ޖެހޭ ރުޖޫޢަވާން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތު އަރުވަނީ ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން ޒަރީރަށް.

މަޑުއްވަރި ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުސައިން ޝަރީފު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޖަމާޢަތް ފުރާ ގޮތަށް ޤާނޫނުއަސާސީ އަދި ޤާނޫނުތަކާއި އިސްލާމްދީނާއި އަދުގަނޑު ދެކޮޅުގައި ވެސް ހަމަ ކޮންމެހެން ހުރަސްޖެހޭ ކަމެއް. އެހެންނަމަވެސް، ހަމައެކަނި ތިމާގެން ބޭނުންވާ ވަކި ކަމަކަށް ޤާނޫނުއަސާސީ ބަދަލުކޮށްގެން ދެން ހުރި ކަންތައްތަކަށް ފުރަގަސްދީ ނަމަ، އެއީ ވެސް މައްސަލައެއް. ޤާނޫނުއަސާސީ އަދުގަނޑުމެން ބަދަލުކުރާ ނަމަ، އަދުގަނޑުމެން ބަދަލުކުރަން މި ޖެހެނީ، މި ޤާނޫނަށް، މިއަދު ފެއްޓުމުގެ މި ޤާނޫނު، މި ޖަމާޢަތް ފުރާ ގޮތަށް ހުރި ވަރަށް ގިނަ ކަންތައްތައް އަދުގަނޑުމެން ޖެހޭ ބަދަލުކުރަން. ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް އެ ކަންތައްތަކަށް އަދުގަނޑުގެ ކުރިން ވާހަކަދެއްކި މެންބަރުން އަޑިއަހާލީމު. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަދުގަނޑުމެން މިއަދު މި ދައްކަނީ، ޖޭ.އެސް.ސީގެ ކޮމިޝަނަށް ބަދަލުގެންނަ ވާހަކަ. އަދުގަނޑުމެން ކުޑައިރު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ކޯޓްކޯޓް އެތެރޭގެން ތިބޭއިރުގައި އެންމެ ކައިރީގައި އޭރުގައި ތިބޭނީ، ރަށުގެ ކަމުދުވެރިގަނޑާ މީހުން. އެ މީހުން އެ ކޯޓުގައި ހުންނަ އެންމެ ރަނގަޅު އަޚްލާޤު ސުލޫކުގެ ފުރިހަމަކަން ހުރި މީހުން ލިބުނު ކުރުކުރު ކަރުދާސް. އެއީ އޭރުގައި އެތަކެއް އެކަން ކުރި ގޮތް. އަދުގަނޑުމެން ފެނިކަމުން އަހަރުގެ ކުރިން، ރައީސް ނަޝީދުގެ ވެރިކަމުގައި ޖޭ.އެސް.ސީ ހިންގި އެގޮތަށް. އެހެންވީމާ، އަދިވެސް އެ ބޭފުޅުންނަށް މި ހިތަސް ކަންތައްތަކެއް، އަދުގަނޑުމެން ވެސް އެކަން މި ކުރަނީ އެގޮތަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ކޮންމެ ކަހަލަ ކޮމިޝަނެއް އަދި ކޮންމެ ކަހަލަ ބޯޑެއް ގެނައުން ކަމަކު، އެ ތަންތަނުގައި އިންޑިޕެންޑެންޓް ބައިވަރު ތިބޭގެން ނޫނީ އެ ތަނެއް އިސްތިޤްލާލުކަން. އަދުގަނޑުމެންނަށް މިއަދު އެބަ ފެނޭ ހަމަ މި ކޮމިޝަނުގައި ޖޭ.އެސް.ސީ މިއަދު ބަލާބަލަން ހިނގަމުންދާ ތަން. އިންޑިޕެންޑެންޓްކަން އަދުގަނޑަށް ފެނޭ މިއަދު އެކާ އެތިބީ ބޭނުންވީގެ ކިބައިން. އެހެންކަމަށްވާނަމަ، ކޮމިޝަން ބޭއްވި ބަދަލުތަކާއި ގިނަވެގެން މާނައަށް ކޮބައިތޯ އަދުގަނޑުމެންނަށް ސުވާލު އެބަ އުފެދޭ. އެހެންނަމަވެސް، ޖަމާޢަތަށް އެކަށީގެންވާ ދިމަދިމާ ބަދަލުތައް ޤާނޫނުއަސާސީއަށް ދެކޮޅަށް، އަދި ދައުލަތުގެ އެހެން މުއައްސަސާތަކަށް ވެސް ދެކޮޅަށް، އެ ކަންކަން ކުރުމަކީ ހަމަ ކޮންމެ ފަރުދެއްގައި ވެސް، ކޮންމެ ހިއްސާދާރަކީ ވެސް އަދުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ބިލު ހުށަހެޅުމުން ހުށަހެޅުއްވި ފަރާތުން، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވިދާޅުވި ބަހާއި ނުފޫޒު ފޯރުވާ ވާހަކަ؛ ހާއްސަކޮށް ފަނޑިޔާރުންނަށް. ރަނގަޅު! ފަރުދުގައި އެހެން ވެސް ވެދާނެ. އެއީ ކުރީގައި ކަންކަން ކުރަމުންދިޔައީ އަދި ވަކިންދިޔައީ ވެސް އެގޮތަށް. އަދުގަނޑުމެން އެބަ ގަބޫލުކުރަންޖެހޭ ބަދަލުތައް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ހަމަ އަދުގަނޑު ކުރީ ދުވަސް ބެލިއިރުން، ހަމަގައިމު ވެސް މިއަދު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ އަދުލުގެ ނިޒާމު މި ހާލަތަށް ޖޭ.އެސް.ސީ ސަބަބުން ކޮމިޝަނުން ނުކުރެއްވި ނުކުރެވުނު. އެ ނުކުރެއްވިކަމުގެ އެންމެ ބޮޑު އެއް ހެއްކަކީ ސިޔާސީ ނުފޫޒު، ރައީސް ޔާމީން މިއަދު ގޭގައި ހުރީ. އެ މަނިކުފާނު ގޭގައި އެ ހިފެހެއްޓުމުން ދައުލަތުން، މި ރާއްޖޭގެ ސަރުކާރު

ނިޒާމަށް، ޖިނާއީ ޢަދުލުގެ ނިޒާމުގެ އެއްވެސް ހިސާބަކަށް މިއަދު މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަކުން ވެސް އަދި ސަރުކާރަކުން ވެސް ނުފޫޒެއް ނުފޯރުވާނަން. އެހެންވީމާ، އެކަން އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު އެބަ ޖެހޭ ހަނދާންކުރަން އެއް ކަމަކަށް. ދެން ސުޕްރީމްކޯޓުގައި ހިނގަމުންދާ ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން ރިޢާޔަތްކުރާއިރުގައި، އަދި ކަންކަން ނިމިގެންދާ ގޮތަށް؛ އަޅުގަނޑުމެން މައްސަލަތައް ނިމިގެންދާއިރު ވެސް އަޅުގަނޑަކަށް އެބަ ގަބޫލުކުރެވޭ، ސަރުކާރުގެ އަދި ޖޭ.އެސް.ސީގެ ނުފޫޒެއް ވެސް ނެތްކަން ވެސް. ދިނަ މައްސަލަތަކަށް ފަނޑިޔާރުންގެ އަތުން އެ ބޭފުޅުން އެ ވިދާޅުވާ ގޮތަށް ހުކުމްކުރަން މުޖުބޫރުވެގެން އެ ދަނީ، އާންމު ރައްޔިތުންގެ ޒިހުނުގާ ދުރާލާ އެކަން ނިމިގެންދާ އެންމެ އެއް ސަބަބަށް ކަމަށް އެ ވިދާޅުވިޔަސް، އިޖުރާއާތަކަށް ފުރިހަމަކުރުމުން. ހަލި [illegible] ގާނޫނާ ހިލާފުވުން. މިއީ ތަބާތެރި ދައުލަތުގެ މަސްއޫލިއްޔަތެއް. އެހެންކަމުންވީހިނދު، ޢަދުލުގެ ނިޒާމު ރަނގަޅުކުރުމަށް ބަލައި އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު އެންމެ ފުރަތަމަ ކުރަންޖެހިފައި އޮތީ ކަމަކީ، ޖޭ.އެސް.ސީގެ ކޮމްޕޮޒިޝަން ކޮންމެހެން ބަދަލުކުރުމެއް ނޫން. މިކަން ނުކުރާނަން ވާހަކައެއް ވެސް ނޫން. އެއަށްވުރެ ކުރިން ކުރަން އެބަ ޖެހޭ އަޅުގަނޑުމެން ތަމްރީނު މަސައްކަތްތަކުގައި މި ހުރި ކަންކަން ރަނގަޅުކުރަން. ތަމްރީނު އިދާރާތަކަށް އެބަ ޖެހޭ ހަރުދަނާކުރަން. އެ ކަންކަން ހަރުދަނާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރެވޭނީ، އަޅުގަނޑުމެން އެ ތަންތަނުގައި އޮތީ؛ ތަކުރާރުކޮށް އެއް މައްސަލައެއްގައި ކުށްކުރަމުންދާ ނުވަތަ މިސްޓޭކު ހަދަމުންދާ؛ ސީދާ ކުދިކުދި މިސްޓޭކުތަކުން ބޮޑެތި ޖެހޭގެ މައްސަލަތަކަށް، ޖިނާއީ ބޮޑެތި މައްސަލަތަކަށް ސާބިތުވެފައި އެ ދަނީ. އެ ބޭފުޅުން އެބަ އެނގޭ. އެހެންވީމާ، އެ ތަންތަން އިސްލާހުކުރުވުމަށް، ސާފުކުރުވުމަށް ނޫން ގޮތަކަށް ޖުޑީޝަލް ނިޒާމަށް އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާ ފުރިހަމަ ބަދަލުތަކެއް އަޅުގަނޑުމެން ފެންނަމަކުން ނުދާނެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެން މި ދައުލަތުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ؛ އެ ގާއި އަދި އެ ފަނޑިޔާރުންގެ ބަޖެޓުގެ ފައިސާ؛ ޖޭ.އެސް.ސީގެ ވާހަކަ. ޖޭ.އެސް.ސީ ރިސްޓްރަކްޗަރކޮށްގެން މިހާތަނަށް މި ބޭފުޅުން ފުރިހަމަކަމާ މި އުޅެނީ، އަޅުގަނޑު ހިތަށްއަރަނީ އެ ބޭފުޅުންގެ ފުރިހަމަކަމުގައި ކިޔަވައިދޭބާ އެކަން ނުލިބޭ؟ އެހެންވީމާ، އެކަމުން ވެސް އެބަ އެނގޭ އެ ބޭފުޅުންގެ އިޚްލާސްތެރިކަމެއް ނެތްކަން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން މިތިބީ ހަމަ އެކަން ކުރަން. 1932ގައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ފުރަތަމަ ގާނޫނުއަސާސީއެއް ވުޖޫދަށް އައިސް، އަޅުގަނޑުމެން އެމް.ޑީ.ޕީގެ ފުރަތަމަ އުފެދުން ވެރިކަމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ފުރި މަސައްކަތްކުރީ، ޢަދުލުގެ ނިޒާމު އިސްލާހުކުރުން. [illegible] ޖިނާއީ ޢަދުލުގެ ނިޒާމު އިސްލާހުކުރުން. ތިން ބާރު ވަކިވެފައިވާ ނިޒާމުގެ ތަސައްވުރު ފުރި ގާނޫނުއަސާސީއާ ވުޖޫދަށް އައިސް އެކަމުގެ ފުރަތަމަ ބިންގާއެޅި ބަޔަކީ އެމް.ޑީ.ޕީ. އެ ބިންގާމަތީގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތައް ކުރިއަށްދިޔައިރު ބާރުވެރިކުރުމަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ފިކުރަކުން ވަރަށްބަދަލުވީ، ދެން އަދި ފިކުރަކުން ބަދަލުކުރިއިރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނުނީ، މުޅިން އެހެން މަންޒަރެއް. އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު މި ހުރީ އަނބުރާލާފައި އެ މަސައްކަތް ކުރަންޖެހިފަ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ނިންމާލަމުން ވެސް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވާލަން، ގާނޫނުއަސާސީއާއި އަދި ގާނޫނުތަކަށް ވެސް އިސްލާހުގެނެސްގެން އަޅުގަނޑުމެން ޖެހޭނީ، މި ޖަވާބު ދޭން އިސްލާހުކޮށް.

ރައްޔިތުންގެ ޚިދުމަތް ހޯދައިގެން، ބޭނުމީ ކަންތައްތަކުގައި. އަދި ނިޒާމު ބަދަލުކުރިއަސް އަދި އެހެން ކަމެއް ބަދަލުކުރިއަސް އެ އޮންނަ އުސޫލުގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްޔިތުންގެ ރުހުމާ އެކު އަޅުގަނޑުމެން އެ މަސައްކަތް ކުރަންވީ. ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

(މަޖިލީހުގެ ނައިބު ރައީސް އީވާ އަބްދުﷲ ރިޔާސަތާ ހަވާލުވެވަޑައިގެންނެވުން)

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިލްޔާސް ލަބީބު.

ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްޔާސް ލަބީބު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޤާނޫނުއަސާސީއަށް މަހިބަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އިސްލާހަށް ބަލާއިރު، މިއީ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން އުފެއްދިގެންވާ ގޮތް ބަދަލުކުރުމަށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އިސްލާހެއް. އެމް.ޑީ.ޕީން އަބަދު ވެސް ބޭނުންވާ އިސްލާހުތަކެއް ގެންނަން. ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން އުފެއްދިގެންވާ ގޮތް ބަދަލުކުރުމަކީ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވަޢުދެއް. އެ ވަޢުދު އިޤްރާރުކުރެއްވިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެން ފުއްދާނަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެން އާ ޤާނޫނުއަސާސީ އެކުލަވައިލީމުން ފަހުން މިއަދު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ވެސް ފާހަގަކުރެއްވި ފަދައިން، ވަރަށް ގިނަ ފަހަރު މަޖިލީހުން ޤާނޫނުއަސާސީއަށް އިސްލާހުތަކެއް ގެނެސްފި. ހަމަ އެއާއެކު، އެ އިސްލާހުތަކަކީ އެކި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެންދިޔައީ، ފެންނަމުންދަނީ އަދިވެސް ރައްޔިތުން އެދޭ ބަދަލުތަކެއް އެބަ ހުރިކަން. ރައްޔިތުން އެ ބަދަލުތަކަށް އެދޭ ވަރަކަ، އެދޭއެދުމަކީ އެއީ ރައްޔިތުންގެ މިލްކު ޤާނޫނުއަސާސީ؛ އަޅުގަނޑު އެކުލަވައިލެވުނު ޤާނޫނުއަސާސީއަކީ ޢަމަލުކުރަން ފެށި ފަހުން ބޭއްވި އިންތިޚާބުތަކާއި، އެ އިންތިޚާބުތަކުގެ ބޭއްވުން މިއަދާ ހަމައަށް މި ދައުލަތުގެ ހިނގަމުން އައި ގޮތުގައި ދިޔާވާ ކަންތައްތަކަށް ވިސްނައި ޕްރެޒިޑެންޝަލް ސިސްޓަމް ރަނގަޅަށް މި ކަންތައްތައް އިންތިޚާބުކުރުމާއި، ކަންތައްތައް ހިނގާގޮތް ބެލުމާއި؛ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން އިންތިޚާބުކުރެވޭ ގެންނަން ފެށުނުއިރު އެ މިހެން ބަދަލުކުރީ. އެސްޓަބްލިޝްވެގެން 2008 ވަނަ އަހަރު މި އާ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ފުރަތަމަ ރިޔާސީ އިންތިޚާބު ބޭއްވުނީ. އެ އިންތިޚާބުގައި ވެސް އެމް.ޑީ.ޕީ ކާމިޔާބުކޮށްދިނީ ރައްޔިތުން. ކާމިޔާބު ވެރިކަމަށް އަންނަން މި ދެފަހަރު ކާމިޔާބުކަމާ އެކީ. 2013 ވަނަ އަހަރު ވެސް ރިޔާސީ އިންތިޚާބުގައި ވެރިކަމަށް އަންނަންޖެހުނީ ކާމިޔާބުކަމާ އެކީ. 2018 ވަނަ އަހަރު ވެސް ވެރިކަމަށް އަންނަންޖެހުނީ ކާމިޔާބުކަމާ އެކީ. މިއީން ކޮންމެ އިންތިޚާބަކަށްފަހު ވެސް ވެރިކަމަށް ކާމިޔާބުކަމާ އެކީ އަޅުގަނޑުމެން ދިމާވާ ކަންތައްތަކުގެ ވާހަކަ ރައްޔިތުން ވަރަށް

ސާފުކޮށް ދަންނާ. އެކަމާ ވިސްނައި ޝުކުރުކުރަން. އަދި އާގެ ސަބަބުން ރައްޔިތުންނާއި މި ޤައުމަށް ދިމާވާ ކަންތައްތަކުގެ ވާހަކަ އެ މީހުން މަޝްވަރާކޮށް، އެ މީހުންގެ ޚިޔާލުފާޅުކުރުމުގައި، އެ މީހުންގެ މަޝްވަރާކުރާ ތަންތަނުގައި މަޝްވަރާކޮށް އެއަށް ހަރުދެއް ހުރިހާ ގޮތުގެ، އެއަށްވުރެ ރަނގަޅު، އެކަން ހަރުދަނާކުރުމުގެ ގޮތްތަކުގެ މަޝްވަރާތަކެއް އެ މީހުން ކުރަމުންދާ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވޭ، މި ޕާލިމެންޓަރީ ސިސްޓަމަށް ބަދަލުވުމުގައި ޕާލިމެންޓަރީ ސިސްޓަމަށް ގެންނަންޖެހޭ އިސްލާހުތަކުގެ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރަން ބޭނުންވާ އިސްލާހުތަކެއް ވެސް އެބަ ހުރި. އާދެ ދުނިޔޭގައި މިހިރަން މުއައްސަސާތައް އެކުލެވިގެންވާ ގޮތުގައި އިސްލާހުތައް ޕާލިމެންޓަރީ ގެންނަން އެބަ ޖެހޭ. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އަދަދު ކަނޑައެޅިފައި އެބަ އޮންނަންޖެހޭ ޕާލިމެންޓަރީގައި. ވޯޓުކުރުމުގައި ހިނގަން ޖެހޭ ޤަރާރުތަކުން ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކުރާ ހުކުމާއި ނޫނީ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އެކުލެވިގެންވާ ގޮތް؛ އިޖުރާއަތުގާ ބަދަލުކުރެވޭ ބަދަލުތަކުގައި އެންމެން އެއްބަސްވާ ގޮތަކަށް ޕާލިމެންޓަރީގައި އެއީ އިޖުރާއަތުގާ ބަދަލުގެނައުމާ ގޮތް ޕާލިމެންޓަރީގައި ލިޔެވިފައި އޮންނަން އެބަ ޖެހޭ. އެ އިސްލާހު ގެންނަންޖެހޭ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރަމާ. ފާހަގަކުރަނީ ނިޒާމު ހަރުދަނާކޮށް ހިންގުމަށް ޓަކައި، ފާހަގަކުރަނީ ނިޒާމުގެ އަސާސީ ބާރުތައް ޕާލިމެންޓަރީގައި އިޖުރާއަތު ފުޅާކޮށް ސާފުކޮށް ބަޔާންކުރެވިފަ. ޕާލިމެންޓަރީގެ މިންގަނޑުތައް، ރައްޔިތުންނަށް ބޭނުންވާވަރަށް ބަދަލުގައި ދިރުވުމަށް އެންމެން. އެހެންނޫނިއްޔާ، ވެރިކަންކުރާ ފަރާތްތަކުން ބޭނުންވާ އެ ބާރު އަނބުރާ ނެގުމުގެ ބަދަލުގައި ޕާލިމެންޓަރީގައި ލިޔުއްވާ އެކީގައި އެ ބާރު ބަދަލުކުރުމުގެ އަތުގައި އޮންނަން. ބަރާބަރު ވަރަށް ކަންބޮޑުވާ މައްސަލަތައް، މަޖިލީހުގައި ޑިސެންބަރުން އިތުރުވެމުންދާ މައްސަލަ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ޕާލިމެންޓަރީ އިސްލާހު ގެންނަންޖެހޭ ރަސްމީގެ މަޖިލީހުގެ އެންމެ ގިނަ ވަގުތު ވިއްސި ކިޔައި ގޮތްބަދަލުތަކެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ވެސް ފާހަގަކުރައްވާނެ ޚަބަރުވެސް، މިހާރު ޕާލިމެންޓަރީގައި މި ޤާނޫނީ ވޯޓުގެ 5000 ވޯޓަށްވުރެ މަޖިލީސް ގޮނޑިއަށް އެކަކަށްވުރެ ބަލާ އާގެ ބަދަލުގައި ބޮޑަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ވޯޓަށްވުރެ ނިސްބަތުން ރާއްޖެތެރެކަށްތޯ، ނޫނީމާ ޕާލިމެންޓަރީގައި އަދަދު ކަނޑައެޅިފައި އާދައިގެ ކުރިއަށްގައި އޮންނަންޖެހޭ. އެއީ ދައުލަތުގެ ހަރަދު ދުވަހުން އިޤްތިޞާދީ ދުވަސްތަކުގައި ކޮންޒަރވޭޓިވް ގެންދަވަނީ. އަދި ރައްޔިތުން؛ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިދިޔަ އެމް.ޑީ.ޕީގެ؛ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެންމެ ބޮޑު ސިޔާސީ ޕާޓީ. އެމް.ޑީ.ޕީގެ ޗެއަރޕާސަން އިންތިޚާބުގައި އަޅުގަނޑު ޝާހިދުކުރި އިޖްތިމާޢު ފެނުމުން. އިޖްތިމާޢު ފެނުމާ އެކީ އަޅުގަނޑު ރާއްޖޭގެ ވަރަށް ގިނަ ރަށްރަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ޒުވާނުން ދަތުރުކުރިން. ވަރަށް ގިނަ މީހުން ކުރި ސުވާލެއް، ފުރިހަމަ ހިނގާދުވަހު މަސައްކަތްތަކުގައި އެދޭ ވާހަކަ. އެކަން ހަމަޖެހިގެން ކުރެވޭނެ ކަންތައްތަކަކީ ކޮބައިތޯ؟ އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރަން، އަޅުގަނޑުމެން ބަރުވަދާނި ނިޒާމުގެ ގޮތްތަކުގެ އެއް ސަބަބަކީ، އެ މީހުން ކުރިއަރުން އެ މީހުންގެ ވާހަކަތަކަށް އަޑުއަހާނެ. އެ މީހުންނަށް ދިމާވާ ދަތިތަކުގެ ވާހަކަ އެ މީހުން ބަލައިގަނެ. އެ ކަންތައްތަކަށް ހައްލު ހޯދުމުގެ ގޮތުން ކުރުމުގައި އެ މީހުން މަޝްވަރާކުރުން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ޕާލިމެންޓަރީ އިސްލާހުތައް ގެންނަ އިރު،

ވެރިކަންކުރުމުގެ ނިޒާމު ބަދަލުކުރުމަށް އެއީ ރައްޔިތުން ދެކޭގޮތްތޯ ނޫންތޯ، އެ ފަރާތާ ހަމައަށް ގެންގޮސްދޭންޖެހޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެރިކަން ހިންގާ ނިޒާމު ކަނޑައެޅުމަށް ބަލައި ރައްޔިތުންގެ ބަސް އަހަން، ރައްޔިތުންނާ ހަމައިން އެ ނިޒާމު ގެންގޮސް ރައްޔިތުން ބޭނުންވާގޮތަކީ ކޮބައިތޯ ބަލައި، އެ ފުރުޞަތު އެ މީހުންނާ ހަވާލުކޮށް ގެންގޮސްދިނުމަކީ އަޅުގަނޑުމެން ކޮންމެހެން ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި، ބަދަލުކުރާނީ ނިޒާމަށް ދިވެހި ރައްޔިތުން އެއްކަ ބޭނުން. ރައްޔިތުން ބޭނުންވާ ބާރުވެރިކަން، ވެރިކަން ހިންގާ ނިޒާމަކީ އެ ނިޒާމު ކުރައި ދޭތީ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ ބާރުވެރިކަން އެ މީހުންނަށް ހަވާލުދީ، އެ މީހުން ދެކޭގޮތް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެއްއަހަރުގެ ފުރިހަމަ މީގެތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެން ހިޔާލުފާޅުކުރަނީ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި މި ބަދަލު އަޅުގަނޑުމެން ގެންނަން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

9. ކޮމިޓީތަކުން ހުށަހަޅާ ކަންކަން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން، އަޅުގަނޑު އެނބުރި ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓަކަށް. އެޖެންޑާގައިވާގޮތުން، މިއަދު އެބަވޭ 5 ރިޕޯޓް އަދި އޭގެ އިތުރުން އެނޫން ކަމެއް ވޯޓަށް އަހަން އެބަ އޮތް. މިހާ ޖުމްލަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބާރަ ކަމަކަށް މިއަދު ވޯޓަށް އަހަންޖެހޭނެ.

{9.1}- އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ ފާހަގަކުރާނީ ކޮމިޓީއާއި، ޤައުމީ ތަރައްޤީއާއި ވިޔަފާރީގެ ކޮމިޓީގެ ޗެއާމަން ކޮމިޓީ ދިރާސާކޮށް ނިންމި ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓު؛ އެއީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަސްވެރިކަމުގެ ޤާނޫނަށް. މި ރިޕޯޓު މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވާނީ، ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު މީދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހިސާން ހުސައިން. އަޅުގަނޑުމެން އެބޭފުޅާއަށް ފުރުޞަތު ދެން، މުޤައްރިރުވެދާ. މީދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

މުޤައްރިރު މީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ހިސާން ހުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑަށް ފުރުޞަތު ދެއްވުމުން ދަންނަވާލަން، ފާހަގަކޮށްލާނަން؛ މިއީ އަސްލު ބަޖެޓްސަޕޯޓް އޮފީހުގެ އެޖެންޑާ ގެނެވޭން ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަސްވެރިކަމުގެ ޤާނޫނު އިސްލާހުކުރުން. އެއީ

ޓްރާންސްޕޯޓް އޮތޯރިޓީއަށް މި ގާނޫނުގައި ހަވާލާދީފައި ހުރި މާއްދާތައް މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓްރާންސްޕޯޓް އެންޑް ސިވިލް އޭވިއޭޝަނަށް ބަދަލުކުރުމުގެ ގޮތުން ގެނެވުނު އިސްލާހެއް. އެގޮތުން، ގާނޫނުގެ 56 ވަނަ މާއްދާއަށް ގެނެވިފައި މި އޮތް އިސްލާހަކީ، މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ކުރާ މަސްވެރިކަން މޮނިޓަރކޮށް ކޮންޓްރޯލްކުރުމަށް ބަލައި، މޮނިޓަރިންގ، ކޮންޓްރޯލް އަދި ސަރވެއިލަންސާ ބޯޑާ ނިޒާމާއި ސިފައިންގެ ކޯސްޓްގާޑާއި، މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސާއި، މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސާއި، މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓްރާންސްޕޯޓް އެންޑް ސިވިލް އޭވިއޭޝަނާއި، އެހެން ވެސް ކަމާ ގުޅޭ އިދާރާތަކާ ގުޅިގެން މިނިސްޓްރީން ހަދައި ތަންފީޛުކުރަންވާނެ ކަމަށް އޮތް އިސްލާހު. އަދި އެ އިސްލާހު އަޅުގަނޑުމެން އެ އިބާރާތް ބަދަލުކޮށްފައި މި އޮތީ، މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓްރާންސްޕޯޓް އެންޑް ސިވިލް އޭވިއޭޝަންގެ އިބާރާތުގެ ބަދަލުގައި "ދަތުރުފަތުރުގެ ކަންކަމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ހަވާލުކޮށްފައިވާ ސަރުކާރުގެ ވުޒާރާ" އެގޮތަށް. އެ އިބާރާތް އިސްލާހުކޮށް. މި ގާނޫނަށް އިތުރު ބަދަލެއް ގެނެވިފައިނުވާކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު ފުރުސަތުއަރުވާނަން މި ރިޕޯޓަށް ބަހުސްކުރުމުގެ ފުރުސަތު. އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ ފުރުސަތު މި އަރުވަނީ، ނައިފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޝިޔާމަށް.

ނައިފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޝިޔާމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަސްވެރިކަމުގެ ގާނޫނަށް ގެނެވުނު އިސްލާހަކާ ގުޅިގެން މި ތަނަށް މި އައި ރިޕޯޓެއް. ފަހަރުގައި ހިފެހެން، މިއީ މަސްވެރިކަމުގެ ކަންކަން މާ ބޮޑަށް ތަރައްގީކުރަން އުޅެނީ ކަމަށް. އެހެންނަމަ ނޫން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދެންމެގައި ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު ވެސް ވިދާޅުވިހެން، މިއީ ޓްރާންސްޕޯޓް ގާނޫނަށް ގެނެވުނު އިސްލާހަކާ ގުޅިގެން މަސްވެރިކަމުގެ ގާނޫނުގައި އެއްގޮތް ކަންތައްތަކާ ހުރީމަ ގެނެވުނު އިސްލާހެއް. އެއްވެސް ގާތްގަނޑަކަށް މިއީ މަސްވެރިކަން ތަރައްގީކުރުމުގައި ނޫނީ މަސްވެރިންނަށް ހުރަސްއެޅިގެން މިކަމުގައި އެއްވެސް ވާހަކައެއް ނެތް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މީގެ ކުރިން މި ދެކުނުވީ ފަދަ ވަރަށް ފުރިހަމަ މަސައްކަތެއް. ގާނޫނުއަސާސީގައި ވަރަށް ފުރިހަމަ އިސްލާހުތައް މަހިބަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މި ހުށަހެޅުއްވީ. އެ އިސްލާހަކީ، އެ މަސްވެރިޔާ މިހާރު ތިންވަނަ ފަހަރަށް މި މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުއްވި އިސްލާހު. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މަސްވެރިކަން ވެސް ތަރައްގީވާނީ އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދަތުރުފަތުރުގެ ޚިދުމަތްތައް ވެސް ރަނގަޅުވެގެން މި ތަނުގައި އުފެއްދުންތެރިކަން އިތުރުވެގެން. ވަރަށް ބޮޑަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިގްތިސާދީ ތަރައްގީއަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ތިމާވެށި ފަހަރަށް؛ ދެ ފަހަރު ވެސް ހަމަ އެ އިސްލާހު ހުށަހަޅުއްވައިގެން މި ތަނުން ފާސްނުވެގެންދިޔައީ. މަޖިލީހުގައި މި އޮތް އެއްވެސް

65 މެންބަރުންނާ އެކީގައި ސްޕަރ މެޖޯރިޓީ، 75% އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންނަމަވެސް، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ ޖާބިރަށް ވެސް ބޭނުން އެދިވަޑައިގަންނަވާން، އެ އިސްލާހުގެ މުހިންމުކަން މި ވަގުތު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ތިއްބެވި ސަރުކާރަށް ނިސްބަތްވެވަޑައިގަންނަވާ މެންބަރުންނަށް. އެހެންނަމަވެސް، އެދިވަޑައިގަންނަވާން، މިދެންނެވުން ޤާނޫނުއަސާސީއަށް ހުށަހެޅުން އިސްލާހާ ގުޅިގެން ވަރަށް ބޮޑަށް މިތާގައި މި ދެކެވުނީ، ނިޒާމު ބަދަލުކުރުމުގެ ވާހަކަ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ޖޭ.އެސް.ސީގެ ކޮމްޕޮޒިޝަން ބަދަލުކުރާ ވާހަކައާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނޭ އަދި އަހަރުކޮޅު އިއްޒަތްތެރި ރައީސާއި މިއަދުގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙް ދައްކަވާ ވާހަކަ. އެހެންނަމަވެސް، ފެށިގެން 4 އަހަރު ވޭތުވެދާއިރު، ފެށިގެން ނިމިގެންދާއިރު، ވެސް މި އިސްލާހު، މި ދުސްތޫރު އިސްލާހު، ބަދަލުވެގެން ގާއިމުކުރުމުގެ މި ދުސްތޫރު އިސްލާހު ނަގަނީ ސަބަބު އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ޖާގަ ވިސްނާލަން. ސަބަބު؛ އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނުނީ ހަމަ އެއްގޮތް ސަބަބެއް. އިންތިޚާބުކުރިކަމެއް ނޫނޭ. މިއަދު ޖޭ.އެސް.ސީން ހުރިހާ ބާރުތަކެއް އެއްކޮށްދީގެން، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ޖޭ.އެސް.ސީއަށް ހުރިހާ ބާރުތަކެއް ޖަވާބުދާރީވާން ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް އުސޫލުތަކުގެ ވިސްނުން، ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް އަސަރުކުރުމުގެ ވިސްނުން، ގެއްލުމުގެ ނަތީޖާ ގެނެސްދޭކަމުގެ ވިސްނުން އޮތީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ބަދަލުވެގެން ގޮސްފައިވާގޮތުގެ ވިސްނުން އޮތީ ޖޭ.އެސް.ސީގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދެން ކުރިއަށް ކަމެއް އިސްލާހުކުރަން މިޖެހެނީ؟ ޖޭ.އެސް.ސީގެ ރައީސަކަށް އިންނަވަނީ، ރައީސަކަށް އިންނަވަނީ މި މަޖިލީހުގެ، އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ މެންބަރެއް. ހުރި އިއްޒަތްތެރި ރައީސަކު ވެސް ޖޭ.އެސް.ސީގައި ހިމެނިވަޑައިގަންނަވާ މެންބަރެއް. ސަރުކާރާ ގުޅުއްވައިގެ ރައީސަށް. މީގެ ކުރިން އެހެން މެންބަރަކު ވެސް އެ ވަރަކަށް ދައުރުކަމުގައި. ދެން މި ކަން ރަނގަޅުވާން ބޭއް ފިކުރުފުރާޅުވަޑައިގަތުމަށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް! ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޝަރުޢީ ނިޒާމު، އަދުލުގެ ނިޒާމު ރަނގަޅުވާން ހަމަ އެއްވެސް ގޮތެއް ނޫން. ޖޭ.އެސް.ސީ އިސްލާހުކުރަން އެބަ ޖެހޭ. ޖޭ.އެސް.ސީން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން ނުނަގާ އެބަ ޖެހޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވަކިން ޚާއްސަކޮށް ޤާނޫނީ ދާއިރާގެ ތަޖުރިބާ ހުރި މީހުން ޖޭ.އެސް.ސީގައި ތިބެން ޖެހޭނެ. ދެ ބަޔަކު ޖޭ.އެސް.ސީން ނުނެރެނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! އަޅުގަނޑު ދެންނެވިހެން މިއަދު އިންތިޚާބުކުރަންޖެހޭ ނިޒާމު. ނިޒާމު ބަދަލުކުރުމުގެ ވާހަކަ މި ދެކެވުނީ. މި އިސްލާހު؛ ކަމަށް ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މި ސިފަކުރެއްވީ، މިއަދު ރިޔާސަތުން ވެސް ދެކެވުނު އެއްވެސް ބަދަލެއް ސިފަކުރަނީ މި އިސްލާހު މި ރިޔާސަތުން އަދުވަލު، މި އިސްލާހު ދަރަޖައެއްގެ އަށް ކުރިއަރާ މަގުން ނިޒާމު ބަދަލުކުރުމަށް ޖާގަ ލިބިގެންދާ ގޮތަށް ކަމަށް ވާތީ އަބަދުވެސް ސަލާމަތީ ބައްދަލުކުރުމެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަންޖެހޭ، މި ވަގުތު ބަހުސްކުރެވެމުން މި ދަނީ، ތުޅާދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހެޅުއްވި ރިޕޯޓުގެ މައްސަލަ. މަހިބަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހެޅުއްވިހުށަހެޅުމުގެ ބަހުސް އަޅުގަނޑުމެން މި ވަނީ މި ވަގުތު މެދުކަނޑާލައިގެން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ ނައިފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ތި ފާހަގަކުރެއްވި ހުރިހާ ނުކުތާތަކެއް ވެސް ވަނީ ބަލައިގަނެވިފަ. ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙުސައިން ޝަހީމް.

ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ޝަހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ތުޅާދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހެޅުއްވި މަސްވެރިކަމުގެ އުޅަނދުފަހަރު ރަޖިސްޓަރީކުރުމުގެ ކޮމިޓީ ރިޕޯޓަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން. އަޅުގަނޑު ވެސް ފުރުޞަތަކަށް އެދިގެން އިނީ، ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ އެކުލެވިގެންވާ ގޮތް ބަދަލުކުރުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 82 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖާބިރު ހުށަހެޅުއްވި ބިލަށް އެއްބާރު ދަންނަވާލަން. އެއީ ހަމަ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ، މި އުޅަނދުފަހަރުގެ ރަޖިސްޓްރީ ބަދަލުކުރުން ފަދަ މުހިއްމު ކަމެއް. މިގައި ހަމަ މި ކުރުވި އެއް ބަސްގައި ޤާނޫނު އަދި އަސްލު ތަނަން ބަދަލުކުރުވުން. ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން އެކުލެވިގެން މި ވަނީ، ޤާނޫނުއަސާސީގައި އެގޮތަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ. އެމް.ޑީ.ޕީގެ ރައީސް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރިޔާސަތުގައި އިންނެވިފައިވާ ނޫން. އަދި ތުޅާދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް ތަމްސީލުކުރައްވާމީހެއް ވެސް ނޫން. ޤާނޫނުއަސާސީގައި އެކަން އެހެން ލިޔުއްވިފައި އޮތީ ގޮތް ކަމުން. ޕީ.ޕީ.އެމްގެ ސަރުކާރު ނިމުނުއިރުގައި ބަދަލުކުރައްވައި ޤާއިމުކުރި ސަބަބުން އަޅުގަނޑުމެން މި ސަރުކާރުން މި އަހަރުގެ ތެރޭގައި ބަދަލުކުރައްވާފައިވާ ކަމަށް ރާއްޖޭގެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ރިޔާސީ ބަޔާނުގައި، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި އެންމެ ފަހުން ވަޑައިގެން ދެއްވި ރިޔާސީ ބަޔާނުގައި ވެސް ވިދާޅުވެފަ. ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށް ބާރުތަކެއް ޖަމާކުރުން، މާ ބައިވަރު ނާޖާއިޒު ކަންތައްތަކާއި ހިނގާ ކަމަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، އިދިކޮޅު ޕާޓީތަކުގެ ފަރާތްތަކުގެ ބޭފުޅުން ވިދާޅުވާއިރުގައި، ޖޭ.އެސް.ސީގެ ދައުރަކީ ކޮބައިތޯ؟ ފަނޑިޔާރުން ޖަވާބުދާރީކުރުވުން. އެހެންވީމާ، 11 މެންބަރުންގެ މައްޗަށް އުފެދޭ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ފަނޑިޔާރުން ޖަވާބުދާރީކުރުވުމުގައި އެއީ ކޮން ކަހަލަކަން، ހިނގާދިޔަ ކޮން ކަހަލަ ކަމެއްތޯ؟ އެހެން ވިދާޅުވާނަމަ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި 87 މެންބަރުން މިތާނގައި މި ތިއްބަވަނީ؛ ތަފާތު ޕާޓީތަކުގެ މެންބަރުންނާއި އަދި ވަކި ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްނުވާ ބޭފުޅުން. އެހެންވީމާ، ނުފޫޒު ހުރި މި ތަނުން ވެސް މި ފޮނުވަނީ. މި ތަނުން ވެސް ރައްޔިތުންނަށް ފަރާތްތަކާއި ތާބަ ހުރި ކަންކަން ކުރިއަށް ގެންދާ ގޮތް ފާހަގަކުރެވޭ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީއަށް ބަދަލުގެނެސްދިނީ އެމް.ޑީ.ޕީން. ސަރުކާރު ކުރެވިގެން. އަޅުގަނޑުމެން އެކަން ކުރަންވީ.

އަޅުގަނޑުވެސް މި ބިލު ބަލައިގަންނަން ނިންމީ، އެއީ އަޅުގަނޑުވެސް، އެމް.ޑީ.ޕީން؛ މިހާރު އެމް.ޑީ.ޕީގެ ޕާލަމެންޓަރީ ގްރޫޕުން މިހާރު މި މަސައްކަތް ފަށާފައިވާތީ. އަޅުގަނޑުވެސް އެކަން ކުރާނަން. އަޅުގަނޑުވެސް ނުކުރަން އުޅޭ ކަމެއް ނޫން މިއީ. އަޅުގަނޑުވެސް މިކަން ކުރާނީ ސަރުކާރު ހިންގާ ޕާޓީން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު ކެނދިކުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ފުރުޞަތުއަރުވާލަން ދެން، އޮތް ރިޕޯޓުގައި. އެހެން އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ، އެމް.ޑީ.ޕީގެ ފަރާތުން؛ ދެން ރިޕޯޓުތަކަކާ މި ހުންނަނީ ޕާޓީތަކުން ވާހަކަދައްކާ ގޮތަށް. އާދެ! ކެނދިކުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް އަޅުގަނޑު 3 މިނެޓް އަރުވައިލީން.

ކެނދިކުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަހުމަދު ޢީސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިހާރު މިއަދު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ވިދާޅުވެއްޖެ ވަރަށް ގިނަ ފަހަރަށް ތަކުރާރުކުރުމުން، ތަންކޮޅު ހޮސްދަހު ހުރި، އިތުރުވި، ރައްޔިތުންނަށް ބަދަލުގެނުވާ ކަހަލަ ވާހަކަ މި މަޖިލީހުގައި މުހިއްމު ބިލުތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ދައްކަން. ޚާއްސަކޮށް ޤާނޫނުއަސާސީ އިސްލާހުކުރުމާ ގުޅޭ ގޮތުން ދައުލަތާ ވަކާލާތު ހަމަ ދަށުން ވާހަކަތަކަށް ހަމައެކަނި ދައްކަން. މިހާރު މި ތަނުގައި އިދިކޮޅު ބޭފުޅުން މި ކުރައްވާ ކަންކަމުގެ ނަތީޖާ ކަމަކަށް ހަދައިލި އަށް ބޭފުޅުން ރިޔާސަތު ވާހަކައެއް މިކަމުގައި ދައްކަވާ، ބޭނުމީ މި މަޖިލީހުގެ ބޭނުންކުރުން، ބޭނުމަށް ދިޔަތަނުން، ދެއްވާ މެންބަރުން ރައީސް...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 87 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން، އެ މާއްދާގެ (ނ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، މައްޗަންގޮޅީ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން ލަޠީފް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ގާނޫނު ނަންބަރު 14/2019 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖަސްޓިސް ސެކްޓަރގެ ގާނޫނު)އަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލުގެ 3 ވަނަ ކިޔުން. އިއްޒަތްތެރި މެމްބަރުން ވޯޓަށް އަހާ ގަޑީގައި އަޅުގަނޑު މި ބިލަށް، މި ބިލަށް ވޯޓަށް އަހާނަން.

{9.2}- އަޅުގަނޑު މިހާރު މި އަރަނީ އެޖެންޑާ އައިޓަމް 9.2 އަށް. މި އައިޓަމަށް އަޅުގަނޑު ދިއުމުގެ ކުރީގައި ދަންނަވާލަން. އިއްޒަތްތެރި މެމްބަރުން 2:30 ގައި ވޯޓު ވޯޓަށް އަހާނަން. އިންޝާﷲ، 2:30ގެ ފަހުން ޖަލްސާ އިއްތިރާޙަތަށް ދިޔުމަށް ބޭނުންވާތީ، ބޭއްވުމަކީ. އަޅުގަނޑު އެ ވޯޓަށް އަހާނަން ގަސްދުކުރަނީ. އެ ވޯޓަށް އަހާނީ މި ބިލަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގާނޫނު އަސާސީއަށް ހުށަހެޅުނު ކޮމިޓީން ބާއްވަވާ ހަމަޖެހިފައިވާ ބައްދަލުވުމާއި ޖަލްސާގެ ގަޑިތަކަށް، ހެނދުނު ގެންދެވޭ ޝަރުޢީ ނިންމުން

ގޮތުގެ ރިޕޯޓު. މި ރިޕޯޓު މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވާނީ ކޮމިޓީގެ މުގައްރިރު އަދި މަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އެ ރިޕޯޓު ހުށަހަޅުއްވައި ނިމުމުން އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ ފުރުސަތު އަރުވާނީ، ކެންދިކުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް. މަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް ވާހަކަދައްކަވަން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު މި ހުށަހަޅާ ރިޕޯޓަކީ ރިޕަބްލިކް އޮފް ސިންގަޕޫރަށް ދިވެހިރާއްޖެއިން ކަނޑައަޅުއްވާފައި ހުށަހަޅާ ސަފީރުކަމަށް ބޭފުޅަކު ހަމަޖެއްސެވުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފޮނުއްވާފައިވާ މައްސަލަ، ބޭރުގެ ގުޅުންތަކާބެހޭ ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު. މި މައްސަލައަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 115 ވަނަ މާއްދާގެ (ދ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތީން، 20/2021 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފޮރިން ސަރވިސް ޤާނޫނު)ގެ 14 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތީން، ރިޕަބްލިކް އޮފް ސިންގަޕޫރަށް ދިވެހިރާއްޖެއިން ކަނޑައަޅުއްވާފައި ހުށަހަޅާ ސަފީރުކަމަށް ހ. ރުވާފާގެ އަލްފާޟިލް އަޙްމަދު ޚަލީލް ޢަލީ ހަމަޖެއްސެވުމަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފޮނުއްވި މައްސަލަ. މި މައްސަލަ ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ބެލުމުގައި ކޮމިޓީން ނިންމާފައިވަނީ އަޙްމަދު ޚަލީލް ޢަލީ މި މަގާމަށް ވަރަށް އެކަށީގެންވާ، ދައުލަތަށް ގިނަ ދުވަހު އިސް މަގާމުތަކުގައި ވަޒީފާ އަދާކުރައްވާފައިވާ ބޭފުޅެއް ކަމަށް. އެހެންކަމުން، ރުހުންދިނުމަށް ފެންނަ ކަމަށް. ދެއްވި ފުރުސަތަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވަން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ރިޕޯޓަށް، ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުން ކޮންމެ ޕާޓީއަކުން އެއް ބޭފުޅަކަށް ވާހަކަދައްކެވުމުގެ ފުރުސަތު އަރުވަން. ކެންދިކުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

ކެންދިކުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޢީސާ ވާހަކަދައްކަވަން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ސިންގަޕޫރުގައި ހުންނަވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] [illegible] އަޙްމަދު ޚަލީލް ޢަލީގެ ނަންފުޅު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ މި މަޖިލީހަށް ފޮނުއްވުމާ ގުޅިގެން، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ މަގާމަށް [illegible] [illegible] ވަރަށް [illegible] [illegible] [illegible] ދައުލަތުގެ އެކި މަގާމުތަކުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޮމިޓީގެ އިއްޒަތްތެރި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

އެމްބަސީއެއް ހުރި ޤައުމުތަކުގައި ސަޕްލަޔަރުގެ ގޮތުގައި ބަލައިލާއިރު މި ވަގުތު އެންމެ އެކަށީގެންވާ ބާޒާރުގެ ގޮތުގައި ތަސްވީރު ނިންމުނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ހަމަ މިއާ ގުޅޭ ގޮތުން އަނެއްކާވެސް އުފެދިގެން އަންނަނީ، ސިންގަޕޫރު ކަހަލަ ޤައުމުތަކުގައި ހުރި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެމްބަސީތަކުން ވަރަށް ބޮޑަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަތުރުވެރިކަމަށް ވެސް، އިޤްތިޞާދަށް މަސައްކަތްކޮށްދޭ ވެސް، ވިޔަފާރިތަކާއި އިންވެސްޓްމަންޓްތަކާ ވެސް ގުޅުންހުރި މަސައްކަތްތަކެއް ދައުލަތަށް ކޮށްދޭ، ސަރުކާރަށް ކޮށްދޭ މުއައްސަސާތަކުގެ ގޮތުގައި. މަސްވެރިކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން އިދާރާ ބޭނުން މި ފަރާތްތަކާ މުހިންމު ކަންކަން؛ އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް ހައިރާންވޭ. ހަމަ ގައުމު ރުޅިއާ އަރުވައިނިއާ މި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖުމްހޫރިއްޔާ ކަހަލަ ބޮޑުވެރިން ދީ ދައުރުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ތިއްބަވައިގެން ރައްޔިތުންނަށް؛ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން އެހާ ގަދަރެއް ނުވާން ކަމުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ވަރަށް ރަނގަޅަށް ހުއްޓުން. މިސާލަކަށް ހަމަ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ވެރިކަމުގައި ކަންކަން މަސްވެރިކަމުން އެމް.ޑީ.ޕީގެ 2008 ގައި އުފެދުނު ވެރިކަމުގައި ކަންކަން މަސްވެރިކަމަށް އުފައްދައިދިން ޖާގަ، އެ ހިދުމަތްތަކުން އަދި ރިޔާސީ ގޮތުން ވަޒީފާ ސަރުކާރުގެ ހާމަވޭ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ސަރުކާރު. ވަޒީރުން ކަނޑައެޅިގެން ރައީސް، ތަޖުރިބާ ތަރައްޤީ ކަންކަމަށް އެމްބެސެޑަރުކަމާ ކުރި ހުރިހާ ވިޔަފާރިވެރިން، އަމިއްލަ ފުރުޞަތު ނެތް އަމިއްލައަށް މަސް ބޮޑުވެރިކަމަށް، ތަރައްޤީއަށް ސަބަބުން މަސް ބޮޑުވެރިކަމާ ހުރިހާ ސަރުކާރުތަކުގެ ދާއިރާތަކުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ސަރުކާރުގައި ވަޒީރުން ކަނޑައެޅިގެން. މިއަދު ނެތް؛ ފުރުޞަތެއް ނެތް. ބައްލަވާ! ފުރުޞަތެއް ނެތް ސަރުކާރުތަކަށް، އެމްބެސެޑަރުކަމަށް ބޭނުންކުރެވޭނެ ދުރުގެން ސަބަބުން މަސް ބޮޑުވެރިކަމަށް އެއްވެސް ގޮތެއް ނެތް. ހަމަ މި އެ ދިވެހިރާއްޖެއިން ބާރު ހުރިހާ ކަންކަމާމެދު ބަލަން އެމްބެސެޑަރުންނަކީ 2 ނުވަތަ 3 ފަހަރު ހިންގާ ވަރުގަދަގޮތުގެ އަމިއްލަގައި ދެނި ވިޔަފާރި. ދެނި އެމްބެސެޑަރުންގެ ދިޔުމާއި ބަރު ހުރިހާ ކަމާއެކު ރަށް ވަހާއިން ދިޔަ. އެ ކަމުގައި ބައިވެރިވި ބޭނުންކުރަނީ، މި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިއްޒަތްތެރި ފަނޑިޔާރު. މަޖިލީހުގެ ބާރުތަކާއި އިއްޒަތްތެރި ފަނޑިޔާރު ހުރިހާ އަމިއްލަގައި އޮތް ބޭނުން ބައިވެރިވި ބޭނުމާ. އިތުރު ހަމަ ރައްޔިތުން ނުބަލާ ތަފާސްހިސާބާ، ހަރަކާތް، ގައުމަށް ހިދުމަތްދިނުމުގައި އިދާރީ ގޮތުން ގައުމުގެ ބަދަލަކީ ވެސް މި ބޭނުން ރައްޔިތުންނަށް އެ ގޮތުން މި މަޖިލީހުގައި؛ އިއްޒަތްތެރި މި މަޖިލީހުގެ ފަރާތުން ބޭނުން ޖާގައަށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހުރިހާ ދައުލަތް ނިންމަން؛ ކަނޑު ކަހަލަ ގުޅޭ ގޮތުން ކަނޑާ ފަރާތްތައް ދައުލަތް ދެރަވެރިކަމާއި ފަރާތްތަކުގެ އިންސާނިއްޔަތު ހިދުމަތްތެރިކަމާއި ވަރަށް ދެރަގޮތެއް ފުރުޞަތު ބޮޑު ޖާގަ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިންސާފު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، ދަންނަވަން މި އުޅެނީ މިހާރު މަޖުބޫރުވޭ؛ މިހާރު މަސްވެރިކަމާ ގުޅޭ ބޭނުން އަޅުގަނޑު މި ފަރާތްތަކަށް އުޅޭހާ އަޅުގަނޑުމެން ފުރުސަތެއް ނިންމާލަން. މިހާރު އަޅުގަނޑު ވެސް ބަދަލުވާ އަޅުގަނޑުމެން މަޖުބޫރުވެގެން މިހާރު މި ވާހަކަ އެއް ގޮތަށް މިހާ އުޅެން. އެހެން އިތުރު އެއްވެސް ގޮތް އަޅުގަނޑުކަން ވެސް ނުވޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެހެންވީމާ، ދަންނަވަން މި އުޅޭ ފަރާތްތައް، މަސްވެރިކަމުގެ އަދި،

ކަންނެލި މަހުގެ އަގު އުފުލުމަށް ޓަކައި މި ސަރުކާރުން އަދުގަނޑުވެސް މި ދަނީ ކަނޑެއޮތްގިރި، އަނެއްކާ ތަރައްޤީކުރަމުން މި ދަނީ. ކުރި އެކްސްޕޯޓްބާޒާރުތަކުން އަދުގަނޑުވެސް ދޫކުރަނީ ކަންކަމާ ބަނދަރުކުރުމުގެ ފުރުޞަތުދޭނީ. އަނެއްކާވެސް އިޤްތިޞާދީ ކަމަކީ މުސްތަޤްބަލުގައި ދުވަސްތަކުގައި ކަންކަން އެކްސްޕޯޓްގެ ގުޅުން އަދުގަނޑުވެސް މި ސަރުކާރުން އުފައްދަވަމުން ގެންދަނީ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަދުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ނައިފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޝިޔާމަށް.

ނައިފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޝިޔާމް ފާހަގަކޮށްލެއްވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ސިންގަޕޫރަށް މި ކަނޑައެޅޭ ސަފީރަކަށް މިއަދު މި އޮތީ ވެފައި، ސިޔާސީ ކަންކަމުން އަނެއްކާ ރިޓަޔަރވެފައި ހުންނަ ބޭފުޅުން، އަނެއްކާވެސް ސިޔާސީ ކަންކަމުގެ ބައިވެރި މި ގެންދަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ވަރަށް ގިނަ ޒުވާން ބޭފުޅުން އެބަ ތިއްބެވޭ. ވަކިން ހުނަރުވެރި ދާއިރާއިން ވަރަށް ރަނގަޅަށް ކިޔަވައިގެންފައިވާ ތަޖުރިބާކާރު އެކި ވަކިވަކި ބޭފުޅުން ތިއްބަވާ. އެހެންނަމަވެސް، އަދިވެސް ހަމަ ކުރީގައި މި އޮންނަ ސަޤާފަތް ދިރުވަން ސަރުކާރުން މަސައްކަތްކުރާތަން އަދުގަނޑުވެސް މި ފެންނަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ހުރިހާ ސިޔާސަތުގެ ބޭފުޅުން ކުރަން އޮތް ކަންގޮތް ކަމަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ މިއަދު އޮތް ހާލަތަށް ރިޢާޔަތްކުރެވެން ސަފީރުކަމަށް މަދުކުރެއްވުން. އިއްޔެވެސް ހުށަހެޅުނު ސިންގަޕޫރު ސަފީރު މަދުކުރާކަށް، އަސްރުކުރާކަށް ނޫން. އެންމެންނަކަށްވެސް، ބޭރުގެ ގުޅުންތަކާއި ވެސް ސިޔާސީ ގޮތުން ވަޒީފާ: ބޭރުގެ ގުޅުންތަކާ މި ދެންނެވީ، ކޮންމެއަކު ޑިޕްލޮމެޓުގެ ސަފީރެއް ހުންނަންވާނީ ރަސްމީ ދަތުރުގައި ވެސް ޑިޕްލޮމެޓުގެ ސަފީރުން އޭގެ ބައިވެރިވާ ވަރަށް ބޮޑު ރިސްކެއް ނަގާފައި. ކުރީގެ ރިޔާސީ ގޮތަށް ހުރި ބޭބޭފުޅުން އިސްތިއުފާދެއްވައިގެން. ކުރީގެ ހަމަ ރަސްމީދަތުރަކު ހުރިހާ؛ ސިޔާސީ ބާރުލިބޭ ބިރުވެރިކަމާއި ވިޔަފާރި މި ޤައުމުތަކުގައި ރަސްމީ ރައީސް މިއަދު. އެއީ ދޫކޮށް ވިސްނުމަށް. ކީއްވެ ތިއައީ ވިދާޅުވެދެއްވަބަލަ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؟ ކީއްވެ ކަމެއް؛ ހުރިހާ ސިޔާސީ ވެރިކަމުގެ ޑިޕްލޮމެޓުން މި ހުރިހާ ފަރާތްތަކުން ސަރުކާރު އެބަ ސިފަވޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ދިވެހިރާއްޖެ ބޭރުގެ ބަނދަރުތަކުން މަރުކަޒު ގޮސް ފަހުން، ފަހުން ބޭރުގެ ވިޔަފާރި ވަރަށް މުހިއްމު. ފަހުން ބޭރުގެ ވިޔަފާރިން ބޮޑު. މަސްވެރިކަމުގެ ފާހަގަ ދެކެވިއްޖައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަދުގަނޑުމެން މަސްވެރިކަމާއި ހުރިހާ ސިޔާސަތާ ވަރަށް ގިނަ އެބަ މި އަދު އިނގޭތޯ. މަސްވެރިންނަށް މިއަދު ބަޖެޓުގައި މަސްވެރިން ބޭނުން މަސްވެރި، ވަކިން ހޯދާފައި ދެކޭތީ ބޭރުގެ މަސްގަނޑުން 24% ފަހުން މިއަދު އަދުވެސް މި އޮތީ،

އެލް.ޖީ.ޕީން ޝާރުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ލިބެމުންދިޔަ ރިޒްގުގައި އަތުވެއްޖެމަށް ކުރި މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރެއިން ދިވެހިރާއްޖެ ބޮއިކޮޓް، ދިވެހިރާއްޖެއަށް ފައިސާފޮނުވުން ހުއްޓުމަށް ގޮވާލައި، ދިވެހިރާއްޖެ ބޮއިކޮޓްކުރުމަށް ގޮވާލިފަރާތްތަކުގެ ޕާޓީގައި ހަމަ މަސްވެރިން ބާޒާރު މަސް ބޭރުކުރާ މާކެޓުތަކާ ވަސް އެ ޤައުމު ވާހަކަދައްކައި، އެ މާކެޓުތަކުން ކުރިޔަށް ޗީނު ޝަރީކްގައި ހުރި ޖެއްސިތައް އެ ޤައުމީ 24% ގައި އަޅުވާފި. އެހެންނަމަވެސް، މި މަޖިލީސް ހުޅުވުމާ އިރުގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސްގެ ވަރަށް ބޮޑު އިސްނެގުމުގެ ޤައުމުތަކާއި މި ތަނަށް އީ.ޔޫގެ ހަރަ ރިޒޮލިއުޝަންތަކުން ގެންނަވައި ވަރަށް އާރާސްތުކުރެވުނު. ވަރަށް އާރާސްތުކުރެވުނު މި މަޖިލީހުން. އެހެންނަމަވެސް، ހުރިހާ ސިޔާސަތު ވަކިވަކިފަރާތަކުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، އެ ކަންތައްތަކަށް މިއަދު އަޑުއުފުލި ފަދަ. އެ ޤައުމީ އަޑުއުފުލި މިއަދު ނިމޭއިރުވެ. އެހެންނަމަވެސް، އެ ޤައުމީ އެމްޑީޕީން އެބަ އޮތް. މަސްވެރިން ހަމަ އެ ދައުރުގައި، ޝާރުގައި އެލް.ޖީ.ޕީން ޝާރުގައި އިދިކޮޅުގައި ޤާނޫނު ހުރި މަސައްކަތްކުރުމުގެ ނަތީޖާއަކަށް ބޭފުޅުންގެ މަސްވެރިންގެ ޕާޓީގައި ހަމަހަމަގެ، ލިބެމުންދިޔަ ހަމަހަމަގެ ގެއްލުމުން. އެހެނީ ސަރުކާރުތަކުން އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްތަކުގެ ކުރަމުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޗީނުގެ ސިޔާސަތު ވަކިވަކިފަރާތްތަކާ ތަފާތު ސަރުކާރުތަކުގެ އިޤްތިޞާދީ ސަރުކާރުތަކުގެ ކުރެވޭ ކަމަށް ވަނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ހުރި ބޭނުމި މަސައްކަތް؛ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދެވަނަ އަހަރު ބޭނު އިންޑަސްޓްރީގެ ވާހަކަ މި ދެކެވޭ. ސިޔާސީގެ ވާހަކަ މި ދެކެވޭ. މި ސިޔާސީގައި ހަރަކާތްތެރިވާ މަސްވެރިން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް އެ ތިބީ މިއަދު ދޫނިކަމާ ފުދިގައި އަޅުއިރުގެ. ގޮތް އަދި ބޭރުވެއްޖެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ މާލިއްޔާ؛ ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ މާލިއްޔާ މި ކުރެވުނުވެސް އެހެން ކަންތައްތައް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެން އިންވެސްޓްމަންޓްތަކަށް މި ކުރެވުނުވެސް. މާލިއްޔާގެ އަދާރާގައި، މި ތަންތަން ތަރައްޤީކުރުމާއި ބޮޑުވި. އެހެންނަމަވެސް ކުރަން ހުރި ކަންކަން؛ ބަޖެޓްތަކުގައި ދިވެހި ފުރުޞަތުގެ ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ފައިސާ ކުރެވުނުކަން ހުރި ތަންތަނަށް އެ ފައިސާ ކުރެވުނުކުރި، ދިވެހި ރައްޔިތުން ނިކަމެތިވާތީ ތަން މި ފެނުނީ. ދެއްކި ފުރުސަތަށް ޖަހައި ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރުދަންނަވަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު އަދިން ޖާނުމާ އަރިހުން އެދޭނަން، ވަގުތުގެ ރަނގަޅުބޭނުން ޖަލްސާވައިދެއްވުން. އެޖެންޑާ އައިޓަމް -9.4 އަޅުގަނޑު؛

-9.3 މާލީކުރައްވާ! ސިފައިންގެ ކޮމާންޑިންގ އަދި ޗީފް ކޮމާންޑިންގ މެމްބަރުގެ ސްޓާފިން ފުލުހުންގެ ސިފައިންނާއި ފުލުހުންނަށް ހެއްސަކޮށްދޭން ހުށަހަޅާފައި އަޑުއަހައްވާނެ ފުރުޞަތުގެ މަސްއޫލިއްޔާ ދުވަސް ހުރަހެއްޖައިވާ މަސައްކަތް، ސްޓާޖު އަޅާ އަސްޓަރޮޕަރަސްކޮށް ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިމުނު ބަޖެޓް ރިޕޯޓް. މި ރިޕޯޓް މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވާނީ އެ ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު، ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހިމް ދީދީ.

ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްޔާސް ލަބީބު ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ރިޕޯޓަކީ، ސިފައިންގެ ކޯޕަރޭޓިވް (ސިފްކޯ) އަދި ޕޮލިސް ކޯޕަރޭޓިވް ސޮސައިޓީ (ޕޮލްކޯ) [illegible] ސިފައިންނާއި ފުލުހުންނަށް [illegible] [illegible] އަހަރުމެން ގެންދާ 600 ޓްރޮލީގެ މަޝްރޫޢު ގެނިގެން އެކަމާ ގުޅޭ އިދާރާއަކުން ނުވަތަ ފަރާތަކުން އިހުމާލުވެފައިވާ ނަމަ، އެކަމެއް ބަލަހައްޓައިދެއްވައި، އިސްތިޢުނާފުކުރަންޖެހޭ ކަމެއް އޮތް ނަމަ، އެކަމެއް އިސްތިޢުނާފުކޮށްދެއްވުމަށް ކަމާ ގުޅޭ އިދާރާއަކަށް އަންގަވައި، މި މަޝްރޫޢު އަވަސް ފުރިހަމަކުރުމުގެ ތަރުތީބުގައި ނިސްބަތްކަން ކަށަވަރުކުރުމަށް [illegible] ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް އޮތް ނަމަ، އެކަމެއް ކުރުމަށް އެދި، ދާންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު [illegible] ޢަބްދުﷲ ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މައްސަލަ، ސޮސައިޓީ އޮންނަ އެންޓަރޕްރައިސަސް ކޯޕަރޭޝަން ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއީ ހުޅުމާލޭގައި ޕޮލްކޯއާއި ސިފްކޯގެ ބޭފުޅުންނާއި [illegible] ދިރިއުޅުއްވުން 600 ހައުސިންގ ޔުނިޓް އެޅުމަށް 2013 ވަނަ އަހަރުގައި މަޝްރޫޢު ފެށި. މަޝްރޫޢު އަދިވެސް ނިމިފައެއް ނުވޭ، މަޝްރޫޢު ފަށާފައި ވަނީ ކޮންޓްރެކްޓަރ ފައިނޭންސް އުސޫލުން އެކަން ކުރުމަށް. އެކަން ކުރުމަށް ހަވާލުކުރީ، ޝަމަޔޫ ކިޔާ ކުންފުންޏަކާ. ހަވާލުކުރުމުން އައިސް 2016 ވަނަ އަހަރާ ހަމައަށް އަދިއަދުވެސް މަސައްކަތުގެ އެއްވެސް، އެ މަސައްކަތަކަށް ފައިސާއެއް ނުހޯދުނު، މަސައްކަތެއް ކުރިއަށް ނުގެންދެވުނު. އެހިސާބުން މި މަސައްކަތް ހުއްޓުވައިލާފައި އޮތުގެ ސަރުކާރުން ނިންމަވާ، އެ ކޮންޓްރެކްޓް ޓާމިނޭޓްކުރުމަށް އޮތީ ޝަރުޠުގެ ސަބަބު ކޮންޓްރެކްޓަރ، ހައިވެލްޓީ އެކްސްޕާޓް އެ މަސައްކަތް ހަވާލުކުރީ. އެކުވެސް ސަރުކާރުން ނިމުނީ މަސައްކަތް ހަވާލުކުރިއިރު ސަރުކާރުން [illegible] ނަމޫ އެ މިހާރުގެ ފައިނޭންސިންގް [illegible] މިކަމުގައި ހުރި ކަމެއް، ދޫން، ކަމެއް ބަލަހައްޓާފައެއް ނެތް. އެހެން ފަހުން ކޮންޓްރެކްޓަރ ފައިނޭންސްގައި ކުރަން އޮތް މަސައްކަތްތައް ކުރުމަށް އެ [illegible] [illegible] ފައިސާ ދިނީ. [illegible] [illegible] ނުހަނުގައި، އަދި ޕްރޮފައިލްސް ގެރެންޓީއާއި ނުހަނު. އެހެން ފަހުން 2016 ވަނަ އަހަރު ކޮންޓްރެކްޓް ޓާމިނޭޓްކުރުމުން، މަސައްކަތަކަށް އިތުރަށް ފައިސާ އެ މުޅިން [illegible]. އެހެންނަމަވެސް، އެ ފައިސާ އަތުލެވިފައި ގޮތެއް ނޭނގޭ އޮޑިޓާ، ސަރުކާރުން ބަޖެޓު ދިނުމުގެ ޕްރޮގްރާމެއްގެ ތެރެއިން [illegible] ބަދަލުކުރުމުގެ [illegible]، އެ މުޅިންގެ އަތުން އެ [illegible] ފައިސާ [illegible]، ބަޖެޓުކުރިން އެ މުޅިން ވިޔަސް [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މަސައްކަތް ހަވާލުކުރި. އެހެން ސަރުކާރުން ނިންމަވައިގެން 1.2 ބިލިއަން ރުފިޔާގެ ލޯނެއް ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްއިން ނަންގަވައިގެން މި ޕްރޮޖެކްޓަށް ޚަރަދުކުރެވުނު. އެހެންނަމަވެސް، އެކު ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްއިން 1.2 ބިލިއަން ރުފިޔާގެ ލޯނެއް ދޫކުރެއްވީ ސަރުކާރަކަށް. އޭގެ ސަބަބުން ސަރުކާރަކަށް އެ ލޯނު ދިނީ ގޮތެއް ނުވެގެން ސަރުކާރުން ފަހުން ނިންމި، ސަރުކާރުން ޚަރަދުކުރާ ގޮތަށް އެކަން ކުރުމަށް. އެގޮތަށް ސަރުކާރުން އެ މަސައްކަތް ގެންދިޔައިރު، އަދިވެސް

އެކްސްޕޯޓުން ކުރަމުންދިޔަ މަސައްކަތްތަކަށް އެ މީހުން ހުށަހަޅާ ބިލުތަކަށް ސަރުކާރުން ދިޔައީ ޖާރީ ދައްކަމުން. އެގޮތުން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ޕްރޮޖެކްޓްގެ މަސައްކަތާ؛ އަދި އޭގެއިތުރުން މި ޚަރަދު ބިލުން ފަރާތްތަކަށް އައިޑެންޓިފައިކޮށްފައި ޕްރޮޖެކްޓްގެ، ސިފްކޯގެ ފަރާތްތަކުން އެ މީހުންގެ އަތުން އެޖެންސީތަކުން ވަރަށް ނަގާފައިވާ. އެގޮތުން ސިފްކޯގެ ހިޔާ މަޝްރޫޢު ހިންގުމަށް މިހާތަނަށް ޚަރަދުވެފައިވާ ފައިސާ އެއީ، ފައިނޭންސްކުރެވިފައިވާ ގޮތަށް ބަޖެޓުން، ޑިވެލޮޕްމަންޓުގެ އަތުން ނެގި ފައިސާގެ ތެރޭ ހިމެނޭ 27 މިލިއަން ޑޮލަރު، އަދި ސަރުކާރުން ސަބްސިޑީގެ ގޮތުގައި 22 މިލިއަން ޑޮލަރު، ސަރުކާރުން އިނާޔަތުގެ ގޮތުގައި 50 މިލިއަން ޑޮލަރު އަދި ސަރުކާރުން ލޯނުގެ ގޮތުގައި 491 މިލިއަން ޑޮލަރު، ސަރުކާރުން ދިން ލޯނުގެ ގޮތުގައި 63 މިލިއަން ޑޮލަރު، ޖުމުލަ 654698312·36 މިލިއަން ޑޮލަރު މި މަޝްރޫޢަށް ފައިސާ އެ މީހުން ހަރަދުކޮށްފައިވޭ. އަދި ސިފްކޯއިން ހަރަދުކޮށްފައިވާ 724796526·63 މިލިއަން ޑޮލަރު. އަދި މި މަސައްކަތް އިތުރަށް ސިފްކޯގެ ތިން ބަޔަކުގެ މަސައްކަތް އެކު ނިންމުމަށް އިތުރަށް 548 މިލިއަން ޑޮލަރު އިތުރަށް ބޭނުންވޭ. އެ ފައިސާއިން އެ މަސައްކަތް ނިންމުމަށް އައިލެންޑްގެ އެކްސްޕޯޓްގެ މަސައްކަތް ހުއްޓިފައިވާތީ، 2020 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން ހުއްޓިފައިވާތީ، އެ ކޮންޓްރެކްޓް ޓަރމިނޭޓްކުރުމަށްފަހު މިހާރު ވަނީ އަނބުރާ އެހެން ކޮންޓްރެކްޓަރަކާ ހަވާލުކޮށްފައި. އަޅުގަނޑުމެން އެ ސައިޓަށް ޒިޔާރަތްކޮށްފައި ބެލިއިރު، އެ މަސައްކަތް މިހާރު ކުރަމުންދާ ފަރާތުން ރަނގަޅަށް އެބަ ކުރޭ. އަދި ސިފައިންގެ ފަރާތުން އެ ތަނަށް ކޮންމެ ހަފްތާއަކު އެއްފަހަރު ނޫނީ ދެ ފަހަރު އެ ތަނަށް ޒިޔާރަތްކޮށް ދިޔާތާ ކޮންމެއަކަށް ބަލައި، ވޯކް ޝެޑިއުލާ ހިލާފަށް ބަލާ ގޮތް. އެއީ އެ ވޯކް ޝެޑިއުލާ އެއްގޮތަށް މަސައްކަތްކުރަމުންދާކަން ފާހަގަކުރެވޭ. އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ސިފައިންގެ ޕްރޮޖެކްޓް ކަނޑައެޅިފައިވާ 345 ޔުނިޓް އެ މީހުންގެ ތާވަލާ އެއް ގޮތަށް ނިމިގެންދާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޔަގީންކުރެވޭ. ޕްރޮޖެކްޓްގެ ޔުނިޓް ބަޖެޓް އިންޖިނިއަރިން ޓީމް، ޕްރޮޖެކްޓްގެ 361 ޔުނިޓު ގައިޑުލައިނުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ. އެ މަސައްކަތް ހަމަ އަޅުގަނޑު ކުރިޔަށް ދަންނަވާލަން، އައިޑެންޓިފައިޑް ބެރިއަރސް ޓެކަލްކޮށްގެން އެ މީހުން އެކަން، މަސައްކަތްކުރަމުން ގޮތުން ނަމޫނާ އެއްވެ ފުރިހަމަ ސަރުކާރުން ނިންމާފައި، ފިނޭންސް މިނިސްޓްރީން ހަރަދުކުރާ ގޮތަށް، މިނިސްޓްރީ އޮފް ހައުސިންއިން އެ މަސައްކަތް ކުރިއަށްގެންދަން. ހައުސިންގެއިން ބިޑްއިވެލުއޭޝަން މިހާރު އަލުން ކޮންސްޓްރަކްޝަން އެއީ އެ މަސައްކަތް 7259 މިލިއަން ޑޮލަރުގެ ޕްރޮޖެކްޓެއްގެ ގޮތުގައި ހަވާލުކުރެވިގެން ކުރިއަށް ގެންދަނީ. އަޅުގަނޑުމެން ސައިޓަށް ގޮސް ބެލިއިރު، އެ މަސައްކަތް ޝެޑިއުލަށްވުރެ މަސް ފަހުގައި ނިމޭނެ ކަމަށް އަންދާޒާކުރެވިފައިވޭ، ކޮންޓްރެކްޓުގައި. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑައަޅާފައިވާ ޑެޑްލައިނުތަކާ ސެޕްޓެމްބަރު ޓާގެޓުގައި އެ މަސައްކަތް ނިމޭނެ ކަމަށް. ސަބަބަކީ، އެ ތަނަށް ބޯޓުތަކުން ސާމާނު އެއް ހަދާ، ކޮންމެ އެއްކޮށް ވީނަ އެއްކޮޅު ހަމަޖެހިފައި، ބަޔެއް އެއްކޮޅު މަދުވެފައި އަދިވެސް ޕޮލިސީގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ކުރިއެރުން ލިބޭނެ ކަމަށް. އަދި ވަގުތު ދިނަ ސާމާނުތަކަށް ބަދަލުން ގެންނަންޖެހުނީ، ވަގުތު ނަގާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ކޮންޓްރެކްޓަރާއި އަދި މިނިސްޓްރީ އާއި ހައުސިންގެ ބޭފުޅުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދިން

މަޢުލޫމާތުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފޯރުކޮށްދެއްވުނު. އަދި އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވުމުން ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފޯރުކޮށްދެއްވުނު. މި ހުރިހާ ކަމަކަށް ބަލާއިރު އިތުރަށް، 259 މިލިއަން ރުފިޔާގެ އިތުރަށް އާމްދަނީ ހަރަދުވާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޤަބޫލުކުރޫ. އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީ؛ މި ހުރިހާ ކަމަކަށް ބެލުމަށްފަހު އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީގެ 9 ކަމެއް ކޮމިޓީން ފާހަގަކޮށް ނިންމުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ. އަޅުގަނޑު އެ ކޮމިޓީގެ ނިންމުންތަކަށް ހުށަހަޅައިދޭނަން. އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީ؛ ފުރަތަމަ ކަމަކީ، ސިފައިންގެ ކެޕޭސިޓީ އަދި ޓްރެއިނިންގ ކެޕޭސިޓީ ސްޓޭޓަސްއިން ކުރިއަރުވުމުގެ ބިރުވެރިކަމުގެ މަޝްރޫޢުގެ މަސައްކަތް ނިންމުމަށް ކުރެވިފައިވާ އެއްބަސްވުމުގައިވާ ވަގުތަށް މި މަޝްރޫޢުގެ މަސައްކަތް ނިންމަން ދެންނެވުމަކާއި، މި ތާރީޚަށް ޕްރޮޖެކްޓުގެ ޑިޒައިން ހެދުމަށް ލިބުން ގޮތަކަށް މަސައްކަތްކޮށްގެން ރާވައި، އެޗް.ޑީ.ސީއާއި އިންޖިނިއަރުން ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް އެ ފަރާތްތަކަށް ދަންނަވާލުން. ދެވަނަ ކަމަކީ، އައިލެންޑް އޭވިއޭޝަން ސަރވިސަސް ލިމިޓެޑްގެ ގޮތުގައި ދުރުކުރެވިފައިވާ ފައިސާ ސިވިލް އޭވިއޭޝަންގެ އެކައުންޓަށް ބަދަލު، މާލެ ބަނދަރު އާއި ހަދަން، ކާޖު މަސްތަރު ދުރުފުރިހަމަ ކުރުމަށް ބޭނުންވާ ފައިސާގެ ގޮތުގައި ރަށްތަކުގެ ވީހާވެސް އަވަހަކަށް ކުރުމަށް. ތިންވަނަ ކަމަކީ، ސިވިލް އޭވިއޭޝަން އޮތޯރިޓީން ގެ ފުރިހަމަ ގަވާއިދުތަކުގެ ދަށުން މަސައްކަތް މަސައްކަތަކީ ގާތްގަނޑަކަށް ނުވަ އަހަރު ފަސްވެފައިވާއިރު، ފުރަތަމަ އަންދާޒާކުރެވިފައިވާ ވަގުތަށް ވުރެ މި މަޝްރޫޢަށް ކުރިމަތިވާ ހަރަދު ބޮޑުވެ، އަދި ނަގާފައިވާ ގޮތުން އިންޓަރނޭޝަނަލް ޕްރޮކިއުމަންޓް ފަރާތްތަކުގެ ދަށުން އިންޓަރނޭޝަނަލް އިތުރުވެފައިވުމުން، ވަކިވަކި ޕްރޮޖެކްޓްތަކަށް މަދު ކުރުން ދައުލަތުން އަދަދު އިތުރުކުރެވިފައިވާ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބެލުނު. އެހެންކަމުން، ސިވިލް އަދި ޕްރޮޖެކްޓްގެ ހުރިހާ އަދަދުތަކަށް ބަޖެޓް މުރާޖަޢާކުރުމަށް ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގެ އަދި ކޮންސަލްޓަންޓްތަކުގެ ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ، ބަޖެޓުގެ ދަށުން ކޮމިޓީން ފާހަގަކުރި ވަރަށް ގިނަ މަސައްކަތްތަކަށް ފައިސާ ހޯދުމަށް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ބަޖެޓް ފާސްކުރެވިފައިވާ ކަމަށް. ތިންވަނަ ކަމަކީ، ސިވިލް އޭވިއޭޝަން ޑިޕާޓްމަންޓް ހުރިހާ މަޝްރޫޢުތަކަށް ބަޖެޓުގައި ޖާގަ ދީފައިވާ ބަޖެޓް، އަދާކުރާ މަސައްކަތްތަކަށް މިނިސްޓްރީ ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ޤަވާއިދާ ބަޖެޓް ފައިސާ ހޯދުމަށް، އަދި ބަޖެޓުގެ ތެރެއިން އަސާސީ ދައުލަތުގެ ސިސްޓަމް ހޯދުމަށް ބޭނުންވާ ފައިސާ ޖަމާކުރުމަށް ދައުލަތުގެ ވަރަށް ބޮޑު ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގެ ފަހަތުން، މި މަޝްރޫޢުގެ މަސައްކަތް އަވަސްކުރުމަށް ނިންމާފައިވާ ޕްރޮޖެކްޓް ކޮށްދިނުމަށް. ފަސްވަނަ ކަމަކީ، ސިވިލް އަދި ޕްރޮޖެކްޓް ފަރާތްތަކުގެ އަސާސީ ދައުލަތުގެ ސިސްޓަމް ބަޖެޓް ފައިސާ ހޯދުމަށް އަސާސީ ދައުލަތާ ސަރުކާރުގެ ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގައި ފައިސާ ދައުލަތުގެ ބަޖެޓް ހޯދުމަށް، މި ޕްރޮޖެކްޓްތަކަށް އަސާސީ ދައުލަތުގެ ޚިދުމަތް ދިނުމުގެ ބޭނުމަށް ޕްރޮޖެކްޓުގެ ފައިސާ ހޯދުމަށް ވަކިވަކި މަސައްކަތް ކުރުމަށް ފައިސާ ހޯދުމަށް ޝަރުޠުތަކެއް ކަމަށް މިނިސްޓްރީން ކޮމިޓީގެ މަޝްރޫޢުތަކާ ދައުލަތުގެ އަދާކުރުމަށް ވަކިވަކި މަސައްކަތްތައް ގެންދިއުމަށް، މި މަޝްރޫޢުގެ ދައުރުން ކުރިއަށް ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގެ އަދި ކުރެވުނު މިނިސްޓްރީ އޮވެގެން މިނިސްޓްރީގެ ދަށުން މަސައްކަތްކުރާ ޕްރޮޖެކްޓް ސިވިލް އަދި ޕްރޮޖެކްޓްގައި ދައުލަތުގެ ފާސްކުރެވުނު.

އެގޮތަށް ހަމަޖެހިއްޖެ ނަމަ، ވަކިވަކި ޕްރޮޖެކްޓްތަކުން މަދު ކުއްޔަށް ޖާގަ އަދަދު ކުޑަކޮށްދިނުމަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީން ނިންމާފައިވޭ. ހަވަނަ ކަމުގެ ގޮތުގައި، ދައުލަތުގެ ހަރަދުން ހިންގާ މަޝްރޫޢު ހަވާލުކުރާއިރު ވާދަވެރި ބީލަމުގެ އުސޫލުން ހުޅުވައިލެވިގެން މަސައްކަތް ހަވާލުކުރުމުގައި، އަދި ހަވާލުކުރެވޭ ކޮންޓްރެކްޓަރު މިފަދަ މަސައްކަތްކޮށްފައި ހުރުމުގެ ތަޖްރިބާއާއި ފަންނީ ޤާބިލުކަމާއި ވަސީލަތްތަކާއި ހުރި ފަރާތްތަކަށް ހަވާލުކުރުމަށް ދަންނަވަން. އަދި މިފަދަ މަޝްރޫޢުތައް ހިންގާއިރު އިސްތިހާރު މުއްދަތު ކުރަންޖެހޭ އެންމެކުޑަ މުއްދަތު ކުރުކުރުމަށް ދަންނަވަން. އަދި ޕްރޮކިއުމަންޓްގެ މަސައްކަތް ހަވާލުކުރުމުގައި ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ބާރުއަޅައިދެއްވުމަށް، ސަރުކާރުގެ ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ގޮތުގައި ހިމެނިގެންދާ ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގެ ތެރެއިން މިގޮތަށް ކުރިއަށް ދާއިރު، މިގޮތަށް މަސައްކަތްތަކުގެ ރިޕޯޓުތަކާއި ބޭނުން ވާ ސަރުކާރު ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގެ މަސައްކަތް ހަމަޖެހިގެން ނެގުމަށް ސިޔާސީ އަދި ޕްރޮފެޝަނަލް ދަންނަވަން. 7- މިގޮތަށް މަޝްރޫޢުތަށް ގަސްދުކޮށް ހިސާބުގައި އެމަސައްކަތްތަކުގެ، އަދި މަޝްވަރާކޮށް ހިނގާފައިވާ މުދާ ކޮންސްޓްރަކްޝަން އަދި ކޮންސްޓްރަކްޝަނާ ހަވާލުކުރާއިރު ސްޓޭޓް ބިޒްނަސްތަކަށް، އަދި އެތަކެއް ހަވާލުކުރަންވާން ބެލެހެއްޓުން އެކަށީގެންވާ ނިޒާމެއް ގާއިމުކުރުމުން، މިގޮތަށް މަޝްރޫޢުތަކުގެ ހަރަދު ބެލެހެއްޓުން ބޭނުމާ ކަމަށާއި، ވީމާ ސްޓޭޓް ބެލެހެއްޓުމުގައި ހަރަދު ކުރެވޭ މަޝްވަރާތަކުގެ ގޮތަށް މަޝްރޫޢުގެ ހިންގުމާއި އިންޖިނިއަރުންގެ ހަރަދުކުރެވުނުކަމުން. 8- މިގޮތަށް މަޝްވަރާތަކަށް ކުރިއަށްގެންދާއިރު ސްޓޭޓް ބެލެ ޖެހިގެން ކޮންސްޓްރަކްޝަން ގެންގުޅުމަކީ، މަސައްކަތުގެ ވަގުތާއި ބަޖެޓުގެ އިސްރާފު ކުރެވޭ، ސްޓޭޓް ބެލެހެއްޓުމަށް ފަރާތްތަކުން ދެނެގަނެވިފައިވާތީ، އަދި ކޮންޓްރެކްޓަރު އަދު ކަނޑައަޅާފައިވާ ސްޓޭންޑަރޑް ޕްލޭނަށް ޖާގަ އަގުގެ ނިސްބަތުން ކަމަށް ވާތީ، ވަކި ގިނަބައެއްގެ ބޭފުޅުންގެ ޕްރޮޖެކްޓްތަކަށް ފެންވަރުގެ ގޮތުންނާއި އަދި ގޮތުން ތަފާތު ބެލެނިވެރިއަކާއި ބޭނުންކުރަނީ ނުވަތަ ފަރާތްތަކެއް ތިބޭގޮތުން ކަމަށް ވާތީ، މިގޮތަށް އަމަލުކުރަމުންދާ ޕްރޮސެސް އަދި މި މަޝްރޫޢުގައި ނިޔަލަށް ހިމެނޭ ކަމަށް ކުރިއަށް ގެންދާއިރު އެއް ޖެހިއްޖެއްގެ ފެށިގެން ބޭނުންކުރެވޭގޮތަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ނޭޝަނަލް ޕްލޭނިންގ، ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރަށް ދަންނަވަން. އެންމެފަހު ކަމުގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ނިންމީ، ސިޔާސީ އަދި ޕްރޮފެޝަނަލް އަޅުގަނޑު ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގެ މަޝްވަރާތަކުގެ ބަރާބަރުކަމާއި ކަނޑައެޅިފައިވާ ފަރާތަކުން ހިސާބުގައި ނަމަ، އަދި އެ މަޝްރޫޢުގެ މަސައްކަތާ ހަވާލުކުރެވިފައިވާ ނަމަ، އެކަން ބެލެހެއްޓުމަށް އެންޖީ-ކޮންސަލްޓަންސް ކޮމިޝަނުގައި ދަންނަވަން. ވީމާ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 124 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން މި ރިޕޯޓު މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅަން. އަދި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ ބޭފުޅުންނަށް ފާސްކުރައްވައިދެއްވުން ގޮތަށް މި ރިޕޯޓާ ގުޅޭ ގޮތުގައި ނިންމަވައިދެއްވުން އެދެން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ސިޔާސީ ޕާޓީތަކަށް ފުރުޞަތުއަރުވަނީ، ކޮންމެ ޕާޓީއަކުން އެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ރިޕޯޓާ ބެހޭ ގޮތުން ބަހުސްކުރެއްވުމަށް. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު މިހާރު މި އެނބުރެނީ ވަގުތު އިޢުލާނުކުރާ ވޯޓަށް އަހާނަން. މިއަދުގެ ޖަލްސާގެ އެޖެންޑާގައިވާ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކޮމިޓީތަކުން ހުށަހަޅާ ކަންކަން އަދި ވޯޓަށް އަހަން ހުރި ކަންކަމަށް ވޯޓަށް އަހައި ނިމުމުން މިއަދުގެ ޖަލްސާގެ ވަގުތު އިތުރުކުރުމާ ބެހޭ ގޮތުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	87
ޙާޟިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	35
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	33
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	33
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	17
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޖަލްސާގެ ވަގުތު އިތުރުކުރުމާ ބެހޭ ގޮތުން ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ އަދަދަކީ 87. ޙާޟިރުވެ ތިއްބެވީ 35 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވީ 33 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުނުދެއްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ވެސް ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވީ 33 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވަނީ 17 ވޯޓު. އެހެންވީމާ، ވަގުތު އިތުރުކުރުމަށް ފާސްވެއްޖެ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުސަތު ހުޅުވައިލަނީ އެސް.އޯ.އީ ކޮމިޓީން ހުށަހަޅާފައިވާ ރިޕޯޓާ ގުޅޭ ގޮތުން ބަހުސްކުރުމުގެ ފުރުސަތު. ކޮންމެ ޕާޓީއަކަށް ލިބިވަޑައިގަންނަވާނީ އެއް ފުރުސަތު. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. އަޅުގަނޑު ހިތުން މި ރިޕޯޓުގައިވާ އެއްޗެއް ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނޭ ވަރަށް ސާފު. އެހެންވީމާ، އިޢާދަކުރެއްވިއްޔާ ވޯޓަށް އަހާ ގަޑީގައި މި ރިޕޯޓަށް އަޅުގަނޑު ވޯޓަށް އަހާނަން.

9.4 ގައި މި ވަނީ، ހުއްދާ ބޭރު ބިލުގެ ރިޕޯޓް. އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ، ހުއްދާ ބޭރު ބިލަކީ ވަރަށް، ވަރަށް، ވަރަށް ބޮޑު ބިލެއް. އަދި ވަރަށް ގިނަ މަސައްކަތްކޮށްގެން ރިޕޯޓް ފާސްކުރެއްވި، މިއަދު ވޯޓަށް އަހާ ބިލެއް. މި ބިލު މިހާރު މަސައްކަތްކޮށް ނިމިފައިވަނިކޮށް، އަޅުގަނޑަށް އެނގޭ ގޮތުގައި ކޮމިޓީން ވަނީ ހުރިހާ ފަރާތްތަކާ މަޝްވަރާކޮށް، މިކަމަށް ބޭނުންވާ މަޢުލޫމާތު ހޯދައިގަނެވިފައި. އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު ހުށަހެޅުނު އަޅުގަނޑުމެން ކިޔާފައި ސިޔާސީ އޮތީ، ޕާޓީތަކުން ޖަރީމާތަކުގެ އިސްލާހުތަކުން. އެ ބަދަލުތަކާއިއެކު ބިލުގައި 136 ވަނަ މާއްދާއަކަށް ހުށަހަޅައި، މިހާރު ރިޕޯޓުގައި ފާސްކުރެއްވި އެއް ގޮތް ނުވަތަ އަނެއް ގޮތަކަށް ފާސްކުރުމަށް ކަމެއް ނުވަތަ އެ ބަދަލުތަކާއެކު މިހާރު ފާސްވެއްޖެއްނަމަ ބަދަލު ގެނައުމަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ހުށަހެޅުމާއި އަދި އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހަޅާފައިވާ ސަބަބުތައް. އެހެންނަމަވެސް، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ފަރާތުން ރިޕޯޓާ ގުޅޭ ގޮތުން ބަހުސްކުރެއްވުމަށް ފުރުސަތު ދެއްވުމަށް، މި ބިލުގައި އެ ބަދަލުތައް ގެނެވިފައިވާ ގޮތް ބަލާއިރު، ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ ލީޑަރުންނާ ވެސް މަޝްވަރާކުރެވި، އެ ބަދަލުތަކާ ގުޅިގެން މި ރިޕޯޓް މިހާރު ފާސްކުރެވޭނެ. ކޮމިޓީން ހުށަހަޅާފައިވާ ގޮތަށް މި ބިލުގައި ވާހަކަ ދައްކާނެ ފުރުސަތު ދޫކުރަމުން، އަޅުގަނޑު މި ފުރުސަތު ހުޅުވާލަނީ މި ރިޕޯޓާ ގުޅޭ ގޮތުން ބަހުސްކުރުމަށް. ކޮންމެ ޕާޓީއަކަށް އެއް ފުރުސަތު. އަޅުގަނޑު ފުރުސަތު އަރުވަނީ ހުވަދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ފަލާހަށް.

މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ފަލާހު ވިދާޅުވި ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީ. މި ދިރާސާގައި 4 ޓޮޕިކަކަށް 2021 ގައި ބަލައިލުން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ 2021 ވަނަ އަހަރުގެ 3 ވަނަ ދައުރުގެ 21 ވަނަ ޖަލްސާގައި ހުށަހެޅި ބިލު ދިރާސާކުރުމަށް ޖަމާވި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޚާއްޞަ ކޮމިޓީން ފާސްކުރި ގޮތުގެ ކޮމިޓީން ބިލު ދިރާސާކޮށް ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓް. އެ ބިލު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުއްވީ ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، ބިޒްނަސް ދާއިރާގެ އިޤްތިޞާދީ ވަސީލަތް ބަޔަކު ފުއްދައިދޭން. ކޮމިޓީން މި ބިލު ދިރާސާކުރައްވައިދެއްވި ގޮތުން އިދާރާތަކުގެ ޚިޔާލު ހޯދުމަށް ކޮމިޓީން ނިންމި. އަދި އެގޮތުގެ މަތިން، އެ ފަރާތްތަކުގެ ޚިޔާލު ފޮނުވައިދެއްވި. އެއްގޮތަކީ ޕޮލިސީ އިދާރާތަކާއި ޖުޑީޝަލް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން، ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުޑީޝަލް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން، އަދި ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން، ފިނޭންސް މިނިސްޓްރީ، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް، އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް، އެޗް.ޑީ.ސީ ކޮމިޝަން ކޮމިޓީން ހުށަހެޅި ކޮމިޓީން އަޅުގަނޑު ނޫނީ ކޮމިޓީން ހަމަ މި ޚިޔާލުތަކާ ހިއްސާ ކުރައްވާފައިވާ. ދެން ކޮމިޓީން ބިލު ދިރާސާކުރުމުގެ ތެރޭގައި މި ޤާނޫނުގެ ފަހަތަށް ޖެހޭ ފުރަތަމަ ބައްދަލުވުމުގައި ބޭނުންވާ ކަމަކަށް ވެގެން ދިރާސާކުރުމަށް ފޮނުވުމަށް ފެނިފައިވާ. އެހެން ފަރާތްތަކުން ޚިޔާލު ދެއްވި، ފަހުން ދިރާސާކުރުމުގެ ތެރެއިން ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓް ނިންމީ ވަކިން. ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން ދެއްވި ފުރުޞަތަކަށް ބަލާއިރު ކޮމިޓީގެ ހަމަ ތެރެއިން ހިއްސާކުރަން. ކޮމިޓީގައި މި ބިލު ވަނީ ދެއްވި އެއްބަސްވުމާއި ބޭނުންވާ ސަރުކާރުގެ ޤާނޫނު ސީދާ ޤާނޫނީ ގޮތުން ފާސްކުރުމަށް ކޮމިޓީން ހުށަހެޅުމަށް ޖެހޭ. ބޭނުންވާ އެ ކޮމިޓީއާ ގުޅިގެން ދެކިލައްވާ ގޮތަކީ، ބޭނުންވާ ކަމަށް ދެއްވި ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓު 22 ވަނަ ބައްދަލުވުމުގައި، ގޮތް ބޭނުމެއް ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން ޚިޔާލު. މި ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބިގެން، ކޮމިޓީގެ މި ފޯރަމަށް ކޮމިޓީ ދިރާސާކުރެއްވި ކޮމިޓީގެ ބޭފުޅުން ދެއްވި ޚިޔާލު، މި ކޮމިޓީގެ ބޭނުމަކީ ކޮމިޓީއަށް ފުރުޞަތު ލިބިގެން، ގޮތް ކޮމިޓީން ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކޮމިޓީގެ ބޭފުޅުން ހުށަހެޅުއްވި ގޮތުގެ މަތިން ކޮމިޓީގައި ދިރާސާކުރެވި ކޮމިޓީން ދެއްވި ރިޕޯޓު މަޝްވަރާކުރުމަށް ފޮނުވާ. އެހެންކަމުން، ދިރާސާކުރުމުގެ މަރުޙަލާގައި އިސްލާހުތަކެއް ހުށަހަޅާފައިވާތީ، އެ ކޮމިޓީގައި މި ބިލުގެ ދިރާސާކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބިގެން، ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން ވަނީ ބޭނުން. ކޮމިޓީގެ ޚިޔާލު މި ބިލު ބަލައިގަނެފައި، ދިރާސާކުރުމުގެ ތެރޭގައި 22 ވަނަ ބައްދަލުވުމުގައި ގޮތް ބޭނުން ދިރާސާކުރުމަށް، ހަމަ ޤާނޫނު ދިރާސާކުރެވުނު ގޮތް ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން ފޯމުލާ ދިރާސާކުރުމުގައި، މި ބޭނުމަކީ އިސްލާހުތަކެއް ހުށަހެޅުމަށް ފުރުޞަތު، ބޭނުން މި ދިރާސާކުރުމުގައި ހުށަހަޅަން. އިސްލާހު ދިރާސާކުރުމަށް އިދާރާތަކުން ވަޒީފާ ދޭން ނިންމި، މި ބާބު ދެ ބައިން ކުރިއަށް ކޮމިޓީން ދިރާސާކުރުމަށް ބޭނުން ކޮމިޓީގެ ދިރާސާކުރުމުގެ ތެރޭގައި މި ބިލު ފާސްކުރަން ދިރާސާ، އަދި ގޮތްތަކުގައި އިސްލާހުތަކެއް ހުށަހެޅުމުން ހުށަހަޅާފައިވާ. އަދި ބިލު ދިރާސާކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް

ގެންދިއުމުގައި އިސްތިޢުފާދެއްވާ ޙާލަތްތަކަށް ކޮމިޓީން ރިޢާޔަތްކޮށްފައެވެ. ހަތަރު ބާބު ބިލު ދިރާސާކުރުމުގެ މަސައްކަތުގައި ކޮމިޓީގެ ޖުމުލަ 22 ބައްދަލުވުމެއް ބޭއްވުނު. އަދި އެ މަސައްކަތުގައި ކޮމިޓީގެ މެންބަރުން ގާތްގަނޑަކަށް 35 ގަޑިއިރާއި 13 މިނެޓު ހޭދަކޮށްފައެވެ. ކުރިން ފާހަގަކުރި ނޫސްވެރިކަމުގެ މިނިވަންކަން؛ ނޫސްވެރިންގެ މަސްދަރު ހާމަކުރުމުގެ މައްސަލައިގައި ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަނަށް ވެސް ވަކިން އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ އެ ސުވާލު ދެންނެވުމުން، އެ ބޭފުޅުން ވެސް އެ މާއްދާ ބާއްވަން ހިޔާލު ދެއްވާފައިވޭ، އިސްތިޢުފާދެއްވި ނަމަވެސް މާއްދާ ބާއްވުމުގެ މުހިންމުކަން. މި ބިލުގެ 4 ވަނަ؛ ބިލުގައި ހިމަނާފައިވާ ގިނަ ކަންތައްތައް އަޅުގަނޑުމެން ނުދަރަނަވައި ކުރިކަތްތަކުގެ ގޮތުން ނިންމައިފާނަން. ބޭނީ ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންގެ މެދުގައި މަޝްވަރާކުރުމަށްފަހު. އަދި ކޮމިޓީން ބިލަށް ގެނައި އިސްލާހުތަކާ އެކު 26 ޖޫން 2022 ގައި ބޭއްވި މި ކޮމިޓީގެ މި އަހަރުގެ 34 ވަނަ ބައްދަލުވުމުގައި ބިލު ފާސްކޮށްފައި ވަނީ، ކޮމިޓީއަށް ހާޒިރުވެވަޑައިގެންނެވި މެންބަރުންގެ އިއްތިފާގުން. ވީމާ، މި ކޮމިޓީން ބިލު ދިރާސާކޮށް ނިންމި ގޮތުގެ މަތިން ރިޢާޔަތްކުރައްވައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ބިލު ފާސްކޮށްދެއްވުން އެދެމެވެ؛ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން މި ބިލު ފާސްކޮށްދެއްވުމަށް ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓާއެކު ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުންތަކުގެ ޔައުމިއްޔާ، ކޮމިޓީގެ ގޮތް ހިމަނާފައިވާ ބައިތައް ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވޭ. އަދި މި ރިޕޯޓާ އެކުގައި ޖަދުވަލު 1 ގައި މި ބިލު ވެސް ހިމަނާފައިވާ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑަށް އެބަ ދިޔަ، އެބަވޭ ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓް؛ އެއީ ހަތަރު ބާބު ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓަށް 15 އިސްލާހު ލިބިފަ. އެހެންވީމާ، ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓަށް ވޯޓަށް އެހުމުގެ ކުރީގައި އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވާލި 15 އިސްލާހަށް ވޯޓަށް އަހާނަން. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތު ހުޅުވާލަނީ ދެ ގޮތަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ބަހުސްކުރުމުގެ ފުރުޞަތު. މިގޮތުން، ކޮންމެ ސިޔާސީ ޕާޓީއަކުން އެއް ފުރުޞަތު އެދުނު. ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙުސައިން މުޙައްމަދު ލަޠީފް.

ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން މުޙައްމަދު ލަޠީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ބޭނުން ގާނޫނަށް މި ގެނުވާ އިސްލާހުގެ ސަފްހާގެން ވަރަށް ބޮޑު ކަންބޮޑުވުމެއް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން. އެގޮތުން އެންމެ ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 28 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައި މި ވާ ގޮތް ސާފުކޮށްދޭނަން. ނޫސްވެރިކަން ކުރުމާއި، މުޢާޝަރާތީ ވަސީލަތްތަކާއި ބޭނުންކުރުމުގެ މިނިވަންކަން ކޮންމެ މީހަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ.

މީގެތެރޭގައި ހަބަރާއި، މަޢުލޫމާތާއި، ފެންނަ ގޮތްތަކާއި، ޚިޔާލު ފާޅުކުރުމާއި، ޝާއިޢުކުރުމާއި، ފެތުރުމުގެ މިނިވަންކަން ހިމެނެއެވެ. މިގޮތުން ޝާއިޢުކުރާ ނުވަތަ ފޮނުވާ ނުވަތަ ފާޅުކުރާ މުޢާމަލާތެއްގެ މަސްދަރު؛ މިއީ އަޅުގަނޑު މި ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވާ ޕޮއިންޓަކީ. މަސްދަރު ހާމަކުރަން އެއްވެސް މީހަކަށް މަޖުބޫރުކޮށްގެނެއް ނުވާނެ. އެހެންވީމާ، މިހާރު އެ ގެނެވިފައިވާ އިސްލާހުގައި މަސްދަރު ހާމަކުރަން ޖަކާއި ހުރަހެއްގައި އޮތުމަކީ އިނގިރޭސިން ބުނާނަމަ، ވަރަށް ވޯސް ޖާނަލިސްޓާ ބިރުއްޖެހި އިސްތިސްނާއެއް ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން. މިއަދު މި ތަނަށް އެއްވެ ތިބި ނޫސްވެރިންގެ ކަންބޮޑުވުމަކީ ވެސް އެއީ އިއްޔަކޮޅު ބަހައިސް. ޑިވެލޮޕްމަންޓާ ގުޅިގެން އެއްބަސްވުންތަކާ ބަރާބަރަށް، މަދަނީ އަދި ސިޔާސީ ހައްޤުތަކާބެހޭ ބައިނަލްއަޤުވާމީ ޢަހުދުނާމާގައި ހިމެނޭ ނަމަވެސް މިނިވަންކަން އެ އޮތީ މިންވަރަކަށް ވެސް މި އިސްލާހުގެ ސަބަބުން ހަނިކޮށްލައި އެބަ ހުރީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ކުރަންޖެހޭ ހިއްސާކުރަން ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ސަރުކާރު އެބަ ޖެހޭ. ސަރުކާރުން ގެނައި ހަރަދުހިފުމުގެ ކަރުދާހު ވާނަމަ، އެ ގޮތަށް ނޫނީ މީޑިއާ ހިންގުން ޕްރޮފެޝަނަލް ގޮތެއްގައި އޮތް ކަމެއް ނޫން. މި މައްސަލައިގައި ރައްޔިތުންނަށް ނޫސްވެރިން ހުށަހަޅާ ކަންތައްތަކާ ގުޅޭ އަޅުގަނޑުމެންގެ ހުރިހާ ވާހަކަތަކެއް އެކުލެވިގެން ކުރިއަށް ދިޔުމަށް ބޭނުންވާ މައުލޫމާތު ދެވޭނެ ގޮތެއް ހަމަ ހޯދާލަން ނޫސްވެރިން މަސައްކަތްކުރަނީ. ޕްރޮޑަކްޝަންއަކީ ވެސް މި މަސައްކަތްކުރާ ކަމެއް ނޫން. އަދި ކޮމިޓީތަކުގައި ވެސް ބަހުސްކޮށްގެން މި ދިޔައީ. ޕްރޮޑަކްޝަން ހިންގުމުގައި ވެސް އެ މަސައްކަތުގެ ކުރިން އެ ފުރުޞަތު ދޭން އެބަ ޖެހޭ. މިހާރު ބޭނުންވެގެން ނޫސްވެރިން ބޭރަށް މި ފޮނުވޭ ސަރުކާރުގެ މަސައްކަތްތަކުގައި ކަމެއް ނަމަ، އެ ފުރުޞަތެއް ދިނުން ކަމެއް ނޫން؟ އެ ފުރުޞަތު ދިނުމަށް، އެ ފުރުޞަތު ދިނުމަށް ޤަވާޢިދުތަކެއް ހަދައިގެން އެ ނޫސްވެރިންނާ ދިމާލަށް ފަތުރާލާފައި ވާނަމަ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ކަންކަން ހަމައެކަނި ނުވާނެ. އޮޅުވާލުމުގެ ގޮތުގައި ފާހަގަކުރާ މިސާލު ބަލާއިރު ނޫސްވެރިންގެ ދަށުން ނޫސްވެރިންގެ ބަޔަކު ފެށިގެން 5 އަހަރު ފުރިހަމަ ދެވެނަ 5 އަހަރު ފުރިހަމަ ކުރަން ބަޖެޓު ހޯދުމުގެ ނޫސްވެރިންގެ އަސާސީ ގާނޫނީ ބޭނުމަށް، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއީ ކޮށްދޭ ނޫސްވެރިން ނޫސް ކަމެއް ކޮށްދޭއިރު މިއަދު ދޮގުކަމަކީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ކަނޑައަޅާފައި ފޮނުވިފައި ވެސް އެބަ ދީބި. އަދި ރާއްޖޭގެ ދައުލަތް ހިންގުމުގައި ވެސް އެ ތަޢުރީފުކޮށްފައި އެބަ ދީބި. އެހެންކަމުން، ދައުލަތުން؛ ދައުލަތް ހިންގަން މި އޮތީ މިއަދު އެމް.ޑީ.ޕީ. ދައުލަތުގައި ތިބި ޖުޑީޝަރީއަކުން މި ބުނަނީ އާން! މި އިސްލާހު ދަންނަވާ. ޤާނޫނުތަކަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ކޮބައިތޯ މުއައްސަސާއެއް މިއަދު ރަނގަޅު ގޮތުގައި ހިނގާ، މިނިވަންކަމާ އެކީ ހިނގާ؟ ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން ކޮންތާކުތޯ އޮތީ؟ ދެން ހުރި މުއައްސަސާތައް ކޮބައިތޯ؟ މަޖިލީހުގައި ހިނގާ ކޮމިޓީތަކުން ވެސް މި ހަމަ ދިރާސާކުރަމުން އަސްލު އެބަ ހަމަކަށަވަރުކުރަން ޖެހޭ. އެހެންވީމާ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިހާރު ބަދަލު މުއާމަލާތުގެ އެއްބަސްވުންތަކާއި އެއްބަސްވުމާއި އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބޭރު އަޅުވާން ޤާނޫނީ މުއައްސަސާތަކެއް ދިވެހި އިސްލާހު، މިއީ ނޫސްވެރިކަމަށް ބޮޑު ނޫސްވެރިންގެ ކަންބޮޑުވުމެއް އޮތް ކަމެއް. އެހެންވީމާ، ނޫސްވެރިންގެ ކަންބޮޑުވުން އޮތް ކަމެއް. ނޫސްވެރިން ވިސްނަންވީ މި އިސްލާހަށް އެކަށީގެން ނޫން. މި ޤަވާޢިދުގައި ހިނގާ

ކޮންމެ ދާއިރާއަކަށް ބަޖެޓުގައި ކަމުގައި ވިޔަސްވެސް، މިއަދު އެ ހުރި ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ އަތަށް ބަންދުކުރުމަށް ބާކީ ކަންކަން ފެނިގެ. އެކަމުގެ ތަރުތީބު މަގުން މި އަންނަ ސިވިލްސަރވިސްގެ ތެރޭގައި މިކަން ހުއްޓުވުމެއް ނާންނާނެ. އެހެންކަމުން، އިސްތިޖާބު ވެސް ކުރަންވީ. އެހެނިހެން މަސައްކަތް ވެސް ކުރަންވީ މި ކަންކަން ހުއްޓުވުމަށް ބާކީ. އެހެންވީމާ، މި ކަންބޮޑުވުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤައުމީ އިޤްތިޞާދީ ރައީސް، އަހަރެން ނިންމާލަން. ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ އިޙްތިރާމްހުރި މެންބަރުން ފާހަގަކުރެއްވިން، ބިލުގެ 136 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެ ކަންބޮޑުވުމެއް ނެތް. މަސްދަރު ހާމަކުރަންޖެހޭ ހާލަތަކީ، ހަމައެކަނި ދި ފަރާތްތަކުގެ އެއްބަސްވުމުގައި. ހަމައިގޮތުން މަސްދަރު ހާމަކުރަން ހަމައެކަނި ބޭރު ހާލަތީ، ޝަރީޢަތުގައި އެކަން އެއްގޮތަށް ސާބިތުވެ، ޝަރީޢަތުން އެއްގޮތަށް ނިންމުމުން. ޝަރީޢަތުން އެގޮތަށް ނިންމުނީމާ އިއްތިފާޤުވެސް މަސްދަރު ހާމަކުރަންޖެހޭ. 136 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އެ ބިލުގައި ވޭ. އެ މާއްދާ އިޙްތިރާމްހުރި މެންބަރުން ބައިވެރިވުމުގެ އެއްގޮތަކަށް ވަރަށް ބޮޑުކަން އެނގޭ. އެ މާއްދާގައި ވަރަށް ސާފުކޮށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުން ހަމައެކަނި ބޭރު ހާލަތީ. މަސްދަރު ހާމަކުރަން ނިންމުމަށް ހަމައެކަނި އިޙްތިރާމްހުރި މެންބަރުން ބަލާއިރު ޝަރީޢަތުން ނިންމުމުން.

މަޑުއްވަރީ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޝަރީފް ފާހަގަކޮށްލެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްހުރި ރައީސް. އިންޑިޕެންޑެންޓް ކޮމިޝަން، ވިސްނުމުގެ ނިޒާމުގައި، ހުއްދަ ދޫކުރުމުގެ އަދާލަތުގެ މި ދައުރުގައި އަށްވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހިއްސާ ބަދަލުތަކުން، ވަރަށް ދުރަށް، ވަރަށް ވަޒަންކުރެވޭ ބޭނުންތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކަންކަން، އަދި އޭގެ ސަރަޙައްދު ދުރު ތަކެއްޗާ ވައްދާ ކޮމިޓީ ސަރުކާރާއި ދިމާވާ މުއައްސަސާތަކުން، ދައުލަތުގެ އަދާލަތު ދިޔަ މީހުން އެ މަސައްކަތްކުރާ ހާލަތު ރަނގަޅުވުމާއި ދާއިރާގެ އެކިކަހަލަ ބޭނުމުގައި، ވިޔަފާރިއާއި ވަރަށް ވާހަކަތަކުގައި ހާލަތު އެކަށީގެންވާ ބަޔަކު ކުރިއަށް ގެންދިޔުމުގެ ހިދުމަތް، އެ ބޭރުގެ 4 ވަނަ ބާބުގެ ގޮތުގައި އިޖުތިމާޢީ ފަރާތުގެ ބޭނުމާ ގުޅޭ. އެ މުއައްސަސާތަކާއި ކުރިއަށްގެންދެވޭ އިޖުތިމާޢީ މި ކުރަނީ ދެމަގުގައި ބޭނުން ޙާލަތެއްގައި އިޖުތިމާޢީ ބާރު، ހިސާބުތަކަށް ފައިދާ މުއައްސަސާތަކާއި ފަރާތްތަކުން އިޖުތިމާޢީ ބޭނުންތަކާއި މުޅި ވަސީލަތް، ރައްޔިތުން ސަލާމަތް ކުރުމުގައި އިޖުތިމާޢީ ހިއްސާ ފައިދާ މުއައްސަސާތަކާއި އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީ ކުރުން އިޖުތިމާޢީ ދާއިރާތަކަށް، އަދި ބޭނުންތަކަށް ވަޒީފާ ދޭ، ވަރަށް ވަރަށް ރައްޔިތުންނަށް ވަނީ އިޤްތިޞާދީ ކަންކަމާ ފައިދާވާ ހިދުމަތް

ހުށަހެޅިގެންދާ މައްސަލަތަކެއް. ބައެއް ފަހަރަށް އެ ބޭފުޅުން ތަޢާރުފުކުރައްވާ ބައެއް ރިފޯމުތަކަކީ، އޭގެ ސަބަބުން އޭގެ މަސްދަރު ހާމަކޮށްދީ ކަމަށް ވާނަމަ، އެޖެންޑާގައި އެ ބޭފުޅުންގެ ފިކުރާއަށް ވެސް އަދި ދުވި މަސައްކަތްތަކުގެ ސަބަބު ކަމަށް ވެސް، އަދި ކުރިއަށް އޮތް ތަނުގައި އެ މަސައްކަތްތަކަށް ހުރަސް ވެސް އެޅިގެންދާނެ ބޮޑުވި، ވަރަށް އެޖެންޑާގައި ދަތިއުނދަގޫ މަސައްކަތްތަކެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ހެއްކާ ބާކީ ބިލު ފާސްކުރަން ހުށަހަޅާއިރު، އަޅުގަނޑު ހިތުން މި މަޖިލީހުގައި ތިއްބެވި ބޭފުޅުންނަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މި ވާހަކަދެއްކި ކަންތައްތަކުގެ މައްޗަށް، މިއީ ޤައުމުގެ މުސްތަޤްބަލަށް، އަޅުގަނޑުމެން މިކުރާ މަސައްކަތްތަކުގެ ސަބަބުން، ހާއްސަކޮށް މީޑިއާއަށް އޭގެ ސަބަބުން ކޮންމެ ނުރައްކާ އަސަރުތަކާ ދިމާވާތީ ވަރަށް ފުންކޮށް ވިސްނަވާން ބޭފުޅުން ކަމަށް ހަމަގައިމު ވެސް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. ސަބަބަކީ، އަޅުގަނޑުމެން އެންމެން ވެސް މި ދައުލަތުގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ވާހަކަ. އަޅުގަނޑުމެން އެންމެން ވެސް މި ދައުލަތަށް، 3 ބާރުގެ އުސޫލުތަކުން ވެސް އަދި އެންމެ ފުރިހަމައަށް ސަރުކާރުން ކުރާ ކަންތައްތައް ވެސް އާންމުކޮށް މި ހިނގާ ކަންތައްތައް ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނާ ހަމައަށް ފޯރުކޮށްދެނީ ކަމަށް. އެކަންކަމުގެ އެންމެ ފުރިހަމަ ދައުރެއް އަދާކުރަނީ މީޑިއާ ކަމަށް. އެހެންކަމަށްވާއިރު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މަސްދަރު ހާމަކުރުމުގެ މި މައްސަލައިގައި އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ބިލު ފާސްކުރުމުގެ ކުރިން އިތުރަށް ވިސްނުން ބޭނުންވާނެ ކަމެއް. އަދި މިކަމުގައި މި އޮތް ގޮތް؛ މިހާރު މި އޮތް ގޮތް ވެސް އިތުރަށް ހަމަޖައްސަންޖެހޭ ކަމެއް. ހާއްސަކޮށް މީޑިއާ، ހާއްސަ ގޮތެއްގައި މިއަދު މި އޮތް ގޮތް؛ އެ ބޭފުޅުންގެ މަސައްކަތްކުރާއިރު އެ ކަންކަން ހުރި ގޮތުން އަދި މި ފަދަ އަޅުގަނޑުމެން މީޑިއާތަކުގައި މަސައްކަތްކުރާ ފަރާތްތަކަށް ހުރި ދުވަސްފަރާއި، ހަމައެކަނި ސަރުކާރުގެ އިޝްތިހާރުތަކާ ހިނގާނެ ނުލިބި ތަނުގައި ކަންކަން ނެތުމާއި، މި ހުރިހާ ކަމަކާ ދިމާވެގެން ވަރަށް ހަނި ދާއިރާއެއްގައި ވަރަށް ދަތިތަކާއެކު މަސައްކަތްކުރަމުންދާ ފަރާތްތަކެއް. ކުންފުނިތަކުން ލިބޭ ސްޓާފުންނަށް ކުންފުނިތަކުން ދޭ އުޖޫރައިން ހަމަ މުސާރަ ވެސް ކަނޑައަޅާފައި ކަމަށް ވެއްޖެއްޔާ ހުއްޓޭ ހިސާބަށް ދާ މީޑިއާތައް މިއަދު އެބަހުރި. އެހެންވީމާ، މި ބޮޑެތި ކަމެއް ކަމަށް ވެސް ދެކެން، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރިއަށް އޮތް ތަނުގައި އެއީ މި ފުރުސަތުގައި ވެސް، ސިފަވެގެންދާ ކުރުމުގައި މީހުން، އެންމެން އޮތް ފުރުސަތުގައި މީހުން ޒަމާނީ ހިނގައިދާން ބޯޓެއް ކަމެއްއޮތް ފަދައިން، އަދި އާންމުންނަށް ހާމަކޮށް ނޫސްވެރިން ހާމަކުރާ މިހާރު ވަރަށް ބޮޑު މިއަދު ބާރު ވަރަށް ބޮޑު ކުރެވިގެން ހިނގައިދާނެ ކަމެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއީ އަޅުގަނޑު ހިތުން އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ކޮންމެ މިހާރު ވެސް ވަރަށް ވިސްނަވާންޖެހޭ ކަމެއް. މަސްދަރު ހާމަކުރުން އަޅުގަނޑުމެން ކިހާސަބަބުތަކުން ކޮންޓްރޯލުކުރަނީ؟ ކިހިނެއްތޯ މިކަން ކުރިއަށް ގެންދަނީ؟ އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ތެދެއް، މީޑިއާތަކާ ވެސް ޖެންޑާދާރު ބައެއް. އަޅުގަނޑުމެން މި ކުރަން އުޅޭ މަސައްކަތް މީޑިއާތަކާ ގުޅުވައިލުމެއް ވެގެން އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުން މިއަދު ތަރައްޤީގެ ހައްލެއް ނެތިދާނެ ކަމަށް ވާނަމަ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ މީގެ ސަބަބުން އަޅުގަނޑުމެންގެ އިޤްތިޞާދަށް ބޮޑު ގެއްލުމެއް ލިބިދާނެ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު؛ އަޅުގަނޑު މި މާބޮޑަށް އޮޅުންނާރަނިސް، މި މާއްދާ އަޅުގަނޑު ހިތުން ކިޔައިދޭނަން. މި 136 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)- މަސްދަރު ހާމަކުރާކަށްނުޖެހޭ. 130 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)- ނޫސްވެރިޔާގެ މަސްދަރު ހާމަކުރުމަށް މަޖުބޫރުނުކުރުން. (ހ)- ނޫސްވެރިއެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން އެ ނޫސްވެރިޔަކަށް އެއްވެސް ފަރާތަކުން މަޖުބޫރުކޮށް ދީފައިވާ މަސްދަރު ހާމަނުކުރުން ކަމުގައި އެ ނޫސްވެރިޔާގެ ވަޒީފާ ނުވަތަ ދިރުމަށް އަނިޔާކުރުމުގެ މައްސަލައަކާ ބިނާކޮށް ކަމުގައި ވާނަމަ، އެ މައުލޫމާތު ދިން ފަރާތުގެ ނަމާއި ނުވަތަ ފަރާތެއް ހާމަކުރާކަށް ނުޖެހޭނެ ނުވަތަ ހަމަވުމަށް އުޅޭއިރު ފެނުން އެއްވެސް މައުލޫމާތެއް ހިއްސާކުރުމަށް އެ ނޫސްވެރިޔާގެ މައްޗަށް ނުވަތަ އޭނާ ވަޒީފާ ހަމަޖެހޭ ބޭނުމަކަށް އެއްވެސް ގޮތަކަށް ވަކިވާކަށް ނުޖެހޭނެ. ދެން އަޅުގަނޑު ހިތުން މިހަމަވެރު ވަކި ސާފުކޮށް ނޫސްވެރިޔާގެ މަސްދަރު ހާމަނުކުރަން ޖެހޭ ކަމަށް. އަޅުގަނޑުމެން ހިތަށް، ވަރަށް ބޮޑު އެޑްވާންސް ބިލެއް ކަމަށް. އެހެންވީމާ، މިހާރު މި ބިލުގައި އޮތް ގޮތް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ބަހައްޓަވައިދެއްވުމަކީ ބޭނުންތެރި ކަމެއް. ފެލިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ ޝަފީޤް.

ފެލިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ ޝަފީޤް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހުއްދަ ބާރު ގާނޫނީ، މިހާރު މި ރާއްޖޭގައި މި ދައުލަތުގެ ގާނޫނު 1976 ވަނަ އަހަރު ހެދިފައިވާ ގާނޫނެއް، ވަރަށް ފުރަތަމަ ފާސްކުރި، ގާނޫނުގެ ގާނޫނެއް. އެހެންނަމަވެސް، މިހާރު ސަރުކާރު ވިއްސަކަށް ސަރުކާރުގެ ބިލެއް ގާނޫނުތަކަށް ބަދަލުކުރެވޭން މި ދަނީ. އެ މަޖިލީހުގައި ހުށަހެޅި ވަރަށް މުހިއްމު ބިލެއް، ވަރަށް މުހިއްމު މަސައްކަތެއް ޖެހިފައި ހުރި ކަމަށްވާތީ ވަރަށް މުހިއްމު މަސައްކަތެއް މި މަސައްކަތެއް. މި މަސައްކަތުގެ ތެރޭގައި މިހާރު ވަރަށް ބޭނުން ސަރުކާރުން، ކަނބަލުން ގާނޫނީ ގޮތުން ނޫސްވެރިންގެ ވަރަށް ބޮޑު ކަނބަލުން ފުރުޞަތުތައް ދެވިފައިވާ މާއްދާއެއް މި ބިލުގެ 136 ވަނަ މާއްދާއަކީ. ދެން، މި މަޖިލީހަށް މި ބިލު ތަޢާރަފުކުރިގެން އިތުރުކުރައްވާ ބަދަލު އޮތް ދުވަހު ހުރި އަޅުގަނޑު ވެސް މި މާއްދާގެ ކަނބަލުވާ ގޮތް ގޮތުން މި މަޖިލީހުގައި ވާހަކަދެއްކިން. އެހެންނަމަވެސް، ބިލު ކުރިން މަޢުލޫމާތުގައި ބަދަލުކުރުމުގެ ދިރާސާކުރުމުގެ މުއްދަތު، މިފަދަ ފަރާތްތަކަކާ ވެސް ފުރުޞަތެއް ދެއްކުމުގެ ވެސް ދުވަސް. އެގޮތުން، މާލޭގައި ވެސް މިފަދަ ކައުންސިލްތައް ޖަރީދާތައް އެސޯސިއޭޝަނުގެ ބައިވެރިން ޖޫން 15 ވަނަ ދުވަހު ކުރިއަށް އޮތް ބައްދަލުވުމެއް އެ ބައިވެރިންގެ ހިޔާލުތައް ހޯދައިލެވި. ދެކޮޅަށް އެ ބައިވެރިން ހޯދައިދެއްވި، އެ މާއްދާ އޮތް ގޮތަށް އުވާލަން. އެހެންނަމަވެސް، ވާހަކަދައްކާލުމުގައި މިހާރަށް ޖެހިފައިވާ އޭނާގެ ފުރުޞަތުގައި ވެސް ހުރިހާ މީހުންނަށް މަސްދަރު ހާމަކުރުން، ވަކި ހާމަކޮށްފައި މަސްދަރު ހާމަކުރަން އެއީ ކަނބަލުން ކަމެއް ކަމަށް، އަދި

އެކަން ކުރަން އެންގޭނީ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުން ކަމަށް ނިންމައި، އެކަމަކު އިސްލާހުތަކެއް އަޅުގަނޑުމެން ގެނައީ. އަދި ހޯއްސަވަ ގޮތުގައި މުޤައްރިރުގެ ވާހަކައިގައި ވެސް ފާހަގަކުރައްވައިދީ، 22 އިދާރާއަކާ އަޅުގަނޑުމެން ބައްދަލުކުރި ވާހަކަ. އެ އިދާރާތަކުގެ ހުރިހާ ބޭފުޅުން ވެސް އިއްތިފާޤުވެވަޑައިގަންނަވާ އެ މާއްދާ އޮންނަންޖެހޭ ކަމަށް. މަސްދަރު ހާމަކުރުމުން އެއީ، ހައްލެއް ނޫން ކަމަށް. ކޮންމެ ވެސް ހިސާބެއްގައި މަސްދަރު ހާމަކުރަންޖެހޭ ކަމަށް. ދެންމެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ދީ ވިދާޅުވި، އެ މާއްދާގެ އަރިހުގައި ސުޕްރީމްކޯޓަށް މި އޮންނަނީ ސަރުކާރުގެ މަސްދަރު ހާމަކުރުމަށް މަޖުބޫރުކުރުވުން. މަޖުބޫރެއް ނުކުރެވޭނެ މި މާއްދާގައި މި ބުނަނީ. މީގެ (ނ)ގައި މި ބުނަނީ، މި މާއްދާގެ (ހ)ގައި އެހެން ގޮތް ނަމަވެސް، ޝަރީޢަތުގެ ކޮމިޓީގައި ގޮތަށް ސަރުކާރު ގޮތުން ހުރި ކަންތައްތަކުގެ މައުލޫމާތުތަކާއި ފިނޭންޝަލް ގޮތުން ނުވަތަ ޕްރޮސީޖަރަލް ޖެނެރަލް ނުވަތަ ތިޔާޖަތުތަކާ ގުޅިގެން ނުވަތަ ދައުލަތުގެ ގުޅުން ނުވަތަ ނުކުތާތަކުގެ މަސްދަރު ހާމަކުރުމަށް އެދި ހުށަހެޅުމުން ފަދަ ހާލަތްތަކެއްގައި އެ މަސްދަރު ހާމަކުރަން ޝަރީޢަތުން އަމުރުކުރެވިދާނެ. އެގޮތުން މަސްދަރު ހާމަކުރަން އަމުރުކުރެވޭނީ އަންނަނިވި ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށްގެން އެއީ، ވަކިން މިންގަނޑުން އެ ކަންކަން ސާބިތުވާނަމައެވެ. ދެން ފަހަރު މި އަންނަނީ އަދަދުތަކުގައި. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނުއަސާސީގެ ފަހުން ގެނެސް ކަންބޮޑުވުމަކީ ޖަރީމާތަކުގެ ގާނޫނު؛ ޖަރީމާތަކުގެ ގާނޫނުތަކުން ކަން ގޮތަކަށް ބަދަލުކޮށްގެން ވިދާޅުވެފައިވާތީ. ޖަރީމާތަކުގެ ގާނޫނުގައި ޖަރީމާތަކާ ގާނޫނާ ކޮޅަށް އަންނަނީ. ދެން ޤާނޫނީ ސަލާމަތަށް ބޮޑު ކަމަށް ނުވަތަ ގާނޫނާ ހިނގައިގަތީ؟ ސިފައިންގެ ގާނޫނުގައި އެކަން ފަރާތްތަކުގެ އަންނަނީ. ބޭނުން ކޮބާ، އަޅުގަނޑު ދެކެން ޝަރީޢަތްތަކުގެ ހުށަހަޅާ ހުރި ގޮތުން، އެ ބޭފުޅުންގެ ކަންބޮޑުވުންތަކާއި އެއްގޮތަށް ބަދަލުތަކެއް. އެގޮތުން ކަންކަން ހިނގައިދާން ކަމަށް އެ ބޭފުޅުންނަށް ހިފެހެއްޓުން. ރަނގަޅު! ދެވުނު މުޅާވެރިއެއްގައި އޮތް ގިނަދުވަސް މިހާ ރަނގަޅު މަސައްކަތް ބިރުގަނޑަށް. އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ ނުކުންފިއްޔާ ގޮތަށް އުޅުނީތީ ޖަލްސާތަކުގެ މިހާރު. މިހާރު ވެސް އެ ދެއްކެވި އަރިހުގައި ހިފަހައްޓާ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު މި ވަނީ އެ އަސްލުތަކަށް، ގާނޫނުތަކާއި، ގަވާއިދުތަކާ އެ ހުރިހާ އެއްބާރު ބަދަލުކޮށްފާނެ. އެ ހާލަތު އަޅުގަނޑު ނުދެން ގޮތަށް އެކަންކަން މި ވަނީ ބަދަލުކޮށްފާނެ. ހިފަހައްޓާ ހުރިހާ ބޭފުޅުން ފިޔަވައި ވަޒީފާތަކުގައި ވިސްނަމުންދާ، އެކަން އެގޮތުން ނުވާން ވަރަށް ތަފާސްހިސާބު ވަރަށް އަޅުގަނޑުމެން މި އުޅުނީ ގާނޫނުތަކުގައި ހިމެނޭ. މީގެ އެ ދެވަނަ ނޫން. ނުކުންނަންޖެހޭ އަޅުގަނޑު ތަފާސްހިސާބު، ގާނޫނުގެ ފެށުނީ އެ ބޭފުޅުންގެ އަދާއި، ދާއިރާ، ގަވާމުއި، މި ހުރިހާ އެއްބާރު ބަންދުކުރުމުގެ ވިސްނުމެއް މި އިއްތިފާޤްވެސް މަޖިލީހުގެ ނަތީޖާ. ހަމަ ތަފާސްހިސާބު ވެސް މި އިއްތިފާޤުގައި މަޖިލީހުގެ މެޖޯރިޓީ ފެންބަރުނިސްބަތް އެ ވިސްނުމަކީ މަސައްކަތްކުރުމުގެ ބޭފުޅުންނަށް ނޫން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންގެ ގާއިމުކޮށް ކަންކަން ހިނގައި ހުރި ގޮތުން ފަރާތަކުގެ ނުކުންނަން ހިފުދާނެ، އަނެއްކާވެސް މި ދަނީ އެ މިސްރާބަށް. އެހެންވީމާ، ކަމަށް ފެނޭ، އެ ބޭފުޅުން ސިޓީ ވިދާޅުވި ގޮތަށް އެ އިސްލާހު މި ބިލުގައި ހިމަނައި ނުވާތީ، އެ ބޭފުޅުންގެ ކަންބޮޑުވުން އޮޅި ކަމަށް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވޭ، މި ބިލަށް އިސްލާހު

ހުށަހެޅުމަށް އިއްތިހާދުގެ ބާރަ ޖެހުމާ ހަމައަށް ފުރުސަތު ލިބިފައި އޮތީ މެންބަރުންނަށް ވެސް. އެ އިސްލާހު އަޅުގަނޑު ހަމަގައިމު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެ އިސްލާހު ފާސްނުވީ މެންދުރުކުރަން. އެ ޖަމްޢިއްޔާއިން ނަގާފައި އޮތް ބާރުތަކެއްގެ ގޮތުގައި އޮތީ އިސްލާހު އަޅުގަނޑުމެން ފާސްނުވީ މެންދުރު ފަހުން، ވަގުތު ފާއިތުވީ ފަހުން. މިހާރު މި އިސްލާހު ހުށަ އަޅުގަނޑުމެން މި ބިލުގެ މިއަދު ޖާގަ ކުޑަކަމުން ގަވާއިދާ ޚިލާފަށް އެ ދުރާލާ މިހާރު މިކަން ކުރެވޭކަށް ނެތީމަ ކުރިއަށް ގެންގޮސް ހިނގުމަށް ނުކެރިގެން ކުރިއަށް ނުގޮސް ހިނގާފައި އޮތީ ހަމަ ހުށަހެޅުން އިއްތިހާދު ނުކުރެވިގެން ކުރިއަށް ވާނެ. ވަރަށް ބާރަށް

ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ކެންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ހުސައިން.

ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ހުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! ހުށަހަޅާ ބިލަށް ހަމަގައިމު ވެސް އަޅުގަނޑު މަޖިލީހުގައި އެންމެ ގިނަ ވަގުތު ހޭދަކޮށްގެން ނިންމާލެވުނު އެއް ބިލު. މި ބިލާ ގުޅޭ ގޮތުން މިއީ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު ވިދާޅުވި ގޮތަށް ވަރަށް ގިނަ ބަހުސްކޮށްގެން، ވަރަށް ގިނަ ގޮތް ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން މި ބިލާ ގުޅޭ މަސައްކަތް ކުރެވި، ވަރަށް ގިނަ އާންމުގޮތުގައިވެސް ބެލިގެން ހުންނަނީ. ދެންމެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް މި ވިދާޅުވި ކަންތައްތަކުން، މި ޤާނޫނުގައި ނުހިމެނިގެން ވެސް މި އުޅުނީ ކަންތައްތަކުން؛ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އަޅުގަނޑުމެން އުސޫލީގޮތުން ވަރަށް މި އިޖުތިމާޢީ އެހެރަސްކުރުމަށް ބަލައި އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްތަކެއް ކުރެވިފައިވާން. އަޅުގަނޑަށް މަޢުލޫމާތު ލިބޭ ގޮތުން، އެ ބިލުގެ އެންމެ ބޮޑު އެއް ކަންކަމަށްޓަކައި މި ވަނީ، އެންމެ ބޮޑު ކަންތައްތަކަކީ މި ވަނީ، ފުއްދަ ސަރުކާރަކީ ކޮބައިކަން ނުވަތަ ފުއްދަ ސަލާމަތަށް ނިކަމެތިވެފައިވާ ފަރާތް ދެކެވޭފަހު ދެއްކެވިކަމުގެ ވެސް މި ބިލުގައި އިނގިރޭސިބަސް، އެހެން ބަސް ފަދަ ދިވެހި ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބާރުގެ ސިފަކަމުގައި ހުރި ކަމެއް. ޤާނޫނުއަސާސީގައި އެބަ އޮވޭ، "ފުއްދަ ސަލާމަތަށް ނިކަމެތިވެފައިވާ ފަރާތް ކަނޑައަޅައި ދެއްކުމަށް" އެ ޤަވާޢިދު ނުވަތަ އެ މާއްދާ އޮތް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 274 ވަނަ މާއްދާގައި އެބަ އޮތް ތަޢާރަފުކުރުމުގައި. އެއާއި މި ބިލުގައި، އެބި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސިޔާދަތަށް ނުވަތަ އިސްތިޤުލާލަށް ނުވަތަ މިނިސްޓަރު ޖަވާބުދާރީ ނުވަތަ މުޢާމަލާތް ބޭނުން ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބިފައިވާ. މިފަދަ ފަރާތްތަކަށް ތަޢާރުފްވާ ހަމަގައިމު ބައިނަލްއަޤުވާމީ ހިނގާ ޢާމްމު ހަރަކާތްތަކެއް ހިފެހެއް. އެހެންނަމަވެސް، ރައްޔިތުންނަށް ލިބިދޭ ޒިންމާދާރު ހައްޤުތަކެއް ބައިނަލްއަޤުވާމީ އެކި ކަންކަމުގެ ޤާނޫނީ ދެމެހެއްޓުމަށް ހަމަ އިންސާނީ ހައްޤުތަކުގެ ގޮތުގައި ޒިންމާދާރު ހިނގާ

ސުލްހަވެރި ހަރަކާތްތަކާއި މީގެތެރޭގައި ނުހިމެނެއެވެ. ހަމަ އެއާއެކީގައި ދުސްތޫރިޔާގެ މަޤްޞަދު ހާސިލުކުރުމަށް ނިންމާ މިހާރު ޖުޑިޝަރީން ނޫން ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަދި އެކަން ނިންމާ ފަރާތަކީ ސިޔާސީ ފަރާތްތަކުން ވެސް ނޫން. އެކަން ނިންމާ ފަރާތަކީ އަޅުގަނޑުމެން މި ދާއިރާ، މިނިވަން ފަރާތްތަކުން ނިންމާ ގޮތް. ދެން ފަރާތްތަކުގެ މިނިވަންކަން ނެތުން، އެއީ އަދި މުޅިން އެހެން ވާހަކައެއް. އެކަމަކު އުސޫލީ ގޮތުން ޑިމޮކްރެޓިކް އަޅުގަނޑުމެން ބިލުގައި ހިމަނާފައި އޮތް ގޮތަކީ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މި ވަގުތަށް ހަމަ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެކަމަކު، ހަމަ ރަނގަޅު ގޮތެއް. އެއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ އެނގޭ، ދުނިޔޭގެ ހާލަތު ބަދަލުވަމުންދާއިރުގައި ހިތްވަރު ނުރައްކާތެރި ހާލަތްތަކާ ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރިމަތިވެދާނެ. އެކަން އަޅުގަނޑުމެން ދިފާޢުކުރުމަށް ވެސް މިހާރު ވަނީ ތައްޔާރުވެފައެވެ. އެހެންވީމާ، ޝަރުޢީ ހަމަޖެހޭ؛ މި ރާއްޖެއަށް ވެސް ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ތަރައްޤީކުރަމުންދާއިރުގައި ކުރި ކަމަށް. އަދި ބޮޑެތި ކަންތައް މަސްލަހަތުގައި ވެސް ކުރިމަތިވާނެ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ބަލައިގަންނަން، އެހެންވީމާ، އެއަށް ހާލަތަށް ރިޢާޔަތްކުރުމުގައި، ފަސޭހައިން ނިންމާ ދައުލަތުގެ ދުސްތޫރިޔާގެ މަޤްޞަދު ހާސިލުކުރުމާ ގޮތް އެނގިފައިނުވާ ބޭނުން ތަފާސްހިސާބުތަކަށް. އެހެންނަމަވެސް، ބިލު މިހާރު ސާފުކޮށް އަދުލުއިންސާފުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ކަންބޮޑުވާ ކަންތައްތަކެއް، އެއީ އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ޤާނޫނީ އެބަ އުފައްދާ އިސްތިސްނާތަކުގެ ތަފްޞީލުތަކެއް ދާއިރާތަކުން. މީގައި އެބަ ހުރި ކަޓަގަރީތަކެއް، އުސޫލުން ގޮތުން އެޓަރނީ ޖެނެރަލް ފުރިހަމަ ކަމުގައި. އެއީ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި ދަރަޖައިގެ، އަޅުގަނޑުމެން އެންމެ މުހިންމު ކަމަކީ ދަރަޖަ ގޮތުން، އެޓަރނީ ޖެނެރަލްއަށް ވަނީ ބާރުތަކެއް ލިބިދީފައި ސިޔާސީ މަޤާމުތަކުގެ ނުފޫޒުން ކަމަށް ބަޔަކަށް ނަގައިގެ އިތުރުން ވިޔަފާރިވެރިންނަށް. އެކަމަކު، އެ ކަމަކީ އަޅުގަނޑަކަށް ހަމަ އެހެންކަމަކަށްވެސް ގޮތެއްގައި ނުކުރެވޭނެ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ކޮންމެ އިސްލާހަކަށްވެސް ވާހަކަ ދައްކަމުން ދާއިރު ހަމަ ހުރިހާ ގޮތްތަކެއް ނުދޭ ގޮތުގައި، ނުވަތަ ރިޕޯޓް މިއަދު ގުޅިގެންދާ ނުވަތަ މިކަން ކަނޑައަޅައިދެވޭ ވަގުތު، ހިއްސާދާރުން ވަގުތު، ކުރީ ސަރުކާރު އަޅުގަނޑުމެން މި ރާއްޖޭ، ކޮމަން އެޓަރނީ ޖެނެރަލް މި ރާއްޖޭ. އެހެންވީމާ، ދުނިޔޭގެ ގިނަ ޤައުމުތަކުގެ ކޮންސްޓިޓިއުޝަންތަކުގައި އެޓަރނީ ޖެނެރަލްއާ ގުޅޭ މާއްދާތަކުގައި އެއްގޮތް ކަމެއް ކަނޑައެޅިފައިވާ ކޮންސްޓިޓިއުޝަންތަކުގައި ވަކި ގޮތްގޮތަށް ނިންމާފައި. ސިޔާސީ ޖަރިމާގެ ގޮތުން ދިރާސާކޮށް ފަރުމާކޮށްފައިވާ ގޮތްތަކާ ބެލުމުގެ ސިޔާސަތާ ގުޅޭ އިދާރީ ހިމެނޭ ސިޔާސަތުތަކުގެ ގަވާޢިދު ގޮތް އިންނަނީ. އެހެންނަމަވެސް، އަދިވެސް ޤާނޫނުގެ އޭގެ މި އިސްލާހު ހުށަހަޅަނިވިގޮތަށް އިޤްތިސާދު، އެ އިސްލާހު އޮންނާނީ މި ބަދަލުކުރަން ބަޔަކުގެ ފަރާތުން ކޮމަން ވަގުތު، އަޅުގަނޑުމެން ކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން ވެސް މި ދިމާވާ ކަމަށް ބަލާއިރު. ހަމަ ޝާހިދުވެސް ބަޔަކަށް ގުޅިގެން ކުރިއަށް ގެންދަވާ ހިންގާ ނިޒާމާއި ހަމައަށް ކަމަކީ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އިޖުތިމާޢީ ގޮތުން އެ މީހާ ކަމަށް ފަހުގައި ހުރި. ނުވަތަ އެ މީހާ ކަނޑައަޅާފައި ހުރި ކޮންމެހެން އެހެން ކަމެއް ބަޔަކަށް ވާ ނުކުރެވޭ އިޖުތިމާޢީ ވާހަކަ. ގާނޫނު އެ މީހާ އިޖުތިމާޢީ އަދާކުރާ ވަރަށް ކަމެއް ވަކިން ހަމަ މީހާ ބޭނުމީ އިޖުތިމާޢީ ނަމޫނާ. އެހެންވީމާ، އިޖުތިމާޢީ އެ މީހާ ކުރާ އަދާކުރޭ. އެއްގޮތް އެކަމަށް

އިޢުތިރާފުވާންޖެހޭނެ ކަމަށް އޭ.ޖީ އޮފީހުން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އިސްލާހުގައި އޮތީމާ އެ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ކަންބޮޑުވާން ކަމެއް. އެގޮތަށް ވެސް އެ އިސްލާހު އައިއްސި ކަމަށް ވަންޏާ، ހަމަގައިމު ވެސް އަޅުގަނޑަށް ވަރަށް އުނދަގޫވާނެ މި ބިލަށް ވޯޓުދޭން. އެހެންވީމާ، ޖުމުލަ ގޮތެއްގައި ދަންނަވަން އޮތީ އަޅުގަނޑުމެން ކޮށްފައިވަނީ ރަނގަޅު މަސައްކަތެއް. ހަމައެއާއެކީގައި އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ދިވެހި ނޫސްވެރިން މި [illegible] [illegible] [illegible] ކަންބޮޑުވާންޖެހޭނެ ކަމެއް މި ގާނޫނުގައި ނޯންނާނެކަމުގެ ޔަޤީންކަން އަޅުގަނޑު ހަމަ އަރުވަން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ވިލިމާލޭ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު އުޝާމް. [illegible] އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ދެންމެ އެ ފާހަގަކުރެއްވި ފަދައިން، މި [illegible] އެބަ [illegible] އެޓަރނީ ޖެނެރަލް އޮފީހުން އިސްލާހުތަކެއް [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]. އެހެންވީމާ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އެ [illegible] އިސްލާހަކީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަޅުގަނޑަށް ފެންނަފެނުމުގައި ޖުޑީޝަރީ ކޮމިޓީން މި ރިޕޯޓު ދިރާސާކޮށް ނިންމުމާ ދެން އެ [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]، ޖުޑީޝަރީ ކޮމިޓީގެ [illegible]؛ [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްލާހުތަކުގެ [illegible] [illegible]. އެހެންކަމުން، [illegible] [illegible] ޖުޑީޝަރީ ކޮމިޓީގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] ޖުޑީޝަރީ ކޮމިޓީ [illegible] [illegible].

ވިލިމާލޭ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު އުޝާމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިހާރު މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވެސް [illegible]، ޖުމުލަ ގޮތެއްގައި މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވެސް [illegible] [illegible]. ދިވެހިރާއްޖޭގައި މިހާރު [illegible] މި [illegible] [illegible] 1974 ވަނަ އަހަރު ފާސްކުރެވިފައިވާ ގާނޫނެއް. އެހެންވީމާ، މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގާނޫނުތަކުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެހެންވީމާ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 136 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] [illegible] 28 ވަނަ މާއްދާއިން ނޫސްވެރިންނަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 136 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި [illegible]

މި އޮތް ވާހަކަތަކެއް. ރަނގަޅު ވާހަކަފުޅެއް! 136 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި މި ބުނަނީ، އެއްވެސް ޤާނޫނަކަށް މަސްދަރު ހާމަކުރަން މަޖުބޫރުކޮށްގެންނުވާނެ. އެހެންނަމަވެސް، ހަމަ އެއާއެކީގައި 136 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގައި އިސްތިސްނާ ހާލަތެއް އެބަ ބަޔާންކުރޭ. (ށ)ގައި މި ބަޔާންކުރަނީ، މި މާއްދާގެ (ހ)ގައި މިހެން އޮތް ކަމުގައި ވިޔަސްވެސް، ޝަރީޢަތުގެ ކުށްތަކާއި އަދި ޤައުމީ ސަލާމަތާ ގުޅުންހުރި ކުށްތަކުގެ މައްސަލަތަކުގައި ތަޙުޤީޤުކުރާ ފަރާތުން އެދިއްޖެ ނަމަ، ވަކި ހާލަތްތަކެއްގައި މަސްދަރު ހާމަކުރަންޖެހޭނެ ކަމަށް. މިގައި ނޫސްވެރިންގެ ވެސް ކަންބޮޑުވުމަކީ މި ވަނީ، ޤައުމީ ސަލާމަތާ ގުޅުންހުރި ކުށްތަކަކީ ކޮބައިކަން އެއްވެސް ގާނޫނެއްގައި ސާފުކޮށްދީފައެއް ނުވޭ. އިޖްތިމާޢީ މުންބަރުން ވާހަކަދައްކަމުން ކުރިން ވިދާޅުވެއްޖެ، ސިފައިންގެ ގާނޫނުގައި އެ ކުށްތަކަކީ ކޮބައިކަން ބަޔާންކޮށްދީފައި އެބަ އޮތް ކަމަށް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑަށް ގަބޫލުކުރެވޭ ސިފައިންގެ ގާނޫނުގައި ވެސް ޤައުމީ ސަލާމަތާ ގުޅުންހުރި ކުށްތަކާ ނުވަތަ މައްސަލަތަކާ ބެހޭގޮތުން ބަޔާންކޮށްދީފައި އޮތް ކަމަށް، އެ ވާހަކަ. ސިފައިންގެ ގާނޫނުގައި ވެސް މި އޮންނަނީ މާނަކޮށްދީފައި، ޤައުމީ މަސްލަހަތު ހިމާޔަތްކުރުމާ ބެހޭގޮތުން. އެއްވެސް ހާލަތެއްގައި ޤައުމީ ސަލާމަތާ ގުޅުންހުރި ކުށްތަކާ ބެހޭ ކަމެއް ސިފައިންގެ ގާނޫނުގައި ވެސް ބަޔާންވެފައި. ހަމަ އެއާއެކީގައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 274 ވަނަ މާއްދާގައި ވެސް މާނަކޮށްދީފައި މި އޮންނަނީ، ޤައުމީ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާ ވާފަދަ ކަމަކާ ބެހޭގޮތުން. މިކަމުން ވެސް ބަޔާންކޮށްފައި ޤައުމީ ސަލާމަތާ ގުޅުންހުރި ކުށްތަކާ ބެހޭ ކަމެއް. އެހެންވީމާ، ނޫސްވެރިންގެ ވެސް މި ކަންބޮޑުވުން މި އޮތީ، ޤައުމީ ސަލާމަތާ ގުޅުންހުރި ކުށްތަކާ ބެހޭކަމެއް އެއްވެސް ޤާނޫނުއަސާސީން އެއް ވެސް ސާފުކޮށްދީފާ ހާލަތެއްގައި މިފަދަ މައްސަލަތަކުގައި މަސްދަރު ހާމަކުރަންޖެހިދާނެ ނަމަ، އެއީ އެ ބާރުވެރިންނަށް ޤާނޫނުއަސާސީން އެ ދިނީ ހައްގެއް ވަރަށް ބޮޑަށް ހިމާޔަތް ލިބޭ ކަމަކަށް ވެގެންނުދާނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ވެސް މި ކަންބޮޑުވުން އެބަ އޮތް. އަޅުގަނޑު ދުސްތޫރީ ގޮތުގައި މިހާރު މި އޮތް ކަރުދާހުގައި؛ އަޅުގަނޑު ވެސް ދުސްތޫރީ ގޮތުގައި މިހާރު މި އޮތް ކަރުދާހުގައި މި ކަމަށް ހަމަޖެހޭ ނުވިސްނުން ކަމުގައި ވިޔަސްވެސް، މި ދުސްތޫރު އަމަލުކުރަން ފެށުމުން މި ދިޔަ 6 މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި މި ކަމަށް އިތުރަށް އަޅުގަނޑުމެން މަޝްވަރާކޮށް މި ކަމަށް އިތުރަށް ހައްލެއް ގެނައުން ވަރަށް މުހިއްމު ކަމެއް. އަދި އެއާއެކީގައި އަޅުގަނޑު ވެސް ފާހަގަކުރާ ގޮތުގައި ކޯޓުން މި ބިލާ ދިމާލަކަށް ނިކުމެލާ އެބަހީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ބޭނުންވާގޮތަށް ވެސް މިހާ ބައިވަރު އިސްލާހުތަކެއް މިދަނޑުން ހުށަހެޅިގެން ނުވާނެ. އެމަރީން ހުށަހަޅާ އިސްލާހުތަކަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމައެކަނި ތާއީދުނުކުރަން. ޖުމްލަ ގޮތެއްގައި މި ބިލުގައި ހުރި ގިނަ ކަންކަމަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވާލަން. ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޚިލާފުވާ ނުކުތާ އެބަ ފާހަގަވޭ. އެ ޤައުމީ ސަލާމަތާ ގުޅޭ ކޮންކަމެއް ކޮބައިތޯ؟ އެ ޤައުމީ ސަލާމަތާ ގުޅޭ ބިރެއް މި ޤައުމުގައި އެބަ އޮތް. އެހެންވީމާ، ޤައުމީ ސަލާމަތާ ގުޅޭ ކޮންކަމެއް ސާފުކޮށްދެއްވާނެ. ޤައުމީ ސަލާމަތަކީ ކޮބައިކަން ޤާނޫނުއަސާސީން އެބަ ބަޔާންކޮށްދޭ. ދެން ޤައުމީ ސަލާމަތާ ގުޅޭ މައްސަލަތަކެއް މި ބިލުގައި އެބަ އިތުރުކޮށް ހިމަނާފައި. އެހެންނަމަވެސް، ޚިލާފުވާ ފަރާތުން، އާދޭ ކޮންކަމެއް ކޮބައިތޯ ޤައުމީ ސަލާމަތާމެދު ގޮތްގޮތުން ބަހާނާވެގެން އަނިޔާނުވާނެ. އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި މިހާރު އެ ބިލު ވަރަށް ހުރަހެއްޓޭ. އެހެންވީމާ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އެ ބިލާ ގުޅޭ ޤަޞްދުން އަދަދުކުރައްވާފައިވެސް ގެންދަވާ، ދެން އެހެން ކަންކަމާ ވެސް ހުސްނަ ގޮތްތަކާ ބައްދަލުވެގެން. ހަމަ ބާރު ބިލު؛ އަޅުގަނޑު އެބަ އޮތް މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފުރުޞަތަކަށް އެދިވަޑައިގެން. އަޅުގަނޑު މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލްއުސްތާޛު އިމްތިޔާޒު ފަހުމީއަށް ފުރުޞަތުއަރުވަން.

މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިމްތިޔާޒު ފަހުމީ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހުށަހެޅި ބިލުގެ ދިރާސާ މަސައްކަތްކުރުމުގައި ކޮމިޓީގެ ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން. ވަރަށް ވަރަށް އިޚްލާސްތެރިކަމާ އެކުގައި ވަރަށް ކޮމިޓީގެ، ވަރަށް ވިސްނުންތެރިކަމާ އެކު ވަރަށް ގިނަ ވަގުތު ދެއްވައިގެން ކުރައްވާ ވަރަށް އިޚްލާސްތެރި މަސައްކަތެއް އަދި ހަމައެހެން، ޚާއްސަކޮށް ކޮމިޓީގެ އިދާރީ މުވައްޒަފުންނަށް. އެ ބައްދަލުވުންތަކުގެ ތަރުތީބުން، އެ ބައްދަލުވުންތަކުގެ ދިރާސާ އެހެން ހުށަހެޅުންތަކާ، އެ ބޭރުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފުރުޞަތުދެއްވި އެހީތެރިކަމުން ބައިވެރިވި ހުރިހާ ބޭފުޅުންނަށް ވަރަށް ބޮޑު ޝުކުރު ދަންނަވަން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އަދި ބޭރުން ވެސް ޤާނޫނީ ގޮތުން ފާހަގަކުރައްވައިގެން ދެއްވި ޤަވާއިދުން، އުސޫލީ ބައެއް ކަންކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ބިލުގެ މަސައްކަތްތަކުން ދިރާސާކުރިއިރު ގަވާއިދު އެބަވޭ. މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް މަސައްކަތްތެރި ދިރާސާކުރުމުގެ ޤަރާރުން މި ބިލު ހުށަހަޅާފައިވާ ބަންދުކުރާ ނިޔަލަށް އެންމެ ވެސް އެކުއެކީގައި، ވަރަށް އެކުވެރި މާޙައުލެއްގައި ރަނގަޅު މަސައްކަތްތަކުން ކުރަމުންދިޔަ. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްތަކާ ގުޅިގެން އެ ބާރުތަކުގެ ހިއްސާކުރުމުގެ ރޮނގުން އަދި ވެސް ގެންދެވުނު. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ހާމަކުރަން ވެސް މަސައްކަތްކޮށް ސުންގަޑިއަކަށް ބިލު ނިންމައި މަޝްވަރާކުރަން ހުއްޓުވައިގެން އެ އަސަރު ގޮތުން ރާސްކުރެވުނު. އަޅުގަނޑުމެން ބިލު ކޮމިޓީން ނިންމުމަށްފަހު ވެސް، އާންމު އުސޫލުތަކުން އެހެން ވިހަ ކޮމިޓީން ނުކުތާ ކަމަށް ކަންކަމަށް؛ އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ހިއްސާކުރަން އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީން ނިންމި މަސައްކަތްތަކާ ގުޅޭ އޭޖެންސީ ވެސް ބައްދަލުކުރީމުން. އެ ބައްދަލުވުންތަކުގައި ވެސް ކޮމިޓީން އެއްމެ ކަމުގައި ވަކި ނަހަދާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހިއްސާކުރެވިދާނެ ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން ބައްދަލުވުމުގައި. ދެން އަޅުގަނޑުމެން އަދި ވަގުތުތަކުން ދުރުގޮތް ބަލަން، މާ ގިނަ ވަގުތުތަކަށް ނުދެވޭނެ ކަމަކު ވެސް. އެ ސުންގަޑިއެއް

އެ ބޭފުޅުންގެ ކޮމިޓީތައް އޮތް ކަމަށް ވަނީ ނަމަ، ހިއްސާކޮށްލުމަށް. އެހެންނަމަވެސް، ބައެއް ކޮމިޓީތަކަށް ދެއްވުމަށްފަހުގައި ދެން ހުރި ކޮމިޓީތަކަށް ދެއްވާނެ ކަމަށް، މިހާރުން މިހާރު ފޮނުއްވަނީ ކަމަށް ވިދާޅުވުމުން ގެންދަވާއިރުގައި، އަޅުގަނޑުމެން އެއް ދުވަހުގެ، އެންމެ ފަހު ދުވަހުގެ 12 ގައި ކޮމިޓީ ފުރި ގޮތަށް 5 ޖަހަންދެން އަޅުގަނޑުމެން އިންތިޒާރުގައި ތިބެންޖެހުނު. ދެން 5 ޖަހާއިރު އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ޖެހޭ ރިޕޯޓު އެއްކޮށް ނިންމައި، ރިޕޯޓް ނޫން، ކޮމިޓީތަކަށް ރިއާޔަތްކުރެވޭން އޮތް ގޮތަށް ބަލާފައި އެކަން ނިންމަން. އެހެންނަމަވެސް، އެ ކޮމިޓީތަކުން ނުލިބި، އަޅުގަނޑުމެން ރިޕޯޓު ހިއްސާކުރުމަށްފަހުގައި ދެ ދުވަހުގެ ފަހުން އަނެއްކާ ކޮމިޓީތަކެއް އަދިވާ އެ ޖެހޭކަން ނެތް. ދެން އެ ކޮމިޓީތަކަށް މިހާރު މި ވަނީ މަޖިލީހަށް އޮޅި ސިފައިގައި އައިއްސަ. އޭގެތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފުރަތަމަ ވަގުތު އޮއްވާ، ރިޕޯޓަށް ކޮމިޓީން ހުށަހެޅުމަށް؛ މާފުކުރައްވާ! އިސްލާހު ހުށަހެޅުމަށް ވަގުތު އޮއްވާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހުށަހެޅުން، އޭ.ޖީ އޮފީހުން ސަބްސެކްޝަނުތަކަށް ފަސް އިސްލާހެއް. އެއީ އިއްޔަކޮޅި ދެންބުނު ޖަހާލު، އިއްޔަކޮޅި ދެންބުނު މުއިއްޖެ ހުށަހަޅުއްވާފައި އެ ވަނީ އެ ބޭފުޅުން ވަގުތު އޮއްވާ އެ ބޭފުޅުން ހިއްސާކުރެއްވި އިސްލާހުތަކެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ވަގުތު ބޭނުން އެކުލަވައި ފާހަގަކޮށްގައި އެ ކަންކަން އެކަށޭގޮތަށް އެ ކަންތައް ކުރިއްޖޭ ބަލަމުންދަނީ. އެހެންނަމަވެސް، އޭގެފަހުން މިހާރު ބަރަބަރަށް އިސްލާހު ޤާނޫނުއަސާސީގައި، ވަކިން ކުރިކުރި؛ އާރުގައި ހުށަހެޅުއްވިއިރު މި ވަގުތުގައި ހުށަހެޅުމުގެ ބޭނުންތެރިކަން އެއްގޮތަކަށް ވެސް ނެތީ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދެކޭތީ ކަހަލަ ބައެއް އިސްލާހުތަކަށް އެބަ ހުރޭ ހުށަހަޅުއްވާފަ. މިސާލަކަށް އިޤްތިޞާދީ މަސްލަހަތުން. އަޅުގަނޑުމެން އާދެވެސް ބުނިން، އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީން ވަގުތު ދިރާސާކުރީމާ، އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް އާރުގެ ބަލައެއްނުގަނޑޫ. އެހެންނަމަވެސް، އެގޮތް ގަބޫލުކުރައްވައި، މިސާލަކަށް އިޤްތިޞާދީ މަސްލަހަތުތަކުގައި މި އޮންނަނީ، ◌ި ކުރުގެ އެންމެހާ އުސޫލުތަކަށް މަޤްބޫލުކުރެވޭ ނަތީ އަމިއްލަ އިޤްތިޞާދުގައި އެއްބަސްވުން؛ އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރި ގޮތަކީ. އެއްބަސްވުމާ އެ އުސޫލުތަކަށް އެއްބަސްވެވޭ، ކޮށްލުމަކީ ކަމަށް އެއްބަސްވުމާ ނިމުނީ. ދެން ޖިންސާ ނުގުޅޭ ބައި އަނެއްކާ އިތުރުކޮށްލާ ޖިންސާއަށް އަޅުގަނޑު ހިތުން ކުރުގެ އިޤްތިޞާދީ ދެން ޖިންސާނަށްޓަކާ ނިސްބަތުން ފަދަ އެހެން މަޖުބޫރުވާއިރުގައި. އެއީ މަޖުބޫރު؛ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި އަންގަވަނީ އެކަން ވެސް ހިމެނުއްވުމަށް. އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީން ބަލައިގަންނަކަށް ނުކެރެން. އެކަމަކު ރިޕޯޓު ހުށަހެޅުއްވުމަށްފަހުގައި އަދިން އަޅުގަނޑު ހިތުން ދިޔާ ދެން ހުށަހެޅުއްވުމަށްޖެހޭކަމަށްވާގެ އިސްލާހުތަކުގެ ނޫން. އާދެ ސަބްސެކްޝަނުގެ އިސްލާހުތަކަށް ނުވާތީ، އަޅުގަނޑުމެން އެހާ ވަގުތު؛ މި ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓު އިސްލާހު ހުށަހެޅުމުގެ ވަގުތުގައި ބޭނުންކުރައްވައިފިނަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް އެދެން. ދެން މަސްއޫލިއްޔަތުގެ މައްސަލައިގައި އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން. އެންމެ ފުރަތަމަ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ އިސްލާހުގައި ހުށަހެޅިން ކަނޑައެޅި، ހަމަ އެއްކޮށްލަން ވެސް؛ އެ ބޭފުޅުން ބުނެފައިވާ ހަމަ އެއްކަމަކަށްވެސް މި ބިލުގައި އެ މާއްދާ ނުހިމެނުނަކަން. ޖެހިލުވުމުގެ، އުނިކުރުމުގެ. އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހެޅިންޏާ ބައްދަލުކޮށް އަދި އަޅުގަނޑުމެން ގެނައި އިސްލާހުގެ ދަނޑިވަޅުގައި އެ ބޭފުޅުން ގޮސްކަށަވަރުކޮށް މި އޭ ހިމަނަންޖެހޭ

އެއްބަސްވުމުގެ ގޮތުގައި ހަމަ ޕަސެންޓޭޖަކީ ގަބޫލުކުރައްވާފަ. ދެން ހުރި ކުދިކުދި މައިނަރ ކަންބޮޑުވުންތަކެއް އެބަހުރި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މިހެން ގެރަންޓީކުރުން ގެސްޓްހައުސްތަކުގެ މިކަން ގެރަންޓީކުރުން ކާމިޔާބު މަސައްކަތް ރިޢާޔަތްކުރައްވާތި. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މި ބުނުއްވިހެން ބަންޑާރަ ނައިބު މިޔާ ބަޔާން މެންބަރުން ތަޢާރަފް ވަރަށް ވާހަކަދެއްކުމުގައި ހުށަހަޅުއްވާފައި ހުންނަ "އެޖެ" އިޖުތިހާދާއި "ގެ" ކަނޑައެޅުމާއި، އެ ބާވަތުގެ އިސްލާހުތަކެއް އެބަ ހުރި. ދެން އެގޮތުގައި އިޤްތިޞާދީ ކޮބައިކަ، އެ އިސްލާހު އެއީ، ބިލުގެ 23 ވަނަ މާއްދާއަށް އަންނަ އިސްލާހު. އެ މިހާރު ވަނީ އަނބުރާ ގެންދާފައި އިނގޭތޯ. އެއީ އެ އިސްލާހު އެއީ ހިމަނާ އުސޫލު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް ހުށަހަޅުއްވާފައި އޮތް އިސްލާހެއް. އަސްލަމް އެ އިސްލާހު އަޅުގަނޑުމެން މަޖިލީހުގެ ވޯޓަށް ދިއުމުގައި ވަނީ އަނބުރާ ގެންދަވާފަ. ދެން ހަމައެއާއެކު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ ޙުސައިނުގެ ކަނޑައެޅުން ހިމެނޭ އިސްލާހު ވެސް ވަނީ ގެންދަވާފަ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އަނބުރާ ގެންދެވި އިސްލާހުތަކާ އިނގޭތޯ، ހުށަހެޅި ބައެއް ގާނޫނު އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ދާއިރާ ޔާން. އަޅުގަނޑުމެން ވޯޓަށް ވިސްނައިން ބަޔާން މިކަމުގެ ސަޕޯޓް އަނބުރާ ގެންދަވައިގެން ހުރި މިހެން މިފަދަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގާނޫނު އަސާސީގެ މި ގާނޫނީ އިސްލާހު ނުވާތީ. އަޅުގަނޑު މި ގާނޫނީ އިސްލާހު ހިމެނޭ ކަމަށް ނިންމަވާށެވެ، އަޅުގަނޑުމެން މި މެންބަރުންނާއި ނިންމަވާއެވެ އަޅުގަނޑު ދެވޭތެ ނިންމަވާނެ. އަޅުގަނޑުމެން ވޯޓު އިނގޭ ބާރުގެ ނިންމަވާ ވަރަށް ހަމަހަމަކޮށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އިޖުތިމާޢީ; ދެން ޖުމްލަކޮށް އިޖުތިމާޢީ އަދި ގޮތުގައެވެ އޮތް ޙަޤީޤަތަކީ ގޮތެއް ހިއްސާކުރެއްވީ. އަޅުގަނޑުމެން ޖަލްސާގެ ކޮމިޓީގައި ޤާނޫނީ ބިލަށް މިކަން ނިންމަވާފައި އޮތް ގޮތް ގޮތް އޮތީ ސަރުކާރުން ގޮތެއް، ރަނގަޅު ގޮތެއް، ފުރިހަމަ ގޮތެއް.

{9.5}- އަޅުގަނޑު މިހާރު މި އެނބުރިލާނީ އެޖެންޑާ އައިޓަމް 9.5 އަށް. ގާނޫނުގެ ދަށުން ހަދަންޖެހޭ ގަވާއިދުތައް އާ ގާނޫނުތަކުގައި ބާރުލިބިދީފައިވާ ގަވާއިދުތަކުގައި؛ އެ އައިޓަމުގެ ދިރާސާކުރެވޭ ކޮމިޓީގައި އަޅުގަނޑު މި ބިލުގެ ތިންވަނަ ރިޕޯޓް ރިޕޯޓް. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 87 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން އެ މާއްދާގެ (ށ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، ތިނަދޫ ކުޅުދާ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ފައިސަލް ހުށަހަޅުއްވާ ފަރާތުން ބިލަށް ބިލުގެ ތިންވަނަ ރިޕޯޓު. އަނބުރާގެންދަވާފައިވާ ދަށުން 76 ވަނަ މާއްދާ ކިޔުމުގައި ރިޕޯޓް ފޮނުވީ ކޮމިޓީ ހަވާލުވެ އޮތްއިރު. އަޅުގަނޑު ހަރަކާތް ގޮތުގައި އެ ކޮމިޓީގައި ހުށަހެޅި 6 މާއްދާއެއް، 7 މާއްދާއެއް، ޝަރީޢަތް ރިޕޯޓާއި ކިޔުމަށް ހުރި ބައްލަވާނެ ކޮމިޓީގައި ހުށަހެޅި ގޮތެއް. އެ ނިމުނީ. 76 ވަނަ އަހަރުއްސުރެ ފެށި، މި 1922 ވަނަ އަހަރާ ހަމައަށް، 2022 ވަނަ އަހަރާ ހަމައަށް އަޅުގަނޑުމެން މި އައީ ރިޕޯޓު ދެއް ކޮމިޓީއެއް ހަމަ ގޮތުގައި

ނެތި. ދެން މިހާރު އެބަ ސާފުވާނެ، ދެ ކޮމިޓީން ފެންނަނީ ކޮބައިތޯ ވެސް، ރިޕޯޓަކީ ކޮބައިތޯ ވެސް، ރިޕޯޓާއި ގެންނާނެ ހާލަތަކީ ކޮބައިތޯ ވެސް، ހުއްޓާ ގުޅޭ ގިނަ ކަންކަން މިހިރީ ސާފުވެފަ. އަޅުގަނޑު އަނެއްކާވެސް އިލްތިމާސްކުރަނީ ބަންޑާރަ ނައިބު ދެން މިގޮތަށް އަމިއްލައަށް ނުކުރެވޭނެ! އެޖެންޑާ އައިޓަމް 9.5 އަޅުގަނޑު މި ފުރުސަތު އަރުވަނީ ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް.

ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އާމިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގާނޫނުތަކުގެ ދަށުން ހަދަންޖެހޭ ގަވާއިދުތަކެއް އެ ގާނޫނުގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ބައެއް މިނިސްޓްރީތަކުންނާއި ސަރުކާރުގެ އިދާރާތަކުން ހަދައިނުވާ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ މައްސަލަ، މި ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު. މި ރިޕޯޓަކީ ބައެއް މިނިސްޓްރީތަކުންނާއި ސަރުކާރުގެ އިދާރާތަކުން އެ އިދާރާތަކުގެ މަސްއޫލިއްޔަތާ ގުޅޭ ގާނޫނުތަކުގެ ދަށުން ހަދަންޖެހޭ ގަވާއިދުތަކެއް އެ ގާނޫނުގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި އެކުލަވައިލައިފައިނުވާތީވެ މި ކޮމިޓީގެ ސަމާލުކަމަށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ގެނެސްދިނުމުން، އަޅުގަނޑުމެން ބަލައި ދިރާސާކުރި މައްސަލަތައް. މި މައްސަލަ ދިރާސާކުރުމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ރިޢާޔަތްކުރީ މި ރިޕޯޓުގެ ނަންބަރު 2ގައި ހިމެނިފައިވޭ. ކުރުކޮށްލުމަށް ޖަދުވަލި އަޅުގަނޑު ތަންކޮޅެއް ކުރުކޮށް ސަމަރީކޮށްލާނަން. އަދި ހަމަ އާއްމުކޮށް މި ރިޕޯޓުގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގައި ކޮމިޓީން މަސައްކަތް ކުރިއަށްދިޔަ ގޮތް ބަޔާންކުރަމުން، މި ދެންނެވި ރިޕޯޓުގައި އަޅުގަނޑުމެން މި އިޝާރާތްކުރި 3 މުއައްސަސާއަކުން ފޮނުވި ޓްރާންސްޕޯޓް އޮތޯރިޓީ، މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިޝަރީޒް، މޯލްޑިވްސް އިންލޭންޑް ރެވެނިއު އޮތޯރިޓީ އަދި މިނިސްޓްރީ އޮފް އެންވަޔަރަންމަންޓް، ކްލައިމެޓް ޗޭންޖް އެންޑް ޓެކްނޮލޮޖީގެ ފަރާތުން ގަވާއިދުތަކާ ގުޅޭ ކަންކަން ކޮމިޓީއަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ގަވާއިދުތައް ރިޕޯޓުގައި ހިމެނިފައިވޭ. މި ކަންކަމުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް މަސައްކަތްކުރި ގޮތުގެ ކަންކަން އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލާނަން. ރައްޔިތުންނަށް ފަހިވާނެ ގޮތަށް ގަވާއިދުތަކާ އެއްގޮތްވާ ކަމަކީ ކަމާބެހޭ މުއައްސަސާތަކުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު، މިކަމަށް ހައްލެއް ހޯދުމަށް ގަވާއިދުތަކާ ގުޅޭ ޢަމަލުކުރުން ފެށުން. މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ދަށުން އެކުލަވައިލާފައިވާ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ގުޅޭ ގަވާއިދުތައް މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިޝަރީޒް، މޯލްޑިވްސް އިންލޭންޑް ރެވެނިއު އޮތޯރިޓީގައި ދިރާސާކުރެވުނު. މަސްއޫލިއްޔަތު އެ މިނިސްޓްރީއަށް ފެންނާނެ ފިޔަވަޅުތައް ތަރުތީބުކޮށް ދިރާސާކުރުމުގެ ބޭނުމުގައި ފޮނުވާފައިވާ ގާނޫނީ ބަދަލުތައް ހުށަހަޅަމުން، ދުވަސްކޮޅެއް ފަހުން އެކަމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ދިމާވާ ގޮތް ދެއްކުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިޝަރީޒް، މޯލްޑިވްސް އިންލޭންޑް ރެވެނިއު އޮތޯރިޓީގެ ގަވާއިދުތަކާ ގުޅޭ މަސައްކަތްތައް ދިރާސާކުރެވުނު. އިންތިޒާމް ކުރެވިފައިވާ ސަރަޙައްދުގެ މިނިސްޓްރީން؛ އެއީ މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިޝަރީޒް، މޯލްޑިވްސް އިންލޭންޑް ރެވެނިއު އޮތޯރިޓީއާއި، ފަހުން ދިރާސާކުރުމަށް މާލިއްޔަތާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ

ވީހާވެސް އަވަހަކަށް އެކުލަވައިލުމުގެ މަސައްކަތް މިނިސްޓްރީން ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް. ފެނާއި ނަރުދަމާގެ ނިޒާމު ގާއިމުކުރުމަށް ބޭނުންކުރާ ސާމާނު ޓެސްޓުކޮށް ސެޓިފައިކުރާނެ ގޮތުގެ ގަވާއިދު ކަމާ ގުޅޭ އިދާރާތަކުގެ މަޝްވަރާއާ އެކު ވީހާވެސް އަވަހަކަށް އެކުލަވައިލުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް އެންވަޔަރަންމަންޓް، ކްލައިމެޓް ޗޭންޖް އެންޑް ޓެކްނޮލޮޖީގައި ދަންނަވަމުން. ފެނާއި ނަރުދަމާގެ މިންގަނޑާބެހޭ ކަންތައްތައް ރެގިއުލޭޓްކުރުމާއި އެ ކަންތައްތައް ޓެސްޓުކުރެވޭނެ ޕޮލިސީއާއި ގައިޑްލައިންސް ކަމަށް ވާތީ، އެކަމަށް ބޭނުންވާ ފައިސާ 2020 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ހިމަނައިދިނުމަށް މާލިއްޔަތު މިނިސްޓްރީގައި ދަންނަވަމުން. އަދި ގާނޫނު ނަންބަރު 9/2021 (ކްލައިމެޓް އެމަރޖެންސީ ގާނޫނު)ގެ ދަށުން ގާއިމުވާ ޕްރޮޓޮކޯލްތަކާއި، ކާބަން ބަޖެޓް އެކުލަވައިލުމަށް ބޭނުންވާ ފައިސާ 2023 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ހިމަނައިދިނުމަށް މާލިއްޔަތު މިނިސްޓްރީގައި ދަންނަވަމުން. އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މި ވާހަކަދައްކަނީ ބޮޑުކޮށް، ސަބަބަކީ، މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ބައެއް މުއައްސަސާތަކުން ފައިސާގެ ދަތިކަމުގެ ވާހަކައާއި، ބައެއް ރިސޯސް ދަތިކަމުގެ ވާހަކަ ފާހަގަކުރެވިފައިވޭ. އާދެ! މި ހުރިހާ ކަންތައްތަކަކީ ރިޕޯޓުގައި ކޮމިޓީގެ ނިންމުން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން. މި މަސައްކަތާ ދެ ކޮމިޓީން ކޮމިޓީގައި ކުރި މަޝްވަރާތަކުގައި، މެންބަރުން ފާޅުކުރައްވާފައިވާ ހިޔާލުތަކާއި، ކަމާ ގުޅޭ 3 އިދާރާއާ ބައްދަލުކޮށް ކޮމިޓީއަށް ލިބިފައިވާ މަޢުލޫމާތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، މަޝްވަރާކުރުމުން ދެ ކޮމިޓީއަށް ފޯރުކޮށްދެއްވި ހިޔާލާ އެކު ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓު މަޖިލީހަށް ފޮނުއްވައިދެއްވާ ގޮތަށް ނިންމަވައިދެއްވުމަށް އަދި ނިންމީ 26 ޖޫން 2022ގައި ބޭއްވި، މި ކޮމިޓީގެ މި އަހަރުގެ 11 ވަނަ ބައްދަލުވުމުގައި ކޮމިޓީއަށް އެ ވަގުތު ހާޒިރުވި ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އިއްތިފާގުން މި މަސައްކަތް ނިންމިން. ވީމާ، ކޮމިޓީން ނިންމާފައިވާ މި ރިޕޯޓު ދެން ކޮމިޓީ ނިންމަވައިދެއްވުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 111 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، މި ރިޕޯޓު މި މަޖިލީހަށް އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން. އަދި މި ރިޕޯޓުގައި ކޮމިޓީން ފުރިހަމަކޮށް ކޮމިޓީގެ ރިޕޯޓު ޖަދުވަލު 1ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާނެ. އަދި މި މަސައްކަތުގައި ކޮމިޓީގެ ހުރިހާ އިސްލާހީ ކޮމިޓީން ދެއްވި އެއްބާރުލުމަށް ޝުކުރު ބޭނުން ދަންނަވަން. އަދި މި ދައުރުގެ ކޮމިޓީގައި މި މަސައްކަތުގައި އިސްނަގައި ބޭފުޅުން ކުރެއްވި މަސައްކަތަށް ވަރަށް އިޚްލާސްތެރިކަމާ އެކު އަޅުގަނޑު ޝުކުރު ދަންނަވަން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތު ހުޅުވާލަދޭނީ މި ރިޕޯޓާ ގުޅޭ ގޮތުން ބަހުސްކުރުމުގެ ފުރުޞަތު. ކޮންމެ ސިޔާސީ ޕާޓީއަކަށް އެއް ފުރުޞަތު އަޅުގަނޑު އަރުވަން. އަޅުގަނޑުމެން ފުރަތަމަ ނަގާނަން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ފުރުޞަތަށް އެދިވަޑައިގަންނަވާ. އެހެންނަމަވެސް، ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ޕާޓީގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުސައިން އަޒީޒު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެން އަބަދުވެސް ދައްކާ ވާހަކައެއް މިއީ، ގަވާއިދު ހެދުމުގެ މި މާއްދާ މި ގާނޫނުގައި ލިޔުމުން މި ވާ ގޮތަށް، މިނިސްޓްރީތަކުން ދެން އެ މީހުން ބޭނުންވާ ކަންތައްތައް ގާނޫނުގެ ބާރު ކެނޑޭވަރަށް ގަވާއިދު އެބަ ހަދާ. އެހެންވީމާ، މި ގާނޫނުތަކަށް ފާސްކުރާއިރު އަޅުގަނޑަށް ފެންނަ ގޮތުގައި މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ލިޔަންވުއްޖެ، އިދާރީ ގޮތުން ގާނޫނު ހިންގުމަށް ހަދަންޖެހޭ ގަވާއިދު މިނިސްޓްރީތަކުން ހެދީ. އެހެންނޫނީ ހަމަ އެއްބައި ފަހަރު ގަވާއިދު ނުހެދި ދިގުލައިގެންދަނީ. ދެން ވާންވާއެއް ނޫނޭ. މިހެން އުޅެންޖެހޭ ގޮތެއް ނޫނޭ. ޖުރިމަނާ ވެސް ވަނީ. ޖުރިމަނާއަށް އަރާވަރު އިތުރުވެގެންދަނީ. އެ މިހުންނަނީ ޖުރިމަނާ ވާ ކަމެއް ވެސް ނޫނޭ. އެހެންވީމާ، މިހެން ހުންނަ ކަންތައްތައް އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ޖެހޭ ވިޔާފެސް ބޭޖެކަށް އަޅުގަނޑުމެން ޖެހޭނީ ރައްދުކުރަން އެ މައްސަލަ އަމަލުކުރަންޖެހޭ ކަމެއް ވެއްޖެއްޔާ ގާނޫނުގައި އެ ކަންތައް ހިމަނަން. ގަވާއިދު އެއީ؛ ގާނޫނު ހިންގަން ހަދަންޖެހޭ ގަވާއިދަކީ އެއްވެސް ހާލެއްގައި ގާނޫނުގައި އެ ބޭނާއި މަޤްޞަދު ބަދަލުވާ ގޮތަކަށް ގަވާއިދުތަކެއް ވެގެންނެއް ނުވާނެ. އެ ގަވާއިދަކީ އިދާރީ ގޮތުން އެ ގާނޫނު ހިންގުމަށް ދެން ވާންޖެހޭ ތަފްޞީލީ ވެގެން، އެ ކަންކަން ކުރުމަށް ހުށަހެޅޭ ގަވާއިދަކަށް ވާނީ. އަދި އަޅުގަނޑު މީގެ އިތުރަށް ވެސް ދަންނަވާލަން ބޭނުން މި ފުރުޞަތުގައި މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ބިލެއް ކޮމިޓީން ނިންމާފައި އައިސް އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު އިސްލާޙުތަކެއް މި ހުށަހެޅީ. އިސްލާޙުތަކެއް ހުށަހަޅައިފި. މިހާރު ހަމައެކަނި ބޭރު ގާނޫނު ވެސް މި އެކީ، އަނެއްކާ އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ވެސް އިސްލާޙުތަކެއް ފޮނުއްވާފަ. އަޅުގަނޑަށް ފެންނަ ގޮތުގައި މި ކަންކަމުގައި އިސްލާޙުކުރުމަށް، ނޫނީ މި ކަންކަން އެންމެ ރަނގަޅަށް ގެންދަވާނީ އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީން ނިންމާ ބިލު ނިންމުމުގައިވެސް، އިސްލާޙު ހުށަހަޅަން މެންބަރުންނަށް ވެސް އަދި ސަރުކާރުގެ ކަމާ ގުޅޭ ފަރާތްތަކަށް ވެސް މުއްދަތެއް ދީފައި، އެ ހުށަހަޅާ އިސްލާޙުތަކަށް އަނެއްކާ ކޮމިޓީއަށް ގެނެސްގެން ވޯޓު އިސްލާޙުކުރަންޖެހޭ ގޮތަށް ދެން ގެނެސްދެނީ. އާދެ، އެއް މާއްދާއާ އަނެއް މާއްދާއާ ފުށުނާރާ ގޮތަށް ހުރީ. މިހާރު ވާނެ ގޮތަކަށް، އިސްލާޙު ހުށަހެޅުމުގެ ބަދަލުގައި އެންމެ އެއް މާއްދާއާ އަނެއް މާއްދާއާ ފުށުއަރާ ގޮތަށް ވެފަ. އަސާސީ ބިލުގައި އެ ބޭނާ މަޤްޞަދު އަންނާނީ ބަދަލުވެގެން. އެހެންވީމާ، މިފަދަ ކަންތައްތައް އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ޖެހޭ ކުރިއަށް އޮތް ބޭނުމުގައި ވިސްނާފައި މިގޮތަށް ކަންތައްތައް ގެންދިއުމަށް ބޭނުން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޖާބިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! އަޅުގަނޑު 100% ތާއީދުކުރަން ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހަސަން އަފީފު ދެންމެ ދެއްކި ވާހަކައަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ޤާނޫނުއަސާސީ އަޅުގަނޑުމެން އިސްލާހުކުރަމުން ދިޔައިރުގައި ވަރަށް ސާފުކޮށް އަޅުގަނޑު ދިޔައީ ބުނަމުން، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ގާނޫނެއް އުފަންކޮށްފައި، އެ ގާނޫނު ވުޖޫދުކޮށްފައި، މިސާލެއްގެ ގޮތުން އަޅުގަނޑު މިއަދު ގޮވާލަން ބޭނުންވޭ، މި ރިޕޯޓުގައި ވާހަކަދައްކާއިރުގައި، ގާނޫނާއި ކޮރަސްޕޮންޑެންސް ގަވާއިދު؛ އެ ދޭތި ގުޅުވައިގެން ހުރިތަން ހުރި ގަވާއިދުތަކަށް ބަދަލުގެނަސް ގާނޫނު ބަޔާންކުރާވަރަށް އެބަ ހުރިތޯ؟ އަޅުގަނޑުމެން މަޖިލީހުން ގާނޫނު ހަދާފައި ފޮނުވާލާ ގަވާއިދު ހަދާފައިހުރި ގާނޫނުގައި އެ ބުނާ މާނަ ގޮތަށް. މުޅިން އެ ގާނޫނުގައި އުފަންކުރަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ގަވާއިދު ކޮމިޓީން އެބަ ޖެހޭ މިހާރު ރާއްޖޭގެ ގަވާއިދުތަކެއް ހުރި ގޮތް، ގާނޫނުތަކާ ޚިލާފުވާކަންތޯ ބަލަންވާނީ. ގާނޫނު މި ތަނުން ހަދާފައި ދުސްތޫރާ އެ މިލަން އަމިއްލައަށް ގާނޫނުތަކުން ހަދައިގެން، މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ހުރި ގާނޫނު ބަދަލުކޮށްގެން؛ ޚާއްޞަކޮށް އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަނީ. މިއަދު މި ދައްކަންޖެހުނީ މި ވާހަކަ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ރާއްޖޭގެ ޖޫރިމަނާ ބޮޑު ގާނޫނަކީ އިސްލާހުކޮށްފައިވާ ގަވާއިދެއް، ގަވާއިދު ތަސްވީރުގެ ސަބަބުން ޖޫރިމަނާތަކަށް އަރަމުން، އަސާސީ އެއްޗެހި އަރަމުން، މިސާލަކަށް ފުދުނުކުރާ ފެނު އެސްޓީކަބަ ގަވާއިދު ތަރުތީބަށް. ގަވާއިދު ތަރުތީބަށް. ގާނޫނުހެދުމުގެ ބާރު ނެތްތޯ! އެހެންވެއްޖެ ކަމަށް ވަންޏާ ކޮންމެ ޖީލަކަށް ބަދަލުވާން އެ ތަންތަނުގެ ގަވާއިދު ލިޔަންވީ. އެ ތަނުގެ މެނޭޖްމަންޓް އެ ތަނުން ތައްޔާރުކުރަންވީ. މި ރާއްޖޭގައި އުފެއްދިގެން އެކަން މި ކުރަނީ. ގާނޫނުގައި އޮންނަ އެއްބަސް ގަވާއިދުގެ ދަށުން އާދައިގައި އޮންނަ ސަރުކާރު ބޭނުންވާ ގަވާއިދުތަކެއް ހަދައިގެން މެދު ގާނޫނުގެ ބަދަލުކުރެވޭނެ ވަރަކަށް މައްސަލައަށް ވަރަށް ބޮޑުކޮށް އަޅުގަނޑު ހިތާމަކުރާކަން މައްސަލަވާނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިކަން ތަކުރާރުވަމުންދާ ރައްޔިތުންނަށް ގަބޫލުކުރާނެ ޖިނާއީ ނުބަސްވެރިވުން އެބަޖެހޭ. އަދި ސަރުކާރާ މި ދާއިރާގައި ހުރިހާ ބަލިމީހުން ދެން ހުރިހާ ޖާގައަށް ވަރަށް ބަހުރޫ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ކަރަންޓު ހިންގުމަށް ޖާގައިގެ ގާނޫނު މި ހަދަނީ ރައްޔިތުންގެ ހައްގުތަކާ ރައްކާތެރިކަން މެންބަރުން. އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ގާނޫނު ހެދުމުގެ ބާރު އޮތްބަޔެއް. ބާރު ކަނޑައެޅުމުގެ ބާރުވެސް ޤާނޫނީގޮތުން ދިނުމުގެ ނިންމުންތައް ޤާނޫނުއަސާސީގައި. އެކަން ހަމަނުޖެހޭނަމަ ބަރުލަމާނީ! އެހެ އެއްގޮތް ޤާނޫނީގޮތުން ކަނޑައަޅާ ޤަވާޢިދުގައި. އެ ވާހަކަ ދަންނަވައިލާނަމު އެހެ މި ކަންތައް ރިޢާޔަތްކުރަންވާނެ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން، އަޅުގަނޑުމެން ދަންނަވާފައިވާނެ މިއަދުގެ ވޯޓަށް އެހުން 2:45 ގައި އަޅުގަނޑު ބާއްވާނަން ކަމަށް. އެހެންނަމަވެސް، 15 މިނެޓް ލަސްވެގެން ހިނގައްޖެ. ދެން އަދި އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ގިނައިރު މިކަމުގައި މިހާރު ވެސް ހޭދަކޮށްފިން. އަޅުގަނޑު ގަސްތުކުރަނީ، 15 މިނެޓްގެ މުދުކަނޑާލުމަކަށްފަހު

3:15ގައި އަޑުގަނޑުލުން ވޯޓަށް އަހަން ފަށަން. އެހެންވީމާ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން 3:15 އަށް ހޯލަށް ހާޒިރުވެވަޑައިގަތުމަށް ވަރަށް ބޭނުން އެދެން.

{ހުސްވަގުތުކޮޅު: 15:00 އިން 13:21 އަށް}

(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ: މަޖިލީހުގެ ރައީސް، ރައީސް މުޙައްމަދު ނަޝީދު)

10. ވޯޓަށް އެހުމަށް ހުރި ކަންކަމަށް ވޯޓަށް އެހުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. އައްސަލާމް ޢަލައިކުމް. މަރުޙަބާ! މިއީ އަޑުގަނޑުލުންގެ އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ މި ދައުރުގެ އެންމެ ފަހު ދަންވަރެވެ. މިހާރު ދެން އޮތީ ވޯޓަށް އެހުން. މިއަދު 28 ވޯޓަށް އަޑުގަނޑު އެބަ އަހާންޖެހޭ. ފުރަތަމަ ވޯޓު؛ ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ހިތަދޫ މެދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/99 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤުރުއާނާ ގުޅޭ ގާނޫނު)އަށް އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ބިލު ދިރާސާކޮށް އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތަށް މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމާ މެދު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ހިތަދޫ މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު

މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	87
ޙާޟިރުވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	56
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	50
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުނުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	50

ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	26
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސް

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލުން:

ޤޫރިޢަތް ގާނޫނަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލާ ގުޅޭ ގޮތުން ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ އަދަދަކީ، 87. ހާޒިރުވެ ތިއްބެވީ 56 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގަތީ 50 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުނުދެއްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ވެސް ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގަތީ 50 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވަނީ 26 ވޯޓު. އެހެންވީމާ، މި އިސްލާހު ފާސްވެއްޖެ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލުން:

މިއަދުގެ ދެވަނަ ވޯޓު؛ ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، އިސްދޫކަޅައިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހަސަން އަޙްމަދު ހުށަހެޅުއްވާފައިވާ، ފަންނީ އުފެއްދުން ހިމާޔަތްކުރުމާއި ދަރަޖަކުރުމުގެ ބިލު ދިރާސާކޮށް ޤައުމީ ތަރައްޤީއާއި ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތަށް މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމާ ގުޅޭ ގޮތުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތުއަރުވައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓު ދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު:	އިސްދޫކަޅައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަސަން އަޙްމަދު

މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	56
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	53
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	53

ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 27

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން އަޙްމަދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ފަންނީ އުފެއްދުން ގިންތިކުރުމާއި ދަރަޖަކުރުމުގެ ބިލު ދިރާސާކޮށް ޤައުމީ ތަރައްޤީއާއި ތަރިކައިގެ ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތަށް ފާސްކުރުމާ ގުޅޭ ގޮތުން ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ އަދަދަކީ، 87. ހާޒިރުވެ ތިއްބެވީ 56 ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފެންނަ ކަމަށް 53 ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވޯޓުދެއްވައިފި. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުނުދެއްވާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ވެސް ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގަތީ 53 ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. 27 ވޯޓު ފާސްވުމަށް ބޭނުންވަނީ. އެހެންވީމާ، މި ބިލު ފާސްވެއްޖެ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ތިންވަނަ ވޯޓު؛ ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، މަކުނުދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ރާޒީ ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ނެތިދިއުމުގެ ބިރުވެރިވެފައިވާ ދިރޭތަކެތީގެ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ވިޔަފާރިކުރުމުގެ ބިލު ދިރާސާކޮށް އެންވަޔަރަންމަންޓް އެންޑް ކްލައިމެޓް ޗޭންޖް ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތަށް މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމާ ގުޅޭ ގޮތުން ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: މަކުނުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރާޒީ

މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 87

ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 58

ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 54

ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00

ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 54
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 28
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، މަކުނުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ރާޒީ ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ނެތިދިއުމުގެ ބިރުވެރިވެފައިވާ ދިރޭތަކެތީގެ ބައިނަލްއަޤުވާމީ ވިޔަފާރިކުރުމުގެ ބިލު ދިރާސާކޮށް އެންވަޔަރަންމަންޓް އެންޑް ކްލައިމެޓް ޗޭންޖް ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތަށް މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމާ ގުޅޭ ގޮތުން ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ އަދަދަކީ 87. ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވި 58 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވީ 54 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުނުދެއްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ވެސް ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގަތީ 54 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވަނީ 28 ވޯޓު. އެހެންވީމާ، މި ބިލު ފާސްވެއްޖެ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެޖެންޑާ އައިޓަމް؛ މާފުކުރައްވާ! މިއަދުގެ 4 ވަނަ ވޯޓު. ކޮވިޑު-19ގެ ބަލިމަޑުކަމުން އިޤްތިޞާދަށް ކުރާ ނޭދެވޭ އަސަރުގެ ސަބަބުން ވިޔަފާރިތަކަށް އެހީތެރިވުމުގެ ގޮތުން ލޯނުނަގާފައިވާ ފަރާތްތަކަށް މޮރަޓޯރިއަމް ދިނުން އެދިވަޑައިގެން ފުވައްމުލަކު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު މުމްތާޒް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ގަރާރު، ދިރާސާކޮށް މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމާ ގުޅޭ ގޮތުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ފުވައްމުލަކު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުމްތާޒް

މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 87

ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	58
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	53
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވަކި ފަރާތަކަށް ވޯޓުނުދޭން ބޭނުންވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	53
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	28
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ކޮވިޑު-19ގެ ބަލިމަޑުކަމުން އިޤްތިޞާދަށް ކުރާ ނޭދެވޭ އަސަރުގެ ސަބަބުން ވިޔަފާރިތަކަށް އެހީތެރިވުމުގެ ގޮތުން ލޯނު ނަގާފައިވާ ފަރާތްތަކަށް މޮރަޓޯރިއަމް ދިނުން އެދިވަޑައިގެން ފުވައްމުލަކު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު މުމްތާޒް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ގަރާރު ދިރާސާކޮށް މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން ނިންމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓާ ގުޅޭ ގޮތުން ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ އަދަދަކީ 87. ފެންނަ ކަމަށް 53 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ފަރާތަކަށް ވޯޓުނުދެއްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ވެސް ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވީ 53 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވަނީ 28 ވޯޓު. އެހެންވީމާ، މި ގަރާރު ފާސްވެއްޖެ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

5 ވަނަ ވޯޓު؛ މެޖިސްޓްރޭޓުންގެ މުސާރަ މުރާޖަޢާކުރުމަށް އެދިވަޑައިގެން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މައްސަލަ، މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމެވި ގޮތުގެ ރިޕޯޓަށް ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހިސާން ހުސައިން ހުށަހަޅުއްވާ، މި ރިޕޯޓުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ 5.1 އަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އިސްލާހާ ގުޅޭ ގޮތުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން. މާފުކުރައްވާ! އަޅުގަނޑު ގޮތުގައި ރިޕޯޓުގައި ވެސް ވިދާޅުވެފައި އޮތީ، އެ ހިއްސާކުރައްވާފައޭ. ބޭނުންފުޅަކީ ރިޕޯޓުގެ މާއްދާ 5ގެ 5.1 ގައި ބަޔާންކުރާ މެޖިސްޓްރޭޓުންގެ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތަކާއި އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުމަށް ހުށަހެޅުން. މި ރިޕޯޓުގެ 4.4ގައި ރިސްކް އެލަވަންސް އުނިކުރުން ކަމަށް ބޭނުންވާތީވެ؛ އާން! މާފުކުރައްވާ! ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

ތޮއްޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ހިސާން ހުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! ބުނެވިދިޔަ ރިޕޯޓުގެ މާއްދާގެ 5ގެ 5.1 ގައި ބަޔާންކުރާ ޕޭސްޓްރަކްޗަރގެ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތައް އަންނަނީ ގޮތަށް އިސްތިޙްޤާޤުކުރަން ހުށަހަޅާފަ. މި ރިޕޯޓުގެ 4.4 ގައި ރިސްކު އެލަވަންސް އުނިކުރަން ކަމަށް ބަޔާންވެފައިވާ އަދަދު ރިޕޯޓުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ގޮތަށް ޕޭސްޓްރަކްޗަރގެ އަސާސީ މުސާރައިން މަދުނުކުރާ، އިތުރުކުރުވުމަށާ؛ އެއީ ރިޕޯޓުގެ 4.4.2 ގައި ބަޔާންކުރާ ލިވިންގ އެލަވަންސްއިން އުނިކުރުމަށް ހުށަހަޅާފަ. ސަބަބަކީ، އަސާސީ މުސާރައަކީ ޕެންޝަނާއި ރިޓަޔަރމަންޓް އަދި މިފަދަ އިތުރު އިނާޔަތްތައް ހިސާބުކުރުމުގައި ވެސް ގުނޭގޮތް އަސާސްކަމަށް ވާތީ. އަދި މި އިސްތިޙްޤާޤު އުނި ރިޕޯޓުން ހުށަހަޅާފައިވާ އެއްވެސް ޖުމްލަ އަދަދަކަށް ނުވަތަ ބަދަލުގެ އިންސައްތައަކަށް ބަދަލެއް ނާންނާނެ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އެ އިސްލާހަށް ތާއީދުކުރައްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ހުރި ނަމަ؛ ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޖާބިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން އެ އިސްލާހަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ތުޅާދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވައި، ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ތާއީދުކުރައްވާފައިވާ އިސްލާހާއި މެދު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ތުޅާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ހިސާން ހުސައިން

ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޖާބިރު

މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	59
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	55
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުނުދީ ބޭނުންކުރާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	55
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	28
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސް

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

93 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)، ރިޕޯޓުގެ މާއްދާ 5ގެ 5.1 ގައި ބަޔާންކުރާ މެޖިސްޓްރޭޓުންގެ މުސާރައިގެ އިނާޔަތްތައް އިސްލާހުކުރުމަށް ތުޅާދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅައި، ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ތާއީދުކުރައްވާ އިސްލާހާ ގުޅޭ ގޮތުން ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ އަދަދަކީ، 87. ހާޒިރުވެ ތިއްބެވީ 59 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފެންނަ ކަމަށް 55 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުނުދެއްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ވެސް ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވީ 55 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވަނީ 28 ވޯޓު. އެހެންކަމުން، މި އިސްލާހު ފާސްވެއްޖެ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ވޯޓު ނަންބަރު؛ 7 ވަނަ ވޯޓު. ކުރިމަތިލާ ކޯޓުގެ [illegible]... ([illegible]) މެޖިސްޓްރޭޓުންގެ މުސާރަ މުރާޖަޢާކުރުމަށް އެދިވަޑައިގެން ޖުޑީޝަލް ސާވިސް ކޮމިޝަނުން ހުށަހަޅާފައިވާ ގޮތަށް، މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން ނިންމުމަށް ގޮތެއް ދިރާސާކޮށް ތައްޔާރުކުރި ރިޕޯޓު ފާސްކުރުމަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	59
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	53
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	01
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	53
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	27
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މެޖިސްޓްރޭޓުންގެ މުސާރައާ ގުޅޭ ގޮތުން ޖުޑީޝިއަރީ ކޮމިޓީން އެދި، މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން ނިންމާފައިވާ ރިޕޯޓާ ގުޅޭ ގޮތުން ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ އަދަދަކީ، 87. ހާޒިރުވެ ތިބީ 59 ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވީ 53 ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުނުދެއްވާ އެއް ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު އެބައިން. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގަތީ 53 ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވަނީ 27 ވޯޓު. އެހެންވީމާ، މި އިސްލާހު ފާސްވެއްޖެ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

7 ވަނަ ވޯޓު؛ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ޤާޟީންނަށް ސްޕެޝަލް ޑިއުޓީ އެލަވަންސެއް ހަމަޖެއްސަވައިދެއްވުމަށް އެދިވަޑައިގެން ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުޑީޝަލް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަނުން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މައްސަލަ، މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމާ ގުޅޭ ގޮތުން ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	59
ފެންނަ ގޮތަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	57
ނުފެންނަ ގޮތަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ގޮތަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	57
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	29
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ޤާޟީންނަށް ސްޕެޝަލް ޑިއުޓީ އެލަވަންސް ހަމަޖެއްސަވައިދެއްވުމަށް އެދިވަޑައިގެން ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޖުޑީޝަލް އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މައްސަލަ، މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓާ ގުޅޭ ގޮތުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ދެއްވި ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ އަދަދަކީ، 87. ހާޒިރުވެ ތިއްބެވީ 59 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފެންނަ ގޮތަށް 57 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ވޯޓުދެއްވި. ނުފެންނަ ގޮތަށް ވޯޓުދެއްވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުނުދެއްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ވެސް ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގަތީ 57 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވަނީ 29 ވޯޓު. އެހެންވީމާ، މި އިސްލާހު ފާސްވެއްޖެ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިއަދުގެ 8 ވަނަ ވޯޓު؛ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިންތިޚާބުގައި ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ޑިމޮކްރެޓިކް ޕާޓީން އެޖެންޑާ-19 މެނިފެސްޓޯގެ ދަރުންވެފައިވާ ވައުދުތަކުގެ ތެރެއިން މަހަށް ހަމައަގު ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް މި ވައުދު ސަރުކާރުން ފުއްދަވަމުންދާ ކަމަށް ފާހަގަކުރައްވައި، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 179 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުސައިން ޝަހީމް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މައްސަލަ ދިރާސާކޮށް، އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމާ ގުޅޭ ގޮތުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: މަޑަވެލި ދާއިރާގެ މެންބަރު ހުސައިން ފިރުޝާން

މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	59
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	58
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	58
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	30
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސް

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ކޮވިޑް-19އާ ގުޅޭ ގޮތުން ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ އަދަދަކީ، 87. ހާޒިރުވެ ތިއްބެވީ 59 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވީ 58 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި އެއްވެސް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުނުދެއްވާން ބޭނުންވެވަޑައިގެންނެވި އެއްވެސް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގަތީ 58 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވަނީ 30 ވޯޓު. އެހެންވީމާ، ކޮވިޑް-19އާ ގުޅޭ ގޮތުން ހުށަހެޅުން ގަރާރު ފާސްވެއްޖެ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، މައްޗަންގޮޅީ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ހުސައިނު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ގާނޫނު ނަންބަރު 14/2019 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަސްވެރިކަމުގެ ގާނޫނު)އަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލު ދިރާސާކޮށް، ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީއާއި، ޤައުމީ ތަރައްޤީއާއި ތަރިކައިގެ ކޮމިޓީގެ ޖޮއިންޓް ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތަށް މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމާ ގުޅޭ ގޮތުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: މައްޗަންގޮޅި އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު

މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	87
ހާޟިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	59
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	57
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	57
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	29
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، މައްޗަންގޮޅި އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 14/2019 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަސްވެރިކަމުގެ ޤާނޫނު)އަށް އިސްލާހުގެނައުމުގެ ބިލު ދިރާސާކޮށް، ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީއާއި، ޤައުމީ ތަރައްޤީއާއި ތަރިކައިގެ ކޮމިޓީގެ ޖޮއިންޓް ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު ފާސްކުރުމާ ގުޅޭ ގޮތުން މަޖިލީހުން ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ އަދަދަކީ، 87. ހާޟިރުވެ ތިއްބެވީ 59 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފެންނަ ކަމަށް 57 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުނުދެއްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ވެސް ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގަތީ 57 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފާސްވުމަށް 29 ވޯޓު. އެހެންވީމާ، މި ބިލު ފާސްވެއްޖެ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 115 ވަނަ މާއްދާގެ (ދ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، އަލްފާޟިލް އަޙްމަދު ތަސްލީމް ޢަލީ، ހ. ރުވާވާގެ ރިޕަބްލިކް އޮފް ސިންގަޕޫރަށް ދިވެހިރާއްޖެއިން ކަނޑައަޅާފައި ހުންނަވާ ސަފީރުކަމަށް ހަމަޖެއްސުމާ ގުޅޭ ގޮތުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	87
ހާޒިރުވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	59
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	58
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	58
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	30
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 115 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ސިންގަޕޫރުގައި ހުންނަވާ ސަފީރަކަށް ހ.ރުވާވާގޭ އަބްދުﷲ ތަސްލީމް ޢަލީ ހަމަޖެއްސެވުމާ ގުޅޭ ގޮތުން ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ އަދަދަކީ، 87. ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި 59 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފެންނަ ކަމަށް 58 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވޯޓުދެއްވައިފި. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުނުދެއްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ވެސް ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގަތީ 58 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވަނީ 30 ވޯޓު. އެހެންވީމާ، ފާސްވެއްޖެ. އެހެންކަމުން، އަލްފާޟިލް އަބްދުﷲ ތަސްލީމް ޢަލީ، ހ.ރުވާވާގޭ ރިޕަބްލިކް އޮފް ސިންގަޕޫރަށް ދިވެހިރާއްޖެއިން ކަނޑައަޅުއްވައި ހުށަހަޅާ ސަފީރުކަމަށް ހަމަޖެއްސެވުމަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ކަމަށް މަޖިލީހުން ފާސްވެއްޖެ. އަޅުގަނޑު، ސަފީރަށް ވަރަށް ބޮޑަށް މަރުޙަބާ ދަންނަވަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ސިފައިންގެ ކޯޕަރޭޓިވް އަދި ޕޮލިސް ކޯޕަރޭޓިވް ސޮސައިޓީ ލިމިޓެޑްގެ ސިފައިންނާއި ފުލުހުންނަށް ހާއްސަކޮށްގެން ހުޅުމާލޭގައި އަޅުވަމުންދާ [illegible] މަޝްރޫޢާ ގުޅިގެން ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަ ދިރާސާކޮށް ސްޓޭޓް އޯން އެންޓަރޕްރައިސަސް ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމާ ގުޅޭ ގޮތުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 87

ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 59

ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 55

ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00

ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00

ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 55

ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 28

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ [illegible]. [illegible] ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. [illegible]، މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ؛ [illegible]؛ އާދެ! ސިފައިންގެ ކޯޕަރޭޓިވް އަދި ޕޮލިސް ކޯޕަރޭޓިވް ސޮސައިޓީ ލިމިޓެޑްގެ ސިފައިންނާއި ފުލުހުންނަށް ހާއްސަކޮށްގެން ހުޅުމާލޭގައި އަޅުވަމުންދާ [illegible] މަޝްރޫޢާ ގުޅިގެން ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަ ދިރާސާކޮށް ސްޓޭޓް އޯން އެންޓަރޕްރައިސަސް ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމާ ގުޅޭ ގޮތުން ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ އަދަދަކީ 87. ހާޒިރުވެ ތިއްބެވީ 59. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވީ 55 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް

ވޯޓުނުދެއްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ވެސް ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގަތީ 55 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވަނީ 28 ވޯޓު. އެހެންވީމާ، މި ރިޕޯޓު ފާސްވެއްޖެ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެއްވުން:

އަޅުގަނޑު މިހާރު މި އެނބުރެނީ ހެއްކާ ގުޅޭ؛ ހެއްކާ ބެހޭ ބިލު ޖުޑީޝަލް ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓް ހުށަހެޅުއްވުމާއި އިސްލާހުތަކަށް ވޯޓަށް އެހުން. އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ 93 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އިސްލާހެއް؛ މަތިވެރި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިސްލާހު އަނބުރާ ގެންދަވަން ބޭނުންފުޅުވެވަޑައިގަންނަވާނަމަ އެ އިސްލާހު ހުށަހެޅުއްވުމުގެ ފުރުޞަތު އަރުވަން.

މަތިވެރި ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަސަން ޒަރީރު ފާހަގަކޮށްލެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހެއްކާ ބެހޭ ބިލު [illegible] ދެ އިސްލާހެއް އެބަ އޮތް. [illegible]، އެ ބިލުގެ 61ވަނަ މާއްދާގެ (ޅ) އުނިކުރުން. 61ގެ (ޅ)- ގާނޫނު ނަންބަރު 24/2010 ([illegible])ގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، [illegible]. ދެވަނަ އިސްލާހު.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެއްވުން:

އާދެ! އަޅުގަނޑު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ އެ އިސްލާހަށް ތާއީދުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު. [illegible]، އިމްތިޔާޒް ފަހުމީ.

މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިމްތިޔާޒް ފަހުމީ ފާހަގަކޮށްލެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޒަރީރު އެ ހުށަހަޅުއްވި އިސްލާހަށް ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. މަތިވެރި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވައި، މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ތާއީދުކުރެއްވުމާއެކު 93 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި [illegible] އިސްލާހަށް [illegible] އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: މަތިވެރި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ޒަރީރު

ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިމްތިޔާޒް ފަހުމީ

މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	60
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	52
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވަކި ފަރާތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	52
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	27
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސް

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ހައްޖާ ގުޅޭ ބިލުގެ 61 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އުނިކުރުމަށް ހުށަހެޅުން އިސްލާހު. މަތިވެރި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހެޅުއްވައި، މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ތާއީދުކުރައްވާފައިވާ އިސްލާހު. މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ އަދަދަކީ 87. ހާޒިރުވެ ތިއްބެވީ 60 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފެންނަ ކަމަށް 52 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވޯޓުދެއްވައިފި. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ފަރާތަކަށް ވޯޓުނުދެއްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ވެސް ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވީ 52 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވަނީ 27 ވޯޓު. އެހެންވީމާ، މި އިސްލާހު ފާސްވެއްޖެ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އަޅުގަނޑު މި އަހަރެން، މިހާރު ބިލުގެ 93 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ ދަށުން ހުށަހަޅާފައިވާ އިސްލާހުތަކަށް. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ގަވާއިދުގެ 93 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ ދަށުން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އިސްލާހު، ބިލުގެ 36 ވަނަ މާއްދާއަށް ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް ހުށަހަޅުއްވާ އިސްލާހު. ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ބިލުގެ 36 ވަނަ މާއްދާ އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުމަށް އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަނީ. ޝަފަހީ ހެކި. 36 ވަނަ މާއްދާ؛ ޝަފަހީ ހެކި ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ، ޚުޞޫމާތެއް އުފެދިފައިވާ ވަކި ވާޤިޢާއަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ހެކިބަސްދޭ މީހާ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ހާޒިރުވެ އެ މަޖިލީހުގައި އޭނާ އަނގަބަހުން ދޭ ހެކިބަސްތަކެވެ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ތިނަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ހުށަހެޅުއްވި އިސްލާހަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ! ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހެޅުއްވި، ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ތާއީދުކުރައްވާފައިވާ، ބިލުގެ 36 ވަނަ މާއްދާއާ ގުޅޭ ގޮތުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅި މެންބަރު: ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް
ތާއީދުކުރި މެންބަރު: ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު

މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	87
ހާޒިރުވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	60
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	47
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުނުދީ ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	47
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	24
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސް

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުން:

ހެއްކާ ބެހޭ ބިލުގެ 37 ވަނަ މާއްދާއަށް ހުށަހެޅުނު އިސްލާހު؛ މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ އަދަދަކީ 87. ހާޒިރުވެ ތިއްބެވީ 60 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފެންނަ ކަމަށް 47 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވޯޓުދެއްވައިފި. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުނުދެއްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ވެސް ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގަތީ 47 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވަނީ 24 ވޯޓު. އެހެންވީމާ، މި އިސްލާހު ފާސްވެއްޖެ. އެހެންނަމަވެސް، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އަދި މަޖިލީސް އަޑުއައްސަވާ ހުރިހާ ބޭފުޅުންނަށް އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ، 60 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވި، ހަމަ ގޮނޑިކޮޅުގައި، 47 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގަތީ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުން:

ބިލުގެ 37 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާ އިސްލާހު. ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް ފާހަގަކޮށްލެވުން:

ބިލުގެ 37 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން. 37 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)- ޝަރުޢީ ހެކީގެ ގޮތުގައި ބަލައިގަނެވޭނީ، ހެކިބަސްދޭ މީހާ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ހާޒިރުވެ ހުރެ، އޭނާގެ އަނގަބަހުން އެ މަޖިލީހުގައި ދޭ ބަޔާނެވެ.

ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ތާއީދުކުރުމަށް ފުރުޞަތުއަރުވަން. އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު، ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު. އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރުން ތާއީދުކުރެއްވުމަށް ވެސް ހަމަ މިއަށް ފިއްތަވަންޖެހިވަޑައިގަންނަވަނީ. ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު.

ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޖާބިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު ހުށަހެޅުއްވި އިސްލާޙަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ބިލުގެ 37 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް އައްޑޫ ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު ހުށަހެޅުއްވައި، ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު ތާއީދުކުރައްވާފައިވާ އިސްލާޙާ ގުޅޭ ގޮތުން އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް

ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޖާބިރު

މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	60
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	48
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	48
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	25

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ހެއްކާބެހޭ ބިލުގެ 37 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަށް ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް ހުށަހަޅުއްވައި، ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޖާބިރު ތާއީދުކުރެއްވި އިސްލާޙާ ގުޅޭ ގޮތުން ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ އަދަދަކީ 87. ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވީ 60 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވީ 48 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރެއް ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން ބޭނުންފުޅުވެވަޑައިނުގަންނަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ވެސް ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގަތީ 48 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވަނީ 25 ވޯޓު. އެހެންވީމާ، މި އިސްލާޙު ފާސްވެއްޖެ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ހެއްކާ ގުޅޭ ޤާނޫނަށް ހެންވޭރު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް މުއިއްޒު ހުށަހަޅުއްވާ އިސްލާޙު ހުށަހެޅުއްވުމުގެ ފުރުޞަތު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް އަރުވަން.

ހެންވޭރު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް މުއިއްޒު ވާހަކަދެއްކެވުން:

46 ވަނަ މާއްދާ އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާޙުކުރުން. މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ އުސޫލުން މި ޤާނޫނުގެ 48ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ކުށެއް ސާބިތުވެފައިވާ ފަރާތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ނުހިނގާނެއެވެ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ އެ އިސްލާޙަށް ތާއީދުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު؛ މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިމްތިޔާޒު ފަހުމީ.

މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިމްތިޔާޒު ފަހުމީ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ހުށަހެޅުއްވި އިސްލާޙަށް ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. ހެއްކާ ބެހޭ ބިލު ޖުޑީޝިއަރީ ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓް ހެންވޭރު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވައި، އަދި މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ތާއީދުކުރައްވާފައިވާ އިސްލާހާ ގުޅޭ ގޮތުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ހެންވޭރު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް މުޢިއްޒު

ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިމްތިޔާޒު ފަހުމީ

މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	60
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	49
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	49
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	25
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ހެއްކާ ގުޅޭ ބިލު ޖުޑީޝިއަރީ ކޮމިޓީން ދިރާސާކޮށް ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ ބިލުގެ 49 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އިސްލާހުކުރުމަށް ހެންވޭރު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް މުޢިއްޒު ހުށަހަޅުއްވައި، މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިމްތިޔާޒު ފަހުމީ ތާއީދުކުރައްވާފައިވާ އިސްލާހާ ގުޅޭ ގޮތުން ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ އަދަދަކީ؛ 87. ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވި 60 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފެންނަ ކަމަށް 49 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވޯޓުދެއްވައިފި. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން

ބޭނުންވެވަޑައިގަންނަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ވެސް ނެތް. ވޯޓުގައި އެހެންނަމަވެސް ބައިވެރިވެވަޑައިގަތީ 49 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފާސްކުރަން ބޭނުންވަނީ 25 ވޯޓު. އެހެންވީމާ، މި އިސްލާހު ފާސްވެއްޖެ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ބިލުގެ 53 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 6 ވަނަ ނަންބަރަށް ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް ހުށަހަޅުއްވާ އިސްލާހު ހުށަހެޅުއްވުމުގެ ފުރުޞަތު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް އަރުވަން.

ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ބިލުގެ 53 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ 6 ވަނަ ނަންބަރު އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުމަށް އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން. 53 (ހ)- 6- ޑިޕްލޮމެޓިކް އިމްތިޔާޒު ލިބިގެންވާ ފަރާތްތަކާއި، ހެލިބަސްހިއުމަން ޤާއިމުކުރުމަށް ގާނޫނުން އިމްތިޔާޒު ލިބިގެންވާ ފަރާތްތައް. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި...

ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޖާބިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން ދެންމެ ހުށަހެޅުއްވި އިސްލާހަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ބިލުގެ 53 ވަނަ މާއްދާއަށް ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް ހުށަހަޅުއްވައި، ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ތާއީދުކުރެއްވި އިސްލާހު ދެ ގޮތް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓަށް އަހަން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް

ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޖާބިރު

މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	87
ހާޒިރުވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	59
ފާސްކުރަން ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	51
ނުފާސްކުރަން ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	51
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	26
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ހެއްކާ ބެހޭ ބިލުގެ 53 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ 6 ވަނަ ނަންބަރަށް ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް ހުށަހަޅުއްވައި، ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ތާއީދުކުރައްވާފައިވާ އިސްލާހާ ގުޅޭ ގޮތުން ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ އަދަދަކީ؛ 87. ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވީ 59 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފާސްކުރަން ވޯޓުދެއްވީ 51 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ނުފާސްކުރަން ވޯޓުދެއްވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުނުދެއްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ވެސް ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވީ 51 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވަނީ 26 ވޯޓު. އެހެންވީމާ، މި އިސްލާހު ފާސްވެއްޖެ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ހެއްކާ ބެހޭ ބިލުގެ 98 ވަނަ މާއްދާއަށް ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް ހުށަހަޅުއްވާ އިސްލާހު ހުށަހެޅުއްވުމުގެ ފުރުޞަތު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް އަރުވަން.

ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

98 ވަނަ މާއްދާ އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން. ހެކިބަސްނެގުމުގެ ފުރަތަމަ މަރުހަލާއަކީ އެގްޒާމިންކުރުމުގެ މަރުހަލާއެވެ. އެ މަރުހަލާއަކީ ހެކިބަސްދޭ މީހާ ހެކިބަސްދިނުމަށް ހުށަހެޅި ފަރާތުން އޭނާ ހުށަހެޅި ދައުވާއާ ގުޅޭ އަދި އެ ދައުވާއަށް ފަހިވާ ގޮތަށް ނުވަތަ ވާގިވެރިވާ ގޮތަށް ހުރި ކަންކަމުގައި ހެކިބަސްދިނުމަށް އެ ފަރާތަށް ފުރުޞަތުދެވޭ މަރުހަލާއެވެ. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ ޖާބިރަށް.

ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޖާބިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް ހުށަހެޅުއްވި އިސްލާހަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ހެއްކާ ބެހޭ ގާނޫނުގެ 98 ވަނަ މާއްދާއަށް ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވައި، އަދި ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ ޖާބިރު ތާއީދުކުރައްވާފައިވާ އިސްލާހާ ގުޅޭ ގޮތުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް

ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޖާބިރު

މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	87
ހާޒިރުވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	58
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	44

ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	02
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުނުދޭން ބޭނުންވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	46
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	24
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ބިލުގެ 98 ވަނަ މާއްދާއަށް ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް ހުށަހަޅުއްވައި، ހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝާހިދު ތާއީދުކުރައްވާ އިސްލާހާ ގުޅޭ ގޮތުން ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ އަދަދަކީ؛ 87. ހާޟިރުވެ ތިއްބެވީ 58 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވީ 44 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ވޯޓުދެއްވި. ނުފެންނަ ކަމަށް 2 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ވޯޓުދެއްވި. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުނުދެއްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގަތީ 46 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވަނީ 24 ވޯޓު. އެހެންވީމާ، މި އިސްލާހު ފާސްވެއްޖެ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ހެއްކާ ގުޅޭ ގާނޫނުގެ 107 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދެވަނަ ނަންބަރަށް ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އިސްލާހު ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް އަރުވަން.

ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. ބިލުގެ 107 ވަނަ މާއްދާ (ހ)ގެ ދެވަނަ ނަންބަރު އިސްލާހުކުރުމަށް. 107- (ހ)- 2- އެ ސުވާލަކީ ހެކިބަސްދޭ ފަރާތް ކުރިއެރުވުމަށް ނުވަތަ ބިރުގެންނެވުމަށް ނުވަތަ ހިތްނުތަނަވަސްކުރުމަށް އޭނާގެ ނުވަތަ އޭނާއަށް ކުޖައިރީސްކުރުގެ ގޮތުން ކުރާ ސުވާލަކަށް ވުން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް.

އައްޑޫމީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އާ ހުށަހެޅުއްވި އިސްލާހަށް ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވައި، އައްޑޫމީދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ތާއީދުކުރައްވާފައިވާ ބިލުގެ 107 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދެވަނަ ނަންބަރަށް ހުށަހެޅިފައިވާ އިސްލާހާ ގުޅޭ ގޮތުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު:	ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އަސްލަމް
ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު:	އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް

މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	87
ހާޟިރުވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	58
ފެންނަ ގޮތަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	44
ނުފެންނަ ގޮތަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުނުދީ ބޭނުންނުވާ ގޮތަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	44
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	23
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ށެއްޓާ ގުޅޭ ބިލުގެ 107 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދެވަނަ ނަންބަރަށް ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު އަސްލަމް ހުށަހަޅުއްވައި، އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް ތާއީދުކުރައްވާފައިވާ އިސްލާހާ ގުޅޭ ގޮތުން ނެގުން

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ އަދަދަކީ؛ 87. ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވި 58 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި 44 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުނުދެއްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ވެސް ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގަތީ 44 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފާސްވުމަށް އެހެންވީމާ ބޭނުންވަނީ 23 ވޯޓު. މި އިސްލާހު ފާސްވެއްޖެ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ހެއްކާ ބެހޭ ގާނޫނުގެ 109 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިސްލާހުކުރުމަށް ހެންވޭރު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް މުޢިއްޒު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އިސްލާހު ހުށަހެޅުއްވުމުގެ ފުރުޞަތު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް އަރުވަން.

ހެންވޭރު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް މުޢިއްޒު ވާހަކަދެއްކެވުން:

މި ބިލުގެ 109 ވަނަ މާއްދާ އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން. މި ގާނޫނުގެ 103 ވަނަ މާއްދާގައި އެހެން އޮތް ނަމަވެސް، ޖިނާއީ މައްސަލައެއްގައި ތަޙުޤީޤު އިދާރާއެއްގެ އޮފިސަރަކު ކުރިން ލިޔުމުން ދީފައިވާ ބަޔާނަކާ ގުޅޭ ގޮތުން އޭނާ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ހުށަހަޅައިދޭ ކަމަށް ވާނަމަ، އޭނާގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅައިދިނުމަށް ބޭނުންވާ ކަމެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް އޭނާ ކުރިން ދީފައިވާ ބަޔާން ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ބުނުމުގެ ފުރުޞަތު ދެވިދާނެ. އަދި އެ ބަޔާނަކާ ގުޅިގެން ހުށަހެޅިފައިވާ އޭނާއާ ކުރާ ސުވާލުތަކުގައި ޖަވާބުދާރީ، ހުށަހަޅައިދިނުމާއެވެ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިމްތިޔާޒް ފަހުމީ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހެޅުއްވި އިސްލާހަށް ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ހުށަހަޅާ ބިލުގެ 109 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ހެންވޭރު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހެޅުއްވި، މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ތާއީދުކުރެއްވި އިސްލާހާ ދޭތެރޭ ގޮތުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ހެންވޭރު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް މުހައްމަދު

ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިމްތިޔާޒު ފަހުމީ

މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	58
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	51
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވަކި ފަރާތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	51
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	26
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ހެއްކާ ގުޅޭ ބިލުގެ 109 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ހެންވޭރު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް މުހައްމަދު ހުށަހެޅުއްވައި، މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިމްތިޔާޒު ފަހުމީ ތާއީދުކުރެއްވި އިސްލާހާ ގުޅޭ ގޮތުން ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ އަދަދަކީ؛ 87. ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވީ 58 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގަތީ 51 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ފަރާތަކަށް ވޯޓުނުދެއްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ވެސް ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގަތީ 51 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވަނީ 26 ވޯޓު. އެހެންވީމާ، މި އިސްލާހު ފާސްވެއްޖެ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ހެއްކާ ގުޅޭ ގާނޫނުގެ 140 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އަށް ހުށަހަޅުއްވާ އިސްލާހު؛ ހެންވޭރު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޅުގަނޑު ފުރުސަތުއަރުވަން.

ހެންވޭރު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް މުޢިއްޒު ވާހަކަދެއްކެވުން:

މި ބިލުގެ 140 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން. އިސްލާމްދީނުގައި ހައްދެއް ނުވަ ޤިޞާޞެއް ކަނޑައެޅިފައިވާ ކުށެއް، މި މާއްދާގެ (ހ) ނުވަތަ (ށ)ގެ ދަށުން މީހެއްގެ މައްޗަށް ސާބިތުވާ ކަމަށް ކޯޓުން ކަނޑައަޅަންވާނީ އެ މާއްދާތަކުގައި ބަޔާންކުރާ ހެކީގެ ނިޞާބަށް ނުވަތަ ތުހުމަތުކުރެވޭ ފަރާތުން ވާ އިޢުތިރާފަކީ މި ގާނޫނުގައި އެ ކުށަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ، އެހެން ގާނޫނެއްގައި ކުށަކަށް އިޢުތިރާފުވާ ފަރާތުން ނުވަތަ ހެކިބަސްދޭ ފަރާތުގެ ކިބައިގައި ފުރިހަމަވާންޖެހޭ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޝަރުޠުތަކެއް ފުރިހަމަވާ ނުވަތަ އެފަދަ ޝަރުޠުތަކެއް ގާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިނުވާ ހާލަތުގައި އެ ކުށަކަށް އިޢުތިރާފުވާ ފަރާތުން ނުވަތަ ހެކިބަސްދޭ ފަރާތުގެ ކިބައިގައި ހުންނަންޖެހޭ ކަމަށް އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޝަރުޠުތަކެއް ފުރިހަމަވާ ހެކި ބަހެއް ނުވަތަ އިޢުތިރާފުވުން ކަމުގައި ވާންވާނެއެވެ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިމްތިޔާޒް.

މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިމްތިޔާޒް ފަހުމީ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޢިއްޒު އެ ހުށަހަޅުއްވާ އިސްލާހަށް ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ! ހެއްކާ ގުޅޭ ގާނޫނަށް ހެންވޭރު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވައި، މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ތާއީދުކުރައްވާފައިވާ އިސްލާހު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓަށްއެހުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ހެންވޭރު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހިމް މުއިއްޒު

ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިމްތިޔާޒް ފަހުމީ

މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު: 87

ހާޒިރުވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 57

ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 51

ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00

ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 00

ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު: 51

ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 26

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ހެއްކާ ގުޅޭ ބިލުގެ 140 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އަށް ހެންވޭރު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހެޅުއްވި، އަދި މާފަންނު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ތާއީދުކުރެއްވި އިސްލާހާ ގުޅޭ ގޮތުން ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ އަދަދަކީ؛ 87. ހާޒިރުވެ ތިއްބެވީ 57 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވީ 51 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުނުދެއްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ނެތް. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގަތީ 51 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވަނީ 26 ވޯޓު. އެހެންވީމާ، މި އިސްލާހު ފާސްވެއްޖެ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ހެއްކާ ގުޅޭ ގާނޫނުގެ 144 ވަނަ މާއްދާއަށް މަތިވެރި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހެޅުއްވި އިސްލާހު، ހުށަހެޅުއްވުމުގެ ފުރުސަތު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް އަރުވަން.

މަތިވެރި ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަސަން ޒަރީރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ހެއްކާ ބެހޭ ބިލުގެ 144 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރު އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ މަޤާމަށާއި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ނައިބުގެ މަޤާމަށް އިންތިޚާބުވާ މީހުން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލް.

ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލް ވާހަކަދެއްކެވުން:

މަޑަވެލި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ހުށަހެޅުމަށް ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ހެއްކާ ބެހޭ ޤާނޫނުގެ 144 ވަނަ މާއްދާއަށް މަޑަވެލި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވައި، ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ތާއީދުކުރައްވައިފައިވާ އިސްލާހާ ދޭ ގޮތުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: މަޑަވެލި ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަސަން ޒަރީރު

ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލް

މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	87
ޙާޟިރުވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	58
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	51
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުނުދީ ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	51

ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 26

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ހައްޖާ ގުޅޭ ބިލުގެ 144 ވަނަ މާއްދާއަށް މަތިވެރި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން ޒަރީރު ހުށަހަޅުއްވައި، ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލް ތާއީދުކުރައްވާ އިސްލާހާ ގުޅޭ ގޮތުން ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ އަދަދަކީ؛ 87. ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވި 58 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފެންނަ ކަމަށް 51 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ވޯޓުދެއްވައިފި. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުނުދެއްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ވެސް ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވީ 51 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވަނީ 26 ވޯޓު. އެހެންވީމާ، މި އިސްލާހު ފާސްވެއްޖެ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ހައްޖާ ގުޅޭ ބިލުގެ 76 ވަނަ މާއްދާއަށް ގެންނަ އިސްލާހު، ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް ހުށަހެޅުއްވުމުގެ ފުރުޞަތު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް އަރުވަން.

ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 93 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ ދަށުން ހުށަހަޅާ އިސްލާހެއް. ބިލުގެ 76 ވަނަ މާއްދާގެ ފެށޭ އިބާރާތް އެއީ އެ މާއްދާގެ (ހ) ކަމުގައި ހަމަޖައްސައި، އެ މާއްދާ (ހ)، (ށ) އަދި (ނ) އެއީ އެ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 1، 2 އަދި 3 ވަނަ ނަންބަރު ކަމުގައި ހަމަޖައްސައި، އެ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ފަހަތަށް އަންނަނިވި ފަދައިން އަކުރެއް އިތުރުކުރުން. އަކުރެއް އިތުރުކުރުމުން 76 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ކަމުގައި ވެގެންދާނެ. 76 ވަނަ މާއްދާ (ށ)- އެހެން ގޮތަކަށް ސާބިތުނުވާހާ ހިނދަކު، އަންނަނިވި މީހުން ވާ [illegible] ނުވަތަ [illegible] ނުވަތަ އިދާރާއެއް ކަމުގައި ނުބެލެވޭނެއެވެ. 1- އުމުރުން 15 އަހަރު ފުރިފައިނުވާ ކުޑަކުދިން، 2- ބޮޑެތި ހަމަނުޖެހޭ މީހުން، 3- ބެލެނިވެރިޔާ ނުވަތަ ބަލަދުވެރިޔާ ނުވަތަ މީހަކު ބެލެހެއްޓުމާ ހަވާލުވެ ހުރި ފަރާތެއްގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައިވާ މީހާގެ ނަމުގައިވާ އިޚްތިޔާރު ނުވަތަ އިޤްރާރު. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޖާބިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަސްލަމްގެ ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ހެއްކާ ބެހޭ ބިލުގެ 76 ވަނަ މާއްދާއަށް ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވައި، ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ތާއީދުކުރެއްވި އިޞްލާޙާ ގުޅޭ ގޮތުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް
ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޖާބިރު

މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	57
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	45
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	45
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	23
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ހެއްކާ ގުޅޭ ގާނޫނުގެ 76 ވަނަ މާއްދާއަށް ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަސްލަމް ހުށަހަޅުއްވައި، ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ތާއީދުކުރައްވާ އިސްލާހަށް ދެވުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ ޢަދަދަކީ؛ 87. ޙާޟިރުވެވަޑައިގެންތިއްބެވި 57 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފާސް ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި 45 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ނުފާސް ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ނެތް. ވަކިގޮތަކަށް ވޯޓުނުދެއްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެން 45 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވަނީ 23 ވޯޓު. އެހެންކަމާ، މި އިސްލާހު ފާސްވެއްޖެ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ހެއްކާ ގުޅޭ ބިލުގެ 99 ވަނަ މާއްދާއަށް ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް ހުށަހަޅުއްވަން އެދިވަޑައިގަންނަވާ އިސްލާހު ހުށަހަޅުއްވުމަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.

ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ! އިސްލާހަކީ، ބިލުގެ 99 ވަނަ މާއްދާގައި މިހާރު އޮތް އިބާރާތް އެއީ އެ މާއްދާގެ (ހ) ކަމުގައި ހަމަޖެއްސުމައި، އެ އަކުރުގެ ފަހަތަށް އަންނަނިވި ފަދައިން އަކުރެއް އިތުރުކުރުން. 99- (ށ)- ހެކިބަސްދޭ މީހަކު ކްރޮސް އެގްޒާމިންކުރެވޭނީ އޭނާ އެގްޒާމިންކުރުމުގެ މަރުޙަލާގައި އޭނާ ދިން ހެކިބަހުގައި ހިމެނުނު ކަންކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން އެކަންޏެވެ. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޖާބިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވި އިސްލާހަށް ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ހެއްކާ ގުޅޭ ގާނޫނުގެ 99 ވަނަ މާއްދާއަށް ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވައި، ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ތާއީދުކުރައްވާފައިވާ އިސްލާހަށް މި ވަގުތު ހާޟިރުވެވަޑައިގަންނަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް

ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޖާބިރު

މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	87
ހާޒިރުވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	58
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	44
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	03
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	47
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	24
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. ދެން ބިލުގެ 99 ވަނަ މާއްދާއަށް ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވައި، ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު ތާއީދުކުރެއްވި އިސްލާހަށް ދޭ ގޮތުން ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ އަދަދަކީ؛ 87 އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރުން. ހާޒިރުވެ ތިއްބެވީ 58 އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރުން. ފެންނަ ކަމަށް 44 އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރަކު. ނުފެންނަ ކަމަށް 3 އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރަކު ވޯޓުދެއްވައިފި. ވަކިގޮތަކަށް ވޯޓުނުދެއްވާ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރަކު ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވަޑައިގެންނެވީ 47 އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރުން. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވަނީ 24 ވޯޓު. އެހެންވީމާ، މި އިސްލާހު ފާސްވެއްޖެ. (ވަގުތުކޮޅަކަށް ފަހު)

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ހެއްކާ ގުޅޭ ބިލުގެ 107 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދެވަނަ ނަންބަރަށް ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވާ އިސްލާހު ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް އަރުވަން.

ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުހައްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. ބިލުގެ 107 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގެ ފަހަތަށް ދެ އަކުރު، ނަންބަރު އިތުރުކުރުން. 107-(ހ)ގެ 3- އެ ސުވާލަކީ ހެކިވެރިޔާ ހެކިބަސްދޭ ކަމާ ގުޅުމެއް ނެތް ސުވާލަކަށް ވުން، 4- އެ ސުވާލަކީ ކުރިން ކޮށްފައިވާ ސުވާލަކަށް ވުން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޖާބިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަސްލަމް ހުށަހެޅުއްވި އިސްލާހަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ހެއްކާ ގުޅޭ ބިލުގެ 107 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރަށް ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވައި، ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ތާއީދުކުރައްވާފައިވާ ގޮތަށް ވޯޓުދޭން އެދިވަޑައިގަންނަވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވޯޓުދެއްވުން އެދެން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) މިހާރު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ކުރިމަތީގައި މި ވަނީ އަޅުގަނޑު ހިސާބުޖަހާ ގޮތުގައި ދެން ތިން ވޯޓު. އިރުއޮއްސެންދެން ދާން އޮތް ކަމެއް އަޅުގަނޑު މި އަވަސްކޮށްދޭނަން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުހައްމަދު އަސްލަމް

ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު: ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޖާބިރު

މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	87
ހާޟިރުވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	58
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	44
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	02
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	46
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	24
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސް

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުން:

ހެއްކާގުޅޭ ގާނޫނުގެ 107 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރަށް އައްޑޫ ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވައި، ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ތާއީދުކުރައްވާފައިވާ އިސްލާހާ ގުޅޭ ގޮތުން ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ އަދަދަކީ؛ 87. ހާޟިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވީ 58 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފެންނަ ކަމަށް 44 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވޯޓުދެއްވައިފި. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވީ 2 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުނުދެއްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގަތީ 46 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވަނީ 24 ވޯޓު. އެހެންކަމުން، މި އިސްލާހު ފާސްވެއްޖެ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުން:

ހެއްކާ ގުޅޭ ބިލުގެ 107 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަށް ހުށަހަޅުއްވާ އިސްލާހު، ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު؛ އިސްލާހު ހުށަހެޅުއްވުމުގެ ފުރުޞަތު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް އަރުވަން.

ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް ފާހަގަކޮށްލެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. ބިލުގެ 107 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އުނި އެ މާއްދާގެ (ށ) ކަމުގައި ހަމަޖެއްސުމަށް، އެ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ފަހަތަށް އަންނަނިވި އަކުރު އިތުރުކުރުން. 107- (ނ)- މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދެވަނަ ނަންބަރުގެ ބޭނުމަށް ޓަކައި ހެކިބަސްދޭ މީހާ ކުރެވޭ ސުވާލުކުރުމަށްފަހު ޖަވާބުދޭން ފުރުޞަތުދިނުމުގައި ސުވާލު ތަކާގުޅޭ ހެކިބަސްދޭ މީހާ ރުއިއްޔަތުގެ

ގޮތުން ނުވަތަ ބިރުގެންނެވުމުގެ ގޮތުން ނުވަތަ އޭނާގެ ހިތްނުތަނަވަސްކުރުމުގެ ގޮތުން ނުވަތަ އޭނާއަށް ކުޑައިދީސްކުރުމުގެ ގޮތުން ކުރާކަމެއް ކަމުގައި ބެލެވިދާނެއެވެ. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެއްވުން:

ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުލްމުހުނީ.

ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްމުހުނީ ފާހަގަކޮށްލެއްވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ހުށަހެޅުއްވި އިސްލާހަށް ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެއްވުން:

އައްޑޫ ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް ހުށަހަޅުއްވައި، ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުލްމުހުނީ ތާއީދުކުރައްވާފައިވާ އިސްލާހާ ގުޅޭ ގޮތުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު:	ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް
ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު:	ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލްމުހުނީ

މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	87
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	58
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	45
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	45

ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު: 23

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ: ފާސް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ހުށަހެޅި ގޮތަށް ބިލުގެ 107 ވަނަ މާއްދާއަށް ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް ހުށަހަޅުއްވައި، ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ތާއީދުކުރައްވާފައިވާ އިސްލާހާ ގުޅޭ ގޮތުން ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ އަދަދަކީ؛ 87. ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވީ 58 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ގެންނަ ކަމަށް 45 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވޯޓުދެއްވައިފި. ނުގެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުނުދެއްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ވެސް ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގަތީ 45 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވަނީ 23 ވޯޓު. އެހެންވީމާ، މި އިސްލާހު ފާސްވެއްޖެ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިއީ ހުށަހެޅި ބިލަށް ހުށަހެޅިފައިވާ އިސްލާހުތަކުގެ ތެރެއިން އެންމެ ފަހު އިސްލާހު. އެއީ ބިލުގެ 122 ވަނަ މާއްދާއަށް އައްޑޫ ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް ހުށަހަޅުއްވާ އިސްލާހު، ހުށަހެޅުއްވުމުގެ ފުރުސަތު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް އަރުވަން.

ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ! ބިލުގެ 122 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގެ ފަހަތަށް އަންނަނިވި 2 ނަންބަރު އިތުރުކުރުން. 122-(ނ)- 4- އެ ރައްޔިތީ މައްސަލައިގެ ހުކުމް ކޯޓުން ކަނޑައެޅުމުގެ ކުރިން އެ މައްސަލައިގައި ހުކުމް ކަނޑައަޅައިދޭ ރައުޔު ކަމުގައި ބެލެވިދާނެ ރައުޔަކަށް ނުވުން. 5- ޚަބީރުގެ ރައުޔު ބިނާވެފައިވާ މައިގަނޑު ވާޤިޢާތަކީ ނުވަތަ އަސާސްތަކީ އެހެން ޚަބީރަކަށް ދެކޮޅުހެދިދާނެ އާއި ނުވަތަ ޖަދަލުކުރެވިދާނެ ރައުޔަކަށް ނުވުން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޖާބިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް ހުށަހެޅި އިސްލާހަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވޯޓަށްދެއްކެވުން:

ހެއްކާ ގުޅޭ ގާނޫނުގެ 122 ވަނަ މާއްދާއަށް ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުށަހަޅުއްވައި، ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ތާއީދުކުރައްވާފައިވާ އިސްލާހާ ގުޅޭ ގޮތުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު:	ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް
ތާއީދުކުރެއްވި މެންބަރު:	ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޖާބިރު
މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	87
ހާޒިރުވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	58
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	43
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	03
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	46
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	24
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސް

ރިޔާސަތުން ވޯޓަށްދެއްކެވުން:

ހެއްކާ ގުޅޭ ބިލުގެ 122 ވަނަ މާއްދާއަށް އައްޑޫ ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް ހުށަހަޅުއްވައި، ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ ޖާބިރު ތާއީދުކުރެއްވި އިސްލާހާ ގުޅޭ ގޮތުން ނެގުން ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ އަދަދަކީ؛ 87. ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވީ 58 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފެންނަ ކަމަށް

43 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވޯޓުދެއްވައިފި. ނުފެންނަ ކަމަށް 3 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވޯޓުދެއްވައިފި. ވަކި ޤަރާރަށް ވޯޓުނުދެއްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި 46 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވަނީ 24 ވޯޓު. އެހެންވީމާ، މި އިސްލާހު ފާސްވެއްޖެ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ވޯޓަށް އަހަނީ، ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުއްލަތީފު ހުށަހަޅުއްވައިވާ، ހެއްކާ ގުޅޭ ބިލު ދިރާސާކޮށް ޖުޑީޝަރީ ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތަށް މަޖިލީހުން ގެންނެވި އިސްލާހުތަކާ އެކު ފާސްކުރުމާ މެދު އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅި މެންބަރު: ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުއްލަތީފު

މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	87
ހާޒިރުވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	58
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	50
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	05
ވަކި ޤަރާރަށް ވޯޓުނުދޭން ބޭނުންވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	02
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	55
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	28
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ! ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން، ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުލްމުޙުސީ ހުށަހަޅުއްވި ޙައްޖާ ގުޅޭ ބިލު ޖުޑީޝަރީ ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތަށް އަދި މަޖިލީހުގެ އިސްލާޙާއެކު ފާސްކުރުމަށް އެހުމުން، ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ އަދަދަކީ؛ 87. ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި 58 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފާސްކުރުމަށް 50 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވޯޓުދެއްވައިފި. ނުފާސްކުރުމަށް 5 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވޯޓުދެއްވައިފި. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުނުދެއްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން 2. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި 55 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވަނީ 28 ވޯޓު. އެހެންވީމާ، މި ބިލު ފާސްވެއްޖެ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ، މިއީ 1975 ވަނަ އަހަރުއްސުރެ ފެށިގެން މި ރާއްޖޭގައި އޮތް ވަރަށް ބޮޑު ހަރުކަށި ގޮތް ބަލައި، ގަދުރުގައި. އެ ގަދުރު ފަސް އުޅުއްވި އާއި 1800 ވަނަ އަހަރުގެ އިންޑިއާ މިއުޖިޒާއަށް ފުރުގައި އެކުލަވައިލެވުނު ޤާނޫނުއަސާސީގައި އަބުރުވެރި ޖަލީ ތިރީސްޖާގާތެރި އެކުގައިބޭނުންވާ ގޮތަށް، އޮތް ގޮތަށް އޮތީ. އެއަށްފަހުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ އެންމެން ފަސް އެހީ ކަންކަމުގައި ހާޒިރު، ޝަރީޢަތުގެ ގަނޑުއަޅުވި، ބަރު ފަސް ހަފްތާ ކަމަށް އެހެން ފަރާތަށް އަޅުއްވި، ޖޫރިމަނާގައި ހެރި ބަނޑިއަށް ފަސް ހަފްތާ ކަމަށް އެހެނިހެން ބަރުބަސްގައި އަޅުގަނޑުމެންނަކީ އަޅުއްވި، އަޅުގަނޑުމެންގެ ދުވި ހަފްތާ ނިމިދިޔުމާ ގޮތްތަކާއި ތަފާސްހިސާބު، އިތުރަށްބަލައިގެން އަނގަބަހުން އަޅުގަނޑުމެން މި ބައްދަލުވުމުގެ މަޖިލީހުގައި މަސައްކަތްކުރުމުގެ ފޯރުކޮށްދޭ ޚިދުމަތް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބައްދަލުވުމުން ފޯރުކޮށްދެއްވުން އަޅުގަނޑު ދަރާކޮށްގައި އެންމެ ގިނަ ލިބުނު. މަޖިލީހުގެ ހިތާ މެންބަރުންނަށް ވަރަށް ބޮޑަށް މަރުޙަބާ!

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލުން:

ޤާނޫނުތަކުގެ ދަށުން ހަދަންޖެހޭ ގަވާއިދުތަކެއް އެ ޤާނޫނުތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ބައެއް މިނިސްޓްރީތަކުންނާއި ސަރުކާރުގެ އިދާރާތަކުން ހަދާފައިނުވާ ކަމަށް ބަޔާންކޮށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަ ދިރާސާކޮށް ގަވާއިދު ކޮމިޓީން ނިންމި ރިޕޯޓު މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމާ ދޭތެރޭ ގޮތުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފޮނުވައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ފޮނުވައިލުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	87
ހާޒިރުވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	58
ފެންނަ ގޮތަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	55
ނުފެންނަ ގޮތަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ގޮތަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	55
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	28
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ގާނޫނުތަކުގެ ދަށުން ހަދަންޖެހޭ ގަވާއިދުތައް އާ ގާނޫނުތަކާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުއްދަތުތަކުގެ ތެރޭގައި ބައެއް މިނިސްޓްރީތަކުންނާއި ސަރުކާރުގެ އިދާރާތަކުން ހަދާފައިނުވާ ކަމަށް ބަޔާންކޮށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަ ދިރާސާކޮށް، ގަވާއިދު ކޮމިޓީން ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓް މަޖިލީހުން ފާސްކުރުމާ ގުޅޭ ގޮތުން ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ އަދަދަކީ؛ 87. ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވީ 58 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފެންނަ ގޮތަށް ވޯޓުދެއްވީ 55 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ނުފެންނަ ގޮތަށް ވޯޓުދެއްވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ނެތް. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުނުދެއްވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ވެސް ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވީ 55 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވަނީ 28 ވޯޓު. އެހެންވީމާ، މި ރިޕޯޓު ފާސްވެއްޖެ.

ނިންމުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު މި ދައުރަށް މަޖިލީސް ނިންމާލުމުގެ ކުރީގައި ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ވަރަށް ބޮޑަށް މަރުޙަބާ ދަންނަވަން އެދި ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ފަރުވާތެރިކަމާ އެކީގައި މި މަޖިލީހުގެ މަސައްކަތަށް، ތިޔަ ބޭފުޅުންގެ ދާއިރާތަކުގެ މަސައްކަތް ކުރައްވާފައި ވަނީ އަޅުގަނޑަށް ފެނިން، ޚާއްޞަކޮށް އެހެން ހުރިހާ

މުއައްސަސާއަކަށް ވެސް، އިދާރާއަކަށް ވެސް މިސާލަކަށް ވާނެ ގޮތަށް. މެންބަރުން ޖަލްސާތަކަށް ބަހައްޓާ ފަރުވާތެރިކަމާއި، ބިލުތައް ކިޔުއްމާ މިންވަރާއި، އެ މުޝާރަކާކުރައްވާ ދަރަޖައާއި، އަދި މިތަނަށް އެ ހުށަހަޅުއްވާ ތަނަވަސް ބަހުސްއާއި އިޙްތިރާމްކަމާ އަޅުގަނޑު ހިތުން އަންނަން އޮތް ޖީލުތަކަށް، ދިވެހިރާއްޖެއަށް މިސާލަކަށް ވެގެންދާނެ ކަމަކަށް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ދައުރުގައި 8 ބިލެއްގެ މަސައްކަތް ނިންމިއްޖެ. ގާނޫނު؛ 2 ގާނޫނެއް ނިންމިއްޖެ. ސަރުކާރުން ހުށަހެޅުއްވި މައްސަލަ؛ 3 މައްސަލަ ނިންމިއްޖެ. ރިޔާސަތުން އެއް މައްސަލަ ހުށަހަޅަންޖެހިގެން ހުށަހެޅި، އެ މައްސަލަ ވެސް ވަނީ ނިމިފަ. ކޮމިޓީ މައްސަލައިގެ ގޮތުގައި 2 މައްސަލަ ހުށަހެޅި، ނިމުނު. މެންބަރުން ހުށަހެޅި މައްސަލަ؛ 5 މައްސަލަ ހުށަހަޅައި ނިމުނު. އެހެނިހެން މައްސަލަތަކާ ގުޅޭ ރިޕޯޓު؛ 6 ރިޕޯޓު ހުށަހެޅި ނިމުނު. ސުވާލު ވަޒީރުންނާ 30 ފަހަރަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރެވުނު. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށާއި އަދި ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ރައްޔިތުންނަށް މަޖިލީހުގެ ވެބްސައިޓުގައި މި ދަންނަވާ ޝުކުރިއްޔާ ގޮވާ އިއްޒަތް ތެޔޮޝީދު ބިބިވަޖެއިގަނޑުމަށް ނިންމާލަމުން.

والحمد لله ربّ العالمين. މަޖިލިސް ނިމުނީ.

Overall Voting Result 6/30/2022 9:17:20 AM

Voting Mode: Open

VOTE

Rayyithunge Majleehuge gavaid ge 179 vana maadhaa ge dhashun, Maavashu Dhaairaage Member hushahalhuvvaafaiva massala ah bahuskurumah

Results

Present:	33
Eligible to vote:	32
Yes:	8
No:	19
Abstain:	0
Voted:	27
Not Voted:	5

ID	Name	Organisation	Result
01	Speaker		No voting right
09	Ali Niyaz (MDP)	Hulhumalé	No
11	Ali Azim (MDP)	Medhu Henveyru	Not Voted
12	Hussain Shaheem (MDP)	Henveyru Dhekunu	No
13	Hassan Latheef (MDP)	Henveyru Hulhangu	No
14	Eva Abdulla (MDP)	Galolhu Uthuru	Not Voted
19	Imthiyaz Fahmy (MDP)	Maafannu Uthuru	No
20	Ibrahim Rasheed (MDP)	Maafannu Medhu	No
21	Adam Ali (MDP)	Maafannu Dhekunu	No
24	Ahmed Saleem (MDP)	Hoarafushi	No
29	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	No
30	Mohamed Nasheed Abdulla (IN..	Nolhivaram	Yes
32	Yasir Abdul Latheef (MDP)	Kulhudhuhfushi Uthuru	Not Voted
34	Mohamed Raee (MDP)	Makunudhoo	No
36	Ali Riza (MDP)	Milandhoo	No
37	Mohamed Rashid (MDP)	Komandoo	No
41	Mohamed Abdulla Shafeeg (MDP)	Velidhoo	No
44	Mohamed Waheed (MDP)	Ungoofaaru	No
49	Ahmed Saleem (PPM)	Eydhafushi	Yes
54	Abdulla Jabir (IND)	Kaashidhoo	Yes
58	Hassan Shiyan (MDP)	Thoddoo	No
60	Ahmed Thariq (PPM)	Mahibadhoo	Yes
63	Hussain Gasim (MDP)	Keyodhoo	No
69	Ahmed Amir (MDA)	Kudahuvadhoo	Yes
70	Hassan Afeef (MDP)	Vilufushi	No
77	Mohamed Saeed (PNC)	Maavashu	Yes
81	Abdul Mughnee (MDP)	Thinadhoo Uthuru	Yes
84	Hussain Mohamed Latheef (PPM)	Faresmaathodaa	Yes
85	Ahmed Zahir (MDP)	Gadhdhoo	Not Voted
86	Mohamed Rasheed (MDP)	Fuvahmulah Uthuru	No
89	Ilyas Labeeb (MDP)	Hulhudhoo	No
91	Ibrahim Shareef (MDP)	Maradhoo	Not Voted
92	Mohamed Aslam (MDP)	Hithadhoo Uthuru	No

Overall Voting Result 6/30/2022 2:07:42 PM

Voting Mode: Open

VOTE

Jalsaage vaguthu ithurukurumah

Results

Present:	63
Eligible to vote:	62
Yes:	33
No:	0
Abstain:	0
Voted:	33
Not Voted:	29

ID	Name	Organisation	Result
01	Speaker		No voting right
09	Ali Niyaz (MDP)	Hulhumalé	Yes
10	Ibrahim Muizzu (MDP)	Henveyru Uthuru	Not Voted
11	Ali Azim (MDP)	Medhu Henveyru	Not Voted
12	Hussain Shaheem (MDP)	Henveyru Dhekunu	Yes
13	Hassan Latheef (MDP)	Henveyru Hulhangu	Yes
14	Eva Abdulla (MDP)	Galolhu Uthuru	Not Voted
15	Meekail Ahmed Nasym (MDP)	Galolhu Dhekunu	Not Voted
16	Mohamed Rasheed (MDP)	Mahchangoalhi Uthuru	Yes
19	Imthiyaz Fahmy (MDP)	Maafannu Uthuru	Yes
20	Ibrahim Rasheed (MDP)	Maafannu Medhu	Not Voted
21	Adam Ali (MDP)	Maafannu Dhekunu	Not Voted
22	Mohamed Falah (MDP)	Maafannu Hulhangu	Yes
23	Ahmed Usham (MNP)	Villimalé	Not Voted
24	Ahmed Saleem (MDP)	Hoarafushi	Not Voted
25	Mohamed Shifau (MDP)	Ihavandhoo	Yes
26	Ahmed Abdulla (MDP)	Baarashu	Not Voted
27	Abdulla Waheed (MDP)	Dhidhdhoo	Yes
29	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	Not Voted
30	Mohamed Nasheed Abdulla (IN..	Nolhivaram	Not Voted
31	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	Not Voted
32	Yasir Abdul Latheef (MDP)	Kulhudhuhfushi Uthuru	Yes
33	Jamsheed Mohamed (MDP)	Kulhudhuhfushi Dhekunu	Yes
34	Mohamed Raee (MDP)	Makunudhoo	Yes
35	Abdulla Shaheem Abdul Hakee...	Kanditheemu	Not Voted
36	Ali Riza (MDP)	Milandhoo	Yes
37	Mohamed Rashid (MDP)	Komandoo	Not Voted
39	Ahmed Easa (MDP)	Kendhikulhudhoo	Yes
41	Mohamed Abdulla Shafeeg (MDP)	Velidhoo	Yes
42	Yoonus Ali (MDP)	Holhudhoo	Yes
44	Mohamed Waheed (MDP)	Ungoofaaru	Not Voted
47	Adam Shareef (PNC)	Maduvvari	Yes
48	Hisaan Hussain (MDP)	Thulhaadhoo	Yes
49	Ahmed Saleem (PPM)	Eydhafushi	Not Voted
50	Ali Hussain (JP)	Kendhoo	Not Voted
51	Jeehan Mahmood (MDP)	Hinnavaru	Yes
52	Ahmed Shiyam (PPM)	Naifaru	Not Voted
54	Abdulla Jabir (IND)	Kaashidhoo	Not Voted
55	Ibrahim Naseem (IND)	Thulusdhoo	Not Voted
57	Hassan Zareer (MDP)	Mathiveri	Not Voted
58	Hassan Shiyan (MDP)	Thoddoo	Not Voted
60	Ahmed Thariq (PPM)	Mahibadhoo	Not Voted
62	Ibrahim Fazul Rasheed (PNC)	Felidhoo	Not Voted
63	Hussain Gasim (MDP)	Keyodhoo	Yes
66	Ahmed Haleem (MDP)	Bilehdhoo	Yes
67	Abdul Muhsin Hameed (IND)	Nilandhoo	Not Voted
69	Ahmed Amir (MDA)	Kudahuvadhoo	Yes
70	Hassan Afeef (MDP)	Vilufushi	Not Voted

ID	Name	Organisation	Result
74	Ali Hameed (JP)	Isdhoo	Yes
77	Mohamed Saeed (PNC)	Maavashu	Not Voted
80	Ahmed Saeed (MDP)	Gemanafushi	Yes
81	Abdul Mughnee (MDP)	Thinadhoo Uthuru	Yes
83	Hussain Firushan (MDP)	Madaveli	Yes
84	Hussain Mohamed Latheef (PPM)	Faresmaathodaa	Yes
85	Ahmed Zahir (MDP)	Gadhdhoo	Not Voted
86	Mohamed Rasheed (MDP)	Fuvahmulah Uthuru	Yes
87	Hussain Mohamed Didi (MDP)	Fuvahmulah Medhu	Yes
88	Mohamed Mumthaz (MDP)	Fuvahmulah Dhekunu	Yes
89	Ilyas Labeeb (MDP)	Hulhudhoo	Yes
90	Mohamed Nihad (MDP)	Feydhoo	Yes
91	Ibrahim Shareef (MDP)	Maradhoo	Not Voted
92	Mohamed Aslam (MDP)	Hithadhoo Uthuru	Yes
94	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	Yes

Voting Mode: Open

VOTE

Dhivehi Raajjeyge Tourism aa behey ganoon ah islaah genaumuge bill faaskurumah

Results

Present:	66
Eligible to vote:	65
Yes:	50
No:	0
Abstain:	0
Voted:	50
Not Voted:	15

ID	Name	Organisation	Result
01	Speaker		No voting right
09	Ali Niyaz (MDP)	Hulhumalé	Yes
10	Ibrahim Muizzu (MDP)	Henveyru Uthuru	Not Voted
11	Ali Azim (MDP)	Medhu Henveyru	Yes
12	Hussain Shaheem (MDP)	Henveyru Dhekunu	Yes
13	Hassan Latheef (MDP)	Henveyru Hulhangu	Yes
14	Eva Abdulla (MDP)	Galolhu Uthuru	Yes
15	Meekail Ahmed Nasym (MDP)	Galolhu Dhekunu	Yes
16	Mohamed Rasheed (MDP)	Mahchangoalhi Uthuru	Yes
19	Imthiyaz Fahmy (MDP)	Maafannu Uthuru	Yes
20	Ibrahim Rasheed (MDP)	Maafannu Medhu	Yes
21	Adam Ali (MDP)	Maafannu Dhekunu	Yes
22	Mohamed Falah (MDP)	Maafannu Hulhangu	Yes
23	Ahmed Usham (MNP)	Villimalé	Not Voted
24	Ahmed Saleem (MDP)	Hoarafushi	Not Voted
25	Mohamed Shifau (MDP)	Ihavandhoo	Yes
26	Ahmed Abdulla (MDP)	Baarashu	Not Voted
27	Abdulla Waheed (MDP)	Dhidhdhoo	Yes
29	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	Yes
30	Mohamed Nasheed Abdulla (IN..	Nolhivaram	Not Voted
31	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	Yes
32	Yasir Abdul Latheef (MDP)	Kulhudhuhfushi Uthuru	Yes
33	Jamsheed Mohamed (MDP)	Kulhudhuhfushi Dhekunu	Yes
34	Mohamed Raee (MDP)	Makunudhoo	Yes
35	Abdulla Shaheem Abdul Hakee...	Kanditheemu	Not Voted
36	Ali Riza (MDP)	Milandhoo	Yes
37	Mohamed Rashid (MDP)	Komandoo	Yes
39	Ahmed Easa (MDP)	Kendhikulhudhoo	Yes
41	Mohamed Abdulla Shafeeg (MDP)	Velidhoo	Yes
42	Yoonus Ali (MDP)	Holhudhoo	Yes
43	Mohamed Rasheed Hussain (M...	Alifushi	Yes
44	Mohamed Waheed (MDP)	Ungoofaaru	Yes
47	Adam Shareef (PNC)	Maduvvari	Yes
48	Hisaan Hussain (MDP)	Thulhaadhoo	Yes
49	Ahmed Saleem (PPM)	Eydhafushi	Not Voted
50	Ali Hussain (JP)	Kendhoo	Not Voted
51	Jeehan Mahmood (MDP)	Hinnavaru	Yes
52	Ahmed Shiyam (PPM)	Naifaru	Not Voted
54	Abdulla Jabir (IND)	Kaashidhoo	Yes
55	Ibrahim Naseem (IND)	Thulusdhoo	Not Voted
57	Hassan Zareer (MDP)	Mathiveri	Yes
58	Hassan Shiyan (MDP)	Thoddoo	Yes
60	Ahmed Thariq (PPM)	Mahibadhoo	Not Voted
62	Ibrahim Fazul Rasheed (PNC)	Felidhoo	Not Voted
63	Hussain Gasim (MDP)	Keyodhoo	Yes
66	Ahmed Haleem (MDP)	Bilehdhoo	Yes
67	Abdul Muhsin Hameed (IND)	Nilandhoo	Yes
69	Ahmed Amir (MDA)	Kudahuvadhoo	Not Voted

ID	Name	Organisation	Result
70	Hassan Afeef (MDP)	Vilufushi	Yes
74	Ali Hameed (JP)	Isdhoo	Yes
77	Mohamed Saeed (PNC)	Maavashu	Not Voted
80	Ahmed Saeed (MDP)	Gemanafushi	Yes
81	Abdul Mughnee (MDP)	Thinadhoo Uthuru	Yes
82	Abdulla Saneef (MDP)	Thinadhoo Dhekunu	Yes
83	Hussain Firushan (MDP)	Madaveli	Yes
84	Hussain Mohamed Latheef (PPM)	Faresmaathodaa	Not Voted
85	Ahmed Zahir (MDP)	Gadhdhoo	Yes
86	Mohamed Rasheed (MDP)	Fuvahmulah Uthuru	Yes
87	Hussain Mohamed Didi (MDP)	Fuvahmulah Medhu	Yes
88	Mohamed Mumthaz (MDP)	Fuvahmulah Dhekunu	Yes
89	Ilyas Labeeb (MDP)	Hulhudhoo	Yes
90	Mohamed Nihad (MDP)	Feydhoo	Yes
91	Ibrahim Shareef (MDP)	Maradhoo	Yes
92	Mohamed Aslam (MDP)	Hithadhoo Uthuru	Yes
93	Ahmed Rasheed (MDP)	Hithadhoo Medhu	Yes
94	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	Yes

Overall Voting Result 6/30/2022 3:24:02 PM

Voting Mode: Open

VOTE

Fannee ufehdhun ginthi kurumaai dharaja kurumuge bill faaskurumah

Results

Present:	66
Eligible to vote:	65
Yes:	53
No:	0
Abstain:	0
Voted:	53
Not Voted:	12

ID	Name	Organisation	Result
01	Speaker		No voting right
09	Ali Niyaz (MDP)	Hulhumalé	Yes
10	Ibrahim Muizzu (MDP)	Henveyru Uthuru	Not Voted
11	Ali Azim (MDP)	Medhu Henveyru	Yes
12	Hussain Shaheem (MDP)	Henveyru Dhekunu	Yes
13	Hassan Latheef (MDP)	Henveyru Hulhangu	Yes
14	Eva Abdulla (MDP)	Galolhu Uthuru	Yes
15	Meekail Ahmed Nasym (MDP)	Galolhu Dhekunu	Yes
16	Mohamed Rasheed (MDP)	Mahchangoalhi Uthuru	Yes
19	Imthiyaz Fahmy (MDP)	Maafannu Uthuru	Yes
20	Ibrahim Rasheed (MDP)	Maafannu Medhu	Yes
21	Adam Ali (MDP)	Maafannu Dhekunu	Yes
22	Mohamed Falah (MDP)	Maafannu Hulhangu	Yes
23	Ahmed Usham (MNP)	Villimalé	Yes
24	Ahmed Saleem (MDP)	Hoarafushi	Not Voted
25	Mohamed Shifau (MDP)	Ihavandhoo	Yes
26	Ahmed Abdulla (MDP)	Baarashu	Not Voted
27	Abdulla Waheed (MDP)	Dhidhdhoo	Yes
29	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	Yes
30	Mohamed Nasheed Abdulla (IN..	Nolhivaram	Not Voted
31	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	Yes
32	Yasir Abdul Latheef (MDP)	Kulhudhuhfushi Uthuru	Yes
33	Jamsheed Mohamed (MDP)	Kulhudhuhfushi Dhekunu	Yes
34	Mohamed Raee (MDP)	Makunudhoo	Yes
35	Abdulla Shaheem Abdul Hakee...	Kanditheemu	Not Voted
36	Ali Riza (MDP)	Milandhoo	Yes
37	Mohamed Rashid (MDP)	Komandoo	Yes
39	Ahmed Easa (MDP)	Kendhikulhudhoo	Yes
41	Mohamed Abdulla Shafeeg (MDP)	Velidhoo	Yes
42	Yoonus Ali (MDP)	Holhudhoo	Yes
43	Mohamed Rasheed Hussain (M...	Alifushi	Yes
44	Mohamed Waheed (MDP)	Ungoofaaru	Yes
47	Adam Shareef (PNC)	Maduvvari	Yes
48	Hisaan Hussain (MDP)	Thulhaadhoo	Yes
49	Ahmed Saleem (PPM)	Eydhafushi	Not Voted
50	Ali Hussain (JP)	Kendhoo	Yes
51	Jeehan Mahmood (MDP)	Hinnavaru	Yes
52	Ahmed Shiyam (PPM)	Naifaru	Yes
54	Abdulla Jabir (IND)	Kaashidhoo	Yes
55	Ibrahim Naseem (IND)	Thulusdhoo	Not Voted
57	Hassan Zareer (MDP)	Mathiveri	Yes
58	Hassan Shiyan (MDP)	Thoddoo	Yes
60	Ahmed Thariq (PPM)	Mahibadhoo	Not Voted
62	Ibrahim Fazul Rasheed (PNC)	Felidhoo	Not Voted
63	Hussain Gasim (MDP)	Keyodhoo	Yes
66	Ahmed Haleem (MDP)	Bilehdhoo	Yes
67	Abdul Muhsin Hameed (IND)	Nilandhoo	Yes
69	Ahmed Amir (MDA)	Kudahuvadhoo	Not Voted

ID	Name	Organisation	Result
70	Hassan Afeef (MDP)	Vilufushi	Yes
74	Ali Hameed (JP)	Isdhoo	Yes
77	Mohamed Saeed (PNC)	Maavashu	Not Voted
80	Ahmed Saeed (MDP)	Gemanafushi	Yes
81	Abdul Mughnee (MDP)	Thinadhoo Uthuru	Yes
82	Abdulla Saneef (MDP)	Thinadhoo Dhekunu	Yes
83	Hussain Firushan (MDP)	Madaveli	Yes
84	Hussain Mohamed Latheef (PPM)	Faresmaathodaa	Not Voted
85	Ahmed Zahir (MDP)	Gadhdhoo	Yes
86	Mohamed Rasheed (MDP)	Fuvahmulah Uthuru	Yes
87	Hussain Mohamed Didi (MDP)	Fuvahmulah Medhu	Yes
88	Mohamed Mumthaz (MDP)	Fuvahmulah Dhekunu	Yes
89	Ilyas Labeeb (MDP)	Hulhudhoo	Yes
90	Mohamed Nihad (MDP)	Feydhoo	Yes
91	Ibrahim Shareef (MDP)	Maradhoo	Yes
92	Mohamed Aslam (MDP)	Hithadhoo Uthuru	Yes
93	Ahmed Rasheed (MDP)	Hithadhoo Medhu	Yes
94	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	Yes

Overall Voting Result 6/30/2022 3:26:08 PM

Voting Mode: Open

VOTE

Nethi dhiyumuge biruheevefaivaa dhirey thaketheege bainalaquvaamee viyafaari kurumuge bill faaskurumah

Results

Present:	68
Eligible to vote:	67
Yes:	54
No:	0
Abstain:	0
Voted:	54
Not Voted:	13

ID	Name	Organisation	Result
01	Speaker		No voting right
09	Ali Niyaz (MDP)	Hulhumalé	Yes
10	Ibrahim Muizzu (MDP)	Henveyru Uthuru	Not Voted
11	Ali Azim (MDP)	Medhu Henveyru	Yes
12	Hussain Shaheem (MDP)	Henveyru Dhekunu	Yes
13	Hassan Latheef (MDP)	Henveyru Hulhangu	Yes
14	Eva Abdulla (MDP)	Galolhu Uthuru	Yes
15	Meekail Ahmed Nasym (MDP)	Galolhu Dhekunu	Yes
16	Mohamed Rasheed (MDP)	Mahchangoalhi Uthuru	Yes
19	Imthiyaz Fahmy (MDP)	Maafannu Uthuru	Yes
20	Ibrahim Rasheed (MDP)	Maafannu Medhu	Yes
21	Adam Ali (MDP)	Maafannu Dhekunu	Yes
22	Mohamed Falah (MDP)	Maafannu Hulhangu	Yes
23	Ahmed Usham (MNP)	Villimalé	Yes
24	Ahmed Saleem (MDP)	Hoarafushi	Not Voted
25	Mohamed Shifau (MDP)	Ihavandhoo	Yes
26	Ahmed Abdulla (MDP)	Baarashu	Not Voted
27	Abdulla Waheed (MDP)	Dhidhdhoo	Yes
29	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	Yes
30	Mohamed Nasheed Abdulla (IN..	Nolhivaram	Not Voted
31	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	Yes
32	Yasir Abdul Latheef (MDP)	Kulhudhuhfushi Uthuru	Yes
33	Jamsheed Mohamed (MDP)	Kulhudhuhfushi Dhekunu	Yes
34	Mohamed Raee (MDP)	Makunudhoo	Yes
35	Abdulla Shaheem Abdul Hakee...	Kanditheemu	Not Voted
36	Ali Riza (MDP)	Milandhoo	Yes
37	Mohamed Rashid (MDP)	Komandoo	Yes
39	Ahmed Easa (MDP)	Kendhikulhudhoo	Yes
41	Mohamed Abdulla Shafeeg (MDP)	Velidhoo	Yes
42	Yoonus Ali (MDP)	Holhudhoo	Yes
43	Mohamed Rasheed Hussain (M...	Alifushi	Yes
44	Mohamed Waheed (MDP)	Ungoofaaru	Yes
47	Adam Shareef (PNC)	Maduvvari	Not Voted
48	Hisaan Hussain (MDP)	Thulhaadhoo	Yes
49	Ahmed Saleem (PPM)	Eydhafushi	Not Voted
50	Ali Hussain (JP)	Kendhoo	Yes
51	Jeehan Mahmood (MDP)	Hinnavaru	Yes
52	Ahmed Shiyam (PPM)	Naifaru	Yes
54	Abdulla Jabir (IND)	Kaashidhoo	Yes
55	Ibrahim Naseem (IND)	Thulusdhoo	Not Voted
57	Hassan Zareer (MDP)	Mathiveri	Yes
58	Hassan Shiyan (MDP)	Thoddoo	Yes
60	Ahmed Thariq (PPM)	Mahibadhoo	Not Voted
62	Ibrahim Fazul Rasheed (PNC)	Felidhoo	Not Voted
63	Hussain Gasim (MDP)	Keyodhoo	Yes
66	Ahmed Haleem (MDP)	Bilehdhoo	Yes
67	Abdul Muhsin Hameed (IND)	Nilandhoo	Yes
69	Ahmed Amir (MDA)	Kudahuvadhoo	Not Voted

ID	Name	Organisation	Result
70	Hassan Afeef (MDP)	Vilufushi	Yes
72	Mohamed Nashiz (MDP)	Kinbidhoo	Yes
74	Ali Hameed (JP)	Isdhoo	Yes
77	Mohamed Saeed (PNC)	Maavashu	Not Voted
80	Ahmed Saeed (MDP)	Gemanafushi	Yes
81	Abdul Mughnee (MDP)	Thinadhoo Uthuru	Yes
82	Abdulla Saneef (MDP)	Thinadhoo Dhekunu	Yes
83	Hussain Firushan (MDP)	Madaveli	Yes
84	Hussain Mohamed Latheef (PPM)	Faresmaathodaa	Not Voted
85	Ahmed Zahir (MDP)	Gadhdhoo	Yes
86	Mohamed Rasheed (MDP)	Fuvahmulah Uthuru	Yes
87	Hussain Mohamed Didi (MDP)	Fuvahmulah Medhu	Yes
88	Mohamed Mumthaz (MDP)	Fuvahmulah Dhekunu	Yes
89	Ilyas Labeeb (MDP)	Hulhudhoo	Yes
90	Mohamed Nihad (MDP)	Feydhoo	Yes
91	Ibrahim Shareef (MDP)	Maradhoo	Yes
92	Mohamed Aslam (MDP)	Hithadhoo Uthuru	Yes
93	Ahmed Rasheed (MDP)	Hithadhoo Medhu	Yes
94	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	Yes
95	Rozaina Adam (MDP)	Addu Meedhoo	Yes

Overall Voting Result 6/30/2022 3:28:28 PM

Voting Mode: Open

VOTE

Covid-19 ge balimadukamun iqthisaadhah kuraa neydhevey asaruge sababun viyafaarithakah eheetherivumuge gothun loan nagaafaivaa faraaithakah moratorium dhinun edhivadaigen hushahalhuvvafaiva garaaru faaskurumah

Results

Present:	68
Eligible to vote:	67
Yes:	53
No:	0
Abstain:	0
Voted:	53
Not Voted:	14

ID	Name	Organisation	Result
01	Speaker		No voting right
09	Ali Niyaz (MDP)	Hulhumalé	Yes
10	Ibrahim Muizzu (MDP)	Henveyru Uthuru	Not Voted
11	Ali Azim (MDP)	Medhu Henveyru	Yes
12	Hussain Shaheem (MDP)	Henveyru Dhekunu	Yes
13	Hassan Latheef (MDP)	Henveyru Hulhangu	Yes
14	Eva Abdulla (MDP)	Galolhu Uthuru	Not Voted
15	Meekail Ahmed Nasym (MDP)	Galolhu Dhekunu	Yes
16	Mohamed Rasheed (MDP)	Mahchangoalhi Uthuru	Yes
19	Imthiyaz Fahmy (MDP)	Maafannu Uthuru	Yes
20	Ibrahim Rasheed (MDP)	Maafannu Medhu	Yes
21	Adam Ali (MDP)	Maafannu Dhekunu	Yes
22	Mohamed Falah (MDP)	Maafannu Hulhangu	Yes
23	Ahmed Usham (MNP)	Villimalé	Not Voted
24	Ahmed Saleem (MDP)	Hoarafushi	Not Voted
25	Mohamed Shifau (MDP)	Ihavandhoo	Yes
26	Ahmed Abdulla (MDP)	Baarashu	Not Voted
27	Abdulla Waheed (MDP)	Dhidhdhoo	Yes
29	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	Yes
30	Mohamed Nasheed Abdulla (IN..	Nolhivaram	Not Voted
31	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	Yes
32	Yasir Abdul Latheef (MDP)	Kulhudhuhfushi Uthuru	Yes
33	Jamsheed Mohamed (MDP)	Kulhudhuhfushi Dhekunu	Yes
34	Mohamed Raee (MDP)	Makunudhoo	Yes
35	Abdulla Shaheem Abdul Hakee...	Kanditheemu	Not Voted
36	Ali Riza (MDP)	Milandhoo	Yes
37	Mohamed Rashid (MDP)	Komandoo	Yes
39	Ahmed Easa (MDP)	Kendhikulhudhoo	Yes
41	Mohamed Abdulla Shafeeg (MDP)	Velidhoo	Yes
42	Yoonus Ali (MDP)	Holhudhoo	Yes
43	Mohamed Rasheed Hussain (M...	Alifushi	Yes
44	Mohamed Waheed (MDP)	Ungoofaaru	Yes
47	Adam Shareef (PNC)	Maduvvari	Yes
48	Hisaan Hussain (MDP)	Thulhaadhoo	Yes
49	Ahmed Saleem (PPM)	Eydhafushi	Not Voted
50	Ali Hussain (JP)	Kendhoo	Yes
51	Jeehan Mahmood (MDP)	Hinnavaru	Yes
52	Ahmed Shiyam (PPM)	Naifaru	Yes
54	Abdulla Jabir (IND)	Kaashidhoo	Yes
55	Ibrahim Naseem (IND)	Thulusdhoo	Not Voted
57	Hassan Zareer (MDP)	Mathiveri	Yes
58	Hassan Shiyan (MDP)	Thoddoo	Yes
60	Ahmed Thariq (PPM)	Mahibadhoo	Yes
62	Ibrahim Fazul Rasheed (PNC)	Felidhoo	Not Voted
63	Hussain Gasim (MDP)	Keyodhoo	Yes
66	Ahmed Haleem (MDP)	Bilehdhoo	Yes
67	Abdul Muhsin Hameed (IND)	Nilandhoo	Yes
69	Ahmed Amir (MDA)	Kudahuvadhoo	Not Voted

ID	Name	Organisation	Result
70	Hassan Afeef (MDP)	Vilufushi	Yes
72	Mohamed Nashiz (MDP)	Kinbidhoo	Yes
74	Ali Hameed (JP)	Isdhoo	Yes
77	Mohamed Saeed (PNC)	Maavashu	Not Voted
80	Ahmed Saeed (MDP)	Gemanafushi	Yes
81	Abdul Mughnee (MDP)	Thinadhoo Uthuru	Yes
82	Abdulla Saneef (MDP)	Thinadhoo Dhekunu	Yes
83	Hussain Firushan (MDP)	Madaveli	Yes
84	Hussain Mohamed Latheef (PPM)	Faresmaathodaa	Not Voted
85	Ahmed Zahir (MDP)	Gadhdhoo	Yes
86	Mohamed Rasheed (MDP)	Fuvahmulah Uthuru	Yes
87	Hussain Mohamed Didi (MDP)	Fuvahmulah Medhu	Yes
88	Mohamed Mumthaz (MDP)	Fuvahmulah Dhekunu	Yes
89	Ilyas Labeeb (MDP)	Hulhudhoo	Yes
90	Mohamed Nihad (MDP)	Feydhoo	Yes
91	Ibrahim Shareef (MDP)	Maradhoo	Yes
92	Mohamed Aslam (MDP)	Hithadhoo Uthuru	Yes
93	Ahmed Rasheed (MDP)	Hithadhoo Medhu	Yes
94	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	Yes
95	Rozaina Adam (MDP)	Addu Meedhoo	Not Voted

Overall Voting Result 6/30/2022 3:32:54 PM

Voting Mode: Open

VOTE

Magistratunge musaara muraajaa kohdhinumah edhivadaigen Judicial Service Commission in hushahalhuvvaafaiva massalaige Report_MP.Hisaan Hussain ge hushahelhuvvun faaskurumah

Results

Present:	68
Eligible to vote:	67
Yes:	55
No:	0
Abstain:	0
Voted:	55
Not Voted:	12

ID	Name	Organisation	Result
01	Speaker		No voting right
09	Ali Niyaz (MDP)	Hulhumalé	Yes
10	Ibrahim Muizzu (MDP)	Henveyru Uthuru	Not Voted
11	Ali Azim (MDP)	Medhu Henveyru	Yes
12	Hussain Shaheem (MDP)	Henveyru Dhekunu	Yes
13	Hassan Latheef (MDP)	Henveyru Hulhangu	Yes
14	Eva Abdulla (MDP)	Galolhu Uthuru	Yes
15	Meekail Ahmed Nasym (MDP)	Galolhu Dhekunu	Yes
16	Mohamed Rasheed (MDP)	Mahchangoalhi Uthuru	Yes
19	Imthiyaz Fahmy (MDP)	Maafannu Uthuru	Yes
20	Ibrahim Rasheed (MDP)	Maafannu Medhu	Yes
21	Adam Ali (MDP)	Maafannu Dhekunu	Yes
22	Mohamed Falah (MDP)	Maafannu Hulhangu	Yes
23	Ahmed Usham (MNP)	Villimalé	Yes
24	Ahmed Saleem (MDP)	Hoarafushi	Not Voted
25	Mohamed Shifau (MDP)	Ihavandhoo	Yes
26	Ahmed Abdulla (MDP)	Baarashu	Not Voted
27	Abdulla Waheed (MDP)	Dhidhdhoo	Yes
29	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	Yes
30	Mohamed Nasheed Abdulla (IN..	Nolhivaram	Not Voted
31	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	Yes
32	Yasir Abdul Latheef (MDP)	Kulhudhuhfushi Uthuru	Yes
33	Jamsheed Mohamed (MDP)	Kulhudhuhfushi Dhekunu	Yes
34	Mohamed Raee (MDP)	Makunudhoo	Yes
35	Abdulla Shaheem Abdul Hakee...	Kanditheemu	Not Voted
36	Ali Riza (MDP)	Milandhoo	Yes
37	Mohamed Rashid (MDP)	Komandoo	Yes
39	Ahmed Easa (MDP)	Kendhikulhudhoo	Yes
41	Mohamed Abdulla Shafeeg (MDP)	Velidhoo	Yes
42	Yoonus Ali (MDP)	Holhudhoo	Yes
43	Mohamed Rasheed Hussain (M...	Alifushi	Yes
44	Mohamed Waheed (MDP)	Ungoofaaru	Yes
47	Adam Shareef (PNC)	Maduvvari	Yes
48	Hisaan Hussain (MDP)	Thulhaadhoo	Yes
49	Ahmed Saleem (PPM)	Eydhafushi	Not Voted
50	Ali Hussain (JP)	Kendhoo	Yes
51	Jeehan Mahmood (MDP)	Hinnavaru	Yes
52	Ahmed Shiyam (PPM)	Naifaru	Yes
54	Abdulla Jabir (IND)	Kaashidhoo	Yes
55	Ibrahim Naseem (IND)	Thulusdhoo	Not Voted
57	Hassan Zareer (MDP)	Mathiveri	Yes
58	Hassan Shiyan (MDP)	Thoddoo	Yes
60	Ahmed Thariq (PPM)	Mahibadhoo	Not Voted
62	Ibrahim Fazul Rasheed (PNC)	Felidhoo	Not Voted
63	Hussain Gasim (MDP)	Keyodhoo	Yes
66	Ahmed Haleem (MDP)	Bilehdhoo	Yes
67	Abdul Muhsin Hameed (IND)	Nilandhoo	Yes
69	Ahmed Amir (MDA)	Kudahuvadhoo	Not Voted

ID	Name	Organisation	Result
70	Hassan Afeef (MDP)	Vilufushi	Yes
72	Mohamed Nashiz (MDP)	Kinbidhoo	Yes
74	Ali Hameed (JP)	Isdhoo	Yes
77	Mohamed Saeed (PNC)	Maavashu	Not Voted
80	Ahmed Saeed (MDP)	Gemanafushi	Yes
81	Abdul Mughnee (MDP)	Thinadhoo Uthuru	Yes
82	Abdulla Saneef (MDP)	Thinadhoo Dhekunu	Yes
83	Hussain Firushan (MDP)	Madaveli	Yes
84	Hussain Mohamed Latheef (PPM)	Faresmaathodaa	Yes
85	Ahmed Zahir (MDP)	Gadhdhoo	Yes
86	Mohamed Rasheed (MDP)	Fuvahmulah Uthuru	Yes
87	Hussain Mohamed Didi (MDP)	Fuvahmulah Medhu	Yes
88	Mohamed Mumthaz (MDP)	Fuvahmulah Dhekunu	Yes
89	Ilyas Labeeb (MDP)	Hulhudhoo	Not Voted
90	Mohamed Nihad (MDP)	Feydhoo	Yes
91	Ibrahim Shareef (MDP)	Maradhoo	Yes
92	Mohamed Aslam (MDP)	Hithadhoo Uthuru	Yes
93	Ahmed Rasheed (MDP)	Hithadhoo Medhu	Yes
94	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	Yes
95	Rozaina Adam (MDP)	Addu Meedhoo	Yes

Overall Voting Result 6/30/2022 3:35:17 PM

Voting Mode: Open

VOTE

Magistratunge musaara muraajaa kohdhinumah edhivadaigen Judicial Service Commission in hushahalhuvvaafaiva massalaige Report ah Majleehun gennevi Islaahaaeku faaskurumah

Results

Present:	68
Eligible to vote:	67
Yes:	53
No:	0
Abstain:	1
Voted:	54
Not Voted:	13

ID	Name	Organisation	Result
01	Speaker		No voting right
09	Ali Niyaz (MDP)	Hulhumalé	Yes
10	Ibrahim Muizzu (MDP)	Henveyru Uthuru	Not Voted
11	Ali Azim (MDP)	Medhu Henveyru	Yes
12	Hussain Shaheem (MDP)	Henveyru Dhekunu	Yes
13	Hassan Latheef (MDP)	Henveyru Hulhangu	Yes
14	Eva Abdulla (MDP)	Galolhu Uthuru	Yes
15	Meekail Ahmed Nasym (MDP)	Galolhu Dhekunu	Yes
16	Mohamed Rasheed (MDP)	Mahchangoalhi Uthuru	Yes
19	Imthiyaz Fahmy (MDP)	Maafannu Uthuru	Yes
20	Ibrahim Rasheed (MDP)	Maafannu Medhu	Yes
21	Adam Ali (MDP)	Maafannu Dhekunu	Yes
22	Mohamed Falah (MDP)	Maafannu Hulhangu	Yes
23	Ahmed Usham (MNP)	Villimalé	Yes
24	Ahmed Saleem (MDP)	Hoarafushi	Not Voted
25	Mohamed Shifau (MDP)	Ihavandhoo	Yes
26	Ahmed Abdulla (MDP)	Baarashu	Not Voted
27	Abdulla Waheed (MDP)	Dhidhdhoo	Yes
29	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	Yes
30	Mohamed Nasheed Abdulla (IN..	Nolhivaram	Not Voted
31	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	Yes
32	Yasir Abdul Latheef (MDP)	Kulhudhuhfushi Uthuru	Yes
33	Jamsheed Mohamed (MDP)	Kulhudhuhfushi Dhekunu	Yes
34	Mohamed Raee (MDP)	Makunudhoo	Yes
35	Abdulla Shaheem Abdul Hakee...	Kanditheemu	Not Voted
36	Ali Riza (MDP)	Milandhoo	Yes
37	Mohamed Rashid (MDP)	Komandoo	Yes
39	Ahmed Easa (MDP)	Kendhikulhudhoo	Yes
41	Mohamed Abdulla Shafeeg (MDP)	Velidhoo	Yes
42	Yoonus Ali (MDP)	Holhudhoo	Yes
43	Mohamed Rasheed Hussain (M...	Alifushi	Yes
44	Mohamed Waheed (MDP)	Ungoofaaru	Yes
47	Adam Shareef (PNC)	Maduvvari	Yes
48	Hisaan Hussain (MDP)	Thulhaadhoo	Yes
49	Ahmed Saleem (PPM)	Eydhafushi	Not Voted
50	Ali Hussain (JP)	Kendhoo	Yes
51	Jeehan Mahmood (MDP)	Hinnavaru	Yes
52	Ahmed Shiyam (PPM)	Naifaru	Not Voted
54	Abdulla Jabir (IND)	Kaashidhoo	Yes
55	Ibrahim Naseem (IND)	Thulusdhoo	Not Voted
57	Hassan Zareer (MDP)	Mathiveri	Yes
58	Hassan Shiyan (MDP)	Thoddoo	Yes
60	Ahmed Thariq (PPM)	Mahibadhoo	Not Voted
62	Ibrahim Fazul Rasheed (PNC)	Felidhoo	Not Voted
63	Hussain Gasim (MDP)	Keyodhoo	Yes
66	Ahmed Haleem (MDP)	Bilehdhoo	Yes
67	Abdul Muhsin Hameed (IND)	Nilandhoo	Yes
69	Ahmed Amir (MDA)	Kudahuvadhoo	Not Voted

ID	Name	Organisation	Result
70	Hassan Afeef (MDP)	Vilufushi	Yes
72	Mohamed Nashiz (MDP)	Kinbidhoo	Yes
74	Ali Hameed (JP)	Isdhoo	Yes
77	Mohamed Saeed (PNC)	Maavashu	Not Voted
80	Ahmed Saeed (MDP)	Gemanafushi	Yes
81	Abdul Mughnee (MDP)	Thinadhoo Uthuru	Yes
82	Abdulla Saneef (MDP)	Thinadhoo Dhekunu	Yes
83	Hussain Firushan (MDP)	Madaveli	Yes
84	Hussain Mohamed Latheef (PPM)	Faresmaathodaa	Not Voted
85	Ahmed Zahir (MDP)	Gadhdhoo	Yes
86	Mohamed Rasheed (MDP)	Fuvahmulah Uthuru	Yes
87	Hussain Mohamed Didi (MDP)	Fuvahmulah Medhu	Yes
88	Mohamed Mumthaz (MDP)	Fuvahmulah Dhekunu	Yes
89	Ilyas Labeeb (MDP)	Hulhudhoo	Abstain
90	Mohamed Nihad (MDP)	Feydhoo	Yes
91	Ibrahim Shareef (MDP)	Maradhoo	Yes
92	Mohamed Aslam (MDP)	Hithadhoo Uthuru	Yes
93	Ahmed Rasheed (MDP)	Hithadhoo Medhu	Yes
94	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	Yes
95	Rozaina Adam (MDP)	Addu Meedhoo	Yes

Overall Voting Result 6/30/2022 3:37:18 PM

Voting Mode: Open

VOTE

Criminal Court ge gaazeennah special duty allowance eh hamajassavai dhevvumah edhivadaigen Department of Judicial Administration in hushahalhuvvaafaiva massalaige Report Faaskurumah

Results

Present:	68
Eligible to vote:	67
Yes:	57
No:	0
Abstain:	0
Voted:	57
Not Voted:	10

ID	Name	Organisation	Result
01	Speaker		No voting right
09	Ali Niyaz (MDP)	Hulhumalé	Yes
10	Ibrahim Muizzu (MDP)	Henveyru Uthuru	Not Voted
11	Ali Azim (MDP)	Medhu Henveyru	Yes
12	Hussain Shaheem (MDP)	Henveyru Dhekunu	Yes
13	Hassan Latheef (MDP)	Henveyru Hulhangu	Yes
14	Eva Abdulla (MDP)	Galolhu Uthuru	Yes
15	Meekail Ahmed Nasym (MDP)	Galolhu Dhekunu	Yes
16	Mohamed Rasheed (MDP)	Mahchangoalhi Uthuru	Yes
19	Imthiyaz Fahmy (MDP)	Maafannu Uthuru	Yes
20	Ibrahim Rasheed (MDP)	Maafannu Medhu	Yes
21	Adam Ali (MDP)	Maafannu Dhekunu	Yes
22	Mohamed Falah (MDP)	Maafannu Hulhangu	Yes
23	Ahmed Usham (MNP)	Villimalé	Yes
24	Ahmed Saleem (MDP)	Hoarafushi	Not Voted
25	Mohamed Shifau (MDP)	Ihavandhoo	Yes
26	Ahmed Abdulla (MDP)	Baarashu	Not Voted
27	Abdulla Waheed (MDP)	Dhidhdhoo	Yes
29	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	Yes
30	Mohamed Nasheed Abdulla (IN..	Nolhivaram	Not Voted
31	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	Yes
32	Yasir Abdul Latheef (MDP)	Kulhudhuhfushi Uthuru	Yes
33	Jamsheed Mohamed (MDP)	Kulhudhuhfushi Dhekunu	Yes
34	Mohamed Raee (MDP)	Makunudhoo	Yes
35	Abdulla Shaheem Abdul Hakee...	Kanditheemu	Not Voted
36	Ali Riza (MDP)	Milandhoo	Yes
37	Mohamed Rashid (MDP)	Komandoo	Yes
39	Ahmed Easa (MDP)	Kendhikulhudhoo	Yes
41	Mohamed Abdulla Shafeeg (MDP)	Velidhoo	Yes
42	Yoonus Ali (MDP)	Holhudhoo	Yes
43	Mohamed Rasheed Hussain (M...	Alifushi	Yes
44	Mohamed Waheed (MDP)	Ungoofaaru	Yes
47	Adam Shareef (PNC)	Maduvvari	Yes
48	Hisaan Hussain (MDP)	Thulhaadhoo	Yes
49	Ahmed Saleem (PPM)	Eydhafushi	Not Voted
50	Ali Hussain (JP)	Kendhoo	Yes
51	Jeehan Mahmood (MDP)	Hinnavaru	Yes
52	Ahmed Shiyam (PPM)	Naifaru	Yes
54	Abdulla Jabir (IND)	Kaashidhoo	Yes
55	Ibrahim Naseem (IND)	Thulusdhoo	Not Voted
57	Hassan Zareer (MDP)	Mathiveri	Yes
58	Hassan Shiyan (MDP)	Thoddoo	Yes
60	Ahmed Thariq (PPM)	Mahibadhoo	Not Voted
62	Ibrahim Fazul Rasheed (PNC)	Felidhoo	Yes
63	Hussain Gasim (MDP)	Keyodhoo	Yes
66	Ahmed Haleem (MDP)	Bilehdhoo	Yes
67	Abdul Muhsin Hameed (IND)	Nilandhoo	Yes
69	Ahmed Amir (MDA)	Kudahuvadhoo	Not Voted

ID	Name	Organisation	Result
70	Hassan Afeef (MDP)	Vilufushi	Yes
72	Mohamed Nashiz (MDP)	Kinbidhoo	Yes
74	Ali Hameed (JP)	Isdhoo	Yes
77	Mohamed Saeed (PNC)	Maavashu	Not Voted
80	Ahmed Saeed (MDP)	Gemanafushi	Yes
81	Abdul Mughnee (MDP)	Thinadhoo Uthuru	Yes
82	Abdulla Saneef (MDP)	Thinadhoo Dhekunu	Yes
83	Hussain Firushan (MDP)	Madaveli	Yes
84	Hussain Mohamed Latheef (PPM)	Faresmaathodaa	Yes
85	Ahmed Zahir (MDP)	Gadhdhoo	Yes
86	Mohamed Rasheed (MDP)	Fuvahmulah Uthuru	Yes
87	Hussain Mohamed Didi (MDP)	Fuvahmulah Medhu	Yes
88	Mohamed Mumthaz (MDP)	Fuvahmulah Dhekunu	Yes
89	Ilyas Labeeb (MDP)	Hulhudhoo	Yes
90	Mohamed Nihad (MDP)	Feydhoo	Yes
91	Ibrahim Shareef (MDP)	Maradhoo	Yes
92	Mohamed Aslam (MDP)	Hithadhoo Uthuru	Yes
93	Ahmed Rasheed (MDP)	Hithadhoo Medhu	Yes
94	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	Yes
95	Rozaina Adam (MDP)	Addu Meedhoo	Yes

Overall Voting Result 6/30/2022 3:39:44 PM

Voting Mode: Open

VOTE

Mahah hama agu hoadhaidhinumah vee vaudhu sarukaarun fuhdhamun nudhaakamah faahagakuravvai hushahalhuvvaafaiva Massalaige Report faaskurumah

Results

Present:	68
Eligible to vote:	67
Yes:	58
No:	0
Abstain:	0
Voted:	58
Not Voted:	9

ID	Name	Organisation	Result
01	Speaker		No voting right
09	Ali Niyaz (MDP)	Hulhumalé	Yes
10	Ibrahim Muizzu (MDP)	Henveyru Uthuru	Not Voted
11	Ali Azim (MDP)	Medhu Henveyru	Yes
12	Hussain Shaheem (MDP)	Henveyru Dhekunu	Yes
13	Hassan Latheef (MDP)	Henveyru Hulhangu	Yes
14	Eva Abdulla (MDP)	Galolhu Uthuru	Yes
15	Meekail Ahmed Nasym (MDP)	Galolhu Dhekunu	Yes
16	Mohamed Rasheed (MDP)	Mahchangoalhi Uthuru	Yes
19	Imthiyaz Fahmy (MDP)	Maafannu Uthuru	Yes
20	Ibrahim Rasheed (MDP)	Maafannu Medhu	Yes
21	Adam Ali (MDP)	Maafannu Dhekunu	Yes
22	Mohamed Falah (MDP)	Maafannu Hulhangu	Yes
23	Ahmed Usham (MNP)	Villimalé	Yes
24	Ahmed Saleem (MDP)	Hoarafushi	Not Voted
25	Mohamed Shifau (MDP)	Ihavandhoo	Yes
26	Ahmed Abdulla (MDP)	Baarashu	Not Voted
27	Abdulla Waheed (MDP)	Dhidhdhoo	Yes
29	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	Yes
30	Mohamed Nasheed Abdulla (IN..	Nolhivaram	Not Voted
31	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	Yes
32	Yasir Abdul Latheef (MDP)	Kulhudhuhfushi Uthuru	Yes
33	Jamsheed Mohamed (MDP)	Kulhudhuhfushi Dhekunu	Yes
34	Mohamed Raee (MDP)	Makunudhoo	Yes
35	Abdulla Shaheem Abdul Hakee...	Kanditheemu	Not Voted
36	Ali Riza (MDP)	Milandhoo	Yes
37	Mohamed Rashid (MDP)	Komandoo	Yes
39	Ahmed Easa (MDP)	Kendhikulhudhoo	Yes
41	Mohamed Abdulla Shafeeg (MDP)	Velidhoo	Yes
42	Yoonus Ali (MDP)	Holhudhoo	Yes
43	Mohamed Rasheed Hussain (M...	Alifushi	Yes
44	Mohamed Waheed (MDP)	Ungoofaaru	Yes
47	Adam Shareef (PNC)	Maduvvari	Yes
48	Hisaan Hussain (MDP)	Thulhaadhoo	Yes
49	Ahmed Saleem (PPM)	Eydhafushi	Not Voted
50	Ali Hussain (JP)	Kendhoo	Yes
51	Jeehan Mahmood (MDP)	Hinnavaru	Yes
52	Ahmed Shiyam (PPM)	Naifaru	Yes
54	Abdulla Jabir (IND)	Kaashidhoo	Yes
55	Ibrahim Naseem (IND)	Thulusdhoo	Not Voted
57	Hassan Zareer (MDP)	Mathiveri	Yes
58	Hassan Shiyan (MDP)	Thoddoo	Yes
60	Ahmed Thariq (PPM)	Mahibadhoo	Yes
62	Ibrahim Fazul Rasheed (PNC)	Felidhoo	Yes
63	Hussain Gasim (MDP)	Keyodhoo	Yes
66	Ahmed Haleem (MDP)	Bilehdhoo	Yes
67	Abdul Muhsin Hameed (IND)	Nilandhoo	Yes
69	Ahmed Amir (MDA)	Kudahuvadhoo	Not Voted

ID	Name	Organisation	Result
70	Hassan Afeef (MDP)	Vilufushi	Yes
72	Mohamed Nashiz (MDP)	Kinbidhoo	Yes
74	Ali Hameed (JP)	Isdhoo	Yes
77	Mohamed Saeed (PNC)	Maavashu	Not Voted
80	Ahmed Saeed (MDP)	Gemanafushi	Yes
81	Abdul Mughnee (MDP)	Thinadhoo Uthuru	Yes
82	Abdulla Saneef (MDP)	Thinadhoo Dhekunu	Yes
83	Hussain Firushan (MDP)	Madaveli	Yes
84	Hussain Mohamed Latheef (PPM)	Faresmaathodaa	Yes
85	Ahmed Zahir (MDP)	Gadhdhoo	Yes
86	Mohamed Rasheed (MDP)	Fuvahmulah Uthuru	Yes
87	Hussain Mohamed Didi (MDP)	Fuvahmulah Medhu	Yes
88	Mohamed Mumthaz (MDP)	Fuvahmulah Dhekunu	Yes
89	Ilyas Labeeb (MDP)	Hulhudhoo	Yes
90	Mohamed Nihad (MDP)	Feydhoo	Yes
91	Ibrahim Shareef (MDP)	Maradhoo	Yes
92	Mohamed Aslam (MDP)	Hithadhoo Uthuru	Yes
93	Ahmed Rasheed (MDP)	Hithadhoo Medhu	Yes
94	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	Yes
95	Rozaina Adam (MDP)	Addu Meedhoo	Yes

Voting Mode: Open

VOTE

Dhivehi Raajjeyge Masverikamuge gaanoon ah islah genaumuge bill faaskurumah

Results

Present:	68
Eligible to vote:	67
Yes:	57
No:	0
Abstain:	0
Voted:	57
Not Voted:	10

ID	Name	Organisation	Result
01	Speaker		No voting right
09	Ali Niyaz (MDP)	Hulhumalé	Yes
10	Ibrahim Muizzu (MDP)	Henveyru Uthuru	Not Voted
11	Ali Azim (MDP)	Medhu Henveyru	Yes
12	Hussain Shaheem (MDP)	Henveyru Dhekunu	Yes
13	Hassan Latheef (MDP)	Henveyru Hulhangu	Yes
14	Eva Abdulla (MDP)	Galolhu Uthuru	Yes
15	Meekail Ahmed Nasym (MDP)	Galolhu Dhekunu	Yes
16	Mohamed Rasheed (MDP)	Mahchangoalhi Uthuru	Yes
19	Imthiyaz Fahmy (MDP)	Maafannu Uthuru	Yes
20	Ibrahim Rasheed (MDP)	Maafannu Medhu	Yes
21	Adam Ali (MDP)	Maafannu Dhekunu	Yes
22	Mohamed Falah (MDP)	Maafannu Hulhangu	Yes
23	Ahmed Usham (MNP)	Villimalé	Yes
24	Ahmed Saleem (MDP)	Hoarafushi	Not Voted
25	Mohamed Shifau (MDP)	Ihavandhoo	Yes
26	Ahmed Abdulla (MDP)	Baarashu	Not Voted
27	Abdulla Waheed (MDP)	Dhidhdhoo	Yes
29	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	Yes
30	Mohamed Nasheed Abdulla (IN..	Nolhivaram	Not Voted
31	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	Yes
32	Yasir Abdul Latheef (MDP)	Kulhudhuhfushi Uthuru	Yes
33	Jamsheed Mohamed (MDP)	Kulhudhuhfushi Dhekunu	Yes
34	Mohamed Raee (MDP)	Makunudhoo	Yes
35	Abdulla Shaheem Abdul Hakee...	Kanditheemu	Not Voted
36	Ali Riza (MDP)	Milandhoo	Yes
37	Mohamed Rashid (MDP)	Komandoo	Yes
39	Ahmed Easa (MDP)	Kendhikulhudhoo	Yes
41	Mohamed Abdulla Shafeeg (MDP)	Velidhoo	Yes
42	Yoonus Ali (MDP)	Holhudhoo	Yes
43	Mohamed Rasheed Hussain (M...	Alifushi	Yes
44	Mohamed Waheed (MDP)	Ungoofaaru	Yes
47	Adam Shareef (PNC)	Maduvvari	Yes
48	Hisaan Hussain (MDP)	Thulhaadhoo	Yes
49	Ahmed Saleem (PPM)	Eydhafushi	Not Voted
50	Ali Hussain (JP)	Kendhoo	Yes
51	Jeehan Mahmood (MDP)	Hinnavaru	Yes
52	Ahmed Shiyam (PPM)	Naifaru	Yes
54	Abdulla Jabir (IND)	Kaashidhoo	Yes
55	Ibrahim Naseem (IND)	Thulusdhoo	Not Voted
57	Hassan Zareer (MDP)	Mathiveri	Yes
58	Hassan Shiyan (MDP)	Thoddoo	Yes
60	Ahmed Thariq (PPM)	Mahibadhoo	Not Voted
62	Ibrahim Fazul Rasheed (PNC)	Felidhoo	Yes
63	Hussain Gasim (MDP)	Keyodhoo	Yes
66	Ahmed Haleem (MDP)	Bilehdhoo	Yes
67	Abdul Muhsin Hameed (IND)	Nilandhoo	Yes
69	Ahmed Amir (MDA)	Kudahuvadhoo	Not Voted

ID	Name	Organisation	Result
70	Hassan Afeef (MDP)	Vilufushi	Yes
72	Mohamed Nashiz (MDP)	Kinbidhoo	Yes
74	Ali Hameed (JP)	Isdhoo	Yes
77	Mohamed Saeed (PNC)	Maavashu	Not Voted
80	Ahmed Saeed (MDP)	Gemanafushi	Yes
81	Abdul Mughnee (MDP)	Thinadhoo Uthuru	Yes
82	Abdulla Saneef (MDP)	Thinadhoo Dhekunu	Yes
83	Hussain Firushan (MDP)	Madaveli	Yes
84	Hussain Mohamed Latheef (PPM)	Faresmaathodaa	Yes
85	Ahmed Zahir (MDP)	Gadhdhoo	Yes
86	Mohamed Rasheed (MDP)	Fuvahmulah Uthuru	Yes
87	Hussain Mohamed Didi (MDP)	Fuvahmulah Medhu	Yes
88	Mohamed Mumthaz (MDP)	Fuvahmulah Dhekunu	Yes
89	Ilyas Labeeb (MDP)	Hulhudhoo	Yes
90	Mohamed Nihad (MDP)	Feydhoo	Yes
91	Ibrahim Shareef (MDP)	Maradhoo	Yes
92	Mohamed Aslam (MDP)	Hithadhoo Uthuru	Yes
93	Ahmed Rasheed (MDP)	Hithadhoo Medhu	Yes
94	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	Yes
95	Rozaina Adam (MDP)	Addu Meedhoo	Yes

Overall Voting Result 6/30/2022 3:44:04 PM

Voting Mode: Open

VOTE

Republic of Singapore Safeer_Thasmeen Ali

Results

Present:	68
Eligible to vote:	67
Yes:	58
No:	0
Abstain:	0
Voted:	58
Not Voted:	9

ID	Name	Organisation	Result
01	Speaker		No voting right
09	Ali Niyaz (MDP)	Hulhumalé	Yes
10	Ibrahim Muizzu (MDP)	Henveyru Uthuru	Not Voted
11	Ali Azim (MDP)	Medhu Henveyru	Yes
12	Hussain Shaheem (MDP)	Henveyru Dhekunu	Yes
13	Hassan Latheef (MDP)	Henveyru Hulhangu	Yes
14	Eva Abdulla (MDP)	Galolhu Uthuru	Yes
15	Meekail Ahmed Nasym (MDP)	Galolhu Dhekunu	Yes
16	Mohamed Rasheed (MDP)	Mahchangoalhi Uthuru	Yes
19	Imthiyaz Fahmy (MDP)	Maafannu Uthuru	Yes
20	Ibrahim Rasheed (MDP)	Maafannu Medhu	Yes
21	Adam Ali (MDP)	Maafannu Dhekunu	Yes
22	Mohamed Falah (MDP)	Maafannu Hulhangu	Yes
23	Ahmed Usham (MNP)	Villimalé	Yes
24	Ahmed Saleem (MDP)	Hoarafushi	Not Voted
25	Mohamed Shifau (MDP)	Ihavandhoo	Yes
26	Ahmed Abdulla (MDP)	Baarashu	Not Voted
27	Abdulla Waheed (MDP)	Dhidhdhoo	Yes
29	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	Yes
30	Mohamed Nasheed Abdulla (IN..	Nolhivaram	Not Voted
31	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	Yes
32	Yasir Abdul Latheef (MDP)	Kulhudhuhfushi Uthuru	Yes
33	Jamsheed Mohamed (MDP)	Kulhudhuhfushi Dhekunu	Yes
34	Mohamed Raee (MDP)	Makunudhoo	Yes
35	Abdulla Shaheem Abdul Hakee...	Kanditheemu	Not Voted
36	Ali Riza (MDP)	Milandhoo	Yes
37	Mohamed Rashid (MDP)	Komandoo	Yes
39	Ahmed Easa (MDP)	Kendhikulhudhoo	Yes
41	Mohamed Abdulla Shafeeg (MDP)	Velidhoo	Yes
42	Yoonus Ali (MDP)	Holhudhoo	Yes
43	Mohamed Rasheed Hussain (M...	Alifushi	Yes
44	Mohamed Waheed (MDP)	Ungoofaaru	Yes
47	Adam Shareef (PNC)	Maduvvari	Yes
48	Hisaan Hussain (MDP)	Thulhaadhoo	Yes
49	Ahmed Saleem (PPM)	Eydhafushi	Not Voted
50	Ali Hussain (JP)	Kendhoo	Yes
51	Jeehan Mahmood (MDP)	Hinnavaru	Yes
52	Ahmed Shiyam (PPM)	Naifaru	Yes
54	Abdulla Jabir (IND)	Kaashidhoo	Yes
55	Ibrahim Naseem (IND)	Thulusdhoo	Not Voted
57	Hassan Zareer (MDP)	Mathiveri	Yes
58	Hassan Shiyan (MDP)	Thoddoo	Yes
60	Ahmed Thariq (PPM)	Mahibadhoo	Yes
62	Ibrahim Fazul Rasheed (PNC)	Felidhoo	Yes
63	Hussain Gasim (MDP)	Keyodhoo	Yes
66	Ahmed Haleem (MDP)	Bilehdhoo	Yes
67	Abdul Muhsin Hameed (IND)	Nilandhoo	Yes
69	Ahmed Amir (MDA)	Kudahuvadhoo	Not Voted

ID	Name	Organisation	Result
70	Hassan Afeef (MDP)	Vilufushi	Yes
72	Mohamed Nashiz (MDP)	Kinbidhoo	Yes
74	Ali Hameed (JP)	Isdhoo	Yes
77	Mohamed Saeed (PNC)	Maavashu	Not Voted
80	Ahmed Saeed (MDP)	Gemanafushi	Yes
81	Abdul Mughnee (MDP)	Thinadhoo Uthuru	Yes
82	Abdulla Saneef (MDP)	Thinadhoo Dhekunu	Yes
83	Hussain Firushan (MDP)	Madaveli	Yes
84	Hussain Mohamed Latheef (PPM)	Faresmaathodaa	Yes
85	Ahmed Zahir (MDP)	Gadhdhoo	Yes
86	Mohamed Rasheed (MDP)	Fuvahmulah Uthuru	Yes
87	Hussain Mohamed Didi (MDP)	Fuvahmulah Medhu	Yes
88	Mohamed Mumthaz (MDP)	Fuvahmulah Dhekunu	Yes
89	Ilyas Labeeb (MDP)	Hulhudhoo	Yes
90	Mohamed Nihad (MDP)	Feydhoo	Yes
91	Ibrahim Shareef (MDP)	Maradhoo	Yes
92	Mohamed Aslam (MDP)	Hithadhoo Uthuru	Yes
93	Ahmed Rasheed (MDP)	Hithadhoo Medhu	Yes
94	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	Yes
95	Rozaina Adam (MDP)	Addu Meedhoo	Yes

Overall Voting Result 6/30/2022 3:46:38 PM

Voting Mode: Open

VOTE

Sifainnaai Fuluhunnah khaassakohgen hulhumale' gai alhamungendhaa flat thakuge mashroou aa gulhigen hushahalhaafaiva massalaige Report faaskurumah

Results

Present:	68
Eligible to vote:	67
Yes:	55
No:	0
Abstain:	0
Voted:	55
Not Voted:	12

ID	Name	Organisation	Result
01	Speaker		No voting right
09	Ali Niyaz (MDP)	Hulhumalé	Yes
10	Ibrahim Muizzu (MDP)	Henveyru Uthuru	Not Voted
11	Ali Azim (MDP)	Medhu Henveyru	Yes
12	Hussain Shaheem (MDP)	Henveyru Dhekunu	Yes
13	Hassan Latheef (MDP)	Henveyru Hulhangu	Yes
14	Eva Abdulla (MDP)	Galolhu Uthuru	Yes
15	Meekail Ahmed Nasym (MDP)	Galolhu Dhekunu	Yes
16	Mohamed Rasheed (MDP)	Mahchangoalhi Uthuru	Yes
19	Imthiyaz Fahmy (MDP)	Maafannu Uthuru	Yes
20	Ibrahim Rasheed (MDP)	Maafannu Medhu	Yes
21	Adam Ali (MDP)	Maafannu Dhekunu	Yes
22	Mohamed Falah (MDP)	Maafannu Hulhangu	Yes
23	Ahmed Usham (MNP)	Villimalé	Yes
24	Ahmed Saleem (MDP)	Hoarafushi	Not Voted
25	Mohamed Shifau (MDP)	Ihavandhoo	Yes
26	Ahmed Abdulla (MDP)	Baarashu	Not Voted
27	Abdulla Waheed (MDP)	Dhidhdhoo	Yes
29	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	Yes
30	Mohamed Nasheed Abdulla (IN..	Nolhivaram	Not Voted
31	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	Yes
32	Yasir Abdul Latheef (MDP)	Kulhudhuhfushi Uthuru	Yes
33	Jamsheed Mohamed (MDP)	Kulhudhuhfushi Dhekunu	Yes
34	Mohamed Raee (MDP)	Makunudhoo	Yes
35	Abdulla Shaheem Abdul Hakee...	Kanditheemu	Not Voted
36	Ali Riza (MDP)	Milandhoo	Yes
37	Mohamed Rashid (MDP)	Komandoo	Yes
39	Ahmed Easa (MDP)	Kendhikulhudhoo	Yes
41	Mohamed Abdulla Shafeeg (MDP)	Velidhoo	Yes
42	Yoonus Ali (MDP)	Holhudhoo	Yes
43	Mohamed Rasheed Hussain (M...	Alifushi	Yes
44	Mohamed Waheed (MDP)	Ungoofaaru	Yes
47	Adam Shareef (PNC)	Maduvvari	Yes
48	Hisaan Hussain (MDP)	Thulhaadhoo	Yes
49	Ahmed Saleem (PPM)	Eydhafushi	Not Voted
50	Ali Hussain (JP)	Kendhoo	Yes
51	Jeehan Mahmood (MDP)	Hinnavaru	Yes
52	Ahmed Shiyam (PPM)	Naifaru	Not Voted
54	Abdulla Jabir (IND)	Kaashidhoo	Yes
55	Ibrahim Naseem (IND)	Thulusdhoo	Not Voted
57	Hassan Zareer (MDP)	Mathiveri	Yes
58	Hassan Shiyan (MDP)	Thoddoo	Yes
60	Ahmed Thariq (PPM)	Mahibadhoo	Not Voted
62	Ibrahim Fazul Rasheed (PNC)	Felidhoo	Not Voted
63	Hussain Gasim (MDP)	Keyodhoo	Yes
66	Ahmed Haleem (MDP)	Bilehdhoo	Yes
67	Abdul Muhsin Hameed (IND)	Nilandhoo	Yes
69	Ahmed Amir (MDA)	Kudahuvadhoo	Not Voted

ID	Name	Organisation	Result
70	Hassan Afeef (MDP)	Vilufushi	Yes
72	Mohamed Nashiz (MDP)	Kinbidhoo	Yes
74	Ali Hameed (JP)	Isdhoo	Yes
77	Mohamed Saeed (PNC)	Maavashu	Not Voted
80	Ahmed Saeed (MDP)	Gemanafushi	Yes
81	Abdul Mughnee (MDP)	Thinadhoo Uthuru	Yes
82	Abdulla Saneef (MDP)	Thinadhoo Dhekunu	Yes
83	Hussain Firushan (MDP)	Madaveli	Yes
84	Hussain Mohamed Latheef (PPM)	Faresmaathodaa	Yes
85	Ahmed Zahir (MDP)	Gadhdhoo	Yes
86	Mohamed Rasheed (MDP)	Fuvahmulah Uthuru	Yes
87	Hussain Mohamed Didi (MDP)	Fuvahmulah Medhu	Yes
88	Mohamed Mumthaz (MDP)	Fuvahmulah Dhekunu	Yes
89	Ilyas Labeeb (MDP)	Hulhudhoo	Yes
90	Mohamed Nihad (MDP)	Feydhoo	Yes
91	Ibrahim Shareef (MDP)	Maradhoo	Yes
92	Mohamed Aslam (MDP)	Hithadhoo Uthuru	Yes
93	Ahmed Rasheed (MDP)	Hithadhoo Medhu	Yes
94	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	Yes
95	Rozaina Adam (MDP)	Addu Meedhoo	Yes

Overall Voting Result 6/30/2022 3:54:43 PM

Voting Mode: Open

VOTE

Hekkaa behey bill, Judiciary Committeen nimmigothuge Report_MP Mohamed Aslam ge Hushahelhuvvun_36_faaskurumah

Results

Present:	68
Eligible to vote:	67
Yes:	47
No:	0
Abstain:	0
Voted:	47
Not Voted:	20

ID	Name	Organisation	Result
01	Speaker		No voting right
09	Ali Niyaz (MDP)	Hulhumalé	Yes
10	Ibrahim Muizzu (MDP)	Henveyru Uthuru	Not Voted
11	Ali Azim (MDP)	Medhu Henveyru	Yes
12	Hussain Shaheem (MDP)	Henveyru Dhekunu	Yes
13	Hassan Latheef (MDP)	Henveyru Hulhangu	Not Voted
14	Eva Abdulla (MDP)	Galolhu Uthuru	Yes
15	Meekail Ahmed Nasym (MDP)	Galolhu Dhekunu	Yes
16	Mohamed Rasheed (MDP)	Mahchangoalhi Uthuru	Not Voted
19	Imthiyaz Fahmy (MDP)	Maafannu Uthuru	Not Voted
20	Ibrahim Rasheed (MDP)	Maafannu Medhu	Not Voted
21	Adam Ali (MDP)	Maafannu Dhekunu	Yes
22	Mohamed Falah (MDP)	Maafannu Hulhangu	Yes
23	Ahmed Usham (MNP)	Villimalé	Not Voted
24	Ahmed Saleem (MDP)	Hoarafushi	Not Voted
25	Mohamed Shifau (MDP)	Ihavandhoo	Yes
26	Ahmed Abdulla (MDP)	Baarashu	Not Voted
27	Abdulla Waheed (MDP)	Dhidhdhoo	Yes
29	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	Yes
30	Mohamed Nasheed Abdulla (IN..	Nolhivaram	Not Voted
31	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	Yes
32	Yasir Abdul Latheef (MDP)	Kulhudhuhfushi Uthuru	Yes
33	Jamsheed Mohamed (MDP)	Kulhudhuhfushi Dhekunu	Yes
34	Mohamed Raee (MDP)	Makunudhoo	Yes
35	Abdulla Shaheem Abdul Hakee...	Kanditheemu	Not Voted
36	Ali Riza (MDP)	Milandhoo	Yes
37	Mohamed Rashid (MDP)	Komandoo	Yes
39	Ahmed Easa (MDP)	Kendhikulhudhoo	Yes
41	Mohamed Abdulla Shafeeg (MDP)	Velidhoo	Yes
42	Yoonus Ali (MDP)	Holhudhoo	Yes
43	Mohamed Rasheed Hussain (M...	Alifushi	Yes
44	Mohamed Waheed (MDP)	Ungoofaaru	Yes
47	Adam Shareef (PNC)	Maduvvari	Not Voted
48	Hisaan Hussain (MDP)	Thulhaadhoo	Yes
49	Ahmed Saleem (PPM)	Eydhafushi	Not Voted
50	Ali Hussain (JP)	Kendhoo	Yes
51	Jeehan Mahmood (MDP)	Hinnavaru	Yes
52	Ahmed Shiyam (PPM)	Naifaru	Not Voted
54	Abdulla Jabir (IND)	Kaashidhoo	Yes
55	Ibrahim Naseem (IND)	Thulusdhoo	Not Voted
57	Hassan Zareer (MDP)	Mathiveri	Yes
58	Hassan Shiyan (MDP)	Thoddoo	Yes
60	Ahmed Thariq (PPM)	Mahibadhoo	Not Voted
62	Ibrahim Fazul Rasheed (PNC)	Felidhoo	Not Voted
63	Hussain Gasim (MDP)	Keyodhoo	Yes
66	Ahmed Haleem (MDP)	Bilehdhoo	Yes
67	Abdul Muhsin Hameed (IND)	Nilandhoo	Not Voted
69	Ahmed Amir (MDA)	Kudahuvadhoo	Not Voted

ID	Name	Organisation	Result
70	Hassan Afeef (MDP)	Vilufushi	Yes
72	Mohamed Nashiz (MDP)	Kinbidhoo	Yes
74	Ali Hameed (JP)	Isdhoo	Yes
77	Mohamed Saeed (PNC)	Maavashu	Not Voted
80	Ahmed Saeed (MDP)	Gemanafushi	Yes
81	Abdul Mughnee (MDP)	Thinadhoo Uthuru	Yes
82	Abdulla Saneef (MDP)	Thinadhoo Dhekunu	Yes
83	Hussain Firushan (MDP)	Madaveli	Yes
84	Hussain Mohamed Latheef (PPM)	Faresmaathodaa	Not Voted
85	Ahmed Zahir (MDP)	Gadhdhoo	Yes
86	Mohamed Rasheed (MDP)	Fuvahmulah Uthuru	Yes
87	Hussain Mohamed Didi (MDP)	Fuvahmulah Medhu	Yes
88	Mohamed Mumthaz (MDP)	Fuvahmulah Dhekunu	Yes
89	Ilyas Labeeb (MDP)	Hulhudhoo	Yes
90	Mohamed Nihad (MDP)	Feydhoo	Yes
91	Ibrahim Shareef (MDP)	Maradhoo	Yes
92	Mohamed Aslam (MDP)	Hithadhoo Uthuru	Yes
93	Ahmed Rasheed (MDP)	Hithadhoo Medhu	Yes
94	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	Yes
95	Rozaina Adam (MDP)	Addu Meedhoo	Yes

Overall Voting Result 6/30/2022 3:57:51 PM

Voting Mode: Open

VOTE

Hekkaa behey bill, Judiciary Committeen nimmigothuge Report_MP Mohamed Aslam ge Hushahelhuvvun_37(h)_faaskurumah

Results

Present:	68
Eligible to vote:	67
Yes:	48
No:	0
Abstain:	0
Voted:	48
Not Voted:	19

ID	Name	Organisation	Result
01	Speaker		No voting right
09	Ali Niyaz (MDP)	Hulhumalé	Yes
10	Ibrahim Muizzu (MDP)	Henveyru Uthuru	Not Voted
11	Ali Azim (MDP)	Medhu Henveyru	Yes
12	Hussain Shaheem (MDP)	Henveyru Dhekunu	Yes
13	Hassan Latheef (MDP)	Henveyru Hulhangu	Not Voted
14	Eva Abdulla (MDP)	Galolhu Uthuru	Yes
15	Meekail Ahmed Nasym (MDP)	Galolhu Dhekunu	Yes
16	Mohamed Rasheed (MDP)	Mahchangoalhi Uthuru	Yes
19	Imthiyaz Fahmy (MDP)	Maafannu Uthuru	Yes
20	Ibrahim Rasheed (MDP)	Maafannu Medhu	Yes
21	Adam Ali (MDP)	Maafannu Dhekunu	Yes
22	Mohamed Falah (MDP)	Maafannu Hulhangu	Yes
23	Ahmed Usham (MNP)	Villimalé	Not Voted
24	Ahmed Saleem (MDP)	Hoarafushi	Not Voted
25	Mohamed Shifau (MDP)	Ihavandhoo	Yes
26	Ahmed Abdulla (MDP)	Baarashu	Not Voted
27	Abdulla Waheed (MDP)	Dhidhdhoo	Yes
29	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	Yes
30	Mohamed Nasheed Abdulla (IN..	Nolhivaram	Not Voted
31	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	Yes
32	Yasir Abdul Latheef (MDP)	Kulhudhuhfushi Uthuru	Yes
33	Jamsheed Mohamed (MDP)	Kulhudhuhfushi Dhekunu	Yes
34	Mohamed Raee (MDP)	Makunudhoo	Yes
35	Abdulla Shaheem Abdul Hakee...	Kanditheemu	Not Voted
36	Ali Riza (MDP)	Milandhoo	Yes
37	Mohamed Rashid (MDP)	Komandoo	Yes
39	Ahmed Easa (MDP)	Kendhikulhudhoo	Yes
41	Mohamed Abdulla Shafeeg (MDP)	Velidhoo	Yes
42	Yoonus Ali (MDP)	Holhudhoo	Yes
43	Mohamed Rasheed Hussain (M...	Alifushi	Yes
44	Mohamed Waheed (MDP)	Ungoofaaru	Yes
47	Adam Shareef (PNC)	Maduvvari	Not Voted
48	Hisaan Hussain (MDP)	Thulhaadhoo	Yes
49	Ahmed Saleem (PPM)	Eydhafushi	Not Voted
50	Ali Hussain (JP)	Kendhoo	Yes
51	Jeehan Mahmood (MDP)	Hinnavaru	Not Voted
52	Ahmed Shiyam (PPM)	Naifaru	Not Voted
54	Abdulla Jabir (IND)	Kaashidhoo	Not Voted
55	Ibrahim Naseem (IND)	Thulusdhoo	Not Voted
57	Hassan Zareer (MDP)	Mathiveri	Yes
58	Hassan Shiyan (MDP)	Thoddoo	Yes
60	Ahmed Thariq (PPM)	Mahibadhoo	Not Voted
62	Ibrahim Fazul Rasheed (PNC)	Felidhoo	Not Voted
63	Hussain Gasim (MDP)	Keyodhoo	Yes
66	Ahmed Haleem (MDP)	Bilehdhoo	Yes
67	Abdul Muhsin Hameed (IND)	Nilandhoo	Not Voted
69	Ahmed Amir (MDA)	Kudahuvadhoo	Not Voted

ID	Name	Organisation	Result
70	Hassan Afeef (MDP)	Vilufushi	Yes
72	Mohamed Nashiz (MDP)	Kinbidhoo	Yes
74	Ali Hameed (JP)	Isdhoo	Yes
77	Mohamed Saeed (PNC)	Maavashu	Not Voted
80	Ahmed Saeed (MDP)	Gemanafushi	Yes
81	Abdul Mughnee (MDP)	Thinadhoo Uthuru	Yes
82	Abdulla Saneef (MDP)	Thinadhoo Dhekunu	Yes
83	Hussain Firushan (MDP)	Madaveli	Yes
84	Hussain Mohamed Latheef (PPM)	Faresmaathodaa	Not Voted
85	Ahmed Zahir (MDP)	Gadhdhoo	Yes
86	Mohamed Rasheed (MDP)	Fuvahmulah Uthuru	Yes
87	Hussain Mohamed Didi (MDP)	Fuvahmulah Medhu	Yes
88	Mohamed Mumthaz (MDP)	Fuvahmulah Dhekunu	Yes
89	Ilyas Labeeb (MDP)	Hulhudhoo	Yes
90	Mohamed Nihad (MDP)	Feydhoo	Yes
91	Ibrahim Shareef (MDP)	Maradhoo	Yes
92	Mohamed Aslam (MDP)	Hithadhoo Uthuru	Yes
93	Ahmed Rasheed (MDP)	Hithadhoo Medhu	Yes
94	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	Yes
95	Rozaina Adam (MDP)	Addu Meedhoo	Yes

Overall Voting Result 6/30/2022 4:01:31 PM

Voting Mode: Open

VOTE

Hekkaa behey bill, Judiciary Committeen nimmigothuge Report_MP Ibrahim Muizzu_Hushahelhuvvun_49 (sh)_faaskurumah

Results

Present:	68
Eligible to vote:	67
Yes:	49
No:	0
Abstain:	0
Voted:	49
Not Voted:	18

ID	Name	Organisation	Result
01	Speaker		No voting right
09	Ali Niyaz (MDP)	Hulhumalé	Yes
10	Ibrahim Muizzu (MDP)	Henveyru Uthuru	Yes
11	Ali Azim (MDP)	Medhu Henveyru	Yes
12	Hussain Shaheem (MDP)	Henveyru Dhekunu	Yes
13	Hassan Latheef (MDP)	Henveyru Hulhangu	Yes
14	Eva Abdulla (MDP)	Galolhu Uthuru	Yes
15	Meekail Ahmed Nasym (MDP)	Galolhu Dhekunu	Yes
16	Mohamed Rasheed (MDP)	Mahchangoalhi Uthuru	Yes
19	Imthiyaz Fahmy (MDP)	Maafannu Uthuru	Yes
20	Ibrahim Rasheed (MDP)	Maafannu Medhu	Yes
21	Adam Ali (MDP)	Maafannu Dhekunu	Yes
22	Mohamed Falah (MDP)	Maafannu Hulhangu	Yes
23	Ahmed Usham (MNP)	Villimalé	Not Voted
24	Ahmed Saleem (MDP)	Hoarafushi	Not Voted
25	Mohamed Shifau (MDP)	Ihavandhoo	Not Voted
26	Ahmed Abdulla (MDP)	Baarashu	Not Voted
27	Abdulla Waheed (MDP)	Dhidhdhoo	Yes
29	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	Yes
30	Mohamed Nasheed Abdulla (IN..	Nolhivaram	Not Voted
31	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	Yes
32	Yasir Abdul Latheef (MDP)	Kulhudhuhfushi Uthuru	Yes
33	Jamsheed Mohamed (MDP)	Kulhudhuhfushi Dhekunu	Yes
34	Mohamed Raee (MDP)	Makunudhoo	Yes
35	Abdulla Shaheem Abdul Hakee...	Kanditheemu	Not Voted
36	Ali Riza (MDP)	Milandhoo	Yes
37	Mohamed Rashid (MDP)	Komandoo	Yes
39	Ahmed Easa (MDP)	Kendhikulhudhoo	Yes
41	Mohamed Abdulla Shafeeg (MDP)	Velidhoo	Yes
42	Yoonus Ali (MDP)	Holhudhoo	Yes
43	Mohamed Rasheed Hussain (M...	Alifushi	Yes
44	Mohamed Waheed (MDP)	Ungoofaaru	Yes
47	Adam Shareef (PNC)	Maduvvari	Not Voted
48	Hisaan Hussain (MDP)	Thulhaadhoo	Yes
49	Ahmed Saleem (PPM)	Eydhafushi	Not Voted
50	Ali Hussain (JP)	Kendhoo	Yes
51	Jeehan Mahmood (MDP)	Hinnavaru	Yes
52	Ahmed Shiyam (PPM)	Naifaru	Not Voted
54	Abdulla Jabir (IND)	Kaashidhoo	Yes
55	Ibrahim Naseem (IND)	Thulusdhoo	Not Voted
57	Hassan Zareer (MDP)	Mathiveri	Yes
58	Hassan Shiyan (MDP)	Thoddoo	Yes
60	Ahmed Thariq (PPM)	Mahibadhoo	Not Voted
62	Ibrahim Fazul Rasheed (PNC)	Felidhoo	Not Voted
63	Hussain Gasim (MDP)	Keyodhoo	Yes
66	Ahmed Haleem (MDP)	Bilehdhoo	Yes
67	Abdul Muhsin Hameed (IND)	Nilandhoo	Not Voted
69	Ahmed Amir (MDA)	Kudahuvadhoo	Not Voted

ID	Name	Organisation	Result
70	Hassan Afeef (MDP)	Vilufushi	Yes
72	Mohamed Nashiz (MDP)	Kinbidhoo	Yes
74	Ali Hameed (JP)	Isdhoo	Not Voted
77	Mohamed Saeed (PNC)	Maavashu	Not Voted
80	Ahmed Saeed (MDP)	Gemanafushi	Not Voted
81	Abdul Mughnee (MDP)	Thinadhoo Uthuru	Yes
82	Abdulla Saneef (MDP)	Thinadhoo Dhekunu	Yes
83	Hussain Firushan (MDP)	Madaveli	Yes
84	Hussain Mohamed Latheef (PPM)	Faresmaathodaa	Not Voted
85	Ahmed Zahir (MDP)	Gadhdhoo	Yes
86	Mohamed Rasheed (MDP)	Fuvahmulah Uthuru	Yes
87	Hussain Mohamed Didi (MDP)	Fuvahmulah Medhu	Yes
88	Mohamed Mumthaz (MDP)	Fuvahmulah Dhekunu	Yes
89	Ilyas Labeeb (MDP)	Hulhudhoo	Yes
90	Mohamed Nihad (MDP)	Feydhoo	Yes
91	Ibrahim Shareef (MDP)	Maradhoo	Yes
92	Mohamed Aslam (MDP)	Hithadhoo Uthuru	Yes
93	Ahmed Rasheed (MDP)	Hithadhoo Medhu	Yes
94	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	Yes
95	Rozaina Adam (MDP)	Addu Meedhoo	Yes

Overall Voting Result 6/30/2022 4:04:26 PM

Voting Mode: Open

VOTE

Hekkaa behey bill, Judiciary Committeen nimmigothuge Report_MP Mohamed Aslam ge Hushahelhuvvun_53 (h) 6_faaskurumah

Results

Present:	68
Eligible to vote:	67
Yes:	51
No:	0
Abstain:	0
Voted:	51
Not Voted:	16

ID	Name	Organisation	Result
01	Speaker		No voting right
09	Ali Niyaz (MDP)	Hulhumalé	Yes
10	Ibrahim Muizzu (MDP)	Henveyru Uthuru	Yes
11	Ali Azim (MDP)	Medhu Henveyru	Yes
12	Hussain Shaheem (MDP)	Henveyru Dhekunu	Yes
13	Hassan Latheef (MDP)	Henveyru Hulhangu	Not Voted
14	Eva Abdulla (MDP)	Galolhu Uthuru	Yes
15	Meekail Ahmed Nasym (MDP)	Galolhu Dhekunu	Yes
16	Mohamed Rasheed (MDP)	Mahchangoalhi Uthuru	Yes
19	Imthiyaz Fahmy (MDP)	Maafannu Uthuru	Yes
20	Ibrahim Rasheed (MDP)	Maafannu Medhu	Yes
21	Adam Ali (MDP)	Maafannu Dhekunu	Yes
22	Mohamed Falah (MDP)	Maafannu Hulhangu	Yes
23	Ahmed Usham (MNP)	Villimalé	Not Voted
24	Ahmed Saleem (MDP)	Hoarafushi	Not Voted
25	Mohamed Shifau (MDP)	Ihavandhoo	Yes
26	Ahmed Abdulla (MDP)	Baarashu	Not Voted
27	Abdulla Waheed (MDP)	Dhidhdhoo	Yes
29	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	Yes
30	Mohamed Nasheed Abdulla (IN..	Nolhivaram	Not Voted
31	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	Yes
32	Yasir Abdul Latheef (MDP)	Kulhudhuhfushi Uthuru	Yes
33	Jamsheed Mohamed (MDP)	Kulhudhuhfushi Dhekunu	Yes
34	Mohamed Raee (MDP)	Makunudhoo	Yes
35	Abdulla Shaheem Abdul Hakee...	Kanditheemu	Not Voted
36	Ali Riza (MDP)	Milandhoo	Yes
37	Mohamed Rashid (MDP)	Komandoo	Yes
39	Ahmed Easa (MDP)	Kendhikulhudhoo	Yes
41	Mohamed Abdulla Shafeeg (MDP)	Velidhoo	Yes
42	Yoonus Ali (MDP)	Holhudhoo	Yes
43	Mohamed Rasheed Hussain (M...	Alifushi	Yes
44	Mohamed Waheed (MDP)	Ungoofaaru	Yes
47	Adam Shareef (PNC)	Maduvvari	Not Voted
48	Hisaan Hussain (MDP)	Thulhaadhoo	Yes
49	Ahmed Saleem (PPM)	Eydhafushi	Not Voted
50	Ali Hussain (JP)	Kendhoo	Yes
51	Jeehan Mahmood (MDP)	Hinnavaru	Yes
52	Ahmed Shiyam (PPM)	Naifaru	Not Voted
54	Abdulla Jabir (IND)	Kaashidhoo	Yes
55	Ibrahim Naseem (IND)	Thulusdhoo	Not Voted
57	Hassan Zareer (MDP)	Mathiveri	Yes
58	Hassan Shiyan (MDP)	Thoddoo	Yes
60	Ahmed Thariq (PPM)	Mahibadhoo	Not Voted
62	Ibrahim Fazul Rasheed (PNC)	Felidhoo	Not Voted
63	Hussain Gasim (MDP)	Keyodhoo	Yes
66	Ahmed Haleem (MDP)	Bilehdhoo	Yes
67	Abdul Muhsin Hameed (IND)	Nilandhoo	Not Voted
69	Ahmed Amir (MDA)	Kudahuvadhoo	Not Voted

ID	Name	Organisation	Result
70	Hassan Afeef (MDP)	Vilufushi	Yes
72	Mohamed Nashiz (MDP)	Kinbidhoo	Yes
74	Ali Hameed (JP)	Isdhoo	Yes
77	Mohamed Saeed (PNC)	Maavashu	Not Voted
80	Ahmed Saeed (MDP)	Gemanafushi	Yes
81	Abdul Mughnee (MDP)	Thinadhoo Uthuru	Yes
82	Abdulla Saneef (MDP)	Thinadhoo Dhekunu	Yes
83	Hussain Firushan (MDP)	Madaveli	Yes
84	Hussain Mohamed Latheef (PPM)	Faresmaathodaa	Not Voted
85	Ahmed Zahir (MDP)	Gadhdhoo	Yes
86	Mohamed Rasheed (MDP)	Fuvahmulah Uthuru	Yes
87	Hussain Mohamed Didi (MDP)	Fuvahmulah Medhu	Yes
88	Mohamed Mumthaz (MDP)	Fuvahmulah Dhekunu	Yes
89	Ilyas Labeeb (MDP)	Hulhudhoo	Yes
90	Mohamed Nihad (MDP)	Feydhoo	Yes
91	Ibrahim Shareef (MDP)	Maradhoo	Yes
92	Mohamed Aslam (MDP)	Hithadhoo Uthuru	Yes
93	Ahmed Rasheed (MDP)	Hithadhoo Medhu	Yes
94	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	Yes
95	Rozaina Adam (MDP)	Addu Meedhoo	Yes

Voting Mode: Open

VOTE

Hekkaa behey bill, Judiciary Committeen nimmigothuge Report_MP Mohamed Aslam ge Hushahelhuvvun_98_faaskurumah

Results

Present:	68
Eligible to vote:	67
Yes:	44
No:	2
Abstain:	0
Voted:	46
Not Voted:	21

ID	Name	Organisation	Result
01	Speaker		No voting right
09	Ali Niyaz (MDP)	Hulhumalé	Yes
10	Ibrahim Muizzu (MDP)	Henveyru Uthuru	Not Voted
11	Ali Azim (MDP)	Medhu Henveyru	Yes
12	Hussain Shaheem (MDP)	Henveyru Dhekunu	Yes
13	Hassan Latheef (MDP)	Henveyru Hulhangu	Not Voted
14	Eva Abdulla (MDP)	Galolhu Uthuru	Yes
15	Meekail Ahmed Nasym (MDP)	Galolhu Dhekunu	Yes
16	Mohamed Rasheed (MDP)	Mahchangoalhi Uthuru	Not Voted
19	Imthiyaz Fahmy (MDP)	Maafannu Uthuru	Not Voted
20	Ibrahim Rasheed (MDP)	Maafannu Medhu	Not Voted
21	Adam Ali (MDP)	Maafannu Dhekunu	Yes
22	Mohamed Falah (MDP)	Maafannu Hulhangu	Yes
23	Ahmed Usham (MNP)	Villimalé	Not Voted
24	Ahmed Saleem (MDP)	Hoarafushi	Not Voted
25	Mohamed Shifau (MDP)	Ihavandhoo	Yes
26	Ahmed Abdulla (MDP)	Baarashu	Not Voted
27	Abdulla Waheed (MDP)	Dhidhdhoo	Yes
29	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	Yes
30	Mohamed Nasheed Abdulla (IN..	Nolhivaram	Not Voted
31	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	Yes
32	Yasir Abdul Latheef (MDP)	Kulhudhuhfushi Uthuru	Yes
33	Jamsheed Mohamed (MDP)	Kulhudhuhfushi Dhekunu	Yes
34	Mohamed Raee (MDP)	Makunudhoo	Yes
35	Abdulla Shaheem Abdul Hakee...	Kanditheemu	Not Voted
36	Ali Riza (MDP)	Milandhoo	Yes
37	Mohamed Rashid (MDP)	Komandoo	Yes
39	Ahmed Easa (MDP)	Kendhikulhudhoo	Yes
41	Mohamed Abdulla Shafeeg (MDP)	Velidhoo	Yes
42	Yoonus Ali (MDP)	Holhudhoo	Yes
43	Mohamed Rasheed Hussain (M...	Alifushi	Yes
44	Mohamed Waheed (MDP)	Ungoofaaru	Not Voted
47	Adam Shareef (PNC)	Maduvvari	Not Voted
48	Hisaan Hussain (MDP)	Thulhaadhoo	Yes
49	Ahmed Saleem (PPM)	Eydhafushi	Not Voted
50	Ali Hussain (JP)	Kendhoo	No
51	Jeehan Mahmood (MDP)	Hinnavaru	Yes
52	Ahmed Shiyam (PPM)	Naifaru	No
54	Abdulla Jabir (IND)	Kaashidhoo	Yes
55	Ibrahim Naseem (IND)	Thulusdhoo	Not Voted
57	Hassan Zareer (MDP)	Mathiveri	Yes
58	Hassan Shiyan (MDP)	Thoddoo	Yes
60	Ahmed Thariq (PPM)	Mahibadhoo	Not Voted
62	Ibrahim Fazul Rasheed (PNC)	Felidhoo	Not Voted
63	Hussain Gasim (MDP)	Keyodhoo	Yes
66	Ahmed Haleem (MDP)	Bilehdhoo	Yes
67	Abdul Muhsin Hameed (IND)	Nilandhoo	Not Voted
69	Ahmed Amir (MDA)	Kudahuvadhoo	Not Voted

ID	Name	Organisation	Result
70	Hassan Afeef (MDP)	Vilufushi	Not Voted
72	Mohamed Nashiz (MDP)	Kinbidhoo	Yes
74	Ali Hameed (JP)	Isdhoo	Yes
77	Mohamed Saeed (PNC)	Maavashu	Not Voted
80	Ahmed Saeed (MDP)	Gemanafushi	Yes
81	Abdul Mughnee (MDP)	Thinadhoo Uthuru	Yes
82	Abdulla Saneef (MDP)	Thinadhoo Dhekunu	Yes
83	Hussain Firushan (MDP)	Madaveli	Yes
84	Hussain Mohamed Latheef (PPM)	Faresmaathodaa	Not Voted
85	Ahmed Zahir (MDP)	Gadhdhoo	Yes
86	Mohamed Rasheed (MDP)	Fuvahmulah Uthuru	Yes
87	Hussain Mohamed Didi (MDP)	Fuvahmulah Medhu	Yes
88	Mohamed Mumthaz (MDP)	Fuvahmulah Dhekunu	Yes
89	Ilyas Labeeb (MDP)	Hulhudhoo	Yes
90	Mohamed Nihad (MDP)	Feydhoo	Yes
91	Ibrahim Shareef (MDP)	Maradhoo	Yes
92	Mohamed Aslam (MDP)	Hithadhoo Uthuru	Yes
93	Ahmed Rasheed (MDP)	Hithadhoo Medhu	Yes
94	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	Yes
95	Rozaina Adam (MDP)	Addu Meedhoo	Yes

Overall Voting Result 6/30/2022 4:10:35 PM

Voting Mode: Open

VOTE

Hekkaa behey bill, Judiciary Committeen nimmigothuge Report_MP Mohamed Aslam ge Hushahelhuvvun_107 (h) 2_faaskurumah

Results

Present:	68
Eligible to vote:	67
Yes:	44
No:	0
Abstain:	0
Voted:	44
Not Voted:	23

ID	Name	Organisation	Result
01	Speaker		No voting right
09	Ali Niyaz (MDP)	Hulhumalé	Yes
10	Ibrahim Muizzu (MDP)	Henveyru Uthuru	Not Voted
11	Ali Azim (MDP)	Medhu Henveyru	Yes
12	Hussain Shaheem (MDP)	Henveyru Dhekunu	Yes
13	Hassan Latheef (MDP)	Henveyru Hulhangu	Not Voted
14	Eva Abdulla (MDP)	Galolhu Uthuru	Yes
15	Meekail Ahmed Nasym (MDP)	Galolhu Dhekunu	Yes
16	Mohamed Rasheed (MDP)	Mahchangoalhi Uthuru	Not Voted
19	Imthiyaz Fahmy (MDP)	Maafannu Uthuru	Not Voted
20	Ibrahim Rasheed (MDP)	Maafannu Medhu	Not Voted
21	Adam Ali (MDP)	Maafannu Dhekunu	Yes
22	Mohamed Falah (MDP)	Maafannu Hulhangu	Yes
23	Ahmed Usham (MNP)	Villimalé	Not Voted
24	Ahmed Saleem (MDP)	Hoarafushi	Not Voted
25	Mohamed Shifau (MDP)	Ihavandhoo	Yes
26	Ahmed Abdulla (MDP)	Baarashu	Not Voted
27	Abdulla Waheed (MDP)	Dhidhdhoo	Yes
29	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	Yes
30	Mohamed Nasheed Abdulla (IN..	Nolhivaram	Not Voted
31	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	Yes
32	Yasir Abdul Latheef (MDP)	Kulhudhuhfushi Uthuru	Yes
33	Jamsheed Mohamed (MDP)	Kulhudhuhfushi Dhekunu	Yes
34	Mohamed Raee (MDP)	Makunudhoo	Yes
35	Abdulla Shaheem Abdul Hakee...	Kanditheemu	Not Voted
36	Ali Riza (MDP)	Milandhoo	Yes
37	Mohamed Rashid (MDP)	Komandoo	Yes
39	Ahmed Easa (MDP)	Kendhikulhudhoo	Yes
41	Mohamed Abdulla Shafeeg (MDP)	Velidhoo	Yes
42	Yoonus Ali (MDP)	Holhudhoo	Yes
43	Mohamed Rasheed Hussain (M...	Alifushi	Yes
44	Mohamed Waheed (MDP)	Ungoofaaru	Not Voted
47	Adam Shareef (PNC)	Maduvvari	Not Voted
48	Hisaan Hussain (MDP)	Thulhaadhoo	Yes
49	Ahmed Saleem (PPM)	Eydhafushi	Not Voted
50	Ali Hussain (JP)	Kendhoo	Not Voted
51	Jeehan Mahmood (MDP)	Hinnavaru	Yes
52	Ahmed Shiyam (PPM)	Naifaru	Not Voted
54	Abdulla Jabir (IND)	Kaashidhoo	Yes
55	Ibrahim Naseem (IND)	Thulusdhoo	Not Voted
57	Hassan Zareer (MDP)	Mathiveri	Yes
58	Hassan Shiyan (MDP)	Thoddoo	Not Voted
60	Ahmed Thariq (PPM)	Mahibadhoo	Not Voted
62	Ibrahim Fazul Rasheed (PNC)	Felidhoo	Not Voted
63	Hussain Gasim (MDP)	Keyodhoo	Yes
66	Ahmed Haleem (MDP)	Bilehdhoo	Yes
67	Abdul Muhsin Hameed (IND)	Nilandhoo	Not Voted
69	Ahmed Amir (MDA)	Kudahuvadhoo	Not Voted

ID	Name	Organisation	Result
70	Hassan Afeef (MDP)	Vilufushi	Yes
72	Mohamed Nashiz (MDP)	Kinbidhoo	Yes
74	Ali Hameed (JP)	Isdhoo	Yes
77	Mohamed Saeed (PNC)	Maavashu	Not Voted
80	Ahmed Saeed (MDP)	Gemanafushi	Yes
81	Abdul Mughnee (MDP)	Thinadhoo Uthuru	Yes
82	Abdulla Saneef (MDP)	Thinadhoo Dhekunu	Yes
83	Hussain Firushan (MDP)	Madaveli	Yes
84	Hussain Mohamed Latheef (PPM)	Faresmaathodaa	Not Voted
85	Ahmed Zahir (MDP)	Gadhdhoo	Yes
86	Mohamed Rasheed (MDP)	Fuvahmulah Uthuru	Yes
87	Hussain Mohamed Didi (MDP)	Fuvahmulah Medhu	Yes
88	Mohamed Mumthaz (MDP)	Fuvahmulah Dhekunu	Yes
89	Ilyas Labeeb (MDP)	Hulhudhoo	Yes
90	Mohamed Nihad (MDP)	Feydhoo	Yes
91	Ibrahim Shareef (MDP)	Maradhoo	Yes
92	Mohamed Aslam (MDP)	Hithadhoo Uthuru	Yes
93	Ahmed Rasheed (MDP)	Hithadhoo Medhu	Yes
94	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	Yes
95	Rozaina Adam (MDP)	Addu Meedhoo	Yes

Voting Mode: Open

VOTE

Hekkaa behey bill, Judiciary Committeen nimmigothuge Report_MP Ibrahim Muizzu_Hushahelhuvvun_109 (h)_faaskurumah

Results

Present:	68
Eligible to vote:	67
Yes:	51
No:	0
Abstain:	0
Voted:	51
Not Voted:	16

ID	Name	Organisation	Result
01	Speaker		No voting right
09	Ali Niyaz (MDP)	Hulhumalé	Yes
10	Ibrahim Muizzu (MDP)	Henveyru Uthuru	Yes
11	Ali Azim (MDP)	Medhu Henveyru	Yes
12	Hussain Shaheem (MDP)	Henveyru Dhekunu	Yes
13	Hassan Latheef (MDP)	Henveyru Hulhangu	Yes
14	Eva Abdulla (MDP)	Galolhu Uthuru	Yes
15	Meekail Ahmed Nasym (MDP)	Galolhu Dhekunu	Yes
16	Mohamed Rasheed (MDP)	Mahchangoalhi Uthuru	Yes
19	Imthiyaz Fahmy (MDP)	Maafannu Uthuru	Yes
20	Ibrahim Rasheed (MDP)	Maafannu Medhu	Yes
21	Adam Ali (MDP)	Maafannu Dhekunu	Yes
22	Mohamed Falah (MDP)	Maafannu Hulhangu	Yes
23	Ahmed Usham (MNP)	Villimalé	Not Voted
24	Ahmed Saleem (MDP)	Hoarafushi	Not Voted
25	Mohamed Shifau (MDP)	Ihavandhoo	Yes
26	Ahmed Abdulla (MDP)	Baarashu	Not Voted
27	Abdulla Waheed (MDP)	Dhidhdhoo	Yes
29	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	Yes
30	Mohamed Nasheed Abdulla (IN..	Nolhivaram	Not Voted
31	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	Yes
32	Yasir Abdul Latheef (MDP)	Kulhudhuhfushi Uthuru	Yes
33	Jamsheed Mohamed (MDP)	Kulhudhuhfushi Dhekunu	Yes
34	Mohamed Raee (MDP)	Makunudhoo	Yes
35	Abdulla Shaheem Abdul Hakee...	Kanditheemu	Not Voted
36	Ali Riza (MDP)	Milandhoo	Yes
37	Mohamed Rashid (MDP)	Komandoo	Yes
39	Ahmed Easa (MDP)	Kendhikulhudhoo	Yes
41	Mohamed Abdulla Shafeeg (MDP)	Velidhoo	Yes
42	Yoonus Ali (MDP)	Holhudhoo	Yes
43	Mohamed Rasheed Hussain (M...	Alifushi	Yes
44	Mohamed Waheed (MDP)	Ungoofaaru	Not Voted
47	Adam Shareef (PNC)	Maduvvari	Not Voted
48	Hisaan Hussain (MDP)	Thulhaadhoo	Yes
49	Ahmed Saleem (PPM)	Eydhafushi	Not Voted
50	Ali Hussain (JP)	Kendhoo	Yes
51	Jeehan Mahmood (MDP)	Hinnavaru	Yes
52	Ahmed Shiyam (PPM)	Naifaru	Not Voted
54	Abdulla Jabir (IND)	Kaashidhoo	Yes
55	Ibrahim Naseem (IND)	Thulusdhoo	Not Voted
57	Hassan Zareer (MDP)	Mathiveri	Yes
58	Hassan Shiyan (MDP)	Thoddoo	Yes
60	Ahmed Thariq (PPM)	Mahibadhoo	Not Voted
62	Ibrahim Fazul Rasheed (PNC)	Felidhoo	Not Voted
63	Hussain Gasim (MDP)	Keyodhoo	Yes
66	Ahmed Haleem (MDP)	Bilehdhoo	Yes
67	Abdul Muhsin Hameed (IND)	Nilandhoo	Not Voted
69	Ahmed Amir (MDA)	Kudahuvadhoo	Not Voted

ID	Name	Organisation	Result
70	Hassan Afeef (MDP)	Vilufushi	Yes
72	Mohamed Nashiz (MDP)	Kinbidhoo	Yes
74	Ali Hameed (JP)	Isdhoo	Yes
77	Mohamed Saeed (PNC)	Maavashu	Not Voted
80	Ahmed Saeed (MDP)	Gemanafushi	Yes
81	Abdul Mughnee (MDP)	Thinadhoo Uthuru	Yes
82	Abdulla Saneef (MDP)	Thinadhoo Dhekunu	Yes
83	Hussain Firushan (MDP)	Madaveli	Yes
84	Hussain Mohamed Latheef (PPM)	Faresmaathodaa	Not Voted
85	Ahmed Zahir (MDP)	Gadhdhoo	Yes
86	Mohamed Rasheed (MDP)	Fuvahmulah Uthuru	Yes
87	Hussain Mohamed Didi (MDP)	Fuvahmulah Medhu	Yes
88	Mohamed Mumthaz (MDP)	Fuvahmulah Dhekunu	Yes
89	Ilyas Labeeb (MDP)	Hulhudhoo	Yes
90	Mohamed Nihad (MDP)	Feydhoo	Yes
91	Ibrahim Shareef (MDP)	Maradhoo	Yes
92	Mohamed Aslam (MDP)	Hithadhoo Uthuru	Yes
93	Ahmed Rasheed (MDP)	Hithadhoo Medhu	Yes
94	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	Yes
95	Rozaina Adam (MDP)	Addu Meedhoo	Yes

Overall Voting Result 6/30/2022 4:17:07 PM

Voting Mode: Open

VOTE

Hekkaa behey bill, Judiciary Committeen nimmigothuge Report_MP Ibrahim Muizzu_Hushahelhuvvun_140 (r)_faaskurumah

Results

Present:	68
Eligible to vote:	67
Yes:	51
No:	0
Abstain:	0
Voted:	51
Not Voted:	16

ID	Name	Organisation	Result
01	Speaker		No voting right
09	Ali Niyaz (MDP)	Hulhumalé	Yes
10	Ibrahim Muizzu (MDP)	Henveyru Uthuru	Yes
11	Ali Azim (MDP)	Medhu Henveyru	Yes
12	Hussain Shaheem (MDP)	Henveyru Dhekunu	Yes
13	Hassan Latheef (MDP)	Henveyru Hulhangu	Yes
14	Eva Abdulla (MDP)	Galolhu Uthuru	Yes
15	Meekail Ahmed Nasym (MDP)	Galolhu Dhekunu	Yes
16	Mohamed Rasheed (MDP)	Mahchangoalhi Uthuru	Yes
19	Imthiyaz Fahmy (MDP)	Maafannu Uthuru	Yes
20	Ibrahim Rasheed (MDP)	Maafannu Medhu	Yes
21	Adam Ali (MDP)	Maafannu Dhekunu	Yes
22	Mohamed Falah (MDP)	Maafannu Hulhangu	Yes
23	Ahmed Usham (MNP)	Villimalé	Not Voted
24	Ahmed Saleem (MDP)	Hoarafushi	Not Voted
25	Mohamed Shifau (MDP)	Ihavandhoo	Yes
26	Ahmed Abdulla (MDP)	Baarashu	Not Voted
27	Abdulla Waheed (MDP)	Dhidhdhoo	Yes
29	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	Yes
30	Mohamed Nasheed Abdulla (IN..	Nolhivaram	Not Voted
31	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	Yes
32	Yasir Abdul Latheef (MDP)	Kulhudhuhfushi Uthuru	Yes
33	Jamsheed Mohamed (MDP)	Kulhudhuhfushi Dhekunu	Yes
34	Mohamed Raee (MDP)	Makunudhoo	Yes
35	Abdulla Shaheem Abdul Hakee...	Kanditheemu	Not Voted
36	Ali Riza (MDP)	Milandhoo	Yes
37	Mohamed Rashid (MDP)	Komandoo	Yes
39	Ahmed Easa (MDP)	Kendhikulhudhoo	Yes
41	Mohamed Abdulla Shafeeg (MDP)	Velidhoo	Yes
42	Yoonus Ali (MDP)	Holhudhoo	Yes
43	Mohamed Rasheed Hussain (M...	Alifushi	Yes
44	Mohamed Waheed (MDP)	Ungoofaaru	Not Voted
47	Adam Shareef (PNC)	Maduvvari	Not Voted
48	Hisaan Hussain (MDP)	Thulhaadhoo	Yes
49	Ahmed Saleem (PPM)	Eydhafushi	Not Voted
50	Ali Hussain (JP)	Kendhoo	Yes
51	Jeehan Mahmood (MDP)	Hinnavaru	Yes
52	Ahmed Shiyam (PPM)	Naifaru	Yes
54	Abdulla Jabir (IND)	Kaashidhoo	Yes
55	Ibrahim Naseem (IND)	Thulusdhoo	Not Voted
57	Hassan Zareer (MDP)	Mathiveri	Yes
58	Hassan Shiyan (MDP)	Thoddoo	Yes
60	Ahmed Thariq (PPM)	Mahibadhoo	Not Voted
62	Ibrahim Fazul Rasheed (PNC)	Felidhoo	Not Voted
63	Hussain Gasim (MDP)	Keyodhoo	Yes
66	Ahmed Haleem (MDP)	Bilehdhoo	Yes
67	Abdul Muhsin Hameed (IND)	Nilandhoo	Not Voted
69	Ahmed Amir (MDA)	Kudahuvadhoo	Not Voted

ID	Name	Organisation	Result
70	Hassan Afeef (MDP)	Vilufushi	Yes
72	Mohamed Nashiz (MDP)	Kinbidhoo	Yes
74	Ali Hameed (JP)	Isdhoo	Not Voted
77	Mohamed Saeed (PNC)	Maavashu	Not Voted
80	Ahmed Saeed (MDP)	Gemanafushi	Yes
81	Abdul Mughnee (MDP)	Thinadhoo Uthuru	Yes
82	Abdulla Saneef (MDP)	Thinadhoo Dhekunu	Yes
83	Hussain Firushan (MDP)	Madaveli	Yes
84	Hussain Mohamed Latheef (PPM)	Faresmaathodaa	Not Voted
85	Ahmed Zahir (MDP)	Gadhdhoo	Yes
86	Mohamed Rasheed (MDP)	Fuvahmulah Uthuru	Yes
87	Hussain Mohamed Didi (MDP)	Fuvahmulah Medhu	Yes
88	Mohamed Mumthaz (MDP)	Fuvahmulah Dhekunu	Yes
89	Ilyas Labeeb (MDP)	Hulhudhoo	Yes
90	Mohamed Nihad (MDP)	Feydhoo	Yes
91	Ibrahim Shareef (MDP)	Maradhoo	Yes
92	Mohamed Aslam (MDP)	Hithadhoo Uthuru	Yes
93	Ahmed Rasheed (MDP)	Hithadhoo Medhu	Yes
94	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	Yes
95	Rozaina Adam (MDP)	Addu Meedhoo	Yes

Overall Voting Result 6/30/2022 4:20:11 PM

Voting Mode: Open

VOTE

Hekkaa behey bill, Judiciary Committeen nimmigothuge Report_MP Hassan Zareer ge Hushahelhuvvun_144 (sh) 3_ faaskurumah

Results

Present:	68
Eligible to vote:	67
Yes:	51
No:	0
Abstain:	0
Voted:	51
Not Voted:	16

ID	Name	Organisation	Result
01	Speaker		No voting right
09	Ali Niyaz (MDP)	Hulhumalé	Yes
10	Ibrahim Muizzu (MDP)	Henveyru Uthuru	Yes
11	Ali Azim (MDP)	Medhu Henveyru	Yes
12	Hussain Shaheem (MDP)	Henveyru Dhekunu	Yes
13	Hassan Latheef (MDP)	Henveyru Hulhangu	Yes
14	Eva Abdulla (MDP)	Galolhu Uthuru	Yes
15	Meekail Ahmed Nasym (MDP)	Galolhu Dhekunu	Yes
16	Mohamed Rasheed (MDP)	Mahchangoalhi Uthuru	Yes
19	Imthiyaz Fahmy (MDP)	Maafannu Uthuru	Yes
20	Ibrahim Rasheed (MDP)	Maafannu Medhu	Yes
21	Adam Ali (MDP)	Maafannu Dhekunu	Yes
22	Mohamed Falah (MDP)	Maafannu Hulhangu	Yes
23	Ahmed Usham (MNP)	Villimalé	Not Voted
24	Ahmed Saleem (MDP)	Hoarafushi	Not Voted
25	Mohamed Shifau (MDP)	Ihavandhoo	Yes
26	Ahmed Abdulla (MDP)	Baarashu	Not Voted
27	Abdulla Waheed (MDP)	Dhidhdhoo	Yes
29	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	Yes
30	Mohamed Nasheed Abdulla (IN..	Nolhivaram	Not Voted
31	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	Yes
32	Yasir Abdul Latheef (MDP)	Kulhudhuhfushi Uthuru	Yes
33	Jamsheed Mohamed (MDP)	Kulhudhuhfushi Dhekunu	Yes
34	Mohamed Raee (MDP)	Makunudhoo	Yes
35	Abdulla Shaheem Abdul Hakee...	Kanditheemu	Not Voted
36	Ali Riza (MDP)	Milandhoo	Yes
37	Mohamed Rashid (MDP)	Komandoo	Yes
39	Ahmed Easa (MDP)	Kendhikulhudhoo	Yes
41	Mohamed Abdulla Shafeeg (MDP)	Velidhoo	Yes
42	Yoonus Ali (MDP)	Holhudhoo	Yes
43	Mohamed Rasheed Hussain (M...	Alifushi	Yes
44	Mohamed Waheed (MDP)	Ungoofaaru	Not Voted
47	Adam Shareef (PNC)	Maduvvari	Not Voted
48	Hisaan Hussain (MDP)	Thulhaadhoo	Yes
49	Ahmed Saleem (PPM)	Eydhafushi	Not Voted
50	Ali Hussain (JP)	Kendhoo	Yes
51	Jeehan Mahmood (MDP)	Hinnavaru	Yes
52	Ahmed Shiyam (PPM)	Naifaru	Not Voted
54	Abdulla Jabir (IND)	Kaashidhoo	Yes
55	Ibrahim Naseem (IND)	Thulusdhoo	Not Voted
57	Hassan Zareer (MDP)	Mathiveri	Yes
58	Hassan Shiyan (MDP)	Thoddoo	Yes
60	Ahmed Thariq (PPM)	Mahibadhoo	Not Voted
62	Ibrahim Fazul Rasheed (PNC)	Felidhoo	Not Voted
63	Hussain Gasim (MDP)	Keyodhoo	Yes
66	Ahmed Haleem (MDP)	Bilehdhoo	Yes
67	Abdul Muhsin Hameed (IND)	Nilandhoo	Not Voted
69	Ahmed Amir (MDA)	Kudahuvadhoo	Not Voted

ID	Name	Organisation	Result
70	Hassan Afeef (MDP)	Vilufushi	Yes
72	Mohamed Nashiz (MDP)	Kinbidhoo	Yes
74	Ali Hameed (JP)	Isdhoo	Yes
77	Mohamed Saeed (PNC)	Maavashu	Not Voted
80	Ahmed Saeed (MDP)	Gemanafushi	Yes
81	Abdul Mughnee (MDP)	Thinadhoo Uthuru	Yes
82	Abdulla Saneef (MDP)	Thinadhoo Dhekunu	Yes
83	Hussain Firushan (MDP)	Madaveli	Yes
84	Hussain Mohamed Latheef (PPM)	Faresmaathodaa	Not Voted
85	Ahmed Zahir (MDP)	Gadhdhoo	Yes
86	Mohamed Rasheed (MDP)	Fuvahmulah Uthuru	Yes
87	Hussain Mohamed Didi (MDP)	Fuvahmulah Medhu	Yes
88	Mohamed Mumthaz (MDP)	Fuvahmulah Dhekunu	Yes
89	Ilyas Labeeb (MDP)	Hulhudhoo	Yes
90	Mohamed Nihad (MDP)	Feydhoo	Yes
91	Ibrahim Shareef (MDP)	Maradhoo	Yes
92	Mohamed Aslam (MDP)	Hithadhoo Uthuru	Yes
93	Ahmed Rasheed (MDP)	Hithadhoo Medhu	Yes
94	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	Yes
95	Rozaina Adam (MDP)	Addu Meedhoo	Yes

Voting Mode: Open

VOTE

Hekkaa behey bill, Judiciary Committeen nimmigothuge Report_MP Mohamed Aslam ge Hushahelhuvvun_76 (h)_faaskurumah

Results

Present:	68
Eligible to vote:	67
Yes:	45
No:	0
Abstain:	0
Voted:	45
Not Voted:	22

ID	Name	Organisation	Result
01	Speaker		No voting right
09	Ali Niyaz (MDP)	Hulhumalé	Yes
10	Ibrahim Muizzu (MDP)	Henveyru Uthuru	Not Voted
11	Ali Azim (MDP)	Medhu Henveyru	Yes
12	Hussain Shaheem (MDP)	Henveyru Dhekunu	Yes
13	Hassan Latheef (MDP)	Henveyru Hulhangu	Not Voted
14	Eva Abdulla (MDP)	Galolhu Uthuru	Yes
15	Meekail Ahmed Nasym (MDP)	Galolhu Dhekunu	Yes
16	Mohamed Rasheed (MDP)	Mahchangoalhi Uthuru	Not Voted
19	Imthiyaz Fahmy (MDP)	Maafannu Uthuru	Not Voted
20	Ibrahim Rasheed (MDP)	Maafannu Medhu	Not Voted
21	Adam Ali (MDP)	Maafannu Dhekunu	Yes
22	Mohamed Falah (MDP)	Maafannu Hulhangu	Yes
23	Ahmed Usham (MNP)	Villimalé	Not Voted
24	Ahmed Saleem (MDP)	Hoarafushi	Not Voted
25	Mohamed Shifau (MDP)	Ihavandhoo	Yes
26	Ahmed Abdulla (MDP)	Baarashu	Not Voted
27	Abdulla Waheed (MDP)	Dhidhdhoo	Yes
29	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	Yes
30	Mohamed Nasheed Abdulla (IN..	Nolhivaram	Not Voted
31	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	Yes
32	Yasir Abdul Latheef (MDP)	Kulhudhuhfushi Uthuru	Yes
33	Jamsheed Mohamed (MDP)	Kulhudhuhfushi Dhekunu	Yes
34	Mohamed Raee (MDP)	Makunudhoo	Yes
35	Abdulla Shaheem Abdul Hakee...	Kanditheemu	Not Voted
36	Ali Riza (MDP)	Milandhoo	Yes
37	Mohamed Rashid (MDP)	Komandoo	Yes
39	Ahmed Easa (MDP)	Kendhikulhudhoo	Yes
41	Mohamed Abdulla Shafeeg (MDP)	Velidhoo	Yes
42	Yoonus Ali (MDP)	Holhudhoo	Yes
43	Mohamed Rasheed Hussain (M...	Alifushi	Yes
44	Mohamed Waheed (MDP)	Ungoofaaru	Not Voted
47	Adam Shareef (PNC)	Maduvvari	Not Voted
48	Hisaan Hussain (MDP)	Thulhaadhoo	Yes
49	Ahmed Saleem (PPM)	Eydhafushi	Not Voted
50	Ali Hussain (JP)	Kendhoo	Not Voted
51	Jeehan Mahmood (MDP)	Hinnavaru	Yes
52	Ahmed Shiyam (PPM)	Naifaru	Not Voted
54	Abdulla Jabir (IND)	Kaashidhoo	Yes
55	Ibrahim Naseem (IND)	Thulusdhoo	Not Voted
57	Hassan Zareer (MDP)	Mathiveri	Yes
58	Hassan Shiyan (MDP)	Thoddoo	Yes
60	Ahmed Thariq (PPM)	Mahibadhoo	Not Voted
62	Ibrahim Fazul Rasheed (PNC)	Felidhoo	Not Voted
63	Hussain Gasim (MDP)	Keyodhoo	Yes
66	Ahmed Haleem (MDP)	Bilehdhoo	Yes
67	Abdul Muhsin Hameed (IND)	Nilandhoo	Not Voted
69	Ahmed Amir (MDA)	Kudahuvadhoo	Not Voted

ID	Name	Organisation	Result
70	Hassan Afeef (MDP)	Vilufushi	Yes
72	Mohamed Nashiz (MDP)	Kinbidhoo	Yes
74	Ali Hameed (JP)	Isdhoo	Yes
77	Mohamed Saeed (PNC)	Maavashu	Not Voted
80	Ahmed Saeed (MDP)	Gemanafushi	Yes
81	Abdul Mughnee (MDP)	Thinadhoo Uthuru	Yes
82	Abdulla Saneef (MDP)	Thinadhoo Dhekunu	Yes
83	Hussain Firushan (MDP)	Madaveli	Yes
84	Hussain Mohamed Latheef (PPM)	Faresmaathodaa	Not Voted
85	Ahmed Zahir (MDP)	Gadhdhoo	Yes
86	Mohamed Rasheed (MDP)	Fuvahmulah Uthuru	Yes
87	Hussain Mohamed Didi (MDP)	Fuvahmulah Medhu	Yes
88	Mohamed Mumthaz (MDP)	Fuvahmulah Dhekunu	Yes
89	Ilyas Labeeb (MDP)	Hulhudhoo	Yes
90	Mohamed Nihad (MDP)	Feydhoo	Yes
91	Ibrahim Shareef (MDP)	Maradhoo	Yes
92	Mohamed Aslam (MDP)	Hithadhoo Uthuru	Yes
93	Ahmed Rasheed (MDP)	Hithadhoo Medhu	Yes
94	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	Yes
95	Rozaina Adam (MDP)	Addu Meedhoo	Yes

Overall Voting Result 6/30/2022 4:26:32 PM

Voting Mode: Open

VOTE

Hekkaa behey bill, Judiciary Committeen nimmigothuge Report_MP Mohamed Aslam ge Hushahelhuvvun_99_faaskurumah

Results

Present:	68
Eligible to vote:	67
Yes:	44
No:	3
Abstain:	0
Voted:	47
Not Voted:	20

ID	Name	Organisation	Result
01	Speaker		No voting right
09	Ali Niyaz (MDP)	Hulhumalé	Yes
10	Ibrahim Muizzu (MDP)	Henveyru Uthuru	Not Voted
11	Ali Azim (MDP)	Medhu Henveyru	Yes
12	Hussain Shaheem (MDP)	Henveyru Dhekunu	Yes
13	Hassan Latheef (MDP)	Henveyru Hulhangu	Not Voted
14	Eva Abdulla (MDP)	Galolhu Uthuru	Yes
15	Meekail Ahmed Nasym (MDP)	Galolhu Dhekunu	Yes
16	Mohamed Rasheed (MDP)	Mahchangoalhi Uthuru	Not Voted
19	Imthiyaz Fahmy (MDP)	Maafannu Uthuru	Not Voted
20	Ibrahim Rasheed (MDP)	Maafannu Medhu	Not Voted
21	Adam Ali (MDP)	Maafannu Dhekunu	Yes
22	Mohamed Falah (MDP)	Maafannu Hulhangu	Yes
23	Ahmed Usham (MNP)	Villimalé	Not Voted
24	Ahmed Saleem (MDP)	Hoarafushi	Not Voted
25	Mohamed Shifau (MDP)	Ihavandhoo	Yes
26	Ahmed Abdulla (MDP)	Baarashu	Not Voted
27	Abdulla Waheed (MDP)	Dhidhdhoo	Yes
29	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	Yes
30	Mohamed Nasheed Abdulla (IN..	Nolhivaram	Not Voted
31	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	Yes
32	Yasir Abdul Latheef (MDP)	Kulhudhuhfushi Uthuru	Yes
33	Jamsheed Mohamed (MDP)	Kulhudhuhfushi Dhekunu	Yes
34	Mohamed Raee (MDP)	Makunudhoo	Yes
35	Abdulla Shaheem Abdul Hakee...	Kanditheemu	Not Voted
36	Ali Riza (MDP)	Milandhoo	Yes
37	Mohamed Rashid (MDP)	Komandoo	Yes
39	Ahmed Easa (MDP)	Kendhikulhudhoo	Yes
41	Mohamed Abdulla Shafeeg (MDP)	Velidhoo	Yes
42	Yoonus Ali (MDP)	Holhudhoo	Yes
43	Mohamed Rasheed Hussain (M...	Alifushi	Yes
44	Mohamed Waheed (MDP)	Ungoofaaru	Not Voted
47	Adam Shareef (PNC)	Maduvvari	Not Voted
48	Hisaan Hussain (MDP)	Thulhaadhoo	Yes
49	Ahmed Saleem (PPM)	Eydhafushi	Not Voted
50	Ali Hussain (JP)	Kendhoo	No
51	Jeehan Mahmood (MDP)	Hinnavaru	Yes
52	Ahmed Shiyam (PPM)	Naifaru	No
54	Abdulla Jabir (IND)	Kaashidhoo	Yes
55	Ibrahim Naseem (IND)	Thulusdhoo	Not Voted
57	Hassan Zareer (MDP)	Mathiveri	Yes
58	Hassan Shiyan (MDP)	Thoddoo	Yes
60	Ahmed Thariq (PPM)	Mahibadhoo	Not Voted
62	Ibrahim Fazul Rasheed (PNC)	Felidhoo	Not Voted
63	Hussain Gasim (MDP)	Keyodhoo	Yes
66	Ahmed Haleem (MDP)	Bilehdhoo	Yes
67	Abdul Muhsin Hameed (IND)	Nilandhoo	Not Voted
69	Ahmed Amir (MDA)	Kudahuvadhoo	Not Voted

ID	Name	Organisation	Result
70	Hassan Afeef (MDP)	Vilufushi	Not Voted
72	Mohamed Nashiz (MDP)	Kinbidhoo	Yes
74	Ali Hameed (JP)	Isdhoo	Yes
77	Mohamed Saeed (PNC)	Maavashu	Not Voted
80	Ahmed Saeed (MDP)	Gemanafushi	Yes
81	Abdul Mughnee (MDP)	Thinadhoo Uthuru	Yes
82	Abdulla Saneef (MDP)	Thinadhoo Dhekunu	Yes
83	Hussain Firushan (MDP)	Madaveli	Yes
84	Hussain Mohamed Latheef (PPM)	Faresmaathodaa	No
85	Ahmed Zahir (MDP)	Gadhdhoo	Yes
86	Mohamed Rasheed (MDP)	Fuvahmulah Uthuru	Yes
87	Hussain Mohamed Didi (MDP)	Fuvahmulah Medhu	Yes
88	Mohamed Mumthaz (MDP)	Fuvahmulah Dhekunu	Yes
89	Ilyas Labeeb (MDP)	Hulhudhoo	Yes
90	Mohamed Nihad (MDP)	Feydhoo	Yes
91	Ibrahim Shareef (MDP)	Maradhoo	Yes
92	Mohamed Aslam (MDP)	Hithadhoo Uthuru	Yes
93	Ahmed Rasheed (MDP)	Hithadhoo Medhu	Yes
94	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	Yes
95	Rozaina Adam (MDP)	Addu Meedhoo	Yes

Overall Voting Result 6/30/2022 4:29:51 PM

Voting Mode: Open

VOTE

Hekkaa behey bill, Judiciary Committeen nimmigothuge Report_MP Mohamed Aslam ge Hushahelhuvvun_107 (h) 2_faaskurumah

Results

Present:	68
Eligible to vote:	67
Yes:	44
No:	2
Abstain:	0
Voted:	46
Not Voted:	21

ID	Name	Organisation	Result
01	Speaker		No voting right
09	Ali Niyaz (MDP)	Hulhumalé	Yes
10	Ibrahim Muizzu (MDP)	Henveyru Uthuru	Not Voted
11	Ali Azim (MDP)	Medhu Henveyru	Yes
12	Hussain Shaheem (MDP)	Henveyru Dhekunu	Yes
13	Hassan Latheef (MDP)	Henveyru Hulhangu	Not Voted
14	Eva Abdulla (MDP)	Galolhu Uthuru	Yes
15	Meekail Ahmed Nasym (MDP)	Galolhu Dhekunu	Yes
16	Mohamed Rasheed (MDP)	Mahchangoalhi Uthuru	Not Voted
19	Imthiyaz Fahmy (MDP)	Maafannu Uthuru	Not Voted
20	Ibrahim Rasheed (MDP)	Maafannu Medhu	Not Voted
21	Adam Ali (MDP)	Maafannu Dhekunu	Yes
22	Mohamed Falah (MDP)	Maafannu Hulhangu	Yes
23	Ahmed Usham (MNP)	Villimalé	Not Voted
24	Ahmed Saleem (MDP)	Hoarafushi	Not Voted
25	Mohamed Shifau (MDP)	Ihavandhoo	Yes
26	Ahmed Abdulla (MDP)	Baarashu	Not Voted
27	Abdulla Waheed (MDP)	Dhidhdhoo	Yes
29	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	Yes
30	Mohamed Nasheed Abdulla (IN..	Nolhivaram	Not Voted
31	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	Yes
32	Yasir Abdul Latheef (MDP)	Kulhudhuhfushi Uthuru	Not Voted
33	Jamsheed Mohamed (MDP)	Kulhudhuhfushi Dhekunu	Yes
34	Mohamed Raee (MDP)	Makunudhoo	Yes
35	Abdulla Shaheem Abdul Hakee...	Kanditheemu	Not Voted
36	Ali Riza (MDP)	Milandhoo	Yes
37	Mohamed Rashid (MDP)	Komandoo	Yes
39	Ahmed Easa (MDP)	Kendhikulhudhoo	Yes
41	Mohamed Abdulla Shafeeg (MDP)	Velidhoo	Yes
42	Yoonus Ali (MDP)	Holhudhoo	Yes
43	Mohamed Rasheed Hussain (M...	Alifushi	Yes
44	Mohamed Waheed (MDP)	Ungoofaaru	Not Voted
47	Adam Shareef (PNC)	Maduvvari	Not Voted
48	Hisaan Hussain (MDP)	Thulhaadhoo	Yes
49	Ahmed Saleem (PPM)	Eydhafushi	Not Voted
50	Ali Hussain (JP)	Kendhoo	No
51	Jeehan Mahmood (MDP)	Hinnavaru	Yes
52	Ahmed Shiyam (PPM)	Naifaru	No
54	Abdulla Jabir (IND)	Kaashidhoo	Yes
55	Ibrahim Naseem (IND)	Thulusdhoo	Not Voted
57	Hassan Zareer (MDP)	Mathiveri	Yes
58	Hassan Shiyan (MDP)	Thoddoo	Yes
60	Ahmed Thariq (PPM)	Mahibadhoo	Not Voted
62	Ibrahim Fazul Rasheed (PNC)	Felidhoo	Not Voted
63	Hussain Gasim (MDP)	Keyodhoo	Yes
66	Ahmed Haleem (MDP)	Bilehdhoo	Yes
67	Abdul Muhsin Hameed (IND)	Nilandhoo	Not Voted
69	Ahmed Amir (MDA)	Kudahuvadhoo	Not Voted

ID	Name	Organisation	Result
70	Hassan Afeef (MDP)	Vilufushi	Yes
72	Mohamed Nashiz (MDP)	Kinbidhoo	Yes
74	Ali Hameed (JP)	Isdhoo	Yes
77	Mohamed Saeed (PNC)	Maavashu	Not Voted
80	Ahmed Saeed (MDP)	Gemanafushi	Yes
81	Abdul Mughnee (MDP)	Thinadhoo Uthuru	Yes
82	Abdulla Saneef (MDP)	Thinadhoo Dhekunu	Yes
83	Hussain Firushan (MDP)	Madaveli	Yes
84	Hussain Mohamed Latheef (PPM)	Faresmaathodaa	Not Voted
85	Ahmed Zahir (MDP)	Gadhdhoo	Yes
86	Mohamed Rasheed (MDP)	Fuvahmulah Uthuru	Yes
87	Hussain Mohamed Didi (MDP)	Fuvahmulah Medhu	Yes
88	Mohamed Mumthaz (MDP)	Fuvahmulah Dhekunu	Yes
89	Ilyas Labeeb (MDP)	Hulhudhoo	Yes
90	Mohamed Nihad (MDP)	Feydhoo	Yes
91	Ibrahim Shareef (MDP)	Maradhoo	Yes
92	Mohamed Aslam (MDP)	Hithadhoo Uthuru	Yes
93	Ahmed Rasheed (MDP)	Hithadhoo Medhu	Yes
94	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	Yes
95	Rozaina Adam (MDP)	Addu Meedhoo	Yes

Overall Voting Result 6/30/2022 4:33:15 PM

Voting Mode: Open

VOTE

Hekkaa behey bill, Judiciary Committeen nimmigothuge Report_MP Mohamed Aslam ge Hushahelhuvvun_107 (h)_faaskurumah

Results

Present:	68
Eligible to vote:	67
Yes:	45
No:	0
Abstain:	0
Voted:	45
Not Voted:	22

ID	Name	Organisation	Result
01	Speaker		No voting right
09	Ali Niyaz (MDP)	Hulhumalé	Yes
10	Ibrahim Muizzu (MDP)	Henveyru Uthuru	Not Voted
11	Ali Azim (MDP)	Medhu Henveyru	Yes
12	Hussain Shaheem (MDP)	Henveyru Dhekunu	Yes
13	Hassan Latheef (MDP)	Henveyru Hulhangu	Not Voted
14	Eva Abdulla (MDP)	Galolhu Uthuru	Yes
15	Meekail Ahmed Nasym (MDP)	Galolhu Dhekunu	Yes
16	Mohamed Rasheed (MDP)	Mahchangoalhi Uthuru	Not Voted
19	Imthiyaz Fahmy (MDP)	Maafannu Uthuru	Not Voted
20	Ibrahim Rasheed (MDP)	Maafannu Medhu	Not Voted
21	Adam Ali (MDP)	Maafannu Dhekunu	Yes
22	Mohamed Falah (MDP)	Maafannu Hulhangu	Yes
23	Ahmed Usham (MNP)	Villimalé	Not Voted
24	Ahmed Saleem (MDP)	Hoarafushi	Not Voted
25	Mohamed Shifau (MDP)	Ihavandhoo	Yes
26	Ahmed Abdulla (MDP)	Baarashu	Not Voted
27	Abdulla Waheed (MDP)	Dhidhdhoo	Yes
29	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	Yes
30	Mohamed Nasheed Abdulla (IN..	Nolhivaram	Not Voted
31	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	Yes
32	Yasir Abdul Latheef (MDP)	Kulhudhuhfushi Uthuru	Yes
33	Jamsheed Mohamed (MDP)	Kulhudhuhfushi Dhekunu	Yes
34	Mohamed Raee (MDP)	Makunudhoo	Yes
35	Abdulla Shaheem Abdul Hakee...	Kanditheemu	Not Voted
36	Ali Riza (MDP)	Milandhoo	Yes
37	Mohamed Rashid (MDP)	Komandoo	Yes
39	Ahmed Easa (MDP)	Kendhikulhudhoo	Yes
41	Mohamed Abdulla Shafeeg (MDP)	Velidhoo	Yes
42	Yoonus Ali (MDP)	Holhudhoo	Yes
43	Mohamed Rasheed Hussain (M...	Alifushi	Yes
44	Mohamed Waheed (MDP)	Ungoofaaru	Not Voted
47	Adam Shareef (PNC)	Maduvvari	Not Voted
48	Hisaan Hussain (MDP)	Thulhaadhoo	Yes
49	Ahmed Saleem (PPM)	Eydhafushi	Not Voted
50	Ali Hussain (JP)	Kendhoo	Not Voted
51	Jeehan Mahmood (MDP)	Hinnavaru	Yes
52	Ahmed Shiyam (PPM)	Naifaru	Not Voted
54	Abdulla Jabir (IND)	Kaashidhoo	Yes
55	Ibrahim Naseem (IND)	Thulusdhoo	Not Voted
57	Hassan Zareer (MDP)	Mathiveri	Yes
58	Hassan Shiyan (MDP)	Thoddoo	Yes
60	Ahmed Thariq (PPM)	Mahibadhoo	Not Voted
62	Ibrahim Fazul Rasheed (PNC)	Felidhoo	Not Voted
63	Hussain Gasim (MDP)	Keyodhoo	Yes
66	Ahmed Haleem (MDP)	Bilehdhoo	Yes
67	Abdul Muhsin Hameed (IND)	Nilandhoo	Not Voted
69	Ahmed Amir (MDA)	Kudahuvadhoo	Not Voted

ID	Name	Organisation	Result
70	Hassan Afeef (MDP)	Vilufushi	Yes
72	Mohamed Nashiz (MDP)	Kinbidhoo	Yes
74	Ali Hameed (JP)	Isdhoo	Yes
77	Mohamed Saeed (PNC)	Maavashu	Not Voted
80	Ahmed Saeed (MDP)	Gemanafushi	Yes
81	Abdul Mughnee (MDP)	Thinadhoo Uthuru	Yes
82	Abdulla Saneef (MDP)	Thinadhoo Dhekunu	Yes
83	Hussain Firushan (MDP)	Madaveli	Yes
84	Hussain Mohamed Latheef (PPM)	Faresmaathodaa	Not Voted
85	Ahmed Zahir (MDP)	Gadhdhoo	Yes
86	Mohamed Rasheed (MDP)	Fuvahmulah Uthuru	Yes
87	Hussain Mohamed Didi (MDP)	Fuvahmulah Medhu	Yes
88	Mohamed Mumthaz (MDP)	Fuvahmulah Dhekunu	Yes
89	Ilyas Labeeb (MDP)	Hulhudhoo	Yes
90	Mohamed Nihad (MDP)	Feydhoo	Yes
91	Ibrahim Shareef (MDP)	Maradhoo	Yes
92	Mohamed Aslam (MDP)	Hithadhoo Uthuru	Yes
93	Ahmed Rasheed (MDP)	Hithadhoo Medhu	Yes
94	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	Yes
95	Rozaina Adam (MDP)	Addu Meedhoo	Yes

Overall Voting Result 6/30/2022 4:36:07 PM

Voting Mode: Open

VOTE

Hekkaa behey bill, Judiciary Committeen nimmigothuge Report_MP Mohamed Aslam ge Hushahelhuvvun_122 (sh) 3_faaskurumah

Results

Present:	68
Eligible to vote:	67
Yes:	43
No:	3
Abstain:	0
Voted:	46
Not Voted:	21

ID	Name	Organisation	Result
01	Speaker		No voting right
09	Ali Niyaz (MDP)	Hulhumalé	Yes
10	Ibrahim Muizzu (MDP)	Henveyru Uthuru	Not Voted
11	Ali Azim (MDP)	Medhu Henveyru	Yes
12	Hussain Shaheem (MDP)	Henveyru Dhekunu	Yes
13	Hassan Latheef (MDP)	Henveyru Hulhangu	Not Voted
14	Eva Abdulla (MDP)	Galolhu Uthuru	Yes
15	Meekail Ahmed Nasym (MDP)	Galolhu Dhekunu	Yes
16	Mohamed Rasheed (MDP)	Mahchangoalhi Uthuru	Not Voted
19	Imthiyaz Fahmy (MDP)	Maafannu Uthuru	Not Voted
20	Ibrahim Rasheed (MDP)	Maafannu Medhu	Not Voted
21	Adam Ali (MDP)	Maafannu Dhekunu	Yes
22	Mohamed Falah (MDP)	Maafannu Hulhangu	Yes
23	Ahmed Usham (MNP)	Villimalé	Not Voted
24	Ahmed Saleem (MDP)	Hoarafushi	Not Voted
25	Mohamed Shifau (MDP)	Ihavandhoo	Yes
26	Ahmed Abdulla (MDP)	Baarashu	Not Voted
27	Abdulla Waheed (MDP)	Dhidhdhoo	Yes
29	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	Yes
30	Mohamed Nasheed Abdulla (IN..	Nolhivaram	Not Voted
31	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	Not Voted
32	Yasir Abdul Latheef (MDP)	Kulhudhuhfushi Uthuru	Yes
33	Jamsheed Mohamed (MDP)	Kulhudhuhfushi Dhekunu	Yes
34	Mohamed Raee (MDP)	Makunudhoo	Yes
35	Abdulla Shaheem Abdul Hakee...	Kanditheemu	Not Voted
36	Ali Riza (MDP)	Milandhoo	Yes
37	Mohamed Rashid (MDP)	Komandoo	Yes
39	Ahmed Easa (MDP)	Kendhikulhudhoo	Yes
41	Mohamed Abdulla Shafeeg (MDP)	Velidhoo	Yes
42	Yoonus Ali (MDP)	Holhudhoo	Yes
43	Mohamed Rasheed Hussain (M...	Alifushi	Yes
44	Mohamed Waheed (MDP)	Ungoofaaru	Not Voted
47	Adam Shareef (PNC)	Maduvvari	Not Voted
48	Hisaan Hussain (MDP)	Thulhaadhoo	Yes
49	Ahmed Saleem (PPM)	Eydhafushi	Not Voted
50	Ali Hussain (JP)	Kendhoo	No
51	Jeehan Mahmood (MDP)	Hinnavaru	Yes
52	Ahmed Shiyam (PPM)	Naifaru	No
54	Abdulla Jabir (IND)	Kaashidhoo	Yes
55	Ibrahim Naseem (IND)	Thulusdhoo	Not Voted
57	Hassan Zareer (MDP)	Mathiveri	Yes
58	Hassan Shiyan (MDP)	Thoddoo	Yes
60	Ahmed Thariq (PPM)	Mahibadhoo	Not Voted
62	Ibrahim Fazul Rasheed (PNC)	Felidhoo	Not Voted
63	Hussain Gasim (MDP)	Keyodhoo	Yes
66	Ahmed Haleem (MDP)	Bilehdhoo	Yes
67	Abdul Muhsin Hameed (IND)	Nilandhoo	Not Voted
69	Ahmed Amir (MDA)	Kudahuvadhoo	Not Voted

ID	Name	Organisation	Result
70	Hassan Afeef (MDP)	Vilufushi	Yes
72	Mohamed Nashiz (MDP)	Kinbidhoo	Yes
74	Ali Hameed (JP)	Isdhoo	Yes
77	Mohamed Saeed (PNC)	Maavashu	Not Voted
80	Ahmed Saeed (MDP)	Gemanafushi	Yes
81	Abdul Mughnee (MDP)	Thinadhoo Uthuru	Yes
82	Abdulla Saneef (MDP)	Thinadhoo Dhekunu	Yes
83	Hussain Firushan (MDP)	Madaveli	Yes
84	Hussain Mohamed Latheef (PPM)	Faresmaathodaa	No
85	Ahmed Zahir (MDP)	Gadhdhoo	Yes
86	Mohamed Rasheed (MDP)	Fuvahmulah Uthuru	Yes
87	Hussain Mohamed Didi (MDP)	Fuvahmulah Medhu	Yes
88	Mohamed Mumthaz (MDP)	Fuvahmulah Dhekunu	Yes
89	Ilyas Labeeb (MDP)	Hulhudhoo	Not Voted
90	Mohamed Nihad (MDP)	Feydhoo	Yes
91	Ibrahim Shareef (MDP)	Maradhoo	Yes
92	Mohamed Aslam (MDP)	Hithadhoo Uthuru	Yes
93	Ahmed Rasheed (MDP)	Hithadhoo Medhu	Yes
94	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	Yes
95	Rozaina Adam (MDP)	Addu Meedhoo	Yes

Overall Voting Result 6/30/2022 4:38:15 PM

Voting Mode: Open

VOTE

Hekkaa behey bill ah Majleehun gennevi islaah thakaaeku faaskurumah

Results

Present:	68
Eligible to vote:	67
Yes:	50
No:	5
Abstain:	2
Voted:	57
Not Voted:	10

ID	Name	Organisation	Result
01	Speaker		No voting right
09	Ali Niyaz (MDP)	Hulhumalé	Yes
10	Ibrahim Muizzu (MDP)	Henveyru Uthuru	Yes
11	Ali Azim (MDP)	Medhu Henveyru	Yes
12	Hussain Shaheem (MDP)	Henveyru Dhekunu	Yes
13	Hassan Latheef (MDP)	Henveyru Hulhangu	Yes
14	Eva Abdulla (MDP)	Galolhu Uthuru	Yes
15	Meekail Ahmed Nasym (MDP)	Galolhu Dhekunu	Yes
16	Mohamed Rasheed (MDP)	Mahchangoalhi Uthuru	Yes
19	Imthiyaz Fahmy (MDP)	Maafannu Uthuru	Yes
20	Ibrahim Rasheed (MDP)	Maafannu Medhu	Yes
21	Adam Ali (MDP)	Maafannu Dhekunu	Yes
22	Mohamed Falah (MDP)	Maafannu Hulhangu	Yes
23	Ahmed Usham (MNP)	Villimalé	Abstain
24	Ahmed Saleem (MDP)	Hoarafushi	Not Voted
25	Mohamed Shifau (MDP)	Ihavandhoo	Yes
26	Ahmed Abdulla (MDP)	Baarashu	Not Voted
27	Abdulla Waheed (MDP)	Dhidhdhoo	Yes
29	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	Yes
30	Mohamed Nasheed Abdulla (IN..	Nolhivaram	Not Voted
31	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	Yes
32	Yasir Abdul Latheef (MDP)	Kulhudhuhfushi Uthuru	Yes
33	Jamsheed Mohamed (MDP)	Kulhudhuhfushi Dhekunu	Yes
34	Mohamed Raee (MDP)	Makunudhoo	Yes
35	Abdulla Shaheem Abdul Hakee...	Kanditheemu	Not Voted
36	Ali Riza (MDP)	Milandhoo	Yes
37	Mohamed Rashid (MDP)	Komandoo	Yes
39	Ahmed Easa (MDP)	Kendhikulhudhoo	Yes
41	Mohamed Abdulla Shafeeg (MDP)	Velidhoo	Yes
42	Yoonus Ali (MDP)	Holhudhoo	Yes
43	Mohamed Rasheed Hussain (M...	Alifushi	Yes
44	Mohamed Waheed (MDP)	Ungoofaaru	Not Voted
47	Adam Shareef (PNC)	Maduvvari	No
48	Hisaan Hussain (MDP)	Thulhaadhoo	Yes
49	Ahmed Saleem (PPM)	Eydhafushi	Not Voted
50	Ali Hussain (JP)	Kendhoo	Abstain
51	Jeehan Mahmood (MDP)	Hinnavaru	Yes
52	Ahmed Shiyam (PPM)	Naifaru	No
54	Abdulla Jabir (IND)	Kaashidhoo	Yes
55	Ibrahim Naseem (IND)	Thulusdhoo	Not Voted
57	Hassan Zareer (MDP)	Mathiveri	Yes
58	Hassan Shiyan (MDP)	Thoddoo	Yes
60	Ahmed Thariq (PPM)	Mahibadhoo	No
62	Ibrahim Fazul Rasheed (PNC)	Felidhoo	No
63	Hussain Gasim (MDP)	Keyodhoo	Yes
66	Ahmed Haleem (MDP)	Bilehdhoo	Yes
67	Abdul Muhsin Hameed (IND)	Nilandhoo	Not Voted
69	Ahmed Amir (MDA)	Kudahuvadhoo	Not Voted

ID	Name	Organisation	Result
70	Hassan Afeef (MDP)	Vilufushi	Yes
72	Mohamed Nashiz (MDP)	Kinbidhoo	Yes
74	Ali Hameed (JP)	Isdhoo	Yes
77	Mohamed Saeed (PNC)	Maavashu	Not Voted
80	Ahmed Saeed (MDP)	Gemanafushi	Yes
81	Abdul Mughnee (MDP)	Thinadhoo Uthuru	Yes
82	Abdulla Saneef (MDP)	Thinadhoo Dhekunu	Yes
83	Hussain Firushan (MDP)	Madaveli	Yes
84	Hussain Mohamed Latheef (PPM)	Faresmaathodaa	No
85	Ahmed Zahir (MDP)	Gadhdhoo	Yes
86	Mohamed Rasheed (MDP)	Fuvahmulah Uthuru	Yes
87	Hussain Mohamed Didi (MDP)	Fuvahmulah Medhu	Yes
88	Mohamed Mumthaz (MDP)	Fuvahmulah Dhekunu	Yes
89	Ilyas Labeeb (MDP)	Hulhudhoo	Yes
90	Mohamed Nihad (MDP)	Feydhoo	Yes
91	Ibrahim Shareef (MDP)	Maradhoo	Yes
92	Mohamed Aslam (MDP)	Hithadhoo Uthuru	Yes
93	Ahmed Rasheed (MDP)	Hithadhoo Medhu	Yes
94	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	Yes
95	Rozaina Adam (MDP)	Addu Meedhoo	Yes

Overall Voting Result 6/30/2022 4:41:39 PM

Voting Mode: Open

VOTE

Gaanoon thakuge dhashun hadhan jehey gavaaid thah muhdhathu thakuge thereygai baeh ministry thakunnaai sarukaaruge idhaaraa thakun hadhaafai nuvaakamah bayaankoh hushahalhaafaiva massalaige Report faaskurumah

Results

Present:	68
Eligible to vote:	67
Yes:	55
No:	0
Abstain:	0
Voted:	55
Not Voted:	12

ID	Name	Organisation	Result
01	Speaker		No voting right
09	Ali Niyaz (MDP)	Hulhumalé	Yes
10	Ibrahim Muizzu (MDP)	Henveyru Uthuru	Yes
11	Ali Azim (MDP)	Medhu Henveyru	Yes
12	Hussain Shaheem (MDP)	Henveyru Dhekunu	Yes
13	Hassan Latheef (MDP)	Henveyru Hulhangu	Yes
14	Eva Abdulla (MDP)	Galolhu Uthuru	Yes
15	Meekail Ahmed Nasym (MDP)	Galolhu Dhekunu	Yes
16	Mohamed Rasheed (MDP)	Mahchangoalhi Uthuru	Yes
19	Imthiyaz Fahmy (MDP)	Maafannu Uthuru	Yes
20	Ibrahim Rasheed (MDP)	Maafannu Medhu	Yes
21	Adam Ali (MDP)	Maafannu Dhekunu	Yes
22	Mohamed Falah (MDP)	Maafannu Hulhangu	Yes
23	Ahmed Usham (MNP)	Villimalé	Yes
24	Ahmed Saleem (MDP)	Hoarafushi	Not Voted
25	Mohamed Shifau (MDP)	Ihavandhoo	Yes
26	Ahmed Abdulla (MDP)	Baarashu	Not Voted
27	Abdulla Waheed (MDP)	Dhidhdhoo	Yes
29	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	Yes
30	Mohamed Nasheed Abdulla (IN..	Nolhivaram	Not Voted
31	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	Yes
32	Yasir Abdul Latheef (MDP)	Kulhudhuhfushi Uthuru	Yes
33	Jamsheed Mohamed (MDP)	Kulhudhuhfushi Dhekunu	Yes
34	Mohamed Raee (MDP)	Makunudhoo	Yes
35	Abdulla Shaheem Abdul Hakee...	Kanditheemu	Not Voted
36	Ali Riza (MDP)	Milandhoo	Yes
37	Mohamed Rashid (MDP)	Komandoo	Yes
39	Ahmed Easa (MDP)	Kendhikulhudhoo	Yes
41	Mohamed Abdulla Shafeeg (MDP)	Velidhoo	Yes
42	Yoonus Ali (MDP)	Holhudhoo	Yes
43	Mohamed Rasheed Hussain (M...	Alifushi	Yes
44	Mohamed Waheed (MDP)	Ungoofaaru	Not Voted
47	Adam Shareef (PNC)	Maduvvari	Yes
48	Hisaan Hussain (MDP)	Thulhaadhoo	Yes
49	Ahmed Saleem (PPM)	Eydhafushi	Not Voted
50	Ali Hussain (JP)	Kendhoo	Yes
51	Jeehan Mahmood (MDP)	Hinnavaru	Yes
52	Ahmed Shiyam (PPM)	Naifaru	Yes
54	Abdulla Jabir (IND)	Kaashidhoo	Yes
55	Ibrahim Naseem (IND)	Thulusdhoo	Not Voted
57	Hassan Zareer (MDP)	Mathiveri	Yes
58	Hassan Shiyan (MDP)	Thoddoo	Yes
60	Ahmed Thariq (PPM)	Mahibadhoo	Yes
62	Ibrahim Fazul Rasheed (PNC)	Felidhoo	Not Voted
63	Hussain Gasim (MDP)	Keyodhoo	Yes
66	Ahmed Haleem (MDP)	Bilehdhoo	Yes
67	Abdul Muhsin Hameed (IND)	Nilandhoo	Not Voted
69	Ahmed Amir (MDA)	Kudahuvadhoo	Not Voted

ID	Name	Organisation	Result
70	Hassan Afeef (MDP)	Vilufushi	Yes
72	Mohamed Nashiz (MDP)	Kinbidhoo	Yes
74	Ali Hameed (JP)	Isdhoo	Yes
77	Mohamed Saeed (PNC)	Maavashu	Not Voted
80	Ahmed Saeed (MDP)	Gemanafushi	Yes
81	Abdul Mughnee (MDP)	Thinadhoo Uthuru	Yes
82	Abdulla Saneef (MDP)	Thinadhoo Dhekunu	Yes
83	Hussain Firushan (MDP)	Madaveli	Yes
84	Hussain Mohamed Latheef (PPM)	Faresmaathodaa	Not Voted
85	Ahmed Zahir (MDP)	Gadhdhoo	Yes
86	Mohamed Rasheed (MDP)	Fuvahmulah Uthuru	Yes
87	Hussain Mohamed Didi (MDP)	Fuvahmulah Medhu	Yes
88	Mohamed Mumthaz (MDP)	Fuvahmulah Dhekunu	Yes
89	Ilyas Labeeb (MDP)	Hulhudhoo	Yes
90	Mohamed Nihad (MDP)	Feydhoo	Yes
91	Ibrahim Shareef (MDP)	Maradhoo	Yes
92	Mohamed Aslam (MDP)	Hithadhoo Uthuru	Yes
93	Ahmed Rasheed (MDP)	Hithadhoo Medhu	Yes
94	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	Yes
95	Rozaina Adam (MDP)	Addu Meedhoo	Yes